

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: Mr. P. W. DE KONING, te Amsterdam, VOORZITTER; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; MR. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; MR. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; MR. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; MR. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMÜLLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—
Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonnés bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.
POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootkerksplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij. Mededeelingen van het Bestuur. Verslag jaarvergadering 1929.

Berichten: Jubileum J. van Riel. — Hulp van de Pers voor kwakzalvers.

Uit de Pers: Zonnestraal tegenover de kwakzalverij.

Rechtszaken: Hooge Raad: Wonderdokters. — Wonderdokter van Venhuizen.

Correspondentie.

Advertenties.

Naamlijst der leden.

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

Verslag van de ledenvergadering, gehouden 14 December '29 in American Hotel.

De Voorzitter opent de slechts matig bezochte vergadering en herdenkt in waardeerende woorden het in den loop van het jaar overleden bestuurslid Ds. FLEISCHER.

Jaarverslag en rekening en verantwoording over 1928 worden gelezen en goedgekeurd. De commissie voor het nazien der rekening over 1929 wordt herbeneemd.

In de vacatures ontstaan door het overlijden van Ds. FLEISCHER en door het zich niet meer beschikbaar stellen van den heer NANNES GORTER worden gekozen de H.H. L. H. OBDAM, journalist te Alkmaar en C. G. WINDEMÜLLER, arts te Vaassen.

De aftredende bestuursleden Mej. RESSING en de heer v. RIEL worden herkozen. De voorzitter brengt den heer NANNES GORTER dank voor zijn steeds ondervonden medewerking.

Medegedeeld werd, dat een commissie is gevormd om voor te bereiden een feestelijke herdenking van het 50-jarig bestaan der Vereeniging op 1 Januari 1931.

Nadat nog propaganda voor onze vereeniging besproken is, wordt de vergadering gesloten.

De Secretaris,
N. KEULEMANS.

Als nieuwe leden zijn toetreden:

Mej. C. G. SCHOTSMAN, Apotheker Amsterdam

Mej. A. H. C. SINKE, Apotheker Amsterdam.

A. KROVELD, Arts Amsterdam.

L. H. OBDAM, Journalist Alkmaar.

BERICHTEN.

J. van Riel. Op 24 December j.l. herdacht de heer J. VAN RIEL den dag, dat hij vóór 50 jaar tot apotheker werd bevorderd. Waar wij, uit

den aard der zaak, de pharmaceutische verdiensten van den Jubilaris, in ons blad, onbesproken laten is het ons een groot genoegen hier in herinnering te brengen wat deze, voor onze Vereeniging, in dit tijdperk is geweest... en nog is.

Van de oprichting af, lid en menigmaal zijn kennis aanwendend tot het onderzoek van kwakzalversmiddelen trad hij reeds ruim 25 jaar geleden in het Bestuur der Vereeniging, welke functie hij, vol ijver, nog steeds vervult. Bij onze dank, dien wij hem daarvoor brengen, voegen wij den hartelijken wensch, dat het hem gegeven moge zijn, nog vele jaren onze Vereeniging — en dus ook de lijdende menschheid — van zijne gaven en groote belangstelling te doen genieten.

Hulp van de Pers voor Kwakzalvers. Men zendt ons het volgende bericht dat in het blad *De Geref. Westlander*, onder *Plaatselijk Nieuws*, dus afkomstig van de redactie, is opgenomen.

„Naar wij vernemen zal de Leidsche Wonderdokter geregeld zitting houden te Voorburg, Westeinde 51, Maandag en Vrijdag van 10—4 uur

Voor lijdenden, welke zich onder behandeling van den dokter wenschen te stellen, geeft de geregeld in dit blad voorkomende annonce nadere inlichting. Teneinde eventuele patienten de meest vrije behandeling te waarborgen, wordt gratis consult gegeven, hetgeen een wederzijdsch vertrouwen zeker bevestigt”. (Letterlijk overgenomen. *Red. Mbl.*)

Tevens bevat hetzelfde blad, *goed zichtbaar recht onder den kop afgedrukt*, een advertentie van Klinger. Het is eergerlijk. De wonderdokter is de vorige maand veroordeeld tot f 300.— boete, subs. een maand hechtenis. (Zie ons vorig no.).

UIT DE PERS.

Kwakzalverij.

Het zoo belangrijke blad *Zonnestraal* brengt, onder bovenstaanden titel, het volgende onder de aandacht zijner talrijke lezers, waarvan wij, dankbaar, melding maken:

„Wij hebben reeds meermalen gewezen op het kleine, maar belangrijke tijdschrift van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij, waarin vaak artikelen voorkomen, waarvan het goed zou zijn, als

er grotere verbreiding aan werd gegeven dan waarschijnlijk geschiedt. Het is uit den aard der zaak noch mogelijk noch wenschelijk om in ons orgaan het vele uit dit blad over te nemen, omdat er tal van kwakzalversmiddelen in besproken worden, die buiten ons terrein liggen. Die, welke z.g. diens moesten tegen tuberkulose of andere borstkwalen hebben wij van tijd tot tijd in ons blad vermeld.

In het nummer van November vinden wij o.a. nog Tuypens hoestpillen vermeld, die bij onderzoek morphine bleken te bevatten en poeders tegen asthma, afgegeven door Wenneker's apotheek te Rotterdam, die bestonden uit suiker (saccharine) met 6.6 pCt. phenylaethylbarbituurzuur (Luminal).

Bovendien vinden wij in dit nummer een bericht over Jan Monsma, den z.g. wonderdokter van Rinsumageest, die een lijder aan chronische bronchitis een drank had gegeven, waarvan drie maal daags een lepel moest worden ingenomen, welke drank bestond uit een mengsel van water met gemerpoeder, poeder van anijszaad en suiker. Terecht zegt de redactie van het maandblad „'t Is toch erg!” Inderdaad erg, dat menschen aan zoo iets hun geld weggooien en aan een dergelijke „behandeling” hun gezondheid opofferen.

Trouwens, op hoe een ruwe, onverantwoordelijke manier er wordt gekwakzalverd, en hoe de gezondheid der slachtoffers wordt opgeofferd aan de geldzucht der kwakzalvers, blijkt wel bijzonder duidelijk uit een artikel, dat wij ten volle uit het Maandblad overnemen, in de hoop, dat ieder, die dit lezen zal, nu toch wel de overtuiging zal krijgen, dat hij beter doet niet zijn leven in de handen van zulke lieden te wagen en zijn zuur verdiende geld in hun portemonnaie te stoppen.

Waar wij vooral op willen wijzen is de omstandigheid, dat in den hier afgedrukten brief b.v. een zalf wordt gegeven bij huidziekte. Nu behoeft men waarlijk geen specialist op dit gebied te zijn, om te weten, dat daar zooveel soorten en verscheidenheden van zijn en dat die uit zoo talrijke verschillende oorzaken kunnen voortkomen, dat zelfs de minst ontwikkelde moest begrijpen, dat „een” zalf tegen „huidziekten”, dat is dus iets wat alle huidziekten kan genezen, je reinste kwakzalverij is. Bijna komisch treft het ons verder, dat de schrijver zegt: „Bij zenuw-

lijden — en dat komt bij de meesten voor — kan je geven wat je wilt". Is dit domheid, humor of ironie? Ook moest toch werkelijk ieder, die zijn gezond verstand gebruikt, van de neiging tot kwakzalverij genezen worden, als hij hier leest, dat de briefschrijver een recept opgeeft, dat zoowel tegen kiespijn als tegen slechte oogen moet helpen. Er is zeker geen uitwendig orgaan fijner georganiseerd en eerder aan beschadiging onderhevig — zeker geen orgaan, dat de mensch meer noodig heeft — dan de oogen. En stel je nu eens voor, dat iemand een kiespijn-middel voor de oogen moet gebruiken; nog daar-gelaten de overweging, dat zelfs de huisarts in den regel den patient voor oogandoeningen naar den specialist zendt, omdat onderzoek en behan-deling van dit orgaan een bijzondere inrichting en speciale studie vereischt. Hier echter komt iemand, die van geneeskunde ongetwijfeld geen flauw begrip heeft en laat iemand, die slechte oogen heeft, een mengsel van twee soorten olie achter de ooren smeren ter genezing.

Thans laten wij het door ons bedoelde artikel hieronder volgen, in de hoop, dat wie ooit zoo dom was zich aan een kwakzalver te hebben toevertrouwd of te willen toevertrouwen, hier-door van zijn waan genezen zal worden."

Dit artikel is in ons Maandblad van Nov. j.l. onder het hoofd: „Hoe men kwakzalvert" opge-nomen.

Zonnestraal laat het bij deze waarschuwingen niet. In hetzelfde no., waaraan wij het bovenstaande ontleenden, wordt een begin gemaakt met de bespreking van het door onze Vereeniging uitgegeven boekje: „De Kwakzalversmidde-len." Hunne inhoud en de gevaren die bij het gebruik dreigen; volgens analyses gedurende 35 jaar ge-maakt voor de Vereeniging tegen de Kwakzalverij. (x)

In de twee volgende afleveringen van het genoemde Tijdschrift wordt deze bespreking voort-gezet, op een wijze, zóó bevattelijk voor de lezers, dat wij aan onze bewondering voor den Schrijver hier gaarne uiting geven.

Wij betreuren het slechts dat gebrek aan plaatsruimte ons verhindert, deze artikelen over te nemen; wij troosten ons echter met de over-tuiging, dat Zonnestraal in alle kringen der samenleving zooveel lezers vindt, dat het daarin geschrevene het beoogde, nuttige doel zeker zal bereiken. Wij zeggen hartelijk dank voor de be-toonde medewerking en houden ons verder ten zeerste aanbevolen.

(x) Wij kunnen mededeelen, dat het plan bestaat van boven bedoeld werke, binnen afzienbaren tijd, een herziene en aangevulde uit-gaaf het licht te doen zien.

RECHTSZAKEN.

HOOGHE RAAD. Wonderdokters.

De Hooge Raad heeft behandeld een cassatie-beroep van C. M., te Rotterdam, in hooger be-roep door de rechtbank aldaar veroordeeld tot

300 gulden boete wegens onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde. M. brengt zelf in derf handel z.g. Simson-zalf. Hij had o.m. tegen betaling deze zalf afgegeven en den raad gegeven, die op den rug te smeren. Verder hand hij een patient aangeraden als middel tegen aambeien zich te wassen met het water, waarin een hoefsmid een gloeiend hoefijzer had gedompeld. Hij zou ook eenige vrouwen behandeld hebben.

Het O. M. concludeerde tot verwerping van het beroep. (N. R. C.)

Bij arrest van 16 Dec. luidde de uitspraak conform.

Eveneens werd verworpen het cassatieberoep van Q W., magnetiseur te Tiel, door de recht-bank aldaar veroordeeld tot 2 maal f 200.— boete. (Zie ons Maandbl. van Dec. 1929).

De wonderdokter Jacob Appel van Venhuizen.

Appel is een 33-jarig drogist te Venhuizen, die nogal eens geraadpleegd wordt, zoo ook door den brandstoffenhandelaar Jan Stam van zijn dorp, die vandaag maar „heel trekkende" ge-tuigde. Je kondt voelen dat Stam den heer Appel zoo min mogelijk wilde bezwaren; dat nam niet weg dat men een soepel ondervragen de kanton-rechter te Hoorn achter de waarheid kwam. Die was dan dat Stam langen tijd sukkelde met een open beenwond en ook pijn in de rug had. Hij was, naar hij zegt, naar verschillende medici geweest, maar niemand wist baat en hij wendde zich tot den heer Appel. Die weigerde, maar de man kwam terug, de heer Appel zag direct dat hij kon helpen, en wat gebod toen zijn naasten-liefde! Voor een paar zak brandstoffen en af en toe een fooritje waschte hij de wond met sodawater uit en deed er een zalfje op. De wond genas en de man werd ingesmeerd met een watertje — dat de Ambtenaar heel oneerbiedig koffie of dropwater noemde — en zoo verdween ook de pijn in zijn rug. Nu scheen de heer Appel meer dergelijke goede resultaten meegebracht te heb-ben, maar hij was zoo dom geweest om ze niet tijdig te rapporteeren aan den deurwaarder; zoo werd dus Stam in hun tegenwoordigheid (achter het hekje) gehoord en dan verbiedt de wet het hooren van een anderen getuige. Daartegen opponeerde de heer Appel, want dat dit gebeuren moest stond niet in zijn dagvaarding.

Nu gaf Mr. Bisschop den heer Appel volkomen gelegenheid zijn bezwaren tegen een en ander naar voren te brengen, maar deze was aan den koppigen kant en wilde dat niet omdat die getuigen niet gehoord mochten worden. Hij kwam er alleen tegen op dat een rechter — als deze ambtenaar — de dingen niet bij haar waren naam noemt en zich er af maakt met de medi-cijnen koffiedik te noemen. Dat doet een gentle-man niet, maar nobel is het een man, vader van een groot gezin, voor dat gezin te sparen. Als dan een ander niet kan helpen — wat bewezen is — dan voelt Appel zijn taak als burger van Neder-

land zoo, dat hij zijn naaste de hulp, die hij kan geven, niet mag weigeren. Maar de ambtenaar was er daarentegen weer heelemaal niet van over-tuigd dat de medicus, die zeven jaar studie heeft op lager gehalte zou staan dan deze Venhuizer man, die het niet bij dit geval heeft gelaten, maar een „practijk als wonderdokter" heeft. Het kanton Hoorn begint berucht te worden om zijn wonderdokters; het kan waar zijn, dat er soms een treffend geval van genezing plaats heeft, maar men mag niet wegcijferen, dat ook suggestie soms veel vermag. Vorige week had men hier een ergerlijk geval van genezing, in Alkmaar heeft men een wonderdokter behandeld, aan wiens schuld het te wijten was dat iemand aan verontreiniging van een open beenwonde is overleden. Als het dan niet goed gaat, zooals in Limmen, dan haalt men er een dokter bij, die in den regel niet anders kan constateeren dan dat er geknoeid is met het leven van een mede-schen. Het zal nimmer een daad van naasten-liefde worden dat menschen zonder kennis en zoo gevaarlijk beroep uitoefenen. Daarom was de eisch 250 gulden boete of 200 dagen hech-tenis, doch de kantonrechter wilde er rekening mee houden dat Appel hier voor den eersten-keer terecht staat en bracht de boete op f 100.—, te vervangen door 50 dagen hechtenis.

De heer Appel deelde mee in hooger beroep te zullen gaan.

CORRESPONDENTIE.

Mevr. M. G. W. H. te N. Opnieuwe onzen dank. Mochten toch velen uw goed voorbeeld — toezending van provinciale en plaatselijke bladen — volgen.

Dr. v. D. te 's-G. Het deed ons veel genoegen weer eens een blijk van uwe voortdurende belangstelling te mogen ontvangen. Hartelijk dank!

Ook ons komen die Nieuwe sieraden als genees-middel zeer verdacht voor. Op 't oogenblik echter kunnen wij nog geen oordeel vellen. Wij zullen echter trachten nadere inlichtingen in te winnen.

A. P. N. de G. te W. Wij betuigen er onzen dank voor de toezending. Enkele van de middelen — wij beginnen met een — zullen wij laten aan-koopen en onderzoeken en komen dan op de zaak terug. 't Is wel bar.

Mr. A. v. d. E. te L. In dank ontvangen.

Ned. Uity b. te A. Valt buiten het kader van ons blad.

— De no's 9 en 10 van het Officieel Blad voor de zede- en stoffelijke belangen der Belgische Geneesheeren in dank ontvangen.

— Veel moest tot een volgend no. blijven liggen.

Advertentiën.

Gerechtigd tot het voeren van het Koninklijk Wapen.

D. Oolgaard & Zoon Wijnhandelaars

Importeurs-Exporteurs. Gevestigd A^o. 1788. HARLINGEN.

Al onze wijnen staan onder voortdurende controle van het BUREAU VOOR CHEMISCH EN MICROSCOPISCH ONDERZOEK van Dr. VAN HAMELROOS & HARMENS op deugdelijkheid en zuiverheid.

Leveringen, bij minstens 6 flesschen, franco huis, per gewone ge-legenheid. Prijscourant wordt gaarne toegezonden.

SLECHTHOORENDEN

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad

geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen. Tevens bureau van advies op all-rei gebied, voor slechthoorenden. Adres: MeJ. TJNE MARCUS, 2e Secretarisse der Vereeniging, Middellijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

DE KWAKZALVERS MIDDELEN

HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN DIE BIJ HET GEBRUIK DREIGEN, volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916)

Prijs f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam.

Hellendoorn
Dr. B. J. Vos, arts.
Hem (gem. Venhuizen)
M. de Heer Kloots, arts.
Hendrik-Ido Ambacht
Dr. D. J. Kamberg, arts.
's Hertogenbosch
H. v. Baer, apotheker.
Dep. N.-Brabant Ned. Mij. t. b.
der Pharmacie
Gezondheidscommissie
Afd. 's Hertogenbosch Ned. M. t.
b. d. Geneesk.
Dr. W. P. J. Hoogveld, arts.
Heusden
Gezondheidscommissie.
Heythuizen
J. D. Smits, arts.
Hilversum
Dep. N. Holland Ned. Mij. t. b. d.
Pharmacie.
Mevr. Feenstra—ten Seldam,
apotheker.
Afd. Gooi en Eemland Ned. Mij.
t. b. d. Geneesk.
A. J. v. Heemskerk Düker, apoth.
G. Kasteleijn.
Mevr. C. W. C. v. d. Meulen-
v. Manen.
Prof. P. van der Wielen.
Hoek (Zeeland)
A. J. Deyer, arts.
Hoofddorp
Dr. J. Nanninga, arts.
Hoogeveen
Gezondheidscommissie.
Hoogezand
Gezondheidscommissie.
Hoogkerk
Groene Kruis.
Hoorn
Dr. P. F. J. Baesjou
Afd. West Friesland, Ned. Mij. t.
bev. d. Geneeskunde
Huizen (N.-H.)
M. W. v. d. Berge, arts.
Huizum (Fr)
W. Fortuin, Arts.
Groene Kruis.
Dr. W. Sinnighe Damsté, arts.
Hulst
Gezondheidscommissie
J. A. van Lierop, arts.
Hummelo
Dr. B. J. Westerbeek v. Eerten,
arts.
Kampen
P. Butter, arts.
Katwijk
A. v. d. Berg.
Mej. C. J. Gelderman, semi-arts.
J. Huettingh, arts.
Kethel (Z.-H.)
G. Sauer, arts.
De Klomp
G. H. P. v. d. Meene, pharm.
stud.
Klundert
J. H. Wilminck, dierenarts.
Koog a. d. Zaan
M. Scheele.
Kollum (Fr)
Dr. de Jager.
Kortgene
L. G. Gelderman, arts.
Groene Kruis.
Krimpen a. d. IJssel
W. M. Blom, arts.
Krommenie
Witte Kruis.
Lage Zwaluwe
D. Dooremans, arts.
Leek
Groene Kruis
Leeuwarden
Dep. Friesland v. d. Ned. Mij.
t. b. d. Pharmacie.
Groene Kruis.
Mr. A. Menalda Hz.
J. H. Regenbogen, arts.
Dr. J. A. Römer, arts.
W. C. C. ten Veldhuys, arts.
Leeuwarden bij Tiel
Dr. A. W. van Haagen.
Leiden
Mej. Dr. D. Bakker, arts.
M. Ch. Boom v. Ochsée, med.
cand.
J. P. A. Brand, tandarts.
Mej. J. L. van den Brink.
Guillaume Couvreur, med. cand.
G. J. Crans, med. stud.
Mr. A. van der Elst, ambt. O. M.
J. G. van Es, arts.
W. J. de Graaf, med. cand.
Mej. A. Harmsma.
L. P. A. de Hart, med. cand.
H. Hirschfeld.
A. Hoedemaker, med. cand.
Prof. Dr. J. van der Hoeve.
Prof. dr. L. van Itallie.
W. J. M. Jansen, semi arts.
Jac. J. de Joug.
M. W. Jongsma, med. cand.
Prof. Dr. P. Th. L. Kan.
W. v. Krimpen.
J. J. Krijnen, med. stud.

Prof. Dr. W. A. Kuenen.
H. Lekkerkerker, med. cand.
Leidsche Tandheelk. Vereen.
Lie Giok Tjoan.
M. Lietaart Peerbolte, med.
cand.
H. H. Maas, Directeur Acad.
Ziekenhuis.
Mej. H. S. Molenaar, med. cand.
E. L. Nauts, med. cand.
S. v. Nooten, med. cand.
C. Pieck, oogarts.
M. K. Polano, med. cand.
J. Prinz, med. cand.
A. J. v. Reeuwijk, med. cand.
J. H. Rensing, med. cand.
W. F. Sap, med. stud.
R. C. J. ten Seldam, med. cand.
Mej. M. Spreij, semi arts.
Mevr. Dr. Stark.
Mej. Dr. Steenhauer, apoth.
Mej. L. v. Straaten.
Dr. W. F. Suermondt.
J. Veenbos, med. cand.
H. P. Veldhuisen, arts.
A. Vunderink, med. cand.
P. W. v. Waasbergen, med. cand.
Mej. C. Winsemius, semi arts.
H. K. W. Wrede, semi arts.
Prof. Dr. J. H. Zaaijer.
Lemelerveld
H. C. Sauer, arts.
Lexmond
P. Bon, arts.
Lisse
D. Blok, arts.
Lith
J. Wiegersma, arts.
Lochem
Gezondheidscommissie
Loenen a. d. Vecht
L. L. Posthuma, arts.
Loosduinen
H. A. N. Vechtman, arts.
Losser
J. G. Frederiks, arts.
Lunteren
Dr. W. C. Kimmijser, arts.
J. A. v. d. Vliet, arts.
Lutjebroek
Afd. West Friesland.
Ned. Mij. t. b. d. Geneeskunst.
Maastricht
A. H. Schmedding, arts.
Makkinga
Groene Kruis.
Markeloo
J. S. B. Wanrooij, arts.
Medemblik
Witte Kruis.
Meerkerk
Dr. C. Spijkerboer, arts.
Meppel
Firma Brocades en Streefman.
Gezondheidscommissie.
Middelburg
Dep. Zeeland der Ned. Mij. t. b.
d. Pharmacie.
Gezondheidscommissie.
M. J. Pienbroek, apoth.
Middelbarnis
Gezondheidscommissie.
Middellie
Witte Kruis.
Midwoud
Witte Kruis.
Molenaarsgraaf
J. de Konink, arts.
Monnikendam
C. J. P. v. Dijk, arts.
Moordrecht
J. Westendorp, arts.
Neede
Dr. P. E. Bos.
Ter Neuzen
Gezondheidscommissie.
Afd. Z. Vlaanderen Ned. Mij.
t. b. d. Geneesk.
Nieuwendam
P. J. J. Honig, arts.
Nieuwe Tonge
C. van Gelder, arts.
Nieuwvennep
W. G. Schreuder.
G. v. Wijk, med. cand.
Nieuw-Weerdinge
Groene Kruis.
Noordwijk
Dr. Coenraeds Nederveen.
Noordwijkerhout
P. A. M. Sengers, med. cand.
Numansdorp
C. Flohil, arts.
Nijmegen
J. J. W. v. Beek, tandarts.
R. van Gelder, arts.
J. v. d. Graaf.
J. W. Hoeffelman, arts.
G. Ph. G. Moeijs.
Ned. Ver. v. Huisvrouwen, afd.
Nijmegen.
J. J. E. H. Oor.
Nijverdal
H. Slettenaar, arts.
Oegatgeest
Dr. U. P. v. Ameijden.
A. M. Blok, med. stud.
A. v. Duijvendijk, med. cand.

Cene
Groene Kruis.
Oosterwijk
Gezondheidscommissie.
Dr. A. J. van den Heuvel.
Oude Fork
Groene Kruis.
Ommen
Dr. C. J. Warnsinck, arts.
Oost- en West Souburg
C. E. Plugge, arts.
Oosterbeek
P. Leendertz.
G. H. O. v. Maanen, arts.
W. H. Zoetelief Norman.
Oosterwolde
J. G. Kijlstra, arts.
Oosterzee
Floris Hers.
Oostzaan
Witte Kruis.
Oppendoos
Witte Kruis.
Oss
Gezondheidscommissie.
Oud-Beijerland
Dr. F. Groenewoud.
Oude Pekela
Afd. Oldambt, Ned. Mij. t. b.
d. Geneesk.
Oude Wetering
A. v. d. Bijl.
Oud-Karspel
J. G. Vogelenzang, arts.
Overveen
Th. Lütge, arts.
Purmerend
B. H. Jurgens, apotheker.
Puttershoek
Groene Kruis.
Pijnacker
W. v. d. Horst, med. cand.
Raamsdonksveer
B. Knaap, arts.
Rauwerd
Gezondheidscommissie.
Renkum
Groene Kruis.
Dr. A. Bakhuijzen Schuld.
Rhoon
Groene Kruis.
Ridderkerk
Afd. Z.-Holl. Eiland, Ned. Mij.
t. b. d. Geneesk.
Rockanje
Groene Kruis.
Roermond
Gezondheidscommissie.
F. A. Haan, apotheker.
Dr. H. J. Hoving.
J. Wiggelendam, arts.
Roozendaal
Gezondheidscommissie.
Rotterdam
J. Beker, apotheker.
Jac. Beker, apotheker.
Mr. W. P. R. Bouman, off. v. just.
Ph. C. Coppens, apotheker.
H. E. Ekker, tandarts.
R. Geel, arts.
C. Groenewegen, arts.
Dr. M. Kingma Boltjes.
Dr. P. H. Kramer, arts.
J. J. v. Leeuwen, arts.
Levensverz. Mij. R. V. S.
J. H. M. Lutz.
Dr. G. H. Moll van Charante.
Dr. L. B. de Monchy, arts.
Dr. R. P. Offringa, arts.
Jac. v. d. Ree, med. cand.
Dr. W. v. Rijn, apotheker.
P. Schrameier Verbrugge, notaris.
Dr. E. C. Tainzing.
Dr. P. A. Vos, apotheker.
Wester Muziekschool.
J. M. P. de Winde, med. cand.
B. J. A. Wolfson, arts.
H. C. Zeelt, apotheker.
J. H. Zindler, apotheker.
D. J. Zwaan.
Fa. W. Zwagers.
Rozenburg
Groene Kruis.
E. G. v. Heusden, arts.
Ruurlo
H. W. C. E. Hofstede, arts.
Rijnsburg
H. G. Jonker, arts.
Riissen
Groene Kruis
Rijswijk
P. Greup, arts.
Dr. B. J. de Haan, arts.
G. W. Reddingius, arts.
Santpoort
Mej. J. W. Bokheven, apoth.
Prov. Ziekenhuis.
Sassenheim
Dr. P. le Grand.
Schaesberg
A. H. Claessens, apotheker.
Scheveningen
J. E. Brouwer, arts.
J. van Buuren, apotheker.
M. den Heijer, apotheker.
Dr. R. P. v. d. Kastele, arts.
Dr. C. Mol, arts.
A. H. Nooy v. d. Kolff, arts.

Dr. C. Oorthuys.
Dr. Westerman, arts.
Schiedam
W. Lomars, apoth.
Schipmuiden
Groene Kruis.
Schoonheven
Gezondheidscommissie.
Schoorl
S. G. Baron v. Fridagh.
Witte Kruis.
Sexbierum
B. L. v. Albada.
Slidrecht
Gezondheidscommissie.
Groene Kruis.
Dr. A. Prins de Baat, arts.
D. Zipp, arts.
Sneek
Gezondheidscommissie.
Soestdijk
J. Baart de la Faille, arts.
Speckholzerheide
M. Retera, arts.
Stad aan 't Haringvliet
P. Oosthoek, arts.
Steenwijk
Gezondheidscommissie.
Stompvoren (N.-H.)
Witte Kruis.
Streefkerk
Groene Kruis.
Ternaard
Groene Kruis.
Tholen
P. J. Duinker, arts.
Gezondheidscommissie.
Tiel
Afd. Tiel en Omstr. Ned. Mij.
t. b. d. Geneesk.
Tilburg
M. J. M. Bijvoet, apotheker.
Th. N. Cloosterhuis, apoth.
Tjummarm
S. Santema, dierenarts.
Twisk (N.-H.)
Witte Kruis.
Uden (N.-B.)
Dr. P. F. A. Peters, arts.
Uitgeest
H. J. Gulje, arts.
Uithoorn
Witte Kruis.
Utrecht
Guill Beck.
Dr. J. H. G. Carstens.
Gem. Geneesk. Dienst.
Gezondheidscommissie.
W. G. de Haas, arts.
Emile Hensen, pharm. cand.
Herwonnen Levenskracht.
H. Hondelink, arts.
G. H. de Kleyn, chirurg.
Prof. Dr. B. J. Kouwer.
Dr. L. T. van Lelyveld, arts.
Dr. E. H. B. van Lier.
Mej. M. Myers, apotheker.
Pharmaceutisch Laboratorium.
Dr. Y. A. Popta, arts.
Afd. Utrecht, Ned. Mij. t. b. d.
Geneesk.
Dep. Utrecht, Ned. Mij. t. b. d.
Pharmacie.
M. E. Stas, scheikundige centr.
Laborat.
R. E. Wieringa, arts.
Vaassen
Groene Kruis.
G. G. Windemüller, arts.
Valkenswaard
Frans v. Best.
Veen
J. E. Schmitz, arts.
Veendam
W. Boer, notaris.
Gezondheidscommissie.
Dr. Th. Tjabbes, arts.
Veenendaal-de Klomp
C. Engel, arts.
G. H. de Waard, arts.
Veere
Gezondheidscommissie.
Velp (bij Arnhem)
Dep. Gelderland, Ned. Mij. t.
b. d. Pharmacie.
Gezondheidscommissie.
Mej. A. M. van Meerten.
Mr. L. H. D. baron de Vos tot
Nederveen Cappel.
Dr. A. v. d. Willigen, arts.
Vianen
H. J. Thorbecke, arts.
Vlaardingingen
Gezondheidscommissie.
Vlissingen
Gezondheidscommissie.
A. Staverman, arts.
J. J. Wolters, arts.
Voorburg
Dr. C. de Leeuw, arts.
J. F. Oortgryzen, arts.
Vught
Geneesk. Gesticht voor Krank-
zinnigen.
Waarder
Groene Kruis.

Wageningen
D. E. Janssen, apotheker.
Warfum
Gezondheidscommissie.
Warmond
J. Jelgerhuis Swildens, apoth.
Wassenaar
Dr. H. D. de Boer.
Wedde
Gezondheidscommissie.
Weesp
A. A. Knaap, arts.
Wervershout (N.-H.)
Witte Kruis.
Wester Blokker
J. J. Barnhoorn, Arts.
Westwoud
J. Romeijn, Arts.
Wiarden
Gezondheidscommissie.
Groene Kruis.
Wildervank
Dr. D. Huizinga.
Winsum (Gr)
Dr. R. P. Brons.
Winterswijk
H. G. Enklaar, offic. v. gezondh.
Gezondheidscommissie.
C. v. Schothorst, arts.
Woerden
W. G. Haye Jr., apoth.
Wolvega
Groene Kruis.
Workum
L. H. Bogtstra, apotheker.
Wijhe
Gezondheidscommissie.
Zaandam
D. K. Boom, arts.
Gezondheidscommissie.
J. W. de Goeje, arts.
L. Klopman.
A. M. Pelt, arts.
J. de Wit, arts.
Zalt-Bommel
J. A. v. Haafden, tandarts.
D. J. de Jong, apotheker.
Zeist
H. Blanken, arts.
C. J. C. Burkens, arts.
Dr. S. Heeg, arts.
N. A. Kortlandt, arts.
Dr. J. v. d. Meulen, arts.
J. M. v. Staveren, arts.
Dr. L. W. H. Tjeenk Willink, arts.
D. van Zante, apoth.
Zevenbergen
L. van der Linde, arts.
Zevenhuijzen (Z.-H.)
Dr. H. J. de Wit, arts.
Zierikzee
Gezondheidscommissie.
Zoetermeer
Gezondheidscommissie.
Zoeterwoude
C. Konng, med. cand.
Zuidbroek
Groene Kruis.
Zuidhorn
Gezondheidscommissie.
Zuid-Scharwoude
Witte Kruis.
Zutphen
Afd. Zutphen Ned. Mij. tot bev.
der Geneeskunst
Gezondheidscommissie.
Dr. H. Jonker.
Dr. J. Oudenampsen, apotheker.
Zwolle
Dep. Overijssel Ned. Mij. t. b. d.
Pharmacie.
Overijsselsche Vereenig. t. b. d.
Tuberculose.
E. H. Hengeveld, arts.
J. J. Tijn, uitgever.
Dr. G. J. van Thienen, arts.

NED. O. INDIE.
Veltevreden (Java)
A. N. Erkelens.
F. Holzschuher von Harrlach
arts, Offic. v. Gez.
Bandoeng
Dr. H. Jakobs, Offic. v. G. le kl.
H. W. Borel offic. v. gezondh.
Sitoebanda (Java)
G. A. Scheffer.
Dr. E. Smits, arts.

NED. WEST INDIE
Paramaribo
R. D. G. Ph. Simons, med. stud.

ZUID-AFRIKA.
Nijlstream
Gerrit Bakker.
Twijffel Fein
Mr. H. de Munnik.

ZWITSERLAND.
Zürich
H. T. Liem, apoth.

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: Mr. P. W. DE KONING, te Amsterdam, Voorzitter; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; Mr. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; Mr. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; Mr. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; Mr. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonnés bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCHHE DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootkerksplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Hoofdartikel: Half werk.
Berichten: Dr. G. Romijn. †
Mededeelingen van verschillenden aard:
Vloeibare Zuurstof tegen T. B. C. enz. — Krakam-para-
raten.
Uit de Pers: De Rotterdamse waterkijker
Bijsterveld. — De wereld wil bedrogen zijn.
Rechtszaken: Hooft Raad. — De wonderdokter
van Rinsumageest. — Wonderdokter te Visvliet. —
Wonderdokter van Venhuizen in hooger beroep. —
Leidsche wonderdokter te Middelburg.
Correspondentie.
Advertenties:

HALF WERK.

De *Nieuwe Rott. Ct.* van 29 Dec. 1929, Ochtend-
blad B, bevatte het volgend bericht:

„De Internationale Artsenvereeniging en de kwakzalverij.

Een enquête. De na breede gedachten-
wisseling op de afgevaardigdenvergade-
ring aanvaarde conclusies.

De Association Professionnelle Internationale des
Médecins, waarbij ook de Nederlandsche Maat-
schappij tot bevordering der Geneeskunst is
aangesloten, is op grond van een uitgebreide
enquête naar de onbevoegde uitoefening der
geneeskunde in de geheele wereld tegen dit euvel
te velde getrokken na breede gedachtenwisseling
in de jongste afgevaardigdenvergadering door het
aannemen van de volgende conclusies:

1. De Internationale Artsenvereeniging is van
meening, dat het vraagstuk der onderdrukking
van de onwettige uitoefening der geneeskunst van
het grootste belang voor de volksgezondheid is.
Zij is van oordeel, dat uit de vorderingen der
geneeskundige wetenschap, de beroepswaarde van
den medicus-practicus en de grootere volksvoor-
lichting de onderdrukking van de kwakzalverij
als konsekwentie voortvloeit, maar dat het de
taak der regeeringen is, daaraan de meest waak-
zame aandacht te besteden en alle doeltreffende
maatregelen te dien einde te nemen.

2. De Internationale Artsenvereeniging oor-
deelt het noodzakelijk, dat men in alle landen de
uitoefening der geneeskunst en alle behandeling
van zieken slechts aan gediplomeerde genees-
kundigen veroorlooft. Deze kunnen slechts worden
aangevuld voor wat betreft verlossingen en uit-
sluitend door gediplomeerde vroedvrouwen.

3. Bepaalde geneeskundige verrichtingen
(verbinden, massage...) zouden kunnen worden
verricht door geneeskundige hulpkrachten, mits
deze echter gediplomeerd zijn en voor elke be-
handeling onder toezicht van een gediplomeerd
geneeskundige.

4. Elke beroepsmatige behandeling van zieken
door een onbevoegde behoorde in het belang van
de volksgezondheid zelve door de wet verboden
te worden en onderworpen aan streng toegepaste
strafbepalingen.

5. Een dergelijke reglementatie maakt een
voorwaarde noodzakelijk: een geneeskundig corps
van voldoende talrijkheid, goed opgeleid en zich
steeds verder volmakend, van beproefde moraliteit
en het volkomen vertrouwen van de bevolking
waardig. Zoowel de wetgever als de openbare
lichamen en de geneeskundige beroepsvereening-
gen behoorden bij al hun beslissingen ten doel te
hebben aan elk volk een geneeskundig corps te
verzekeren, waarbij elke individuele tekortkoming
worde uitgeschakeld.

6. Een tweede „noodzakelijke” voorwaarde om
het verbod, zieken te behandelen door niet-
geneeskundige, te verwezenlijken, is het onder-
richt en de opvoeding van het publiek in gezond-
heidszaken. Men moet telkens weer door middel
van lezingen, filmvertooningen en geschriften van
allerlei aard het publiek op de hoogte brengen
van de nadeelen der kwakzalverij. De hygiënische
opvoeding behoorde reeds op de scholen te be-
ginnen. Een zeer bijzondere waarde moet worden
gehecht aan de samenwerking tusschen de pers
en het corps onderwijzenden.

7. De openbare instellingen en de overheids-
organen, de organisaties van artsen en van gedi-
plomeerde geneeskundige hulpkrachten en ook
particuliere vereenigingen behoorden in elk land
zich tot bijzonderen plicht te stellen de kwak-
zalverij te bestrijden en er bij de justitie op aan
te dringen elke overtreding der wet in dit opzicht
op doelmatige wijze te onderdrukken.

8. Om internationaal de volken te verdedigen
tegen de nadeelige gevolgen der kwakzalverij
zou het aanbeveling verdienen een samenwerking
tot stand te brengen tusschen de nationale ver-
eenigingen, die zich met dit vraagstuk bezig
houden. Bovendien zou het wenschelijk zijn dat
de bevoegde afdelingen van den Volkenbond
deel namen aan den strijd tegen de kwakzalverij
en het vraagstuk der internationale reglementatie
van alle vraagstukken, die daarop betrekking
hebben, in studie namen.”

Ongetwijfeld zullen de maatregelen, door de
Association aangenomen, bij de bestrijding der
kwakzalverij, een hoogst nuttig effect sorteeren

maar slechts voor een gedeelte. Er is nog een
andere soort van kwakzalverij dan het onbevoegd
uitoefenen der geneeskunst — voorzoover men
tegenwoordig daaronder verstaat het zich uit-
geven voor beoefenaar van de geneeskunde,
zonder in het bezit te zijn van het daarvoor
vereischte diploma.

Wij hebben het oog op de talrijke *bereiders* en
verkoopers van z.g. onfeilbare geneesmiddelen,
aanbevolen tegen een of meer, jazelfs tallooze
kwalen. Wie kent ze niet, de dagelijks in de bladen
en tijdschriften zich aanbiedende menschenredders,
die eindelijk datgene hebben gevonden, waarnaar
het mensdom reeds zoo lang smacht?

Vallen deze onder de onbevoegde beoefenaars
en zullen de voorgestelde maatregelen ook hun
heilloos bedrijf fnuiken?

Wij betwijfelen of een bevestigend antwoord
hierop gegeven mag worden, getuigen de *wettelijke*,
bepalingen, die bij art. 30 voor de pharmaceutische
wet voor dergelijke verkoopers zijn vastgesteld.

Toch valt niet te ontkennen dat, jaren geleden,
het toenmalig Bestuur onzer Vereeniging van een
ander gevoelen was en in een adres aan de Regee-
ring verzocht het *aanbevelen* van geneesmiddelen
tegen een of meer ziekten te beschouwen als
uitoefening der geneeskunst, maar resultaat heeft
dit adres niet gehad.

Intusschen behoeven wij zoo ver niet te gaan.
Deze geheele kwakzalversbent kan met kracht
worden bestreden, wanneer *met* de maatregelen,
voorgesteld door de Internationale Artsenvereeni-
ging, *eindelijk* eens tot wet wordt verheven, wat
reeds bijna vijf jaren geleden, door den toen-
maligen Minister AALBERSE in ontwerp werd
voorgesteld n.l. de „Bepalingen omtrent het met
openlijke *aanprijzing* in het verkeer brengen van
middelen tegen ziekte”.

Wij mogen ons zeker ontslagen rekenen, onze
conclusie nader uiteen te zetten; onze Maand-
bladen, in de laatste 5 jaar verschenen, hebben
ons gevoelen dikwijls genoeg kenbaar gemaakt.

In een artikel in *De Telegraaf* van 22 Dec. '29
over „Osteopaath en Chiropractor”, van de hand
van PROF. VAN LOCHEM besluit de geleerde
Schrijver zijn betoog, dat wij gaarne onder-
schrijven, aldus:

„Zonder medewerking van groote en kleine pers
blijft men machteloos tegenover het voornaamste
middel van den kwakzalver: de advertentie.”

BERICHTEN.

Dr. G. Romijn †. Op 62-jarigen leeftijd is overleden de Oud-Inspecteur van de Volksgezondheid Dr. Romijn, die, tot voor kort, deel uitmaakte van het Bestuur onzer Vereeniging.

Dankbaar herdenken wij zijne veelvuldige bemoeiingen in het belang van het euvel, dat wij bestrijden.

Mededeelingen van verschillenden aard

VLOEIBARE ZUURSTOF TEGEN T.B.C.

Een speculatie op het geloof?

Kort geleden werd o.a. Wormerveer bezocht door een persoon, die colporteerde met eenige drukwerken, die op de religieuze gevoelens van de bevolking hunne werking moesten uitoefenen. Deze drukwerken werden ons welwillend toegesonden, waarvoor wij onzen hartelijken dank betuigen.... want zij kwamen ons te pas, zooals de geachte inzender terecht begreep.

Want, wat is het geval?

Getrouw aan onze gewoonte om, in ons blad, zooveel mogelijk, niemand te kwetsen in zake zijn godsdienstige gevoelens, zouden wij den inhoud der drukwerken hier niet besproken hebben, ware het niet, dat één daarvan tot titel droeg: „De Broederschap”, Orgaan van de Broederschap voor inwendige zending” en verder, „Redactie van de Broederschap Bergstraat 14 Amsterdam.

En ziet, van dit zelfde adres was een drukwerk voorhanden, dat aldus luidde:

„ONFEILBARE GENEESMIDDELEN

Al deze middelen, die hieronder zullen volgen hebben bewezen dat zij duizenden menschen, die gezondheid en genezing hebben weder gegeven. Zij hebben allen den toetssteen doorstaan.

Daarom kunnen wij gerust ieder, die lijdende is tegemoet treden en hem, of haar, een keuze uit onze middelen laten doen.

Prijscourant.

Krachtkruiden, voor zwakke en bleekemensen per pak f 0.90
Laxeerkruiden „ „ „ 0.80
Zenuwkruiden „ „ „ 0.80”
en zoo gaat het voort met ruim dertig middelen, die wij niet allen kunnen opnoemen en waarvan wij nog slechts van de twee laatste gewag maken n.l. van:

„Vloeibare zuurstof tegen T.B.C. en waterzucht enz. f 2.—

Trek zalf groote doos „ 1.25”

De prijscourant gaat aldus voort:

„Deze middelen zijn alle goed verpakt en etiketteerd. Zij hebben bewezen in duizenden gevallen van ziekte, de juiste middelen te zijn. Alles met gebruiksaanwijzing.

Receptenboek bev. 300 Kruiden recepten à f 2.50; geven wij cadeau bij 2 stukjes Ind. tooverstof, zoolang de voorraad strekt.

Bureau voor Magnetische behandeling Maandag-, Dinsdag- en Donderdagsavonds van 8—10 uur. Ook behandeling aan huis. Alle bovenstaande middelen, aan het bureau verkrijgbaar. Verder kunt gij voor ieder gebrek of ziekte, bij ons gratis om inlichtingen vragen.

Aanbevelend,

Kruidenhandel

Bergstraat 14, Amsterdam-C.

Bureau voor Magnetische Behandeling Bergstraat 14, Amsterdam, C.

Al deze middelen kunnen onder rembours of na ontvangst van postwissel, met 30 cent daarboven, voor vrachtkosten; worden toegezonden.”

Nu werd het zaak voor ons om ons ermede te bemoeien en ons de vraag te stellen of hier kwak-

zalverij in het spel is. De geheele inhoud van de „Prijscourant” deed ons niet twijfelachtig staan tegenover deze vraag maar zekerheidshalve vonden wij het toch raadzaam een der aanbevolen middeelen aan een nader onderzoek te onderwerpen. De keuze was groot en wij bepaalden ons, wegens den aard der te genezen ziekte, tot de „Vloeibare zuurstof tegen T.B.C. en waterzucht enz.” Wel vreemd dat beide kwalen — en nog meer — door hetzelfde middel genezen zouden worden. Wij ontvingen een fleschje van 200 C.C. inhoud, bevattende een waterheldere vloeistof met eenige daarin zwevende vlokjes, die, volgens het onderzoek van den heer N. KEULEMANS, behalve een spoor van een kalkzout, salicylzure soda bevatte. De geheele droogrest van de oplossing bedroeg 0,22 proc. Het vermoeden is derhalve gewettigd, dat wij hier te doen hebben met duinwater, waarin salicylzure soda is opgelost.

Wij wijzen er nog ten slotte op dat op het fleschje, van onzentwege onderzocht, gedrukt stond: „Vloeibare zuurstof” en geschreven: „3x per dag 1 eetlepel”.

Mogen wij uit dit resultaat, bewijzende de volkomen onjuistheid en ondoelmatigheid van het aanbevolen geneesmiddel een gevolgtrekking maken voor de waarde van de andere in de prijscourant aangeboden stoffen?

Dat is zeker, dat ook waaruit zij bestaan hier — zonder nader onderzoek van den lijder — geneeskundigen raad wordt gegeven tegen allerlei kwalen en nog wat.

En dat alles, volgens een reclame-methode die hier wordt aangewend en die zeker indruk zal maken op vele goedgelovigen.

’t Is schandelijk!

Krakam-praeparaten tegen huidziekten.

Deze praeparaten, afkomstig van het Laboratorium Krakam, M. H. Trompstraat 38 te Utrecht, worden met de volgende aanbeveling de wereld ingezonden:

„VOOR HET TE LAAT IS!

Juist omdat wij ons toelagen op het vervaardigen van praeparaten die tot het bestrijden en zoo mogelijk genezen van huidaandoeningen kunnen dienen, komen wij geregeld in aanraking met menschen, wier huid zoo verwaarloosd is, dat algeheele genezing niet mogelijk is.

De gezonde huid behoeft reeds verzorging en het spreekt vanzelf, dat de zieke huid speciale behandeling verlangt. Indien gij last hebt van een huidkwaal, hetzij Eczeema, Uitslag, Jeuk of Puistjes, weest dan verstandig en bestrijdt de aandoening direct, voordat Uw gelaats- of andere lichaams-huid wordt aangetast.

Men stelt prijs op Uw uiterlijk.

Bij elke gebeurtenis, waarbij ons persoonlijk effect zoo gunstig mogelijk moet zijn, wordt de huidlijder (ster) ten achter gesteld en genieten zij, die hun uiterlijk verzorgden, den voorkeur. Als voorbeeld noemen wij bij huwelijk, kennismaking, of in zaken waar men met publiek moet omgaan.

Krakam Huidzalf en Krakam Huidzeep zijn wetenschappelijk samengesteld met medewerking van ervaren huidspecialisten. Bij aanwending dezer praeparaten hebt U de zekerheid, dat Uw huid hare vroegere gaafheid en kleur terugkrijgt en U verlost wordt van het veelal minder aangename uiterlijk eener huidlijder”.

De heer KEULEMANS heeft de twee hierboven genoemde praeparaten in onderzoek genomen en het resultaat daarvan geeft ons aanleiding iets naders daaromtrent mede te deelen.

Krakam Huidzalf is samengesteld uit lanoline, vaseline, water, menthol, resorcine en fluoresceïne terwijl Krakam Huidzeep bestaat uit een kalizeep met lanoline en vaseline, eveneens vermengd met menthol, resorcine en fluoresceïne.

Nu staat wel op de doosjes, waarin de zalven (in tuben) verpakt zijn: „De praeparaten zijn wetenschappelijk samengesteld en bezitten een goede geneeskraft”, waartegen wij ons niet willen verzetten maar de opmerking moet ons uit de pen, dat, met dit al, het geregeld gebruik der zalven, zonder medeweten en zonder controle van een geneeskundige, tot ernstige gevolgen aanleiding kan geven. Menthol kan niet in alle gevallen ongestraft gebruikt worden maar het is vooral de resorcine waartegen wij waarschuwend moeten optreden. Wij citeeren daartoe de volgende woorden, voorkomende in het Pharmacotherapie. Vademecum van Dr. H. PINKHOF en Prof. P. VAN DER WIELEN: „Uitwendig bij eczemen, beenzweren en psoriasis bestrijken met 1—10 pCt.'s oplossing voorzichtig beginnen, onder controle der urine, daar ook bij uitwendig gebruik doodelijke vergiftiging is waargenomen.”

Men wete dus waaraan men zich te houden heeft!

UIT DE PERS.

EEN ROTTERDAMSCH „WATERKIJKER”.

Hoe men op het „Instituut voor Uroscopie” de patiënten behandelt.

Misdadige Kwakzalverij.

Onze aandacht werd gevestigd op onderstaand artikel in de Voorwaarts van 30 December 1929, dat wij, met toestemming van de Redactie en onder dankbetuiging voor haar welwillendheid, hier laten volgen:

De kwakzalverij wordt in onzen tijd krachtiger bestreden dan ooit. Toch zijn er nog talrijke wonderdokters, hypnotiseurs, waterkijkers en hoe deze lieden zich meer plegen te noemen, die, speculerend op de goedgelovigheid van het publiek, ongestoord voortgaan zich ten koste van hun medemenschen te verrijken en het leed van anderen omzetten in winst voor henzelf.

In Rotterdam bestaat het „Instituut voor Uroscopie van Bijsterveld-Tuinstra”, Haringvliet 49.

De heer P. van Bijsterveld, die zich doctor in de chemie en Officier d'Académie noemt, staat aan het hoofd van deze inrichting.

Deze heer heeft als „waterkijker” binnen en buiten onze stad een groote reputatie. Dagelijks krijgt hij vele fleschjes urine toegestuurd. Wie zich ziek voelt, hoeft enkel een fleschje urine met het adres van den afzender en vijf gulden in te sturen. Men ontvangt een getypt formulier terug, dat den aard van de ziekte en de te volgen leefregels noemt. Vervolgens kan men aan het instituut een hoeveelheid medicijnen afhalen, die voldoende zijn voor een maand.

Dezer dagen bracht de heer H. v. d. Grampel, Paradijslaan 64a, ons met een geval in kennis, dat de onverantwoordelijke practijken van den heer Bijsterveld typeert. Het betrof Mevr. Groet-v. d. Wal, bij wie de heer v. d. Grampel kostganger is.

Mevr. Groet is drie maanden onder behandeling van den waterkijker geweest. Nadat zij voor de eerste maal een fleschje urine had opgezonden, ontving zij een formulier met deze diagnose:

L.S.

„Patiënt(e) is lijdende aan storingen in het centrale zenuwstelsel, met de gevolgen daaraan verbonden.

Storingen in de stofwisselings- en spijsverteringszenuwen. Tusschenpoozende neuralgische pijnen. Binnenkoorts en gevoel van moe- en matheid.

Leefregel: „Zorgen voor geregelden stoelgang.” Volgde nog een in acht te nemen dieet.

En en ander was onderteekend door den arts, die Bijsterveld assisteert en die het onmogelijk maakt, dat deze voor onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde wordt vervolgd.

Mevrouw Groet kreeg den waterkijker noch den arts te spreken, maar kon een hoeveelheid pillen

afhalen, die voldoende waren voor een maand. Zij gebruikte de pillen en volgde de voorschriften op, maar haar toestand verergerde steeds.

Na een maand zond zij weer een fleschje urine in en ontving dit formulier:

L.S.

„Het gaat vooruit. De werking van de medicijnen is gunstig. Eventuele voorschriften blijven volgen.”

Het ging echter heelemaal niet vooruit en na een maand stuurde de patiënte nog eens een fleschje urine.

Prompt kwam een formulier:

L.S.

„Patiënte gaat tamelijk goed vooruit.

Voortgaan met de eventueel verstrekte voorschriften.

Niet oververmoeien of overspannen.

Trouw en op tijd de medicijnen gebruiken.”

Beide getypte formulieren waren ondertekend door den assisteerenden arts.

De toestand van mevr. Groet was ondertussen zoodanig verergerd, dat zij zich tot een arts wendde.

Deze constateerde onmiddellijk, dat zij in een vergevorderd stadium van suikerziekte verkeerde! De patiënte moest in het ziekenhuis aan den Bergweg worden opgenomen, waaruit zij eerst na vier maanden ontslagen kon worden. Thans is zij de gevolgen van haar ziekte nog steeds niet te boven.

Wij hadden Zaterdag een onderhoud met den arts, die mevr. Groet behandeld heeft. Deze verzekerde ons, dat de patiënte langen tijd in levensgevaar heeft verkeerd en dat zij ongetwijfeld verloren zou zijn geweest, wanneer zij nog eenige weken gewacht had met zich onder medische behandeling te stellen.

Van urine-onderzoek geen sprake.

Hiermee is bewezen, dat men aan het „uroscopisch instituut” de urine van de aan suikerziekte lijdende patiënte nooit onderzocht heeft! Het is juist aan de urine onmiddellijk vast te stellen, of men al of niet aan suikerziekte lijdt. Het door het instituut voorgeschreven dieet bevatte bovendien nog voedingsmiddelen, zooals erwten en boonen, die men in de eerste plaats aan suikerziekte-patiënten verbiedt!

De diagnose van te voren gereed!

Een kennis van den heer v. d. Grampel, de heer A. Bakker, Pieter de Raadtstraat 50a, stelde zich eveneens onder behandeling van den heer Bijsterveld. Hij kreeg woord voor woord de zelfde diagnose thuisgestuurd, met het zelfde te volgen dieet. De formulieren waren in elk opzicht gelijk, vanaf de aanhef L.S. tot aan de ondertekening! De ongesteldheid van dezen patiënt was overigens van voorbijgaanden aard.

Wij wijzen ten slotte nog op enkele kenmerkende eigenaardigheden van deze formulieren. Ten eerste de aanhef L.S. (Lectori Salutem, de lezer heil!) Een niet overbodige heilwensch.

In het eerste formulier, dat mevr. Groet thuisgestuurd kreeg, staat patiënt(e). Het papiertje kan dus zowel voor mannelijke als vrouwelijke patiënten worden gebruikt.

In de volgende stond: „Voortgaan met eventueel verstrekte voorschriften”. Wanneer er dus geen voorschriften verstrekt zijn, is het formulier toch nog goed. . . .

Wij hebben met het bovenstaande aangetoond, dat men aan dit „uroscopisch instituut” in bepaalde gevallen niet eens de moeite neemt, de toegezonden urine te onderzoeken, maar eenvoudig een formuliertje stuurt.

De heer v. d. Grampel drukte dit in zijn brief als volgt uit:

„Zijn (Bijstervelds) methode is heel goed te ver-

gelijken met een horoscoop-automaat op de ker-
mis, men levert een fleschje urine in plus / 5.— en krijgt daarvoor een reeds van te voren gereed zijnd advies, dat wel in massa voorradig zal zijn.

Laat men zich verder behandelen, dan wordt men telkens gepaaid met hoopvolle beloften en raadt men „doorgaan met de voorschriften” aan.

„Patiënt(e) gaat goed vooruit”, tot de kwaal zo ver doorgewoerd is, dat dikwijls werkelijke medische hulp te laat komt.”

De lezer kan uit de feiten, die wij vermeldde, zelf constateeren of de heer v. d. Grampel al of niet overdrijft. Wat de „medische” behandeling van mevr. Groet door het „instituut voor uroscopie” betreft, gelooven wij te mogen zeggen, dat men zich hier aan misdadige kwakzalverij heeft schuldig gemaakt.”

De Redactie van de *Voorwaarts* schrijft ons nader:

„Misschien interesseert U het volgende nog: Een dag na publicatie prijkte het betreffende artikel tegen een kraampje van een marktkoopman, naast Uw maandblad en enkele doodshoofden! De koopman stelde zich namelijk den volke voor als een verwoed bestrijder der kwakzalverij „Bijsterveld heeft weer bijna een juffrouw vermoord”, etc.

De man zelf bood boekjes met duizend en een recepten tegen alle mogelijke kwalen aan”.

De wereld wil bedrogen zijn.

En dus zijn er altijd lieden, bereid om haar te bedriegen.

Juist onlangs heeft men kunnen lezen van den „wonderdokter”, die te Hoorn voor het Kantongerecht terecht heeft gestaan en wiens specialiteit was het genezen van open wonden door er een dood konijn op te leggen. Voorts verkocht deze man een geneesmiddel, dat — volgens hem — de dooden weer levend zou maken, als ze het maar konden innemen, maar dat de Kantonrechter heel oneerbiedig vergeleek met een zeer minderwaardige soort hagelslag! En deze wonderdokter heeft in heel West-Friesland een drukke practijk, er zijn er velen, die hem een redder der lijdende menschheid noemen.

Elders in het land werken andere wonderdokters met andere middelen. In Leiden stond er dezer dagen een terecht, die in de stad met haar sinds eeuwen beroemde universiteit durfde adverteeren: „Geen baat bij uw dokter of professor? De Leidsche wonderdokter is Dinsdag, Donderdag en Zaterdag te spreken. Gratis consult.” Dat hij voor zijn kruiden, die nauwelijks enkele centen waarde vertegenwoordigden, f 2.50— f 3.50 in rekening bracht, zette hij er wijselijk niet bij. Ook deze man had drukke practijk.

Waar blijft de wet, die deze lieden verplicht op elk pakje geneesmiddelen, dat zij afleveren, de juiste samenstelling te zetten? Dan zou men grappige dingen beleven! De Kassia-tabletten zouden zich dan ontpoppen als suikerballen met wat anijsolie en een beetje zwartsel, een „smeersel tegen dauwworm” als zuivere teer, de Clark's vermageringspillen als 84 % koolzure soda, $\frac{1}{2}$ % keukenzout en 14 % water, de kruiden tegen maagkanker (!) als gedroogde blaadjes van het overal in ons land in 't wild groeiende helmkruid (*scrophularia nodosa*), een wonderzalf tegen beenwonden als een mengsel van vet en benzoëhars, Wijnhoven's nachtzalf als menie met boter, enz.

Wij schrijven slechts enkele samenstellingen over uit de lijst der door de Vereen. tegen de

Kwakzalverij onderzochte middelen, doch deze zijn met tientallen te vermeerderen.

Iets wonderbaarlijks zit er in geen dier kwakzalversmiddelen, hoogstens is de samenstelling van dien aard, dat deze het daglicht niet mag zien. De waarde is altijd luttele centen en de geneeskraft gelijk nul! En daarvoor tellen de bedrogenen dan hun rijksdaalders neer.

Men mag al blij zijn als het geneesmiddel althans geen schadelijke bestanddeelen bevat. Ook dat komt herhaaldelijk voor. Wij vinden b.v. in bovengenoemde lijst ook genoemd als samenstellende deelen coffeine, dat een vergift voor het hart is, jodium, wijnsteen-zuur, zwavelzuur, kinine en dergelijke niet ongevaarlijke middelen.

Maar zelfs al zit er totaal niets in, wat schadelijk is voor het lichaam, dan nog is aan het gebruik dezer kwakzalversmiddelen een groot gevaar verbonden: het gevaar, dat men verzuimt tijdig bevoegde hulp in te roepen.

Of zou men nu werkelijk meenen, dat maagkanker te genezen is met een aftrekseltje van helmkruid-bladeren. Ieder begrijpt toch wel, dat als deze vreeselijke kwaal zoo eenvoudig te genezen was, er geen maagkanker in de wereld zou voorkomen!

En toch schijnt dit middel in onze Noordelijke provincies veel gekocht te worden.

Onbegrijpelijke domheid, zegt u? Ten deele ja, voor een groot deel neen. De klantjes der kwakzalvers zijn n.l. te verdeelen in twee categorieën, de dommen en de wanhopigen. Tegen de eersten helpt geen voorlichting en de tweede categorie gaat naar den wonderdokter zelfs al weten zij, dat dit een kwakzalver is. Laat ons vooral de laatsten niet hard vallen. Als men een ziek kind, een zieke vrouw of echtgenoot heeft, als men jaren „gedokterd” heeft en nergens heil heeft gevonden, och dan is men ten slotte bereid om alles te probeeren, zelfs het opengesneden doode konijn op open wonden. Het moest eens helpen.

Dat is de stroohalm, waaraan men zich vastgrijpt en dat is meteen het plechtanker, waaraan de kwakzalver zijn scheepje voor anker legt.

Daarom kunnen we niet te veel verwachten van ontwikkeling en voortlichting bij de bestrijding der kwakzalverij, want zelfs de ontwikkelden krijgen wel eens een moment in hun leven, dat zij bedrogen willen zijn.

Slechts een is er, die den strijd tegen den kwakzalver met succes kan aanbinden en die eene is de wetgever, die, geholpen door den rechter, het bedrijf dezer onguere elementen zooveel mogelijk dient in te perken.

Arnhemse Ct.

RECHTSZAKEN.

Hooge Raad.

De wonderdokter van Rinsumageest.

De Hooge Raad heeft arrest gewezen in de zaak van J. M., den bekenden wonderdokter te Rinsumageest, die in hooger beroep door de rechtbank te Leeuwarden was veroordeeld tot een maand hechtenis wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde. Het vonnis der rechtbank werd vernietigd met verwijzing van de zaak naar het gerechtshof te Leeuwarden, op grond dat in wezen in hooger beroep niet alsnog de verzwarende omstandigheid van herhaling is ten laste gelegd, doch een wijziging der telastelegging heeft plaats gehad, hetgeen door de wet niet is toegelaten. De veroordeeling bij het bestreden vonnis, voor zoover de herhaling van overtreding betreft, stond derhalve niet op de dagvaarding.

Nog een wonderdokter.

De Hooge Raad verwierp een cassatieberoep van J. B. te Visvliet, die door het kantongerecht te Zuidhorn was veroordeeld tot 75 gulden boete wegens het verstrekken tegen geld van druppels aan iemand, die geneeskundigen raad aan hem vroeg, terwijl hij niet bevoegd was de geneeskunde uit te oefenen. (N. R. C.)

De wonderdokter van Venhuizen vraagt recht in hooger instantie.

De eenvoudige, doch welvarende gemeente Venhuizen is in het bezit van een geleerden drogist, de heer Jacob A., die allerwege bekend staat om zijn wonderdadige genezingen en op grond van die eervolle, niet onvooroordeelde, doch strafrechtelijk nogal gevaarlijke reputatie werd de aandacht op zijn persoon gevestigd met het noodlottige gevolg dat hij door den Kantonrechter te Hoorn werd veroordeeld tot f 200.— boete ter zake het onbevoegd uitoefenen der geneeskunde. (Zie Mbl. Jan. j.l.).

De heer A., hevig in zijn rechtsgevoel gekrenkt, kwam tegen dit vonnis in hooger beroep, dat 14 Jan. door de Meervoudige Strafkamer werd behandeld.

Aan den appelland was dan ten laste gelegd, dat hij den landbouwer Jan Stam, die reeds gedurende 30 jaren had geleden aan een open beenwond, had behandeld door de wond te doen uitwassen met een Sodaoplossing en bruine zalf te verstrekken (Appels wondzalf, noemde de fabrikant dit) terwijl hij hem bovendien ter leening van ruggijn, had voorgeschreven en afgeleverd een mengsel voor inwendig gebruik.

Voorts had de heer A. voor deze geneeskundige handelingen een zeker bedrag in betaling aangenomen.

In deze zaak werden ook een aantal getuigen ten voordeele van den heer A. gehoord.

Kosten voor een verdediger had verdachte er niet aan gewaagd.

De als getuige a charge gehoorde heer Stam verklaarde voor gemelde beenwond meermalen door geneesheeren zonder enig succes te zijn behandeld. De middelen hem verstrekt door den heer A. gaven echter zulk een gunstig resultaat, dat getuige zich geheel genezen gevoelde.

Verschillende andere getuigen, die lijdende waren aan diverse ziekelijke aandoeningen, verklaarden eveneens onder eede door den heer A. radicaal te zijn genezen.

Deze heer noemde zich dan ook niet een kwakzalver of wetsovertreder, doch iemand aan wien de gave der geneezing was geschonken. Hij hielp de lijdende menschheid uit pure menschenliefde en was overtuigd alleen belooningen te accepteren, die waren geevenredigd aan zijne bemoeiingen.

Gezegd mag worden, dat verdachte geen ongunstigen indruk maakte op zijn auditorium. We hebben wel eens minder sympathieke kwakzalvers voor den rechter zien staan.

De officier zeide in zijn requisitoir, dat afgescheiden van alle persoonlijke appreciaties, het vast staat, dat verdachte zich aan de hem tenlaste gelegde overtreding heeft schuldig gemaakt. Die met de handhaving van de wet is belast, past niet de beoordeeling der innerlijke waarde der wet, zoodat de officier het vonnis in eerste instantie juist gewezen achtend, bevestiging requireerde.

Het vonnis luidde f 100.— boete, sub. 50 dagen hechtenis.

Leidsche wonderdokter.

Voor het kantongerecht te Middelburg stond terecht N. K., handelsagent in sokken en kousen, kruidkundige en chemicus, wonende te 's-Gravenhage, terzake dat hij in November en December 1929 te Middelburg onbevoegd de geneeskunde had uitgeoefend door verschillende personen geneeskundigen raad te verschaffen. Deze raad betsond in het ondervragen van de patiënten die zich aanmeldden en hen ter geneezing van de ziekten waaraan zij zeiden te lijden, kruiden en geneesmiddelen te doen toezenden door het Zuid Hollandsch Kruidenhuis te Voorburg waarmee hij in nauwe relatie stond. Een tweetal patiënten, waarvan de eene wegens excoem, de andere wegens galsteenen zich tot verdachte hadden gewend, werden als getuige gehoord. Laatstgenoemde een juffrouw uit Vlissingen beweerde bij de geadviseerde geneesmiddelen baat te hebben bevonden. Op een vraag van den Kantonrechter, waarom verdachte zich blijkens advertenties in de Middelburgsche en Vlissingische Couranten, Leidsche wonderdokter noemde, antwoordde verdachte, dat het publiek hem dezen naam had gegeven. De geneesmiddelen werden de patiënten onder rembours toegestuurd; in beide gevallen bedroeg de prijs resp. f 7.20 en f 5.90.

Verdachte bekende hetgeen hem ten laste was gelegd behoudens dat hij niet buiten noodzaak zou hebben gehandeld daar de patiënten bij hun gewonen huisdokter geen baat hadden gevonden.

De ambt. van het O. M. mr. Wilbrenninck begon met de aandacht te vestigen op het feit dat deze verdachte sinds eenige maanden geregeld in eenige plaatselijke bladen als Leidsche wonderdokter adverteert en lijdenden en zwakken oproept om zijn spreekuur te bezoeken.

Waar in de afgelopen jaren gebleken is, dat de provincie Zeeland een bijzonder vruchtbaar arbeidsveld oplevert voor „wonderdokters” van het slag als verdachte en deze heeren deels bij ongeheelijken ijdele verwachtingen tot geneezing opwekken, deels minder ernstige patiënten van den dokter afhouden, zoodat, tijdig ingrijpen voor deze laatsten veelal moeilijk wordt, meent spreker, dat thans nu K. zijne practijken circa 3 maanden

in Zeeland toepast, de tijd is gekomen met de meeste gestrengheid op te treden. De geneeskundige raad heeft bestaan in het adviseeren van het gebruik der door zijne bemiddeling toegezonden z.g. geneesmiddelen waarvoor flink betaald moest worden. Bovendien werden de patiënten door de advertentiën waarin het woord dokter voorkwam misleid; dat het advies gratis werd gegeven, terwijl voor de geneesmiddelen werd gerekend bewijst mede in verband met het feit, dat verdachte geheele dagen in Zeeland zitting houdt voldoende, dat verdachte bovenbedoelde practijken als bedrijf uitoefent.

Spreeker's aandacht werd op dezen wonderdokter gevestigd door een vonnis van den kantonrechter te Leiden in Nov. j.l. en door een tweetal artikelen in het maandblad tegen de kwakzalverij, betreffende K. van Dec. 1929 en Januari 1930, waarin deze „dokter” aan de kaak wordt gesteld en hij spreekt er zijn afkeuring over uit, dat een plaatselijk blaadje in Zuid-Holland van „Redactiewege” de aandacht op verdachte's geneeswijze vestigt.

Bewezen achtende hetgeen in de dagvaarding is ten laste gelegd eischt spr. veroordeeling op grond van ar. 436 W. v. S. tot 2 geldboeten van f 300.— subs. 2 maal 60 d. hechtenis.

Verdachte beweert personen te helpen, die geen baat kunnen vinden bij doktoren. Hij erkent geen medicus te zijn, hij zegt slechts raad te geven en de patiënten genezen, ten bewijze hiervan toont hij 12 galsteenen die een der patiënten na opvolging van zijn advies kwijt raakte. Hij oefent zijn praktijk uit om zijn medemenschen diensten te bewijzen en treedt op bij de gratie Gods; in twee jaar tijd heeft hij in dienst van de lijdende menschheid velen geholpen; ten bewijze waarvan voor een kantongerecht 43 personen hebben verklaard door hem van verschillende ziekten genezen te zijn. Hij zal voortgaan zijne practijken toe te passen. In zijn repliek zeide de Ambt. O. M. verdachte een gevaarlijk persoon te achten nu hij beweert op te treden bij de „Gratie Gods”. Wat de getuigen à décharge betreft, spr. heeft die in andere zaken meermalen meegemaakt en wijst op een uitspraak van dr. Hulst te Leiden, die zulke z.g. genezingen aan suggestie toeschreef.

De kantonrechter heeft den eisch toegewezen.

(Prov. Zeenwsche Middelb. Crt.)

CORRESPONDENTIE.

Apoth. Ver. te H. Valt buiten het kader van ons blad.

G. B. te B. Dank voor het gezondene; wij houden ons aanbevolen. Tot onze spijt, moesten wij de plaatsing van het artikel een maand uitstellen.

Wordt lid van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Advertentiën.

Gerechtigd tot het voeren van het Koninklijk Wapen.

D. Oolgaard & Zoon **Wijnhandelaren**

Importeurs-Exporteurs. Gevestigd A^o. 1788. HARLINGEN.

Al onze Wijnen staan onder voortdurende controle van het BUREAU VOOR CHEMISCH EN MICROSCOPISCH ONDERZOEK van Dr. VAN HAMELROOS & HARMENS op deugdelijkheid en zuiverheid.

Leveringen, bij minstens 6 flesschen, franco huis, per gewone gelegenheid. Prijscourant wordt gaarne toegezonden.

K 1

K 4 K 2

SLECHTHOORENDEN

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorsapparaten, die in den handel zijn, in voorraad

geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen.

Tevens bureau van advies op all rlei gebied, voor slechthoorenden.

Adres: Mej. TINE MARCUS,

2e Secretaresse der Vereeniging,

Middelwijkstraat (Rijkstraatweg) 21 Soest.

DE KWAKZALVERSMIDDELEN

volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916)

Prijs f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam.

K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: MR. P. W. DE KONING, te Amsterdam, VOORZITTER; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; MR. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; MR. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; MR. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; MR. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMÜLLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoeken van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonnés bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootekerkplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur. — Betaling van contributie enz.

Berichten: Gezondheidsraad. — Rijks-Instituut voor Pharm. therap. onderzoek. — Hulp van „Zonnestraal.” — Wonderdokter Zeileiss. — Kwakzalverij in Duitschland.

Mededeelingen van verschillenden aard: Geneeskrachtige kruidenhandel Jacob Visser. — Fruit Saline. — Een kruid- en ziektekundige.

Rechtszaken: Uit de verslagen betreffende Volksgezondheid. — De Leidsche wonderdokter: Hooger beroep te 's-Gravenhage. — Kantongerechten in het arrondissement Middelburg. — Beoefenaar der bid-geneeskunde.

Correspondentie.
Advertenties:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

Ter voorkoming van incasseeringskosten, verzoekt ondergeteekende de contributie en het abonnementsgeld te storten op het Giro der Vereeniging, postgiro 32237. Gemeente-giro K1627.

De Penningmeester,
N. KEULEMANS.

BERICHTEN.

Gezondheidsraad. De Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid No. 1. (Januari 1930) zijn verschenen. Onder de rubriek rubriek „Rechtszaken” nemen wij een en ander daaruit over.

De **Mededeelingen No. 18** van het Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek zijn door ons ontvangen. Ter gelegener tijd hopen wij ook daaruit het voor onze lezers belangrijke, zij het ook in beknopte vorm, mede te deelen.

Hulp van „Zonnestraal”. Alweer wijdt dit Tijdschrift, ons artikel over *Vloei bare zuurstof tegen T.b.c.* uit ons Februari-no. overnemende, in de volgende bewoordingen op het doel van ons Maandblad:

„Het maandblad van Februari, uitgegeven door de Vereeniging tegen de kwakzalverij, bevat o.a. onderstaand artikel, dat wij in zijn geheel overnemen, omdat hier een nieuwe poging gedaan wordt om te speculeeren op de goed-geloovigheid van lijders aan Tuberculose. Het is bijna ongelooflijk, dat er nog steeds menschen zijn, die zich door dergelijke grove middelen laten beetnemen en wij zullen niet op houden de vereeniging tegen de Kwakzalverij naar beste krach-

ten te steunen in haar strijd tegen zulke misdadige practijken, tot deze voor goed den kop zijn ingedrukt.”

Wij houden ons aanbevolen.

Kwakzalverszaak „en gros”. Onder dezen titel stelt de *Telegraaf* van 19 Febr. zijne lezers in kennis met het optreden van een zekeren wonderdokter ZEILEISS, die in het Oostenrijksche dorp Gallspach zijn praktijk uitoefent. Hij behandelt door bestraling, na de diagnose door zijn fosforesceerenden wonderstaf gesteld te hebben, tot tweeduizend patiënten per dag. Ook de *N. Rott. Ct.* van 26 Februari wijdt een artikel aan zijn optreden. Wij zullen er thans maar niet verder op ingaan; *voorloopig* hebben wij aan onze eigen wonderdokter de handen vol.

De Kwakzalverij bloeit.

Van bevriende zijde (die wij daarvoor dank betuigen ontvingen wij een exemplaar van de *Munstericher Anzeiger* van 30 Jan. j.l. waarin, in het redactioneele gedeelte het onderstaande voorkomt:

„Tot welk een weelderigen bloei het kwakzalverswezen in Duitschland in den laatsten tijd is gekomen, blijkt uit een interessante aantekening, die de maatschappij tot bestrijding der kwakzalverij binnen kort zal uitgeven. Volgens deze aantekening is in den loop der laatste 50 jaren het aantal kwakzalvers van allerlei soort van 670 in het jaar 1876 tot 3059 in het jaar 1898, verder tot 4468 in het jaar 1909 en ten slotte tot 11761 in het jaar 1927 opgelopen. Wat deze getallen feitelijk beteekenen, toont met schrik aanjagende duidelijkheid een vergelijking met het aantal der in Duitschland aanwezige bevoegde artsen. Tegenover ongeveer 5 in het jaar 1896 vallen tegenwoordig op de 100 artsen niet minder dan 27 kwakzalvers, die onder den naam van natuurgeneeskundigen enz. tot een ernstig gevaar voor den geneeskundigen stand zijn geworden. Tegenover het vele onheil dat door ondoelmatige behandeling van de zijde dezer „Wonderdokteren” reeds is veroorzaakt, kan er niet nadrukkelijk genoeg tegen gewaarschuwd worden, zich anders dan aan wetenschappelijk en vakkundig gevormde personen ter behandeling toetevertrouwen. Evenzoo doel- loos is het, door marktschreeuwerige reclame in

tijdschriften enz. aangeboden geneesmiddelen, waarvan de prijs in averechtsche verhouding staat tot de kosten van herstel, te gebruiken”.

Met genoegen wijzen wij op een dusdanige waarschuwing in een politieke „Volkszeitung” uitgegeven in een land, waar de vrije uitoefening van de geneeskunde aan ieder, onder zekere voorwaarden, is toegestaan.

Het is daar ook geen heilstaat. Dit ter kennisneming van hen, die, ook hier te lande, de *vrije uitoefening* voorstaan.

Mededeelingen van verschillenden aard

KWAKZALVERIJ MET KRUIDEN.

Geneeskrachtige Kruidenhandel Jacob Visser.

Sedert eenige jaren, nu de geneeskundigen opnieuw meer waarde blijken te hechten aan de geneeskraft van versche of gedroogde kruiden, is het getal kruidenverkoopers aanmerkelijk toegenomen en talrijke nummers van ons Maandblad hebben aangetoond, dat verscheidene dier ver-koopers meer hun eigenbelang dan dat van de zieken op het oog hadden. Met gerustheid durven wij, in die gevallen van kwakzalverij spreken. Niet zoozeer omdat wij in het gebruik van die kruidenmengsels (enkele uitgezonderd), *direct* ge-vaar zien maar omdat het gevolg is, dat bij ernstige ziekten niet *tijdig* geneeskundige hulp wordt ingeroepen.

Onze aandacht werd in den laatsten tijd gevestigd op sommige advertenties van bovengenoemden Jacob Visser, waarvan wij een, ontleend aan „Het Katholieke Schoolblad” van 26 Dec. '29, hier laten volgen:

„Nierzieken

Zijn Uw nieren niet in orde? Hebt hij pijnen of last van moeilijke urineloosing? Last van niergruis? Vermoeid gevoel in Uw rug? Steken in de lendenen? Heeft een uwer kinderen last van bedwateren? Is er iets, waaruit blijkt, dat Uw nieren niet gezond zijn? Ook gij kunt genezen, al was U reeds jarenlang lijdend. Gebruik daartoe de geneeskrachtige kruiden, samengesteld door den welbekenden kruidkundige Jacob Visser, en de oorzaak van Uw lijden wordt opgeheven, zelfs wanneer tot dusver niets in staat was, U Uw gezondheid te hergeven.

Dagelijks ontvangen wij dankbetuigingen van velen, die, somtijds na jarenlang lijden, volkomen herstelden.

Vraag inlichtingen, die U gaarne gratis zonder enige *verplichting worden toegezonden. Vul onderstaande bon in en vermeld kort met welke moeilijkheden U te kampen heeft.

Hierlangs afsnijpen.

Aan den Geneeskrachtige-Kruiden-Handel Jacob Visser, Daniel Willinkplein 12, Amsterdam.

M.H. U gelieve mij zonder enige verplichting, gratis en franco volledige inlichtingen te verstrekken omtrent Uw geneeskrachtige kruiden, tegen ziekte der Nieren.

Ik heb last van

Naam

Straat

Stad

Bon A 3'

(Andere advertenties, betrekking hebbende op andere ziekten, hadden ook ten doel de aandacht te vestigen op de doelmatigheid van de kruiden door VISSER in den handel gebracht).

Wij bepaalden ons tot de aangeboden behandeling van *nierzieken* — zeker geen kleinigheid — en verzochten om inlichtingen. Na eenige besprekingen (een dergenen, die bij ons om raad kwam vragen ging persoonlijk op onderzoek uit) werd het volgende *gedrukte* briefje ter hand gesteld om daaruit een keuze te doen):

„Aan den Geneeskrachtige Kruiden-handel van Jacob Visser, Daniel Willinkplein 12, Amsterdam.

Mijne Heeren,

U gelieve mij te zenden:

één pak Zenuwkruiden, voldoende voor een maand ad f 4.25;

één pak Maagkruiden, voldoende voor een maand ad f 4.10;

één pak Nierkruiden, voldoende voor een maand ad f 4.85;

één pak Rheumatiekkruiden, voldoende voor een maand ad f 5.25;

één pak Laxerkruiden, voldoende voor een maand ad f 2.75;

één pak Kruiden tegen Slapeloosheid voldoende voor een geheelen maand ad f 4.20;

één pak Kruiden tegen Galsteen, voor een maand ad f 5.75.

Naam (duidelijk s.v.p.)

Volledig adres

Doorstrepen hetgeen *niet* verlangd wordt.

Het bedrag ad f wordt toegezonden per postwissel, per giro, of ingesloten als aange-teekenden brief.

Denkt U eraan: Rembours-zending is mogelijk, maar verhoogt de kosten met f 0.35, welk bedrag U echter voor een gedeelte uitspaart doordat U deze bestelling in een brief met 6 cts. postzegel kunt zenden, terwijl U anders postwissel of dergl. moet betalen. *Laat de kruiden onder Rembours komen!*

De som van f 4.85 werd geofferd en een pak kruiden, vergezeld van talrijke reclame-biljetten, te uitgebreid om hier op te nemen, terhand gesteld. Alléén de bijgaande, ook al weer *gedrukte* brief moge hier, duidelijkshalve, een plaats vinden:

„Geneeskrachtige Kruidenhandel Jacob Visser, Spécialité's Geneesmiddelen. AMSTERDAM, Daniel Willinkplein 12.

Hierbij zend ik U de door mij voor U samengestelde geneeskrachtige kruiden na van Uw schrijven zeer nauwkeurig nota te hebben genomen. Van deze kruiden doet U één eetlepel in een steenen theepot U giet daar op $\frac{1}{2}$ liter (een halve) goed kokend water en laat het dan als thee ongeveer 10 minuten zachtjes trekken.

U drinkt 3-keer daags daarvan één kopje warm,

lauw of koud naar verkiezing voor het eten, de afgetrokken bladeren doet U weg.

Na eenigen tijd mijn kruiden gebruikt te hebben ontvang ik ook van U een schrijven dat ge U een ander mensch gevoelt dat weet ik zeker. Doe wat ik schrijf sla geen dag over en ook U behoort tot de velen welke volkomen herstelden soms na jarenlang lijden door de kruidenmengingen welke ik hen toezond.

Laat mij steeds op de hoogte blijven van Uw gezondheidstoestand schrijf mij zoo juist mogelijk, het kost U niets alle inlichtingen geeft ik U gaarne en blijkt mij uit Uw schrijven dat er voor U de menging der kruiden iets anders moet zijn dan kan ik dat doen.

Wenscht U mij te spreken, schrijf mij en ik zal U laten weten welke dag en tijd ik U kan ontvangen. Kom niet onverwacht om niet teleurgesteld te worden, is het U niet mogelijk te komen dan kom ik in een zeer dringend geval bij U. Nogmaals meer keeren heb ik het genoegen mogen smaken ernstige zieken te zien herstellen door mijn kruidenmengingen. Het is mij niet mogelijk U meer hierover te schrijven. Ook al vind U het niet prettig deze kruiden te moeten drinken daar ze iets bitter zijn, en U er geen Suiker of iets anders door mag mengen; *Drink ze!* Kruiden aftreksels mogen nimmer vermengd worden. Gebruikt mijn kruiden!! Dit beteekend voor U *gezondheid!!!*

En... *gezondheid is levensvreugde.*

Ook voor U!!!

Hopende zeer spoedig van Uw herstel te hooren.

Hoogachtend,

(wg.) JACOB VISSER".

Nu kon de samenstelling der kruiden worden vastgesteld en bleken deze, volgens het onderzoek van den heer N. KEULEMANS, te bestaan uit: *Peperminutbladen, Drieblad*; (folia trifolii fibrin). *Lindebloesem, Vlierbloemen, Lischwortel* (rad. Iridis) terwijl een enkel deeltje van een *equisetum*, vermoedelijk bij ongeluk, daaronder was verzeild geraakt. Op de samenstelling viel o.i. niets te zeggen, het waren kruiden, waaraan, als *geneesmiddel*, ook tegenwoordig, door sommigen, bij doelmatige toediening, een zekere waarde wordt toegekend.

Maar geheel anders wordt het, wanneer men het *doel* in oogen houdt, waarvoor dit mengsel, door een onbevoegde, *zonder nauwkeurig onderzoek van den lijder*, met veel reclame, als een zoo goed als onfeilbaar middel wordt aanbevolen tegen een *ernstige* ziekte als *nierziekte*. Hier noemen wij de raadgeving *schandelijk* en het opvolgen van den raad *hoogst gevaarlijk*.

Men vragen aan iederen *deskundige* of dit ons oordeel te zacht is.

Wat de andere *Spécialité's Geneesmiddelen* van VISSER betreft, kunnen wij, wegens gemis aan gegevens (het zou ons te duur komen) geen oordeel vellen — maar uit hetgeen wij thans weten, mogen wij wel de conclusie trekken, dat men zeker voorzichtig zal handelen door niet te veel vertrouwen te hechten aan wat JACOB VISSER zoo positief belooft.

FRUIT SALINE.

Een onzer buitenlandsche leden, die menigmaal getoond heeft tot de belangstellende, werksame leden te behooren, schrijft ons het volgende:

„In zend u hierbij als monster zonder waarde een doosje poeder met beleeft verzoek even te onderzoeken uit welke heilzame artsenijen het poeder is samengesteld. Ik zou U die moeite niet aandoen zoo ik niet een sterk vermoeden had dat de ingredienten geen andere zijn dan

dubbelkoolzure soda en wijnsteenzuur en dus vertrouwd dat de analyse U niet veel meer dan een paar minuten zal kosten. Het etiket van de flesch gaat hierbij; het spijt mij zeer dat ik ook het papier waarin de flacon gewikkeld was niet kan insluiten — het is ongelukkig zoekgeraakt. Jammer van zoo'n gewichtig dokument, want het had U tot de overtuiging gebracht dat U het Nederlandsche publiek voor goed van alle lijden zoudt kunnen verlossen door alle z.g. geneesmiddelen uit Uw apotheek op straat te smijten en een vliegmachine vol fruitsaline van Brandfort te ontbieden.”

Het etiket van de flesch bevatte o.a. de mededeeling, dat het middel dikwijls werd voorgeschreven bij koortsen, galziekten, hoofdpijn, indigestie, jicht, reumatiek, leveraandoening, oprisping, huidaandoeningen en die ziekten welke hun oorzaak hebben in ongesteldheden van bloed en lever.

Leverancier was M. S. KOTZEN, Apotheker en Oogkundige te Brandfort.

De geachte Inzender heeft goed gezien, wat betreft de samenstelling van het praeparaat, want het onderzoek daarvan, ingesteld door den heer KEULEMANS, heeft daarin aangetoond: *Dubbelkoolzure soda, zwavelzure magnesia* (Engelsch zout), *wijnsteenzuur en suiker*.

Wij hebben hier dus te doen met een soort van laxeerend *bruischpoeder*, dat, in sommige *lichte* ziektegevallen, wel eens wat verzachting kan aanbrengen maar waarvan geen genezing te wachten is bij de tal van *ernstige ziekten* op het etiket vermeld.

Ten slotte, om een blik te doen slaan in de wijze waarop in ver verwijderde streken de geneeskunst wordt uitgeoefend, geven wij hier een gedeelte van het schrijven dat ons werd zonden:

„De geneesheer in kwestie is de „local practitioner”, behoorlijk gediplomeerd ook, en het poeder is het fabrikaat van een apotheker in hetzelfde stadje. Waarom de Dokter ditmaal een flesch fruitsaline van den apotheker gaf en niet zelf een „mixture” mixte, waaraan hij driemaal meer zou verdiend hebben dan de flesch kost, is onbekend gebleven. Misschien had hij het juist zeer volhandig. Alleen in de paar grootere plaatsen toch schrijven onze geneesheeren recepten: overal elders levert de dokter ook de voorgeschreven middelen. Te Ladybrand b.v. zijn twee apotheken, maar een daarvan is tevens een boekhandel en galanteriewinkel, terwijl de andere apotheker door heel Zuid-Afrika zijn eigenbereide patent-medicijnen adverteert en verzendt. Ook de Brandfortsche apotheker doet dit, maar hij is mogelijk nog maar een beginner, want hij adverteert veel minder. Of hij denkt „goede wijn behoeft geen krans” en verwacht meer heil van de „rekomedasie”.

Van een Kruid- en Ziektkundige.

Zekere B. was voor het Kantongerecht te Leiden gedagvaard ter zake van het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst, door aan iemand, die hem kwam raadplegen over pijn in het aangezicht of hoofdpijn, mede te deelen, dat van die kwaal klieren in den buik en een open wond oorzaak waren en haar een drank ter genezing te verstrekken, waarvan zij eenige glaasjes per dag moest innemen en waarvoor zij hem zeven en een halven gulden heeft betaald. Deze drank smaakte naar wijn; een tweede drank, die hij haar enkele weken later toezond, smaakte naar pepermint. De patiënt zou geheel beter zijn, wanneer zij drie flesschen met drankjes zou gebruikt hebben tegen betaling te samen van f 21.50.

De tweede flesch bleef onbetaald; patiënte zag van verdere behandeling af.

B. zond te zijner rechtvaardiging en om de zaak buiten het Kantongerecht te schikken, het navolgende schrijven in:

„Het komt mij ondergeteekende beter voor, heden ongelijk en schade te lijden, dan mij in het gericht te begeven en dat voor ongeloovigen, die de letter der wet tot een toevlucht willen vorderen, om van hun schulde af te zijn, zooals de vrouw in het procesverbaal genaamd.

„In de eerste plaats was dit op aanraden van haar moeder die twee fleschen voor haar dochter heeft of had besteld en toen er door mij gevraagd werd om betaling der volgende, zei de moeder, ik betaal voor haar niet meer: schrijf U dan haar man maar aan; dit gedaan hebbende is de betaling niet gevolgd doch hetgeen door U Edel Achtbare is gezonden; in de wensch dat U Eedel Achtbare ook hierin door Gods Eeuwige Ontfermende Liefde naar den Geest moge oordeelen, opdat voor dengene, die naar ontwikkelde ingeboorte naar den Geest tot Hulp en Steun zijn der steeds grooter wordenden lijdenden Menschheid ook mogen vinden een vrij uitgaven.

„Hopende U Edel Achtbare hierover Goedgeunstig moge beschikken, is tevens ten alle tijden voor Uw verzoek persoonlijk te komen. Er zijn in... polisiebeampte van wien 130 gulden staat te betalen; ook zijn er wiens naam ik van hen verlof heeft niet te verzwijgen; die kern gezond uit de dood zijn herkomen, een uit die velen is... die wel heeft voldaan; zoo zijn er over het algemeen waar ruim / 10.000.— van geboekt is als wanbetalers, en die zijn het juist, die den goedwilligen trachten te vernielen, wat den Edelen stand betrefd: Neen, daar vind men geen onheil van: en zijn bij mij in de genezing met gecombineerde Homoeopatische medicijne Oostersche en Amerikaansche; Domine's en zelfs vrouwen van doktoren en zovele, wiens namen verzwegen worden: op hun eigen verzoek; een eenigst dogtertje van 11 jaar... wien specialisten ongeneeselijk achte, is in kort na 14 daag kern gezond naar school gegaan; zoo zijn er massa; Wel Edel Achtbare Heer... nu is er maar één jammer, ik ben arm naar de wereld; nu is mijn eenige wensch, dat de Almachtige in Uw mij ten Goede gedenk, opdat mijn ziel niet moedeloos worden.”

Hoogachtend,

Uw Edelens: Edel Achtbare
Dienstw. dn. B.

B., die zich behalve „Kruid en ziektekundige”, ook Astroloog (Virgo) noemt, heeft tegen storting van honderd gulden bij den ontvanger der registratie verdere strafvervolging voorkomen.

RECHTSZAKEN.

Uit de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid. No. 1 1930.

Rechtspraak.

HOOGE RAAD DER NEDERLANDEN.

KAMER VOOR STRAFZAKEN.

Zitting van 16 December 1929.

Wet op de uitoefening der geneeskunst.

Uit het bestreden vonnis blijkt niet dat de verdachte beweerd heeft, dat de personen, aan wie hij geneeskundigen bijstand verleende, toen hij dit deed, in oogenblikkelijk levensgevaar verkeerden.

Voor art. 436 Strafr. is het element „buiten noodzaak” aanwezig wanneer de gelegenheid

bestaat om de hulp in te roepen van een wettelijk bevoegd geneeskundige, terwijl het naar het stelsel der wet niet afdoet, of de zieke, zulks doende, al dan niet kans op genezing heeft.

Uit de strekking der wet van 1 Juni 1865 volgt, dat de bevoegdheid om met uitsluiting van anderen de geneeskunst uit te oefenen niet is beperkt tot de geneeskunst, welke steunt op de door de wet tot het bekomen dier bevoegdheid vereischte kennis en ervaring, maar zich uitstrekt over het geheele gebied der geneeskunst, welke middelen daarbij ook worden gebezigd, en welke methode daarbij ook wordt toegepast.

Als geneeskundige bijstand is te beschouwen iedere bijstand, verleend met de voorgewende of werkelijke strekking om eene genezende werking op den zieke uit te oefenen.

W. v. h. R., No. 12076.

ARRONDISSEMENTS-RECHTBANK TE ROTTERDAM.

KAMER VOOR STRAFZAKEN.

Zitting van 1 October 1929.

Art. 3 j^o. art. 19 Wet op de uitoefening der geneeskunst.

Onder „andere” voorschriften, bedoeld in art. 19, is begrepen het voorschrift, vervat in art. 3 dier wet.

Dit blijkt uit het verband met het vervallen art. 18.

W. v. h. R., No. 12075.

KANTONGERECHT TE ROTTERDAM.

Art. 3 Wet op de uitoefening der geneeskunst.

Zitting van 20 Juni 1929.

Uit de door verdachte geplaatste advertentie vloeit niet voort dat hij zelf de geneeskunst uitoefent. „Homoeopaath” is geen titel die een bevoegd geneeskundige aanwijst.

Vrijspraak.

Zitting van 30 Juli 1929.

Het zich in eene advertentie aandienen als homoeopaath.

Veroordeeling mede wegens het in het openbaar aankondigen, dat zij de geneeskunst uitoefent, door iemand die geen geneeskundige is.

W. v. h. R., No. 12066.

Rechtbank te 's-Gravenhage. De Leidsche Wonderdokter.

De handelsagent N. K. te den Haag is, in hooger beroep, wegens onbevoegd uitoefenen der geneeskunst veroordeeld tot / 50.— boete subs. 50 dagen hechtenis, met vernietiging van het vonnis van den Leidschen kantonrechter. (Zie ons No. van Februari j.l.).

Het O. M. had bevestiging van dat vonnis — / 300.— boete subs. 1 maand — gevraagd.

Het O.M. waargenomen door mr. Rijkens, heeft bevestiging gevraagd van twee vonnissen, respect. van vrijsprekenden en veroordeelenden aard, gewezen door den Haagschen kantonrechter tegen den bekenden „wonderdokter” R. H., vroeger te Utrecht, doch thans sedert eenige jaren te 's-Gravenhage gevestigd, beschuldigd van overtredingen van de wet op de geneeskunst. Verdachte's gemachtigde, mr. Weyl, pleitte in deze zaken op juridische gronden respect. vrijspraak en ontslag van rechtsvervolging.

Uitspraak 6 Maart a.s. (N.R.C.)

Kantongerechten in het Arrondissement Middelburg.

• **Weer de Leidsche Wonderdokter.**

De Ambtenaar van het O. M. heeft op drie plaatsen in gencemd arrondissement een vervolging tegen bedoelden wonderdoener ingesteld,

daartoe gedreven door beweegredenen, die wij aanstonds zullen mededeelen.

Wij ontvingen, wij vermelden het met groote dankbaarheid, de *Prov. Zeeuwsche Middelburgsche Ct.*, *De Zeeuw* en de *Goesche Ct.* waarin uitvoerig verslagen betreffende deze strafzittingen zijn opgenomen.

Tot ons leedwezen laat onze plaatsruimte echter niet toe deze in het geheel over te nemen. Daar intusschen de hoofdinhoud van de drie verslagen, wat de voornaamste zaken betreft, vrij wel overeenkomt, bepalen wij ons tot het opnemen van de mededeeling van de *Prov. Zeeuwsche Middelb. Ct.*, die de minst plaats vergt.

(De zittingen hadden plaats te *Terneuzen*, *Goes* en *Middelburg*).

„Voor het kantongerecht te Terneuzen stond terecht N. K., wonende te 's-Gravenhage zich noemende de Leidsche wonderdokter, terzake dat hij in Oct. en Dec. j.l. te Terneuzen terwijl hij geen geneeskundige was een tweetal personen geneeskundigen raad had verleend.

K. schreef een tweetal patiënten, waarvan de eene zich vanwege rheumatiek en drift en de andere vanwege suikerziekte zich tot hem hadden gewend met het doel door den wonderdokter te worden genezen, geneesmiddelen voor, welke door zijne bemiddeling aan de patiënten door het Klingers-laboratorium ook wel genaamd Zuid-Hollandsch Kruidenhuis te Voorburg werden toegezonden. Een der patiënten moest dezen dokter voor eenige geneesmiddelen die volgens Dr. Post scheikundige bij de Keuringsdienst van Waren te Goes, hoogstens een gulden waard waren, zeven gulden betalen, waarbij urine-onderzoek was inbegrepen. Beide getuigen waren van meening met een echten dokter(arts) te doen te hebben.

De Ambtenaar van het O. M. eischte, na in den breede de ongeoorloofde practijken van den verdachte te hebben nagegaan, en op het gevaar voor de z.g.n. patiënten die zich aan dergelijke kwakzalvers toe vertrouwen te hebben gewezen, mede gezien het feit dat verdachte reeds door verschillende gerechten veroordeeld is wegens overtreding van art. 436 Strafwetboek veroordeeling tot twee geldboeten van / 300.— subs. 2 maal 60 dagen hechtenis. Verdachte bekende het hem ten laste gelegde, hij ontkende echter de van hem afkomstige aan de patiënten toegezonden brieven met raadgevingen omtrent die enz. voorkomende handteekening en zeide voorts geheel belangloos werkzaam te zijn tot heil der lijdende menschheid. Prettig vond hij het, dat telkens wanneer hij in een rechtzaal verscheen er steeds getuigen aanwezig waren die kwamen verklaren dat zij bij zijn behandeling baat vonden. Verdachte beweerde zich evengoed wonderdokter te mogen noemen als een radiohersteller zich radiodokter noemen mag en wanneer hij bij zijn verder verweer den kantonrechter toevoegt: „Stel u lijdt aan rheumatiek”, voegt deze hem toe: „behandelt u mij liever niet”.

In de beide andere zaken werd dezelfde eisch gesteld.

Wij kunnen ten slotte melden dat tegen N. K., in het Arrondissement Middelburg de navolgende vonnissen werden gewezen:

1. Kantongerecht Middelburg d.d. 15 Januari 1930 2 maal / 300.— boete subs. 2 maal 60 dagen hechtenis;
2. Kantongerecht Terneuzen d.d. 7 Februari 1930 2 maal / 150.— boete subs. 2 maal 15 dagen hechtenis;
3. Kantongerecht Goes d.d. 7 Februari 1930, 3 maal / 100.— boete subs. 3 maal 20 dagen hechtenis;
4. Kantongerecht Terneuzen d.d. 14 Februari 1930, 2 maal / 150.— boete subs. 2 maal 15 dagen hechtenis;

5. Kantongerecht Terneuzen d.d. 14 Februari 1900, f 100.— Foete subs. 40 dagen hechtenis.

6. Kantongerecht Goes d.d. 21 Februari 1900, f 50.— Foete subs. 50 dagen hechtenis.

Alle veroordelingen betreffen overtreding artikel 436 W. v. S. behalve de overtredingen sub. 5 en 6 die art. 3 Wet van 1 Juni 1865 S. 60 betreffen. Bovendien is K voor laatstbedoelde overtreding nog gedagvaard te Middelburg tegen 12 Maart a.s.

Op 21 dezer eischte de Officier van Justitie alhier in de sub. 1 genoemde appelzaak Levestiging van het daarin gewezen vonnis.

Van andere vonnissen heeft K. eveneens hooger beroep aangevraagd.

BOEVENAAR DER BID-GENEESKUNDE VOOR DE RECHTBANK.

Hij legde de handen op.

„Onbevoegd uitoefenen der geneeskunde" noemt de Officier het.

„Een gave Gods" zegt de verdachte. De 45-jarige F. L. M. Le Gr., wonende te Ginneken, stond terecht wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunde.

Volgens de dagvaarding had hij op 3 Augustus van het afgelopen jaar te Breda, terwijl hij niet was toegelaten tot de uitoefening van het beroep van geneeskundige hier te lande, waartoe de wet een toelating vordert, buiten noodzaak dat beroep als bedrijf uitgeoefend door een dame, die ongesteld was en die zich met klachten over haar gezondheidstoestand tot hem had gewend en die hij, na daartoe te zijn ontboden, reeds meerdere malen had bezocht, wederom te bezoeken. Hij liet zich per visite met f 2.— betalen.

Patiënte gestorven.

Een logé, die tijdens de behandeling van verdachte bij de dame verbleef, vertelde, als getuige gedagvaard, dat de behandeling geheel overeenstemde met het optreden van een dokter, alleen gebruikte hij geen medicijnen. De toestand van de dame werd slechter en op zekeren nacht is zij gestorven. De patiënte had alle vrouwen in verdachte. Deze merkte zelf op tot de dame: „Als U mij niet vertrouwt, haal dan een dokter", waarop de dame verklaarde: „Ik heb het volste vertrouwen". Dat de patiënte aan suikerziekte in een acuut stadium leed was getuige niet bekend geweest.

Getuige, die Doopsgezind is, den eed niet aflegde doch de belofte deed de waarheid te zullen zeggen, verklaarde op een vraag van den president, dat ook zij het volste vertrouwen in verdachte heeft. Zij wenscht niet door dokters behandeld te worden. Zij heeft meer vertrouwen in de bidgeneeskunde van verdachte, dien zij een van God begenadigd mensch acht.

Rechter Mr. SIKKEL: „In zijn brochures en advertenties spreekt hij anders niet van bidden. Daar luidt het, dat hij magnetiseur is.

GETUIGE: „Hij bidt toch of legt de hand op, voor hij begint".

Rechter Mr. SIKKEL: „Jawel, maar is dat bidden een bestanddeel van de geneesmethode? Voor het eten bidt men toch ook en U zult toch niet zeggen, dat U dan al eet."

GETUIGE: „Dat is bidden tot dank. Verdachte bidt om kracht en dat is de kern van zijn methode".

PRESIDENT (tot verdachte): „U beweert dus door bidden de menschen te genezen?"

Mystieke ritus.

VERDACHTE: „Ik heb de gave gekregen van God waarvan de Apostel Paulus spreekt: de gave der gezondmaking, zooals dat in den Bijbel ook staat. Als ik iemand genezen wil bid ik tot den Heer en volg dan een mystieke ritus, handoplegging en aanraking, die ik niet aan ongewijden kan vertellen, doch die ik volg als resultaat van langdurige overwegingen. Van God den H. Geest gaat een mystieke macht in mij over. Zoo genas ik tallooze zieken, die alreeds door de dokters waren opgegeven.

De OFFICIER, Mr. E. Graaf van Limburg Stirum: „Mijnheer de President, vindt U het hier wel de plaats dat verdachte daar reclame voor maakt?"

De PRESIDENT: „Als U zulk een gave Gods gebruikt, waarom laat U zich dan betalen?"

VERDACHTE: „En zij, die preeken op den predikstoel. Zij laten zich toch ook betalen tot hun onderstand. Jezus Christus verrichtte wonderen en leefde toch ook van de gaven die men hem schonk".

Kwetsend.

PRESIDENT: „Houdt U op. Stel U zich astublieft niet op een lijn met den Goddelijken Zaligmaker. U kwetst door zoo te spreken tal van personen hier aanwezig".

VERDACHTE: „U verstaat mij verkeerd. Ik stel mij niet op een lijn met God, doch uit Zijne handen ontving ik de gave der gezondmaking".

De PRESIDENT: „De dame in kwestie is dan toch maar het failliet van uw systeem".

VERDACHTE: „Honderden menschen zijn onder dokters handen gestorven, die genezen hadden kunnen worden".

De OFFICIER: „Dus U geneest bij de kracht Gods. U bidt om die kracht en dan begint U den praktische geneesmethode. Dus dan speelt U den dokter?"

VERDACHTE: „Ik ben passief Heilmagnetiseur en als zoodanig kom ik bij degenen, die mij roepen."

PRESIDENT: „Ja, natuurlijk. U gaat er niet op de koffie".

VERDACHTE: „Ik geef mij niet uit voor dokter. Ik wil protesteeren tegen de wijze waarop de politie door op ongeoorloofde betrekkingen te zinspelen, die tusschen mij en de patiënte zouden hebben bestaan, de getuigen willen dwingen te zeggen, dat ik als dokter kwam."

De PRESIDENT: „Waarom adviseerde U warme kruiken. U kunt best bidden zonder warme kruiken. Waarom deed U niet, wat U doen moest, en haalde U geen dokter?"

VERDACHTE: „Ik wilde dat doen, doch de patiënte wilde dat niet."

Rechter BISSCHOP BOELE: „Waarom wilde U een dokter? Twijfelde U dan aan uw geneeskraft?"

Brieven aan den Koning.

VERDACHTE: „Nee, doch ik wist wat de gevolgen zouden zijn, als de politie tegen mij optreedt. Ik twijfel niet aan mijn geneesmethode. Ik heb den mi-

nister gevraagd de wet op dit gebied te willen wijzigen. Toen de Koning van Engeland ziek was, bood ik mij aan hem te genezen. De Koningin heeft mij toen geschreven, dat zij er niet op in kon gaan, omdat de dokters er zich tegen verzetten.

De OFFICIER: „Ik moet toch niet gaan veronderstellen, dat verdachte en verdediger op deze wijze ontoerekenbaarheid willen voorwenden?"

Hierna werd gehoord de dienstbode der overleden dame, die eveneens uitvoerige verklaringen gaf over de handelingen van verdachte.

VERDACHTE, nogmaals gehoord, verklaarde geen dokter te zijn. Met de geneeskunst der dokters heeft hij niets te maken. Hij is de kracht Gods geschonken om medemenschen te genezen.

Eisch.

De OFFICIER VAN JUSTITIE achtte het tenlaste gelede bewezen en met vernietiging van het vonnis van den Kantongerechter eischte hij een boete van f 125 subs. 40 dagen hechtenis.

Verdediging.

De verdediger Mr. PELS RIJCKEN Jr. uit Breda, achtte het bewijs niet bewezen. Verdachte verricht geen dokterswerk. Het is bidden. De handelingen zijn geen doktershandelingen. Passief-heilmagnetiseur is eerder te vergelijken met de handeling van den geestelijke.

Het eenige wat vast staat is, dat verdachte warme kruiken voorschreef en iederen dag een wandeling. Dat was een vriendschappelijke raad, die wij aan al onze medemenschen geven. Pleiter concludeerde tot vrijspraak, subsidiair ontslag van rechtsvervolg.

De OFFICIER repliceerde en merkte op, dat als de Rechtbank soms mocht meenen deze kwestie opnieuw principieel te willen behandelen, hij haar weinig kans toedacht. De jurisprudentie is duidelijk genoeg. Spreker wil toegeven, dat er misschien personen zijn, die een zekere macht bezitten. Doch waar moet het heen, als de sluiten worden opengezet?

Bij de uitspraak op 23 Januari, heeft de Rechtbank, overwegende dat niet wettig en overtuigend is bewezen wat den verdachte ten laste is gelegd, verd. vrijgesproken. De Officier zal van dit vonnis in hooger beroep gaan.

(Dagblad v. Noordbrabant.)

CORRESPONDENTIE.

Meer. W. te N., L. M. F. te Z., Meij. J. C. R. te D., Mr. A. v. d. E. te L. Dank voor het gezondene.

A. B. te S. Het stroopje is een mengsel van suikerstroop met enige tincturen. In het volgend no. meer hierover.

N. T. P. N. te G. In het volgend no. Plaatsruimte ontbreekt thans.

A. B. te A. Tegen Vick's Upo-Rub. waarmee tegenwoordig weer druk gewerkt wordt, hebben wij gewaarschuwd in de Maandbladen van November en December 1928.

Bij aanvraag aan den Secretaris-Penningmeester onzer Vereeniging worden deze bladen u gratis toegezonden.

Advertentiën.

K 1

Gerechtigd tot het voeren van het Koninklijk Wapen.

D. Oolgaard & Zoon **Wijnhandelaren**

Importeurs-Exporteurs. Gevestigd A^o. 1788. HARLINGEN.

Al onze Wijnen staan onder voortdurende controle van het BUREAU VOOR CHEMISCH EN MICROSCOPISCH ONDERZOEK van Dr. VAN HAMELROOS & HARMENS op deugdelijkheid en zuiverheid.

Leveringen, bij minstens 6 flesschen, franco huis, per gewone gelegenheid. Prijscourant wordt gaarne toegezonden.

K 4 K 2

SLECHTHOORENDE

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad.

geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen.

Tevens bureau van advies op alle gebied, voor slechthoorenden.

Adres: Meij. TINE MARCUS,

2° Secretaresse der Vereeniging, Middellijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

DE KWAKZALVERSMIDDELEN

HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN DIE BIJ HET GEBRUIK DREIGEN, volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916)

Prijs f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam.

K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: Mr. P. W. DE KONING, te Amsterdam, VOORZITTER; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; Mr. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; Mr. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; Mr. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; Mr. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonné's bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E Drukkerij EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootkerksplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Herdenking van het 50-jarig bestaan. Berichten: Gezondheidsraad: Onbevoegd uitoefenen der geneeskunst. — Inlichtingen omtrent Overbeck's Rejuvenator.

Mededeelingen van verschillenden aard: Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek. — Bakkersseceem. — Instituut v.h. Dir. B. J. de Vries te Rotterdam.

Boekbeschuwing: Dr. E. H. B. van Lier, Gezondheidsleer van de voortplantingsorganen. Uit de Pers: De Vibraphone. — Wonderdokter en hondenslager.

Rechtszaken: Hooge Raad, Mimosa-druppels. — De Leidsche wonderdokter. — De Haverhoeks. — Een glansrijper, geneesk. directie.

Correspondentie.

Advertenties:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

Als nieuwe leden traden toe de heeren:

HAN JAN HIE, *Den Haag.*

JOH. P. SCHADE, *Amsterdam.*

Dr. B. SCHRADER, *Arts, Oosterwijk.*

Herdenking van het 50-jarig bestaan der Vereeniging.

Ontvangen werden de volgende bedragen of toezeggingen. Opgave tot 21 Maart:

Dr. J. J. de J. te L. f 25.—; L. E. S. te S. f 2.50; W. J. S. te N. V. f 3.—; T. L. te O. f 5.—; A. P. d. B. te S. f 3.—; A. S. te V. f 5.—; Dr. B. H. V. te H. f 5.—; A. J. v. H. te H. f 1.—; J. W. D. te A. f 10.—; J. R. te B. f 2.50; W. v. d. H. te P. f 5.—; J. K. te Z. f 2.50; v. d. E. te L. f 10.—; H. P. V. te L. f 7.—; M. H. te E. C. f 10.—; C. H. te A. f 2.50; Dr. S. te A. f 5.—; R. H. te B. f 2.50; A. E. te E. f 10.—; F. K. te A. f 5.—; Mej. v. M. te V. f 10.—; W. F. A. W. te D. f 2.50; J. v. B. te S. f 10.—; Dr. P. A. V. te R. f 2.50; Dr. M. te A. f 2.50; A. G. K. W. te A. f 5.—; A. S. te G. f 2.50; Mej. O. te H. f 2.50; B. F. C. te B. f 3.—; R. K. Vereen. v. Slechthoorenden Haag f 2.50; Dep. Friesland Ned. Mij. t.b.d. Ph. f 10.—; Dr. H. N. Ch.f. te H. f 15.—; H. O. te G. f 5.—; H. M. v. L. te A. f 5.—; W. H. B. te H. f 2.50; F. v. B. te V. f 5.—. Te samen f 207.—.

Mag ik de leden nog eens herinneren aan de in het Maart nummer ingelegde circulaire?

De tweede druk — verbeterd en belangrijk aangevuld — van het bekende roode boekje „De Kwakzalversmiddelen enz.”, welke blijkens de bij de giften gevoegde bijschriften door velen wordt verlangd, zal een belangrijk bedrag eischen,

en moet het feestgeschenk worden dat we elkander aanbieden.

En gireer dan tevens contributie of abonnementsgeld.

De Secretaris-Penningmeester,
N. KEULEMANS.

Postgiro 32237. Giro Amsterdam K 1627.

BERICHTEN.

Gezondheidsraad. Verschenen is No. 2 (Febr. 1930) van de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid.

Aan het daarin voorkomend verslag over het jaar 1928 van den Hoofdinspecteur, belast o.m. met het toezicht op de handhaving van de Wet regelende de uitoefening van de geneeskunst, ontleenen wij het volgende:

„Onbevoegd uitoefenen der geneeskunst.

De inspecteurs hadden in het verslagjaar niet veel bemoeienis met overtredingen van de wet op de uitoefening der geneeskunst. Daaruit te besluiten, dat de wet steeds geëerbiedigd wordt, zou van te groot optimisme getuigen. Enkele onbevoegden onttrokken zich aan de wrekende hand der gerechtigheid door hun handelingen te doen dekken door bevoegden. Het is te wenschen dat de in dit jaar tot stand gekomen wet van 2 Juli 1928, *Stbl.* 222, houdende nadere voorschriften ten aanzien van de uitoefening der geneeskunst, dergelijke onwaardige handelingen van arts, vroedvrouw of tandarts zal kunnen voorkomen.

Het kwam eenige keeren voor dat verplegenden van de inspecteurs een waarschuwing ontvingen ten opzichte van het overtreden hunner bevoegdheid, aangezien zij zich op het gebied der geneeskundige behandeling hadden gewaagd.”

Overbeck's Rejuvenator. Een onzer lezers, die reeds vroeger op een advertentie betreffende dit middel heeft geschreven (en waarover wij ons oordeel in de Maandbladen van Juli en Augustus 1929 kenbaar maakten) zond ons de volgende uitnodigingskaart:

„DELFT, 18 Maart 1930
Van Leeuwenhoeksingel 24.

In de „Oude Hotelzaal” van het Americain Hotel, te Amsterdam, ingang Leidschekade, wordt op 20 Maart a.s. van 10—1, 2—5 en 7—10 uur, en op 21 Maart van 10—1 en 2—5 uur, de gelegenheid geboden

tot het verkrijgen van persoonlijke inlichtingen omtrent *Overbeck's Rejuvenator.*

Gelieve deze invitatiekaart mede te brengen.”

Deze kaart bereikte ons te laat om van de aangeboden gelegenheid nog gebruik te kunnen maken.

Is soms een onzer leden gelukkiger geweest en bereid in ons blad omtrent de verkregen persoonlijke inlichtingen eenige mededeelingen te doen?

Mededeelingen van verschillenden aard

Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch Onderzoek.

(Vervolg.)

HELABON.

Ingezonden door G. W. R., arts te 's-Gravenhage, en verkocht door een z.g. kruidkundige te Rotterdam.

Het middel was bestemd om te worden gebruikt tegen trigeminus-neuralgie.

Samenstelling: Niet vermeld.

Volgens den verkooper zou het middel bestaan uit stuifmeel van de zilverdistel.

Uitkomsten van het onderzoek: Ouwelcapsules, waarin plm. 900 mg. van een geel poeder, dat gemakkelijk in water oplost tot een zwak zuur reageerende vloeistof. Ook in alcohol en in chloroform lost het zeer goed op.

Microscopisch zijn geen georganiseerde deeltjes (stuifmeelkorrels) te herkennen. Het poeder laat na verbranden geen asch achter. Aangehouden werden antipyrine dimethylamidoantipyrine (pyramidon), coffeïne en citroenzuur.

De aard der gele kleur kon niet vastgesteld worden.

Oordeel: Helabon bevat dus een gebruikelijk anti-neuralgisch mengsel. De bewering, dat het middel uit stuifmeel van de zilverdistel zou bestaan, is misleidend.

SALVACID.

Fabrikant: Tres A.-G., Budapest.

Volgens etiket: Tegen hyperaciditeit en hare gevolgen. Volgens mededeeling van den inzender werd Salvacid geïntroduceerd als nieuw middel tegen ulcus ventriculi s. duodeni. Het is op de markt gekomen naar aanleiding van een hypocholesterinaemie, welke o.a. volgens JARNO „ausnahmslos” bij ulcus ventriculi s. duodeni zou worden aangetroffen.

Samenstelling: Omtrent de samenstelling ver-

meldt het etiket alleen: „Thuloncholyglisin”. Volgens persoonlijke mededeeling van Dr. L. CZAKI te Budapest aan den inzender bevatten de tabletten „acidum glycocholicum = cholyglyzin” en bovendien per tablet o.a. 30 mg. calciumcarbonaat. De inzender meende röntgenologisch goede resultaten met het middel bij bovengenoemde patiënten te kunnen constateeren, doch de zuurwaarden van den maaginhoud zag hij niet dalen.

Uitkomsten van het onderzoek: De door een chocoladelaagje omgeven tabletten wegen gemiddeld 475 mg. Het aschgehalte bedraagt 27,5%. Bij verbranding ontwijken dampen, die rood lakmoes blauw kleuren. De asch bevat o.a. carbonaat, sulfaat, chloride, fosphaat, calcium, natrium en ijzer.

De omhullende laag is te verwijderen door afwassen met water. De inhoud der tabletten blijkt dan donkerbruin gekleurd en zeer bitter van smaak. De geur wijst op de aanwezigheid van droppoeder en herinnert aan gal.

Conclusie: Salvacid bevat overeenkomstig de mededeeling van Dr. CZAKI calciumcarbonaat en een stof, die de galzuurreactie van Pettenkofer geeft en zeer wel glycocholzuur zijn kan. De tabletten bevatten bovendien nog andere organische bestanddeelen, die wij niet vermochten te herkennen. Gal als zoodanig is waarschijnlijk niet aanwezig, daar galkleurstoffen niet konden worden aangetoond. Naast verschillende andere anorganische stoffen, die in kleine hoeveelheid aanwezig zijn en oorspronkelijk al of niet opzettelijk waren toegevoegd, bevatten de tabletten ook nog een oplosbaar carbonaat (waarschijnlijk natrium(bi)carbonaat), waarvan de alkaliteit volgens titratie nog minstens even groot is als die van het aanwezige calciumcarbonaat.

THE STELKA.

Fabrikant: Pharmacie Mondiale, Parijs—Brussel. „Radicale behandeling van de zwaarlijvigheid”. Gebruikswijze: „Giet eene tas kokend water op een lepelvol dezer thee. Laat gedurende 5 minuten trekken. Neemt eene tas dezer opgieting, zeer warm, na elken maaltijd”.

Uitkomsten van het onderzoek: De thee bestaat uit een mengsel van: lindebloesem, Sennebladen, venkel, zoethout, jeneverbessen, Frangulabast, steranijs, graswortel, rhabarber, lavaswortel en hoefbladbladeren.

ZALF VAN BAAI.

Ingezonden door arts J. S. de B. te D.

Enige patiënten hadden deze zalf als smeermiddel gebruikt tegen diverse pijnen, met als resultaat hevige huisuitslag en huidontsteking.

Uitkomsten van het onderzoek: Het Maandblad t. d. Kwakzalverij van September 1919 bevatte een waarschuwing voor de noodlottige gevolgen van het gebruik van dit „huismiddeltje”, dat, behalve onder den naam van „zalf van Baai” nog bekend is als: zalf uit den aap zijn pot, groene balsem, molenaarsolie, olie van het zevengetijde en andere volksnamen. Volgens de destijds verrichte analyse bevatte de zalf als hoofdbestanddeel laurierolie. Een later door ons onderzocht monster „zalf uit den aap zijn pot” bestond enkel en alleen uit Oleum Lauri, terwijl de nu onder den naam van „zalf van Baai” ingezonden groene, karakteristiek riekende zalf bleek te bestaan uit laurierolie, gemengd met fragmenten van de vruchten van Laurus nobilis.

Het is maar al te zeer bekend, dat laurierolie hevige huidaandoeningen kan te voorschijn roepen.

PLANTENPOEDER.

Ingezonden door Dr. J. E. te N.

Het poeder zou afkomstig zijn van een Duitsch

kwakzalver. Nadat de patiënt gedurende 14 dagen een paar keeren daags het middel had gebruikt, traden plotseling de verschijnselen op van een icterus catarrhalis. De medicus vraagt, of de oorzaak kan liggen in het gebruik der poeders. Waarvoor deze oorspronkelijk werden aangewend, werd niet vermeld.

Uitkomsten van het onderzoek: Het plantenpoeder bestaat uit de gepulveriseerde bladeren van een Labiaat en wel een Teucrium-soort, zeer waarschijnlijk Teucrium Scorodonia L. Van verschillende zijde en afkomstig van verschillende kwakzalvers in binnen- en buitenland werd dit poeder reeds aan het Instituut ter identificatie toegezonden. Gewoonlijk was de bedoeling het als middel tegen kanker aan te wenden.

Hoewel Teucrium Scorodonia (zij het ook minder vaak dan Teucrium Chamaedrys) in Duitschland als volksgeneesmiddel in gebruik is, en wel tegen jicht en koorts, zijn geen gevallen bekend waarin door dit middel geelzucht zou zijn veroorzaakt. Waarschijnlijk hebben wij hier met een toevallig samentreffen te maken.

Z.G. KOUPOEDERS.

Ingezonden door arts H. B. te H.

De twee ingezonden poeders hebben een inhoud van resp. 740 en 850 mg. Deze inhoud bestaat ten deele uit glanzende kristalplaatjes en is niet geheel wit; de smaak is zoetig met sterk bitteren nasmaak. Het poeder is voor een deel oplosbaar in water. Aanwezig bleken te zijn: acetanilide, natriumsalicylaal en sulfas chinini. De quantitative samenstelling is ongeveer als volgt:

natriumsalicylaal	62%
acetanilide	17%
kininesulfaat	16% en
calciumcarbonaat	5%

PROKTOSOL HAEMORRHOIDAL ZÄPFCHEN

Fabrikant: Chemische Fabrik Henry Cohrs, Hannover.

Bestanddeelen volgens etiket: Zinx. oxyd. Bismuth. oxyjod. Resorcin. Balsam Peruv. Extr. Bursa past. Butyr Cacao. Ung. Hamam. Ung. cereum.

De reclame vermeldt, dat met behulp van andere geneesmiddelen slechts zelden een — en dan nog tijdelijke — genezing van de pijn, die door aambeien is veroorzaakt, is te verkrijgen. Aambeien-operaties worden als zeer pijnlijk, ingrijpend en gevaarlijk voorgesteld, terwijl ook daarmee nog slechts in een zeer enkel geval volkomen genezing zou optreden. Geheel anders natuurlijk bij het gebruik van Proktosol. Na eenigen tijd zal de ziekte daardoor volkomen genezen.

Uitkomsten van het onderzoek: De suppositoria zijn verpakt in stanniol. Zij zijn blauwgrijs van kleur en rieken naar cacaoboter. De geur van perubalsem werd niet waargenomen. De suppositoria wegen per stuk iets minder dan 3 gram.

De droge vaste stof, die na verwijdering van het vet achterblijft, is lichtgrijs van kleur. Roode deeltjes van bismuthoxyjodide zijn daarin niet waar te nemen. De stof lost voor ongeveer de helft op in water tot een zuur reagerende vloeistof. De oplosbare stof blijkt boorzuur te zijn. Van 200 mg. vaste stof lossen 99 mg. in water op; titratie geeft 83 mg. boorzuur, hetgeen overeenkomt met 16,6% van het totale gewicht der kaarsjes.

Het in water onoplosbare deel der vaste stof lost, op een kleine zwartachtige rest na, op in azijnzuur. Het blijkt, dat zinkoxyde in oplossing is gegaan en uit de quantitative bepaling van het zink volgt, dat oorspronkelijk ruim 18% ZnO aanwezig was.

De kleine zwartachtige rest op het filter blijkt nu ten deele oplosbaar in verdund salpeterzuur. Hierbij treedt geringe koolzuurontwikkeling op, terwijl het filtreerpapier door vrijkomend jodium blauw kleurt. Dat jodium aanwezig is, zij het slechts in geringe hoeveelheid, is o.a. ook aan te toonen door de na extractie met aether achterblijvende droge stof met verdund zwavelzuur, een weinig nitriet en tetrachloorkoolstof te schudden. De tetrachloorkoolstof kleurt dan zwak violet.

In de boven verkregen salpeterzure oplossing is nu bismuth aan te toonen, dat als sulfide neer te slaan en te wegen is. Er werd zooveel bismuth gevonden, dat dit, bij oorspronkelijke aanwezigheid van bismuthoxyjodide, zou wijzen op een gehalte aan deze stof van slechts 0,6%. Daar van de roode kleur van deze verbinding echter niets werd waargenomen, vermoeden we, dat bismuth en jodium wellicht in de verbinding aïrol waren toegevoegd. Calluszuur vermochten wij evenwel niet aan te toonen.

Conclusie: De samenstelling der suppositoria komt niet overeen met de opgave.

Slechts cacaoboter, zinkoxyde en resorcine konden met zekerheid worden aangetoond, daarnaast in geringe hoeveelheid bismuth en jodium in een in water onoplosbare verbinding. Dat deze verbinding bismuthoxyjodide was, lijkt niet waarschijnlijk. Perubalsem werd niet gevonden. Daarentegen is een niet onbelangrijke hoeveelheid boorzuur aanwezig, waarvan in de opgave geen melding is gemaakt.

Oordeel: De zetpillen bevatten dus niets anders dan gebruikelijke middelen tegen eczeem, ook eventueel door aambeien veroorzaakt eczeem. Dit wel in harde tegenstelling tot de klinkende reclame!

(Wordt vervolgd.)

BAKKERSEXCEEM.

In de „Geneeskundige Gids” van 21 Febr. 30 staat een verhandeling over bakkersexceem van den Huidarts van VONNO, waaruit blijkt dat deze huidaandoening zeer ernstig kan zijn, dat het noodig is deze ziekte door een bevoegden arts te doen behandelen en dat het nuttig is gebleken, dat de arts o.a. de waschgelegenheid in de bakkerijen controleert. In de groote bakkerijen komt het bakkersexceem bijna niet voor, maar wel daar, waar meerdere arbeiders met een emmertje groezelig water en één handdoek zich moeten reinigen.

In de bedoelde verhandeling wordt aangegeven met welke geneesmiddelen en behandelingsmethode de huidarts de aandoening kan bestrijden, maar niet wordt daarin genoemd een behandeling als voorgeschreven wordt door J. HARING, *Den Hulst, Dedemsvaart*, waarvan wij kennis kregen door te schrijven op een advertentie in de Prov. Overijsselsche en Zwolsche Courant.

Ons werd toegezonden een fleschje inhoudende plm. 30 cM3. vloeistof en een doosje zalf met een brief waaruit we het volgende overnemen:

„DEN HULST, 16 F. 1930.

M. H.

Hier omtrent eenig schrijven over Exceem. Zelf ben ik zwaar lijdende geweest aan deze vreeselijke ziekte. Ruim een jaar ben ik weer volkomen genezen, en doe al mijn werk weer. Heel veel heb ik verdocterd: Stapper Boertje, Pastoor Heuman, onze huisdokter en tenslotte naar de Huidarts. Die tikte mijn vertrouwelijk op de schouder, dat hij mijn wel genezen zou,

maar lang ben ik er heen gereisd, maar ten slotte stuurde hij mijn weg (geen baat).

O als ik nu terug denk aan die tijd, wat ben ik dan dankbaar. Eerst kreeg ik een plekje op de hand, langzamerhand tusschen de vingers en toen waren mijn beide armen en handen aangetaast. Mijn behandeling is wel een beetje pijnlijk, maar u kan er gerust van verzekerd zijn, dat u genezen wordt. En dat heeft al veel te zeggen. U zal er niets op tegen hebben dat ik voor advertentiekosten, oversturen, en hetgeen wat ik stuur en wat dies meer zij f 7.50 op rekening zet. Het koste mij bij de Huidarts enkel Twee honderd en 50 gulden.

Mocht u soms aan een pakje niet genoeg hebben, waar ik niet bang voor ben, kan u voor f 3.50 nog net zoo een krijgen."

Hoogachtend,

(w.g.) J. HARING.

Den Hulst, Dedemsvaart."

„Behandeling.

Bevochtig hiermede eenige malen achtereen, met tusschenpoozen van ca. 10 minuten de zieke huid, met het gevolg, dat voor er een uur verlopen is, de ziekte gedood is. Men neemt dadelijk niet te groote omtrek. De zieke huid wordt door het vocht verbrand, en de huidziekte vanzelf gedood. De verbrande huid wordt droog en hoornachtig, met het gevolg, dat met het bewegen er barst en kloven in komen. Dit kan men voorkomen, met deze beroemde zalf, die beslist onmisbaar is om zoo vaak als men kan in te smeren. Dan blijft de huid soepel en leenig, en geneest vlug.

Dit middel is absoluut afdoende voor droge en natte Exceem. Trek de vellen niet af."

De vloeistof blijkt volgens het onderzoek van den heer N. KEULEMANS te zijn sterk azijnzuur en wel 64%, een spoor harsachtige stof en een weinig van een kalkzout. De zalf bevatte salicylzuur, tarwezetmeel, zinkoxyde en vaseline, in die verhouding dat we de zalf zouden kunnen noemen *Pasta Salicylata Lassar*, in elke apotheek voorhanden.

Het sterke azijnzuur zal zeker, zooals ook in den brief staat, de aangetaste plaatsen en den omtrek daarvan ontvellen. Van zeer bevoegde zijde werd ons gezegd, dat de *aanwending zeer gevaarlijk is*.

Meer behoeven wij er niet aan toe te voegen.

Nog een „Geneeskundig Instituut" te Rotterdam.

Zooals wij reeds meermalen hebben geschreven, mag Rotterdam zich verheugen in het bezit van talrijke z.g. „Geneeskundige Instituten", waarvan de meestal geneeskundig onbevoegde directeurs zich al of niet van de hulp van een bevoegd medicus hebben voorzien.

Onlangs werd onze aandacht gevestigd op een dusdanige inrichting genaamd „Geneeskundig Instituut v/h. Div. B. J. de Vries, Arts, Bergsingel 81". Wie de tegenwoordige directeur is, is ons niet bekend toch vinden wij het noodzakelijk hier een ernstig woord van waarschuwing te doen hooren. En dat wel naar aanleiding van een schrijven, ons gezonden door een medicus, die ons verzocht een geneesmiddel te onderzoeken, door bovengenoemd Instituut verstrekt aan een patiënt, gedurende 5 jaar lijdende aan T.B.C. en bij wien het sputum-onderzoek een sterk positief resultaat opleverde.

Het fleschje, inhoudende ongeveer 15 C.c., bevatte, volgens de analyse van den heer N. KEULEMANS, een mengsel van suikerstroop en eenige tincturen, gelijkende op tinctuur van kalmoeswortel, oranje-schillen en gentiaanwortel, zeker geen geneesmiddelen,

waarvan bij de geringe aanwezige hoeveelheid eenig geneeskrachtig succes was te verwachten.

Bij het fleschje was een kaart gevoegd, die o.m. vermeldde:

„Gebruik de medicijnen om de drie uren telkens 15 druppels op een eetlepel water.

„Bemerkingen: Oorzaak is verstopping in de bloedvaten en afwijking in de nieren. Voeding mag niet veranderen.

„Er is geen t.b.c."

Deze laatste verklaring doet, naar ieder zal toestemmen, de deur dicht. Is er vragen wij aan ieder denkende, meer noodig om het gevaarlijke van het bedrijf van gemeld Instituut in het juiste daglicht te stellen?

BOEKBESCHOUWING.

Gezondheidsleer van de Voortplantingsorganen, door Dr. E. H. B. VAN LIER; uitgave van P. NOORDHOFF N.V. — 1930 — Groningen. Prijs f 0.90.

Het bovengenoemd werkje, een vervolg van den door den schrijver uitgegeven „Gezondheidsleer ten dienste van het onderwijs en verpleegsters" en voorzien van een voorwoord van Prof. Dr. Th. M. van Leeuwen, ontvingen wij met verzoek, dit werkje bij onze lezers te willen inleiden. Ofschoon wij de brochure met belangstelling hebben gelezen kunnen wij, over den inhoud, hier ter plaatse, moeilijk een beschouwing leveren, als vallende het daarin besprokene geheel buiten het kader van ons Maandblad.

Toch kunnen wij de kennismaking met dien inhoud met genoegen aanbevelen, rekening houdende met het doel, waarop onze Vereeniging zich beweegt.

Bekendheid met hetgeen in het boekje geleerd wordt, zal menigeen weerhouden zich te werpen in de armen van kwakzalvers, die ook, ten opzichte van het hier behandelde, voortdurend gereed staan om onder het groote, menigmaal ondeskundig publiek, slachtoffers te zoeken en helaas! te vinden.

UIT DE PERS.

DE VIBRAPHONE.

Ons werden, kort geleden, inlichtingen gevraagd omtrent een hoorinstrument, waarvan wij den naam hierboven plaatsen.

Wij verwezen den vrager naar de Redactie van *Naar het volle Leven*, Orgaan der Vereeniging tot Bevordering der belangen van Slechthoorenden waarin wij thans, onder dankbetuiging voor de toezending, het volgende lezen:

„WEEST OP UW HOEDE. SPAART GELD EN TELEURSTELLING.

De „Vibraphone", waarover in het vorige nummer bericht werd, is „een broertje of zusje" van de „vibrophone", die U in het bekende kastje kunt vinden (afgebeeld in den catalogus van het Centraal museum van hoorinstrumenten 2e druk blz. 24, 2de rij rechts). De prijs is van 29 francs op 35 gulden geklommen.

Bij nader onderzoek bleek, dat de z.g.n. „vibrator", in 't reclamepapiertje vermeld, een simpel metalen tongetje is, ongeveer als van een mondharmonica. De afmetingen van de zoogen. „amplification chamber" maken een versterking van eenig belang niet mogelijk. Dat er een „massage" door het trillende tongetje wordt uitgevoerd, die „zich als genezing doet gelden" is phantasie. Er wordt ook verteld, dat de apparaten nimmer kunnen schaden. Ook dat is niet vol te houden, omdat noodlooze prikkeling van den gehoorgang al bij gezonden niet onschadelijk zal zijn en zeker het dragen van zoon „vreemd lichaam" bij de ontstekingsprocessen van velen der slechthoorenden uit den booze is. Het toestelletje is zoo in elkaar gezet, dat het ondoen-

lijk is zonder het door te zagen te zien wat er van binnen inzit. En menigeen zal misschien een geheimzinnig werkzaam mechaniek vermoeden. Doch het onderzoek leverde niets anders op, dan een povere poging om „nieuw geluid" te geven aan het oude tuig. Zullen er toch nog velen invliegen? Het dingetje bleek inderdaad van zilver te zijn, doch f 35.— „waarde" voor dat beetje metaal (of f 5.— „slechts" per maand voor de huur?) Zullen er toch nog lieden invliegen? In rusteloze jacht op het voorloopig onbereikbare „kleine", „onzichtbare" instrument?

v. G."

Hieraan voegt de Redactie toe:

„EEN STEM UIT HET LAND, WAAR HET DING VANDAAN KOMT.

De Volta-Review, het Orgaan van het Volta-Bureau te Washington, is de stichting van Graham Bell, de vader van de telefoon, en gewijd aan alles wat strekken kan tot verbetering der levensverhoudingen voor wie hetzij zonder gehoor geboren worden, hetzij dit op later leeftijd verliezen. Het is een echt wereldorgaan op dit gebied en geniet groot gezag.

In het Febr.-nummer staat te lezen:

„De Vibraphone wordt nog steeds alom ge-adverteerd" en verder:

„Dat is juist de ellende als men kwakzalverij wil stuiten. Er zijn altijd menschen zoo begeerig naar hulp dat zij zichzelf dadelijk wijsmaken dat zij nu geholpen zijn!

Ons aandeel in den strijd tegen alle gewaande beterschap is den menschen duidelijk te maken dat slechts zorgvuldige proefneming kan uitmaken of het gehoor al dan niet verbeterd is." enz. enz.

En dit z.g.n. nieuw instrument is niets dan een nieuwe poging met iets dat al overoud is en al jaren ondeugdelijk gebleken. Onze gruwelkasten in Soest en in Amsterdam zijn met soortgelijke gevuld. De Fransche „Vibrophone", de Duitsche „Horkapsule", en dit, het is van hetzelfde laken een pak.

De „Vibraphone", en beide genoemde waarde-looze dingen, zij kunnen elkaar gezelschap gaan houden in de gruwelkast. Het is lood om oud ijzer.

W. N. KLEIN."

In hetzelfde orgaan vinden wij het volgende: MEN WAARSCHUWT REEDS.

De „Bond voor Ziekenverpleging" heeft voor eenige dagen te Haarlem zijn Jaarvergadering gehouden.

Bij die gelegenheid is o.a. de volgende voordracht gehouden:

Kwakzalverij op het gebied der Doofheid.

Dr. P. H. G. van Gilse hield een causerie over „systeem in de kwakzalverij, in het bijzonder bij doofheid".

Het is moeilijk een definitie te geven van kwakzalverij, doch de grond ervan is hulpvaardigheid als menschelijke deugd, geworden tot winstbejag.

Merkwaardig is, dat ten opzichte van de oogen al heel weinig vernomen wordt van kwakzalverij, doch meer is dat het geval in betrekking tot het gehoor. In dat opzicht kent de kwakzalver geen bescheidenheid of beschoomtheid, tracht hij te overwinnen door persoonlijken invloed, door op groote schaal reclame te maken, verkoopt hij zijn middelen ook al bestaat er niet de minste kans van verbetering, b.v. als de gehoorzenuw is aangetast.

En dat alles vond de spreker verschrikkelijk, omdat hoop wordt gewerkt, die niet kan worden

verwezenlijkt, waardoor het lot van den doove wordt verzwaard.

De kwakzalver speculeert op bijkomende zaken, gebruikt allerlei trucs; de wetenschap kan den doove geen kleine instrumenten geven, doch de kwakzalver meent van wel, en ten bewijze daarvan liet dr. van Gilse een instrumentje rondgaan, dat pas zijn intree in ons land heeft gedaan, doch dat z.i. beslist onbruikbaar is. 1)

Uitvoerig ging de spreker na hoe de kwakzalver zijn middelen aan den man tracht te brengen, zij het ook langs oude methoden, vooral door suggestie, gebruik makend van het feit, dat de doove altijd weer, schier angstvallig vasthoudt aan hoop op eenig herstel. Dit is te verschrikkelijker omdat teleurstelling moet volgen, uiterst tragisch, afgescheiden nog van kosten en vaak ook tijdverlies.

Daarnevens zette de heer Van Gilse uiteen wat gedaan kan worden om uit handen van kwakzalvers te blijven.

Zoo kan de geneesheer trachten den doove inzicht te geven in zijn kwaal en als een hoogst belangrijke aanwijzing om te leeren zijn lot te dragen, wees dr. Van Gilse op het goede werk van de Vereeniging van Slechthoorenden, die veel nut sticht, in samenkomsten een prettige, opgewekte stemming kweekt, goeden raad geeft, hare leden op de hoogte houdt van wat op het gebied van mogelijke genezing verschijnt.

Een en ander werd verteld onder de vertooning van een groot aantal lichtbeelden, waarbij heel wat onbruikbare, ondeugdelijke „instrumenten” tegen lage en hoge prijzen werden voorgesteld.

Spreker eindigde met een warm woord ter aanbeveling van de Vereeniging van Slechthoorenden.

(Red. Opr. Haarl. Courant.)

1) n.l. de Vibraphone.

WONDERDOKTER EN HONDENSLAGER.

Aan het *Overijselsche Dagblad* van 13 Februari j.l. (voor welks toezending wij dank betuigen) ontleenen wij — eenigszins verkort overgenomen — het volgende:

**„Van het vet der dieren maakte hij pillen.
Door de kieren van een oude schuur.....**

In een onzer groote steden woont een wonderdokter die pastilles verkoopt tegen tuberculose.

De pillen bestaan uit een stukje aardworm, waarom een laagje hondenvet is aangebracht. Vele menschen zijn heilig overtuigd van de geneeskraft van hondenvet, zoodat de meeste wonderdokters tevens optreden als hondenslagers.

Te weten, hoe zij dit schandelijk bedrijf uitoefenen, was, vertelt H. G. YZERMAN JR. in „De Tijd” de bedoeling van den tocht, welken ik in gezelschap van een bekenden dierenarts op een prachtige Januaridag maakte. Bij 'n hondenkoopman (hij noemde zich pensionhouder van kleine dieren) had ik tevoren inlichtingen ingewonnen en het adres verkregen van een slager. Het was een klein dorpje in de omgeving van Amsterdam.

Om niet te veel argwaan te wekken hadden wij onze auto bij het begin van het dorp laten wachten en liepen wij het dorpje door. Bij informatie bij een politieman vernamen wij dat het bedoelde adres een tamelijk eind buiten het dorp was, zoodat wij nog een stijf kwartiertje moesten loopen. Toen echter werd het ons al ras duidelijk, waar de slagerij moest zijn, want een overdonderend gebelaf en klagend gekerm werd steeds duidelijker hoorbaar.

Naderbij gekomen, konden wij door de kieren van de oude vermolmde schuur 't geheele schouwspel volgen. Het klinkt ongeloofwaardig, doch een twintigtal honden was in hokken in cirkelvorm naast elkaar opgesloten om hun lot te ondergaan. Twee mannen hadden juist in het midden der arena 'n prachtige dobberman pincher onder handen. Het arme beest had vermoedelijk 't lot van zijn voorganger gezien, want hij beet naar alle kanten. De kerels hadden hun handen echter in dikke leeren handschoenen gestoken, waardoor zij zonder gebeten te worden, het dier een metalen ring om den bek konden doen. Achteraf bleek ons, dat de ring diende voor bescherming tegen het bijten.

Aan den zolder hing een dun staaldraad met 'n lus en zonder den minsten weerzin staken zij den kop van het dier door de lus en lieten het los.... Hulpeloos hing de hond aan den staaldraad, waarvan de lus niet meer zichtbaar was, doordat zij zich in het zachte vel had geperst. Grootte vlokken schuim kwamen uit den bek van het arme spartelende dier.

Nadat alle andere slachtoffers hetzelfde lot hadden ondergaan, werden de lijken in groote ketels uitgekookt, teneinde het „geneeskrachtige vet” te verkrijgen.

Zonder dat wij dit gruwelijke bedrijf konden verhinderen, moesten wij huiswaarts keeren.

Doordat hondenvet minder ransig is dan rundervet, kunnen de wonderdokters hun geneesmiddel zeer langen tijd bewaren en dus een behoorlijken voorraad in huis nemen.

Kenmerkend voor de duurzaamheid van het vet is het feit, dat de slagers in verschillende kleine plaatsen onder den rook van Amsterdam depôt-houders hebben, die vet in jampotjes, welke keurig verpakt zijn, voor een rijksdaalder per potje ten verkoop aanbieden.

Zelfs is er een leverancier, die zijn verpakte potjes stempelt met 't opschrift: „Eerste Nederlandsche Medicinale Hondenvet-Smelterij.”

Naschrift. Volgens een mededeeling, zoo juist opgenomen in „De Telegraaf” van 30 Maart j.l. 2e blad, is de toestand niet zoo erg als hierboven worat beschreven. De honden worden met een buks doodgeschoten.

RECHTSZAKEN.

HOOG RAAD. Mimosa-druppels.

De Hooge Raad heeft verworpen het beroep van J. J. te Arnhem, die door het hof aldaar in hooger beroep veroordeeld is wegens het verkoopen aan een meisje van Mimosa-druppels, ter verstoring van zwangerschap, waarvoor hij f 25.— ontving. Indertijd verwees de Hooge Raad deze zaak naar het gerechtshof te 's-Hertogenbosch, dat verdachte veroordeelde tot f 650.— boete. (N.R.C.)

De Leidsche wonderdokter.

De rechtbank te 's-Gravenhage heeft bevestigd een vrijsprekend vonnis van den Haagschen kantonrechter ten aanzien van den „wonderdokter” R. H., vroeger te Utrecht, doch de laatste jaren te 's-Gravenhage gevestigd, beschuldigd van een overtreding van de wet op de uitoefening van de geneeskunst.

Behoudens de kwalificatie werd eveneens bevestigd een veroordeelend vonnis van den kantonrechter tegen dezen verdachte terzake van een andere overtreding van genoemde wet.

(Zie ons vorig no.)

(N.R.C.)

De Haverhoeks.

In Mei van het vorige jaar waren de H's — vader en zoon —, de zich noemende jaren lang te Utrecht gevestigde „homoeopathen” (de vader is vroeger brillenkoopman geweest), die als geneeskundigen optraden en allerlei middelen verkochten, tijdens een zaak voor de Utrechtsche rechtbank, welke zij voerden tegen een persoon, die volgens hun bewering van hun handelsnaam misbruik maakte, in hechtenis genomen als verdacht van meened. Zij gaven voor, dat de zoon alles bezat en de vader door dezen werd onderhouden.

Dezer dagen stonden beiden ter zake voor de Utrechtsche rechtbank terecht. Tegen den vader werd f 5.000.— boete of 3 maanden gevangenisstraf geëischt en de zoon hoorde tegen zich eischen een voorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden met een proeftijd van drie jaar en mits hij de verplegingskosten van zijn vader in het Stads- en Academisch Ziekenhuis te Utrecht ten bedrage van f 157.— binnen zes maanden voldoet.

Uitspraak 1 April.

(N.R.C.)

Een uitvoerig verslag van de eerste zitting voor de Utrechtsche rechtbank is opgenomen in ons Maandblad van Juni 1929.

EEN GLASSLIJPER ENZ.

De politie te Roosendaal heeft aldaar een man uit Rotterdam aangehouden die zich noemde directeur van de homoeopatische en kruidkundige inrichting annex scheikundig en urologisch laboratorium Boezemlaan 28 te Rotterdam. Deze man hield zittagen in een hotel te Roosendaal, waar hij zijn patiënten ontving. Reeds ongeveer 30 personen uit Roosendaal en West-Brabant had hij in behandeling genomen. Bij onderzoek te Rotterdam bleek de „directeur” een glasslijper, coupeur en koopman in ongeregelde goederen te zijn. Hij had al een belangrijk honorarium van zijn patiënten weten los te maken.

(N.R.C.)

CORRESPONDENTIE.

Red. Kamper Ct. Van uwe opmerking hebben wij goede nota genomen. Spoedig hopen wij daarop terug te komen.

Mevr. Dr. D. te H. Dank voor de toezending; de zaak is in onderzoek.

Mej. J. C. R. te D. De methode JONKERS is al eenige malen in ons blad behandeld.

Een nieuwe bespreking moet op plaatsruimte wachten.

Advertentiën.

K 1

Gerechtigd tot het voeren van het Koninklijk Wapen.

D. Oolgaard & Zoon **Wijnhandelaren**

Importeurs-Exporteurs. Gevestigd A^o. 1788. HARLINGEN.

Al onze Wijnen staan onder voortdurende controle van het BUREAU VOOR CHEMISCH EN MICROSCOPISCH ONDERZOEK van Dr. VAN HAMELROOS & HARMENS op deugdelijkheid en zuiverheid.

Leveringen, bij minstens 6 flesschen, franco huis, per gewone gelevering. Prijscourant wordt gaarne toegezonden.

K 4 K 2

SLECHTHOORENDEN

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad

geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen.

Tevens bureau van advies op all reik gebied, voor slechthoorenden.

Adres: Mej. TINE MARCUS,

2e Secretaresse der Vereeniging,

Middelwijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

DE KWAKZALVERS MIDDELEN

volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916)

Prijs f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam.

K

HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN
DIE BIJ HET GEBRUIK DREIGEN,
(Uitgave van 1916)

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: Mr. P. W. DE KONING, te Amsterdam, Voorzitter; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; Mr. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; Mr. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; Mr. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; Mr. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Meij. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonnés bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootekerkplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Buitengewone ledenvergadering — Jaarverslag over 1929. — Rekening en verantwoording over 1929. — Herdenking van het 50 jarig bestaan.

Berichten: Gezondheidsraad. — Uit het jaarverslag der gezondheidscommissie te 's-Gravenhage.

Hoofdartikel: Vrije uitoefening der geneeskunst.

Mededeelingen van verschillenden aard: Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek.

Uit de Pers: Nog eens Instituut Walraven. — De Britsch-Indische „dokters“.

Rechtszaken: De wonderdokter van Rinsumageest De Haverhoeks — Ook een Haverhoek — Magnetiseur te Vlissingen. — De Leidsche wonderdokter.

Correspondentie.

Advertenties:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij. Mededeelingen van het Bestuur.

Op 15 Mei a.s. te 4 uur zal ten kantore van Mr. A. LIND, Prinsengracht 687, een buitengewone ledenvergadering worden gehouden, voor het vaststellen van de hieronder volgende wijzigingen in de Statuten en voor het aanvragen der Koninklijke Goedkeuring, waarvan de termijn verstreken is.

Voorgesteld wordt:

ART. 2. sub b laten vervallen: „bedriegelijke“.

ART. 3. „te rekenen van den dag der oprichting“ in „te rekenen van 15 Mei 1930“.

„vennootschap“, in „vereeniging“.

ART. 6. bijvoegen: door opzegging vóór 1 December.

De Secretaris,
N. KEULEMANS.

Jaarverslag over 1929.

Verslag uitbrengende over het afgelopen jaar moet allereerst worden melding gemaakt van het overlijden van ons medebestuurder Ds. F. C. FLEISCHER, wiens verdiensten voor de Groenen Witte Kruis-beweging elders zijn gememoreerd maar dien wij ook in ons bestuur zullen missen. In zijn plaats werd gekozen de arts WINDEMULLER, waardoor we hopen, dat de band tusschen onze Vereeniging en de genoemde Kruis-vereeningen zal bestendig blijven.

De heer NANNES-GORTER meende wegens verhuizing als bestuurslid te moeten bedanken; hij werd vervangen door den heer OBDAM, die, eveneens journalist te Alkmaar, ons op de hoogte kan houden van Noord-Hollandsche toestanden op kwakzalverijgebied.

Rekening en Verantwoording over 1929.

ONTVANGSTEN.		UITGAVEN.	
Contributie Leden	f 2372.55	Redacteur	f 600.—
„ Mij. v. Geneeskunst	„ 50.00	Onkosten redactie	„ 67.31
„ Mij. v. Pharmacie	„ 25.—	Secretaris-Penningmeester	„ 400.—
„ Mij. v. Tandheelkunde	„ 25.—	Onkosten Secretariaat	„ 34.15
„ Afdeelingen en Departementen van de Mij. v. Geneeskunst en van de Mij. v. Pharmacie	„ 178.—	Incasso-kosten	„ 116.13
Abonnementen	„ 315.40	Drukken en verzenden v./h. Maandblad	„ 1474.84
Verkoop boekjes: de kwakzalversmiddelen enz.	„ 32.94	Aankoop kwakzalversmiddelen	„ 27.37
Rente Girokantoor Amsterdam	„ 15.27	Onderzoek kwakzalversmiddelen	„ 150.50
Opbrengst advertentiën	„ 66.89	Onkosten bestuurs- en ledenvergadering	„ 61.80
	f 3081.05	Contributie Groene Kruis	„ 15.35
Het voordeelig saldo bedroeg op 31 December 1928	f 376.70	„ Congres Openbare Gezondheid	„ 10.—
Het voordeelig saldo bedraagt over 1929	„ 101.05	Diversen	„ 22.55
			f 2980.—
Het voordeelig saldo bedraagt op 31 Dec. '29	f 477.75	Voordeelig saldo 1929	„ 101.05
Gezien en accoord bevonden:			f 3081.05

w.g. Dr. COENRAAD HIJMANS.
w.g. P. v. D. WIELEN.

De Voorzitter,
w. g. P. W. DE KONING.
De vice-Voorzitter,
w. g. A. LIND.
De Secretaris-Penningmeester,
N. KEULEMANS.

Het valt op, dat in het afgelopen jaar meer rechtszaken vermeld konden worden, zoodat de meening niet ongegrond is, dat het O. M. actiever wordt in het bestrijden van kwakzalverij en van onbevoegde uitoefening van geneeskunst en artsnijbereidkunst.

Helaas werd, zoover ons bekend, niets gedaan aan het Wetsontwerp op het openlijk aankondigen van geneesmiddelen — de vrees is gewettigd dat dit ontwerp begraven blijft in het een of ander regeeringsbureau.

Het onderzoek van kwakzalversmiddelen door de Vereeniging had weer geregeld plaats; gepubliceerd werd het resultaat van 25 onderzoekingen. Ook werden in ons Maandblad opgenomen de resultaten van het onderzoek verricht door het Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek.

Vele adviezen werden verstrekt door Redacteur en Secretaris, o.i. een zeer belangrijk onderdeel

van onzen arbeid en dat dikwijls vrucht zal dragen.

Op 't einde van 1929 werd een begin gemaakt met de voorbereiding van het herdenken van het 50-jarig bestaan der Vereeniging op 1 Januari 1931.

Het aantal leden der Vereeniging steeg met 19, zoodat dit op 1 Januari '30 756 bedroeg.

De Secretaris-Penningmeester,
N. KEULEMANS.

Herdenking van het 50-jarig bestaan.

Na de eerste opgave kwamen de volgende giften — of toezeggingen — binnen:

P. W. B. te D. f 7.—; Dr. H. M. H. te H. f 5.—; Dr. E. H. te H. f 5.—; Mr. W. P. B. te R. f 25.—; J. J. S. te W. f 7.—; Dr. W. E. M. te H. f 5.—; Gezondh. Cie. te W. f 10.—; Meij. M. M. C. te A. f 3.—; Dr. B. J. K. te U. f 5.—; Gezondh. te S. f 5.—; Mr. A. L. te A. f 10.—; Mr. P. W. de K. te A. f 10.—; Mr. L. B. L. te H. f 10.—; N. A. K. te Z. f 2.50; Dr. L. C. v. d. M. te H. f 10.—;

Mevr. Fr. Sw. te A. / 2.50; M. J. B. te T. / 2.50; Gezondh. Cie. te A. / 10.—; Mej. G. J. te A. / 5.—; Dr. H. K. te H. / 10.—; W. B. te A. / 5.—; J. W. te H. / 3.—; J. R. te B. / 2.50; B. H. J. te P. / 7.—; Dr. M. P. K. B. te R. / 5.—; J. E. S. te H. / 2.50; Mej. G. E. H. te A. / 2.50.

Afd. Haarlem Maatschij. t.b.d. Geneesk. / 25.—; Afd. Woerden idem / 10.—; Afd. Zutphen idem / 25.—; Afd. Zwolle idem / 10.—; Afd. Rotterdam idem / 25.—; Dep. Amsterdam Maatschij. t.b.d. Pharmacie / 25.—; Dep. Gouda idem / 5.—; Dep. Rotterdam idem / 25.—. Totaal met de vorige opgave / 534.—. Tot 23 April.

De ondergeteekende dringt bij de overige leden aan, op spoedig antwoord op de gezonden circulaire.

De Secretaris-Penningmeester,
N. KEULEMANS.

BERICHTEN.

Gezondheidsraad. Verschenen is No. 3 (Maart 1930) van de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid.

In het beknopt Verslag van de werkzaamheden van den Gezondheidsraad in 1929, lezen wij o.m.:

G e h e i m m i d d e l e n .

Onderscheidene malen werd weder advies uitgebracht omtrent aanwijzing van producten als geheimmiddel in den zin van de bijzondere bepalingen van post 43 der Tariefwet en hunne plaatsing op of afvoering van de desbetreffende lijst.

Het Rijks Pharmaco-theapeutisch Instituut verleende daarbij evenals vroeger zijne zeer gewaardeerde medewerking.

De Minister van Financiën deed den Raad bericht toekomen van de ter zake van de gegeven adviezen genomen beslissingen.

Gezondheidscommissie te 's-Gravenhage. Het jaarverslag over 1929 meldt het volgende:

„In het steeds brutaler optreden der kwakzalvers, van wie voortdurend advertenties in de plaatselijke bladen werden aangetroffen, vond de Commissie, in overleg met den Geneeskundigen Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, aanleiding te onderzoeken, welke maatregelen zouden kunnen worden genomen ter beperking van de kwakzalverij. Daartoe werd een Sub-commissie ingesteld, bestaande uit de leden: Mr. Joh. J. Belinfante; Dr. J. J. Hofman; Dr. B. P. B. Plantenga; J. F. Plet; Mej. C. M. van der Pijl; Mevr. A. E. J. de Vries—Bruins.

Die Sub-commissie heeft een conferentie gehad met den Inspecteur van de Volksgezondheid Dr. Hulshoff Pol. Daarna is deze Inspecteur op eene vergadering van de Gezondheidscommissie zijne denkbeelden over het vraagstuk der bestrijding van de kwakzalverij komen uiteenzetten.

Begonnen is met advertenties, door onbevoegde beoefenaars der geneeskunde in dag- en weekbladen geplaatst, te verzamelen. Vervolgens heeft de Commissie een zestal van deze advertenties toegezonden aan den Hoofdcommissaris van Politie, met verzoek, naar aanleiding daarvan proces-verbaal te willen doen opmaken wegens overtreding van art. 3, resp. art. 1 der wet van den 1sten Juni 1865, S. no. 60, regelende de uitoefening der geneeskunst en van art. 436 van het Wetboek van Strafrecht.

Aan dat verzoek der Commissie is voldaan. In de zitting van 12 December heeft de Kantonrechter te dezer stede een van de meest bekende

kwakzalvers wegens overtreding van art. 436 van het Wetboek van Strafrecht tot f 40.— boete' subs. 10 dagen hechtenis veroordeeld. Op den aatsten dag des jaars verscheen een vrouwelijkl overtreder dezer bepalingen voor den Haagschen kantonrechter en werd veroordeeld tot een principale hechtenis van één maand. Van beide vonnissen zijn de veroordeelden in hooger beroep gegaan. De rechtbank deed daarop nog geen uitspraak”.

Vrije uitoefening der geneeskunst.

Aanleiding om nog eens terug te komen op deze, door ons zoo dikwijls besproken quaestie, vonden wij in een opmerking, opgenomen in de *Kamper Courant* van 14 Maart j.l., gemaakt op een bericht voorkomende in ons Maandblad van Maart 1930.

Deze opmerking luidde aldus:

„In Duitschland is de vrije uitoefening van de geneeskunde aan ieder toegestaan, lezen wij in het Maandblad tegen de Kwakzalverij. De toevoeging: „onder zekere voorwaarden” kan echter een beperking van beteekenis zijn, welke „de vrije uitoefening” tot een woord maakt, en daarom vonden wij het jammer dat wij omtrent die voorwaarden niet ten minste eenigszins worden ingelicht. En mee vinden wij dat jammer om de opmerking aan het slot: „Het is daar (in Duitschland) ook geen heilstaat. Dit ter kennismaking van hen, die, ook hier te lande, de *vrije uitoefening* voorstaan”.

Immers „de vrije uitoefening” zou, dunkt ons, de Kwakzalverij moeten begunstigen, naar de opvatting van de redactie van het Maandblad.”

In t kort kunnen wij, wat het eerste gedeelte van de opmerking aangaat, er op wijzen, dat de onbevoegde beoefenaars in Duitschland *verplicht* zijn, bij hun vestiging, kennis daarvan te geven aan de daarvoor aangewezen autoriteiten, zoodat deze op de hoogte blijven en zoo noodig, contrôle kunnen uitoefenen op hetgeen door den onbevoegde wordt verricht.

En wat het andere gedeelte der opmerking betreft volge hier een gedeelte uit een artikel, dat wij in ons blad van Mei 1924 schreven:

In vrije uitoefening der geneeskunst zien wij een groot gevaar; Duitschland is daar om ons een afschrikwekkend voorbeeld te geven. Wie de kolommen van ons Maandblad geregeld leest, zal gezien hebben hoe de daar verleende vrijheid aanleiding heeft gegeven tot de meest ergerlijke handelingen. Hoe menschen, onbekwaam tot elk ander vak, zich op de geneeskunst geworpen hebben met geen ander doel dan zich van het geld der arme lijders meester te maken en hoe t hun gelukt is, tot lichamelijke en financieele schade van de zieken, ontelbare slachtoffers te maken; en steeds gaat dit zoo voort, dank ook een zwak van tal van menschen (en niet alleen van de onontwikkelden) om genezing juist daar te zoeken, waar zij bij eenig nadenken het minst te verwachten is.

t Is waar, een enkele maal, wanneer het bedrog te duidelijk is, werd de geneeskunst-uitoefenaar *wegens bedrog* gestraft, maar wij lazen herhaaldelijk van processen, gevoerd tegen kwakzalvers van de schadelijkste soort, die met vrijspraak van den beklagde eindigden, omdat deze verklaarde dat hij aan de deugdelijkheid van zijn geneesmethode geloofde. En de man ging blijgemoed voort nieuwe lichtgeloovigen in zijne netten te vangen.

Mededeelingen van verschillenden aard

Rijks-Instituut voor Pharmaco-theapeutisch Onderzoek.

(Vervolg.)

AKKER-AKKER.

Fabrikant: L. I. Akker, Rotterdam.

Reclame: Tegen pijn in algemeenen zin en tegen al die klachten, welke met het zenuwstelsel verband houden.

Samenstelling: Niet vermeld. „Van chemisch zuivere samenstelling, . . . Daar geen enkel vergif er in aanwezig is, is het volkomen onschadelijk. . .”

Uitkomsten van het onderzoek: Ouwelcapsules, inhoudende ongeveer 450 mg. van een wit, kristallijn poeder, dat zuur en bitter smaakt.

Aangetoond werden acetylsalicylzuur, phenacetine en coffeïne. Door titratie werd een gehalte aan acetylsalicylzuur van ongeveer 75% gevonden; uit het stikstofgehalte, 3,3%, zou een percentage aan coffeïne van 7,5% en van phenacetine van 17,5% berekend kunnen worden.

Oordeel: De vermelding, dat er geen enkel vergif aanwezig is, is dus onjuist.

EENIGE MIDDELEN VAN PASTOOR HEUMANN.

Men verzocht ons eens enkele uit de meer dan 70 bestaande medicamenten te onderzoeken, waarvan de roem als „Pastoor Heumann's Geneesmiddelen wijd” en zijd verbreid wordt. De apotheek L. Muller, voorheen v. Meurs en Schermer, te Amsterdam, die de alleenverkoop voor Nederland heeft van deze middelen, verspreidt gratis een boekwerk van 350 bladzijden, dat „De Nieuwe Geneeswijze” van Pastoor Heumann uitvoerig beschrijft. Deze Eerwaarde Heer is inmiddels in 1918 te Elbersroth bij Nurnberg overleden, doch voor Nederland worden de zaken voortgezet door de N.V. Pharm. Handels-Mij. van L. Heumann & Co., Staalkade, Amsterdam.

De middelen die tegen talrijke en zeer uiteenloopende kwalen worden verstrekt, zijn alle samengesteld uit een groot aantal ingrediënten, die op de verpakking vermeld staan. De samenstelling van „een gecombineerd geneesmiddel, dat in zich de som der geneeskraft bevat van al de samengestelde middelen, terwijl de schadelijke en ongewenschte bijwerkingen zich wederzijds opheffen” is trouwens een der grondstellingen van de Geneeswijze.

In het Maandblad t. d. Kwakzalverij van Februari 1926 staat een uitvoerige bespreking van het boek, vergezeld van krachtige waarschuwingen voor de gevolgen van het aan de hand van het fraai geïllustreerd, quasi wetenschappelijk betoog zelf diagnose stellen en dokteren.

No. 16, *Blaas en Nierkruiden*, in tabletvorm.

Bestanddeelen volgens etiket: Jeneverbessen 20, Venkel 10, Boonedoppen 3, Paardestaart 3, Kalmoes 3, Asperge 3, Lavaskruid 3, Valeriaanwortel 3, Beeredruif 20, Berkebladen 3, Buccobladen 3, Frangulabast 3, Grindelia robusta 3, Sandelhout 20, Honduras Sarsaparilla 3, Peterseliezaad 3, Herniara 3, gedrenkt met eene oplossing van Azijnzure Kali en Sassafrasolie.

Gebruik: als thee.

De tamelijk fijn verdeelde kruiden zijn gecombineerd tot tabletten van ongeveer 10 g. Van de opgegeven bestanddeelen werden herkend: jeneverbessen, venkel, boonedoppen (ten minste deelen van peulen van Phaseolea), paardestaart (= Equisetum arvense), kalmoeswortel, lavaskruid (of in ieder geval een Umbelliferen-wortel, die waarschijnlijk Radix Levistici was), beere-

druifbladeren, Buccobladeren, sandelhout, Sarsaparillewortel en peterseliezaad. De opgegeven Frangulabast werd niet gevonden; in plaats van Cortex Rhamni Frangulae was cascarabast aanwezig. Het gelukte ons echter niet fragmenten der overige opgegeven bestanddeelen: valeriaan, Herba Herniariae, Herba Grindeliae, asperge en berkebladen, te isoleren en te herkennen.

Het mengsel riekt sterk naar venkel, niet naar sassafrasolie. Of de kruiden inderdaad gedrenkt zijn in kaliumacetaat en sassafrasolie, vermochten wij niet aan te toonen.

No. 68, *Waterzuchtpoeder*, in ouwelcapsules.

Bestanddeelen volgens etiket: Salicylzure Theobromine-Natrium 28, Hexamethyltetramine 10, Benzoëzure Natrium 5, Adonispoeder 5, Zeeajuin 6, Jeneverbessenpoeder 42, Menthol Kobajashi 1, Aetherische olien van Sassafras, Peterselie en Jeneverbessen van ieder 1.

De tabletten zijn door afwrijven grootendeels op te lossen in water tot een alkalisch reagerende, roodbruine vloeistof. Het onopgeloste, lichtbruine poeder bestaat uit plantenpoeder, dat microscopisch als poeder van jeneverbessen werd herkend. Fragmenten van Herba Adonidis vernalis en van Bulbus Scilae werden niet gevonden.

De opgegeven chemische bestanddeelen werden alle aangetoond.

No. 66. *Tabletten tegen bloedarmoede en bleekzucht*.

Bestanddeelen volgens etiket: Glycerophosphorzure ijzer 2, Haemoglobine 3, Staalsuiker (10%) 10, Eiwitstaal 3, Kinasuccirubrazouten 5, Cascara Sagradeextract 5, Rhabarberextract 5, Frangulabast 15, Kaapsche Aloë 10, Gentiaan 5, Kina Calisaja en Carthagenabast 10, Phosphorzure-, Melkzure- en Koolzure Kalk van ieder 12.

Gebruik: s morgens, s middags en s avonds telkens 2—3 tabletten.

Het gemiddeld gewicht der lichtbruine, gemakkelijk tot poeder te brengen tabletten bedraagt 480 mg. Aschgehalte 23,1%.

In de tabletten is chemisch aan te toonen de aanwezigheid van suiker, carbonaat, fosphaat, calcium, ijzer, kina-alkaloiden en anthrachinonderivaten. Aloë is aan te toonen door de reactie van Schouteten. In het zeer fijn verdeelde plantenpoeder werden herkend kinabast, cascarabast (wederom in plaats van frangulabast) en gentiaanwortel.

In dit preparaat is, evenals in de boven beschreven geneesmiddelen van Pastoor Heumann, geen reden om aan te nemen, dat de in de opgave vermelde bestanddeelen, waarvan het aantoonen ons niet gelukte, in de zoo heterogeen samengestelde mengsels niet aanwezig zouden zijn.

Oordeel: Er zijn twee soorten van kwakzalversmiddelen. De eene bevat geen werkzame stoffen. Het gevaar van deze soort is slechts, dat door het probeeren hiermee de kostbare tijd voor een juiste behandeling verloopt. De tweede soort bevat wel werkzame stoffen. Het zelf dokteren hiermee heeft, behalve het reeds genoemde gevaar, nog dit, dat door het geneesmiddel schade kan worden toegebracht. Pastoor Heumann's middelen behoren blijkbaar tot deze tweede soort.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE PERS.

NOG EENS HET INSTITUUT WALRAVEN.

Aan het Ned. Tijdschr. v. Geneesk. ontleent het Maandblad tegen de Vervalschingen:

Onnauwkeurigheden van het Instituut Walraven.

— Reeds tweemaal (jaarg. 1929, blz. 5046 en

jaarg. 1930, blz. 89) is er gelegenheid geweest, iets mede te deelen over de reclame van het „Heilinstituut Walraven” te Rotterdam en over de wijze, waarop hij dekking zoekt, teneinde op wettige manier de wet te verijdelen. Als bijdrage tot de geloofwaardigheid van wat door dat Instituut wordt verzekerd, kan ik thans iets mededeelen over de bewering op het brievenhoofd van het Instituut, dat het in 1911 op de tentoonstelling te Crefeld met een medaille en ereprijs is bekroond.

Ik ben in de gelegenheid geweest, twee ambtelijke berichten te lezen, één uit Crefeld (d.d. 5 Januari 1930) en één van het Krimin. u. Grenzkommissariat te Kaldenkirchen (d.d. 18 Januari 1930). In het eerste stuk werd gezegd, dat nog slechts één bestuurslid der toenmalige tentoonstelling in leven is, en dat deze heer zich W. niet herinnert. „Als Inhaler eines Heilinstitutes habe Walraven aber bestimmt keinen Ehrenpreis erhalten”. Verder wordt dan gezegd, dat destijds een parapluiefabrikant, Wichelhaus, aan Walraven te Kaldenkirchen als „Ehrengabe” een „Stöck mit Silbergriff” heeft cadeau gegeven. En in het tweede stuk wordt onder meer medegedeeld, dat Arnoldus Hubertus Walraven, geboren te Utrecht, in 1910 te Kaldenkirchen woonde en dat van een medaille niets bekend was.

Van deze op zich zelf onbelangrijke zaak maak ik gewag, omdat dit nu eens een feit is, dat de waanwijze slachtoffers der kwakzalverij niet kunnen afwijzen met de bewering, dat wij „verstarde” dokters geen psychologisch inzicht hebben, of zoo. Of men een medaille van een tentoonstelling heeft als geneesman, dan wel een wandelstok van een parapluie-fabrikant, behoort tot die dingen, die ook door mystische zielen niet anders kunnen worden gezien dan door den alledaagschen mensch. Liederen, die misschien erover zouden denken, zich aan het „Instituut” toe te vertrouwen, kan men nu op dit feit wijzen.

Het volgende, aan hetzelfde Tijdschrift ontleende, sluit hierbij aan:

„Overeenkomst tot Kuur-behandeling”. — Walraven und kein Ende. Nu weder komt ons in handen een stuk van het „Heil-Instituut Walraven”, waaruit men kan leeren op welke wijze de onnoozelen, die in handen van zulk een instituut vallen, moeten bloeden. Het is een „overeenkomst tot kuurbehandeling”, waarin de patiënt met den dokter, die het instituut dekt, afsprekt dat hij/zij gedurende acht maanden een kuur zal ondergaan gedurende twee dagen per week en gedurende een kwartier per dag tegen een vergoeding van 45 gulden per maand, telkens vooruit te betalen. (Dat wordt dus, daar Paasch- en Pinksterdagen en de dagen daarvoor en daarna, voorts van 15 tot en met 31 Augustus en van 23 December tot en met 27 Januari de kraam gesloten wordt, f 5.— per keer).

„Alle betalingen worden gedaan aan den heer A. Walraven, aan wien, maar ook de(n) ondergeteekende(n) patiënt is bekend gemaakt, alle rechten vorderingen en aanspraken uit dit contract door dr. zijn overgedragen.

Wanneer de patiënt later mocht komen dan op den afgesproken tijd, en dit, naar het oordeel der wederpartij, aan de schuld van patiënt moet worden verweten, kan hij/zij geen aanspraak meer maken op haar/zijn kwartier per dag.

„Als de patiënt de kuur door weg te blijven „onderbreekt en/of de volgens de kuur verschuldigde bedragen niet prompt op tijd voldoet, „heeft de wederpartij het recht, de geheele som „voor den ganschen duur der kuur ineens en

„zonder sommatie van de(n) patiënt te vorderen.”

„In gevallen van brand, storing in het electriciteitsbedrijf, beschikkingen van hooger hand en in alle gevallen van overmacht, kan de „wederpartij dit contract annuleeren, zonder dat „deze aanspraak zal maken op eenige reductie „of vergoeding.”

Art. 10. „De patiënt verplicht zich bij de „eerste behandeling zijn/haar photo mede te „brengen en aan het Instituut in eigendom ter „hand te stellen. Deze photo moet gemaakt „worden door den door het Instituut aangewezen „photograaf. Na beëindiging van de kuur zal de „patiënt wederom op dezelfde wijze een photo „laten maken en ook deze aan het Instituut in „eigendom ter hand stellen.”

„Het instituut zal het recht hebben, deze „photo's te publiceeren in „wetenschappelijke(!)” „werken en in alle van het Instituut uitgaande „gedrukte stukken, en eveneens het recht deze „photo's te doen projecteeren bij de vanwege „het Instituut te houden lezingen.”

Art. 11. „Bij niet nakoming van een der uit „art. 10 voortvloeiende verplichtingen verbeurt „de patiënt ten behoeve van het Instituut een „boete van honderd gulden.”

De dokter heeft het instituut gelukkig den rug toegekeerd. Vandaar waarschijnlijk de advertentie om een nieuwen. Het zal den leider van het instituut niet gemakkelijk vallen, nu de Tucht-wet weldra in werking komt, iemand te krijgen, die zich eraan blootstelt zijn bevoegdheden (ook die om kwakzalvers te dekken) kwijt te raken.

Maar zou op zulke overeenkomsten art. 1358 van het B. W. niet van toepassing zijn? De patiënt toch verkeert in dwaling, omtrent de zelfstandigheid der zaak, welke het onderwerp der overeenkomst uitmaakt”, of wel „omtrent den persoon met wien men voornemens is te handelen”, terwijl de overeenkomst „voornamelijk uit aanmerking van dezen persoon is aangegaan”.

Als men meent bij iemand terecht te komen, wiens „Heil-Instituut” in 1911 bekroond werd met een zilveren medaille op een tentoonstelling, en de waarheid is, dat de eigenaar van dit Instituut destijds geen instituut bezat, maar van een particulier een wandelstok cadeau heeft gekregen, dan zou men misschien met goed gevolg — mits binnen de vijf jaren — dien eigenaar om teruggave van het in dwaling betaalde kunnen aanspreken

De Britsch-Indische „dokters”.

De inspecteur van den D.V.G. voor West Java dr. Winkel, is, naar het Nieuws meldt, momenteel doende om de bekende Britsch-Indische „wonderdokters”, die in snorkende advertenties in de dagbladen beweren vrijwel alle ziekten te kunnen genezen, maar in de allereerste plaats de aan aambeien lijdende menschheid van die lastige ziekte trachten te bevrijden, zoo mogelijk onschadelijk te maken.

Wij zeggen „zoo mogelijk”, (aldus het blad), omdat de overheid op die knoeiers eigenlijk geen vat heeft. Zij ressorteeren onder doekoens, dat zijn kruiden verkoopende leeken.

Deze Br.-Indiers zijn dus doekoens en beoefenen als zoodanig niet de geneeskunde. Zij vragen den patiënt slechts voor welke ziekte hij medicijn wenscht en verstrekken die dan.

Maar er zijn toch tal van gevallen bekend dat de tabib den patiënt lichamelijk onderzoekt den hart- en polslag „controleert”, verder doet wat alleen een dokter behoort te doen en ten slotte zijn „diagnose” stelt met voorschrijving

van medicijnen, diët en bizondere leefregels.

Maar deze gevallen zijn heel moeilijk te bewijzen zoolang de betrokken zieken geen medewerking verleenen.

(N. R. Ct.)

RECHTSZAKEN.

De wonderdokter van Rinsumageest.

J. M., 61 jaar, veehouder te Rinsumageest, was wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde, door den kantonrechter te Dokkum veroordeeld tot een geldboete van f 300.— subs. 30 dagen hechtenis. De rechtbank vernietigde dit vonnis en legde 1 maand hechtenis op. In cassatie werd het vonnis van de rechtbank vernietigd en de zaak ter afdoening naar het hof verwezen, waar de advocaat-generaal een zelfde straf verzocht, als indertijd door den kantonrechter is opgelegd. (Zie Mbl. van Febr. j.l.). Uitspraak doende heeft het hof het vonnis van den kantonrechter bevestigd.

(Leeuw. Ct.)

De Haverhoeks.

De rechtbank te Utrecht heeft den homoeopaath Haverhoek ter zake meined veroordeeld tot f 1000.— boete. De eisch was f 5000.—

De zoon van den veroordeelde, tegen wien eveneens wegens meined 6 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf werd geëischt met een proeftijd van 3 jaar, werd thans tot 4 maanden voorwaardelijk met 3 jaar proeftijd veroordeeld.

(Zie Mbl. van April j.l.)

(Telegraf.)

Ook een Haverhoek.

Onlangs stond mej. F. H. in Den Haag, van beroep „helderziende”, in hooger beroep voor de rechtbank terecht wegens overtreding van art. 436 van het wetboek van strafrecht.

In samenwerking met mej. „Regina”, die in een advertentie was aangekondigd als de „Italiaansche slaapster”, zou zij in het perceel Torenstraat 157, hoek Noordwal, patiënten hebben behandeld, door kruiden of pillen voor te schrijven, die dan per post onder rembours werden toegezonden, na advies door de Italiaansche slaapster, à raison van f 2.50 contant. Intusschen waren de adviezen van mej. Regina looze krabbels gebleken.

Twee getuigen bevestigden het ten laste gelegde.

Verdachte gaf een verward verhaal van het toegedragene, welk verhaal den president aanleiding gaf tot de opmerking: „U moogt helderziende zijn, helder sprekend bent u niet.”

Uit het verhaal viel op te maken, dat zij de zaak aan anderen had overgedaan, die misbruik van tekst, cliché's enz. in de advertentie hadden gemaakt. Verdachte handelde alleen voor reclame in vereniging met mej. Regina.

De officier van justitie vroeg bevestiging van het vonnis a quo.

(N.R.C.)

Kantongerecht te Goes.

Dat de kwakzalverij in Zuid-Beveland nog steeds bloeit moge o.a. blijken uit het feit, dat dezer dagen wederom twee onbevoegde verstrekkers van medische hulp zich voor den Kantonrechter te verantwoorden hadden.

De eerste, die terecht stond was W. F. M., winkelier en magnetiseur te Vlissingen. Als getuigen werden een tiental personen gehoord.

Al die getuigen hadden voor zich zelf of voor hun kinderen de hulp van beklagde ingeroepen. De verklaringen der getuigen kwamen vrijwel alle op hetzelfde neer en daarom zullen wij ze hier niet breedvoerig weergeven. Uit de verklaringen bleek, dat beklagde wel geld aannam, maar dat hij er niet om gevraagd heeft. Ook kwam hij niet uit eigen beweging bij een patiënt, doch hij moest verzoekt worden. Behalve magnetisch behandelen, bestaande in handbewegingen, op of om zieke lichaamsdeelen, gaf hij zijn patiënten adviezen als: 's morgens en 's avonds een glas water, voeten wasschen, drie maal door den neus inademen en door den mond uitademen. Soms ook gebruikte hij geneesmiddelen.

Beklaagde zeide, dat hij de menschen hielp om hun lijden te verzachten en om beterschap te brengen. Hij maakte van het magnetiseeren echter geen beroep want hij drijft ook een winkel.

Hij genas volgens Amerikaansche methode; als hij de handen van zijn patiënten vasthoudt voelt hij zelf de kwalen, die zijn patiënten hebben.

Het is bekl.'s bedoeling niet de doktoren in den weg te staan. Hij helpt reeds 37 jaar de menschen. Dat hij thans terecht staat is te wijten aan het toenemen van hen, die zijn raad inroepen. De een vertelt het aan den ander.

Uit de getuigenverhooren bleek dat de meeste patiënten hem f 1.— betaalden voor een visite. Een had zelfs niet betaald, doch bekl. had er toen ook niet om gevraagd.

De ambtenaar wees op de voorliefde van het Zeeuwsche volk voor kwakzalverij. Vooral ten plattelande is men zeer bijgeloovig. Met de meeste menschen heeft hij deernis. Als hij de getuigen beziet kan hij zich voorstellen, dat het niet veel moeite kost deze te overtuigen, dat zij genezen zullen worden, als men maar lang en overtuigend genoeg vertelt, dat 2 x 2 vijf is en dat een kozijn tot een haas te veredelen is, zullen zij het ook gelooven.

Deze man is een gezellige prater, hij heeft meer tijd dan den dokter en zoo loopen de menschen om zijn hulp. Volgens spr. maakt bekl. een beroep van dit werk. Hij acht het ten laste gelegde bewezen en eischt 2 x f 100.— en 8 x f 100 boete. Totaal f 1000.— subs. 50 dagen hechtenis.

De Kantonrechter dadelijk uitspraak doende sluit zich bij den eisch aan.

Beklaagde zeide zeer zwaar te zijn aangepakt. Zijn gezin zal er zwaar door getroffen worden.

De volgende, die terecht stond was de be-

kende Leidsche wonderdokter, N. K. Deze gaf geen antwoord op de hem gestelde vragen. Als getuigen werden verhoord mej. De Jager—Duijnkerke en Joh. de Jong te Yerseke. De eerste getuige betaalde voor de hulp f 6.75 en f 2.25. De tweede f 2.25.

De ambtenaar van het O. M. zeide in zijn requisitoir, dat hij de zwaarste straf zou vragen.

Bekl. heeft een nieuw trucje bedacht; hij wil n.l. niet antwoorden. Dit doet hij om niet te moeten zeggen, dat hij niet bevoegd is de geneeskunst uit te oefenen. Voor latere gevallen zal deze onbevoegdheid door een onderzoek bij de Universiteiten bewezen moeten worden, hetgeen zeer veel moeite met zich mee brengt. Thans is dit nog niet noodig want spr. heeft verklaringen uit Terneuzen, waarin K. zijn onbevoegdheid heeft uitgesproken. Hij zal niet rusten voor K. uit Zeeland verdwenen is. Zijn spreekuur te Goes kan bekl. niet meer houden, omdat spr. alle patiënten, die het spreekuur bezochten, door de marechaussee liet opbrengen teneinde een verhoor te ondergaan.

Daar hadden zij het niet op en zij bleven weg. K. bezoekt ze nu echter thuis.

Spreeker eischt 2 maal f 300.— boete subs. 2 maal 30 dagen hechtenis.

De kantonrechter stelde de zaak uit tot 25 April, teneinde als getuige de hoofdagent van politie te Terneuzen te kunnen hooren.

CORRESPONDENTIE.

J. C. K. te A. Het Maandblad van Nov. 1929, met ons oordeel over *Humzgsolen* is u toegezonden.

De natuurgeneeskundige, door u bedoeld, kennen wij niet — er zijn zooveel te Rotterdam. Misschien kunt u ons nadere gegevens verschaffen.

J. A. W. te A. Zoolang die *Kcnkergenezer* onder contrôle van een dokter werkt, valt het voor ons moeilijk daar iets tegen te doen.

B. L. te A. Wij danken u voor de toezending van het Maandschrift *Zonnebloemen* en lazen het artikel *Kwakzalverij en Tuberculose* met volle instemming.

Zoodra onze plaatsruimte het eenigszins toelaat, zijn wij van plan het over te nemen.

— Wij ontvingen, in dank, de Jaarverslagen over 1929 van de Gezondheidscommissies, zetelende te 's-Gravenhage, Aalsmeer en Achtkarspelen, het Belgische officieel Blad voor geneesheeren No. 3 en 4; Katholieke Gezondheidszorg No. 2 en 3, en Een Nieuw Geluid No. 1, 2 en 3.

Wordt lid van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Advertentiën.

Gerechtigd tot het voeren van het Koninklijk Wapen.

D. Oolgaard & Zoon **Wijnhandelaars**

Importeurs-Exporteurs. Gevestigd A^o. 1788. HARLINGEN.

Al onze Wijnen staan onder voortdurende contrôle van het BUREAU VOOR CHEMISCH EN MICROSCOPISCH ONDERZOEK van Dr. VAN HAMELROOS & HARMENS op deugdelijkheid en zuiverheid.

Leveringen, bij minstens 6 flesschen, franco huis, per gewone gelegenheid. Prijscourant wordt gaarne toegezonden.

SLECHTHOORENDEN

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad

geeft inlichting-n over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen.

Tevens bureau van advies op all rlei gebied, voor slechthoorenden.

Adres: Mej. TINE MARCUS,

2e Secretaresse der Vereeniging,

Middelwijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

DE KWAKZALVERSMIDDELEN

HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN DIE BIJ HET GEBRUIK DREIGEN, volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916)

Prijs f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam.

K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: Mr. P. W. DE KONING, te Amsterdam, Voorzitter; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; Mr. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; Mr. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; Mr. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; Mr. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonnés bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootkerksplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Herdenking van het 50-jarig bestaan. **Hoofdartikel:** Pinkpillen. **Berichten:** Gezondheidsraad. — M. L. Q. van Ledden Hulsebosc overleden. **Mededeelingen van verschillenden aard:** Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek. Zenuwdruppels van Stegeman. — M. N. A. No. 82. **Uit de Pers:** Kwakzalverij en tuberculose. **Boekbeschuwing:** Gedenkboek van het 25-jarig bestaan der Wereldbibliotheek 1905—1930. **Rechtszaken:** Hooge Raad. — Mej. Haverhoek. — Onbevoegde te Vlissingen en te Assen. — Magnetiseuse. **Correspondentie.** **Feuilleton:** Uit den ouden tijd. **Advertenties:**

Vereeniging tegen de Kwakzalverij. Mededeelingen van het Bestuur.

Contributie.

De penningmeester verzoekt den leden, die de postkwitantie voor contributie terug zonden met de aantekening: „het bedrag wordt gegireerd” ter voorkoming van verdere moeite en onkosten het bedrag a f 3.15 te storten op postgiro 32237 of Giro Gem. Amsterdam K 1672.

Herdenking 50-jarig bestaan der Vereeniging.

Uitgave 23 druk van het „Roode Boekje”.

3e opgave van ontvangen of toegezegde giften:

G. E. W. te V. f 5.—, G. v. W. te N. V. f 2.50, C. G. B. te H. f 5.—, W. P. te A. f 5.—, Gezondheidscommissie te Eindhoven f 5.—, idem te Gulpen f 3.—.

Maatschappij t.b.d. Geneeskunde: Afd. Nijmegen f 10.—, Afd. Helder f 10.—, Afd. Twenthe f 25.—, Afd. Gorinchem f 5.—, Afd. Arnhem f 10.—, Afd. Z.-Limburg f 10.—, Afd. Old Ambt f 5.—, Afd. Voorne en Putten f 5.—, Hoofdbestuur f 50.—.

Totaal met de vorige opgaven f 689.50. Opgave tot 22 Mei.

De Secretaris-Penningmeester,
N. KEULEMANS.

PINK PILLEN.

't Is verdrietig. Wanneer wij meenden met eenig bekend kwakzalversmiddel voor goed te hebben afgerekend, wanneer wij dachten het groote publiek, door onze waarschuwingen, voldoende te hebben overtuigd van de *onwaarde* van het middel, zodat ook de bereider geen heil meer zag in de reclame voor het artikel, dan

verschijnt, na eenige jaren rust, weer een nieuwe opwekking, waarin de waarde van het middel hemelhoog wordt geprezen. Een waarschuwing onzerzijds, zij het beknopt, is dan weer noodig.

Zoo werden wij, kort geleden opgeschrikt door de volgende ingezonden mededeeling in *De Telegraaf*:

„VERRE MAAR ZEKERE GEVOLGEN.

Een ziekte openbaart zich niet plotseling zonder reden. Indien zij U overvalt is dit een bewijs dat zij reeds langen tijd aanwezig was. Men heeft bovendien de voor tekenen ervan op kunnen merken. Uwe maagpijnen, Uwe hoofdpijnen, Uwe slapeeloesheid, duiden zij niet aan dat Uw fysieke evenwicht verstoord is, dat de krachtige werking van Uw zenuwstelsel aangerand is en dat de rijkdom van Uw bloed veranderd is? Er valt niet aan te twijfelen. Doch, indien ge zoo verstandig zijt, wanneer Uwe stoornissen zich voor blijven doen, gebruik te maken van de Pink Pillen, dan kunt U de ziekte die dreigt op te treden, voorkomen. Ge kunt geen doeltreffender geneesmiddel vinden dan de Pink Pillen om Uwe stoornissen te verdrijven. Uwe krachten te herstellen, Uw bloed rijker te maken en Uwe zenuwen te harden. Bovendien zal de gwaardwording van eetlust, die de eerste dagen reeds zich zal voordoen, het beste teeken voor U zijn dat de gunstige uitwerking der Pink Pillen zich al doet gelden.

DE PINK PILLEN

herstellen het bloed, versterken de zenuwen, zij vormen een geneesmiddel, dat zijn doeltreffendheid heeft bewezen in alle gevallen van bloedarmoede, neurasthenie, algemeene verzwakking, stoornissen, veroorzaakt door den groei, of het keeren der jaren, maagpijnen, hoofdpijnen, zenuwuitputting. De prijs der Pink Pillen bedraagt f 1.75 per flacon, f 9.— per zes flacons. Hoofddépôt: Jacob Marisplein, 23, te Amsterdam. Eischt dit adres en de Hollandseche gebruiksaanwijzing. De Pink Pillen zijn eveneens te verkrijgen bij alle goede apothekers en drogisten.”

De Pink Pillen, velen onzer lezers zullen het weten, hebben reeds herhaalde malen het onderwerp van ons onderzoek uitgemaakt. Het laatst gepubliceerde rapport, behelsende het resultaat

door PROF. P. VAN DER WIELEN verkregen, luidde aldus:

Slecht bereide Blaudsche pillen.

Weinig zink.

Gentiaanpoeder.

Wij konden daaraan (zie het Roode boekje) nog aan toevoegen:

„Dit is een herhaald onderzoek. Bij vroegere gelegenheden was de aanwezigheid van arsenicum geconstateerd. Opzettelijk onderzoek hiernaar leverde thans negatief resultaat. Alweer dus een van die gevallen, waaruit blijkt dat de kwakzalversmiddelen zonder eenige zorg of nauwkeurigheid worden bereid. Van het zink en het gentiaanpoeder bleek bij vorig onderzoek weer niets.”

Waar men de werkzaamheid van de geringe hoeveelheid zink als zeer gering mag beschouwen, dan zouden wij den raad geven, wanneer men toch Pink Pillen wil slikken, koopt dan *Blaudsche pillen*, in elke apotheek *goed bereid* voorhanden en ge hebt uw *beurs* een goede dienst bewezen.

En uw gezondheid? Geloof toch niet, dat de bekende Blaudsche pillen, *die lang niet voor iederen lijder geschikt zijn* (vraagt dit maar eens aan uwen geneesheer) de wonderen zullen verrichten, die in de „Ingezonden Mededeeling” ervan worden verteld.

Geloof toch niet dat gij „geen doeltreffender geneesmiddel (kunt) vinden, dan de Pink Pillen om Uwe stoornissen te verdrijven, Uwe krachten te herstellen, Uw bloed rijker te maken en Uwe zenuwen te harden.”

En gij zult er wel bij varen.

BERICHTEN.

Gezondheidsraad. Verschenen is No. 4 (April 1930) van de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid.

Onder de rubriek „Rechtszaken” vermelden wij een uitspraak van den Hoogen Raad, in dit verslag opgenomen.

M. L. Q. van Ledden Hulsebosc †, is de vorige maand, op 81-jarigen leeftijd overleden. Hij behoorde tot een der medeoprichters onzer Vereeniging niet alleen maar ook tot een der steunpilaren, die meermalen voor haar beginselen in het krijt trad.

Zijn wetenschap stelde hij ter harer beschikking, blijkens de verschillende onderzoekingen van kwakzalversmiddelen, door hem verricht.

Op andere plaatsen zal wel de hem toekomende hulde worden gebracht voor het vele, waarmede de waardige overledene het Algemeen Belang heeft gediend; wij moeten ons bepalen tot het betuigen van onze droefenis over het verscheiden van een onzer ijverigste medestrijders, met wien wij steeds in vriendschappelijke verhouding hebben gestaan.

Een verdiende rust, na een leven van voortdurenden en vruchtdragenden arbeid, zij zijn deel!

Mededeelingen van verschillenden aard

Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch Onderzoek.

(Vervolg.)

POTTER'S KIESPIJNDRUPPELS.

Herkomst niet nader vermeld. Op het fleschje bevindt zich niets dan de naam en het gebruik: „een watje gedrenkt in de tinctuur drukke men in de pijnlijke kiespijnholte”.

Uitkomsten van het onderzoek: Het middel is een heldergele vloeistof, die geheel vluchtig is. Zij bestaat hoogstwaarschijnlijk uit een oplossing van pepermuntolie in aceton. Alcohol kon naast deze beide stoffen niet worden aangetoond.

MIDDEL TEGEN EPILEPSIE.

Ingezonden door Mr. A. M., Ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht te Z. Het middel is afkomstig van H. H., landbouwer te H.

Uitkomsten van het onderzoek: De flesch bevat een bruine, zwak troebele vloeistof, die blijkt te bestaan uit een oplossing van kaliumbromide, waarin bovendien nog anthrachinonderivaten en weinig alcohol konden worden aangetoond, terwijl de reuk wees op de aanwezigheid van een valerianapreparaat. Het gehalte aan kaliumbromide was 13%.

VIF KAÏR.

„Eclat des yeux, regard pur et séducteur.” Paris.

Dit is al hetgeen het etiket der verpakking vermeldt omtrent doel en herkomst van het preparaat. De gebruiksaanwijzing bevindt zich op het fleschje en luidt: „Verser une goutte dan l'oeil, frotter légerement, le résultat apparait au bout de 20 minutes. On peut l'employer sans danger.”

Uitkomsten van het chemisch onderzoek: De inhoud van het fleschje bestaat uit enkele cm.3 van een sterk verdunde oplossing van pilocarpinehydrochloride.

Uitkomsten van het biologisch onderzoek: Katten vertoonden na het inbrengen van enkele druppels in de conjunctiva een pupilvernauwing.

Inspuiting onder de huid van een kat van 1,5 cm.3 der oplossing had ten gevolge een sterke speekselsecretie en spoedig optredende defaecatie.

Ook biologisch blijkt dus een stof aanwezig te zijn met de werking van pilocarpine.

Oordeel: Het gebruik van dit middel zal ernstige schade kunnen berokkenen, wanneer het zou worden aangewend door menschen die, meenend slechts vermoeide oogen te hebben, in werkelijkheid aan ontstekings toestanden lijden.

Dr. MED. C. FRIEDERICH MÜLLERS

VOLKSGENEESMIDDEL V. 8.

Fabrikant: „Thorraduranwerk” Amsterdam, Heerengracht 565. (Op het etiket staat ook: „made in Germany”.)

Samenstelling: Niet vermeld. Te gebruiken bij leverzwelling, levergruis, galsteen, galsteenkoeliek, geelzucht en huidjeuk.

Uitkomst van het onderzoek: Witte tabletjes,

die ongeveer 250 mg. per stuk wegen en die zoet smaken.

De tabletjes lossen voor het grootste gedeelte in water op. Aangetoond werden melksuiker, saccharose en talk en wel ongeveer in de verhouding 57 : 26 : 17. Andere bestanddeelen werden niet aangetroffen.

THORRADURAN „RADIUMVOEDINGS-ZOUT” No. 2.

Fabrikant: Onbekend.

Samenstelling: Niet vermeld.

Uitkomsten van het onderzoek: Wit poeder, dat in water gedeeltelijk oplosbaar is met zwak alkalische reactie. Het bruist met zuren op en geeft daarbij een heldere, kleurloze vloeistof.

Aangetoond werden calium, magnesioium, natrium, koolzuur en chloor, benevens melksuiker. Het poeder is, daar geen andere bestanddeelen konden worden aangetoond, vermoedelijk een mengsel van calciumcarbonaat, magnesiumcarbonaat, natriumchloride en melksuiker.

TOCO-THOLIN.

Dit middel werd verkocht door een markt-koopman en wel in kleine en groote fleschjes (de grootste met een inhoud van 9,5 cm.3) voor 50 cts. en 1 gulden. Volgens de reclame is het, bij plaatselijk inwrijven, „een probaat middel bij kiespijn, hoofdpijn, asthma, reumatiek, enz.”; ingenomen op een schepje suiker is het een middel bij alle soorten maagstoornissen, diarrhee en verstopping; op heet water gedruppeld en geinhaleerd helpt T.T. bij bezetting in borst en longen; enz. enz. Herkomst volgens prospectus: T.T. Centrale, De Ruyterstraat 25, Den Haag.

Uitkomsten van het onderzoek: Volgens het prospectus zou T.T. zijn een uittreksel van „een Indische en Javaansche pepermuntplant, door H.H. Doktoren aanbevolen. Het geheim van een Indische Joghy”.

Wij konden niet anders constateeren, dan dat we hier te doen hadden met pepermuntolie. Bij verdamping op het kokend waterbad vervluchtigt de vloeistof geheel. Schudt men de stof met water, dan neemt het volumen niet merkbaar af, doch in het water is een gering percentage aan alcohol aantoonbaar.

MIDDEL TEGEN RHEUMATIEK.

Het middel is afkomstig van een adellijke dame en bezit een geweldige reputatie om de buitengewone resultaten bij rheuma.

Uitkomsten van het onderzoek: Het middel blijkt identiek met een reeds vroeger ingezonden plantenpoeder, dat een middel tegen reumatiek heette te zijn en wel uit dezelfde bron kwam waarschijnlijk. Het poeder werd toenmaals geïdentificeerd als fijngemalen Levisticum-vruchten. Wij herkenden nu bij dit herhaald onderzoek bovendien nog de aanwezigheid van poeder van sevenboomkruid (Herba Sabinae). Noch het een, noch het ander vonden wij ooit vermeld als antirheumaticum.

(Wordt vervolgd).

Zenuwdruppels van Stegeman.

Wij ontvingen van een arts het verzoek om een onderzoek in te stellen naar den inhoud van een fleschje, verstrekt tegen „zenuwen” aan een jongen man, die nu 't gebruik een onbedaarlijke hik heeft gekregen.

De heer N. KEULEMANS heeft aan dit verzoek in zoverre voldaan, dat hij de aanwezigheid kon aantoonen van *terpentijnolie*, *spiritus* en *anijsolie*. Waarschijnlijk was nog iets anders aanwezig, maar dit kon niet met zekerheid worden vastgesteld.

Wanneer men nagaat, dat van deze vloeistof

3 maal daags 12 druppels moesten worden ingenomen en het fleschje slechts een inhoud van 50 C.C. bevatte, dan zal men begrijpen, dat wij in de hoeveelheid *terpentijnolie*, bij *inwendig gebruik*, een middel zien, dat, zonder medisch advies, als gevaarlijk is te beschouwen.

In hoeverre de onbedaarlijke hik door deze druppels veroorzaakt werd, kunnen wij niet beslissen.

Er is echter nog een andere reden, waarom wij tegen dit middel meenen te moeten waarschuwen en wij vinden die in de mooie etikette die zich op het fleschje bevindt, en die wij hier woordelijk overnemen:

„Fabriekant J. K. STEGEMAN STAPHORST, „Zenuwdruppels van P. Stegeman, het Staphorster Boertje 3 maal daags 12 druppels een half uur na het eten op een half kopje koude „thee innemen.”

De etikette is verder versierd met het portret van den ouden Stegeman en van het wapen van Staphorst.

Men zal derhalve kunnen nagaan, dat wij niet hoog tegen deze zenuwdruppels opzien en het betreuren, dat tegen het **nieuwe STAPHORSTER BOERTJE**, die *meestal*, volgens de advertenties, *met een arts werkt*, niet met meer kracht kan worden opgetreden.

M. N. A. No. 82.

Door zeer op prijs gestelde medewerking uit eenige van de Noordelijke provinciën, worden wij voortdurend op de hoogte gehouden van 'tgeen in de daar verschijnende bladen op kwakzalversgebied wordt geadverteerd.

Zoo trof het ons hoe verschillende z.g. Maatschappijen als de Noorderpost, Salamander, Sanitas en hoe die inrichtingen verder mogen heten, meestal in Noord- en Zuid-Holland gevestigd, in tal van andere provinciën, verkoopplaatsen bezitten, waarop zij, door herhaald adverteeren, de aandacht van het publiek inroepen.

Het kwam ons daarom gewenscht voor nu en dan weer eens tegen sommige middelen, in die winkels verkocht, te waarschuwen, voorzoover wij die middelen schadelijk voor de Volksgezondheid achten.

En dit des te eerder, daar de bevoegde autoriteiten meestal stilzwijgend toelaten, dat bedoelde Maatschappijen, door advertenties en uitstallingen, wereldkundig maken, dat voor hen de pharmaceutische wetten als ware het niet geschreven zijn.

Wij bepalen ons voor ditmaal (er volgen meer) tot een advertentie in het *Nieuwsblad van het Noorden*, die aldus luidt:

„Goede Geneesmiddelen, welke wij jaren met succes verkoopen.

Haarverf alle kleuren. Prijs f 1.20.

Oostersch Krachtpoeder. Speciaal om magere personen voller te maken. Prijs f 2.—.

H. S. M. No. 46. Speciaal middel tegen het uitvallen en grijsworden der haren. Prijs f 1.75.

M. N. A. No. 82. Jeukmiddel, geneest alle jeukingen en huidziekten. Prijs f 0.65. en f 1.40.

Mij. „De Noorderpost”, Groningen, Zuiderdiep 30, bij de Heerestr. Leeuwarden: Peperstraat 3”.

Van de hier genoemde middelen werd *M. N. A. No. 82* uitgekozen en door den heer N. KEULEMANS onderzocht. Het bleek te zijn een spiritueuse oplossing van ongeveer 4% salicylzuur en 8% vluchtige olie, waarschijnlijk *Cajuputiolie*,

En dit mengsel zou alle jeukingen en huidziekten genezen? Men huivert wanneer men

er aan denkt, dat lijders aan laatstgenoemde ziekten, die hoogst ernstig kunnen zijn, den geneesheer niet raadplegen maar bij *De Noordpost* hulp zoeken.

Wat er tegen, in het algemeen belang, te doen?

Waarschuwen — en de autoriteiten erop attent maken, dat de verkooper van het middel, die dit toch zeker als geneesmiddel aflevert, art. 30 van de pharmaceutische wet overtreedt. In een fleschje van 60 gram inhoud, is zeker minder dan 25 gram salicylzuur aanwezig, een hoeveelheid, die alleen door bevoegden (apothekers en sommige geneeskundigen) mag worden afgeleverd.

UIT DE PERS.

Kwakzalverij en Tuberculose.

In „*Zonnebloem*” Maandschrift voor bestrijding der Tuberculose, ons welwillend toegezonden, vinden wij het volgende:

„(Ss.) De gewetenloozen, die den armen zieke uitbuiten tot eigen gewin en hem zijn geld laten verliezen en bovendien nog de laatste kans op genezing ontnemen, — de kwakzalvers, die wat kruiden in een zakje of een aftreksel in een flesch voor alle mogelijke ziekten als geneesmiddel bieden, — de rondreizende volksbedriegers of de deftige mevrouwen met spreekuur en volle wachtkamers, met zoogenaamde doktershulp, die allen zijn voor het lijdende volk een gevaar en een groot gevaar.

Wat de zieke van een dokter vraagt, zei een Engelsch patiënt eens tegen een professor, is: **hoop.**

Hij vraagt niet direct genezing, maar hoop op beter worden.

Hopen doet iedere zieke tot het doodszweet hem uitbreekt misschien. „Zoolang er leven is, is er nog hoop,” zegt het spreekwoord.

„Als die koorts nu maar wegblijft, dokter, mag ik dan opstaan?” vraagt de lijder, wiens temperatuurlijst den geneesheer spreekt van het fel voortwoekeren der ziekte.

„Als ik beter ben...” ’t is het voorspel voor het lied van verlangen van iederen zieke.

De dokter zal vaak ontwijkend antwoorden, de dokter zal soms op een besliste vraag geen blijde verzekering mogen geven, de dokter zal misschien de zware taak hebben, den zieke te zeggen, dat alleen God nog helpen kan.

’t Is niet licht, dokter te zijn en om het leven van een mensch te moeten vechten met den dood en te zien, — helaas! zoo vaak te zien — dat menschelijke krachten te kort schieten.

Maar een dokter, die zijn hoog en edel werk begrijpt, die offers brengt voor zijn zieken, die „zwoeght en slaeft en draeft” om levens te redden, zoo’n dokter kan niet altijd maar weer hoop geven en beweren tegen beter weten in.

Dat kan wel de kwakzalver.

Hem is ’t niet om genezen te doen, maar om het geld.

Zeker, ook onder de kwakzalvers zijn er soorten.

Er zijn menschen, die *meenen* een bijzondere gave te hebben om den aard van een ziekte te kunnen raden.

Laten we even aannemen, dat zij dit oprecht meenen, dat zij gelooven een bijzondere gave te hebben, die door geen wetenschap wordt gesteund.

Als dat al het geval zou zijn, dan volgt daaruit nog heelemaal niet, dat ze ook het vermogen

zouden hebben om nu ook voor iedere ziekte het kruid te kennen, dat daarvoor gewassen is.

En het feit, dat met vijf of zes soorten kruiden alle ziekten behandeld worden, teekent voor ieder, die even nadenkt, het boerenbedrog.

Maar bovendien: de meesten van hen, die zonder dokter te zijn, zieken behandelen zonder eenige kennis van den bouw van het menschelijk lichaam, van zijn organen, van hun geaardheid, zonder eenig inzicht in het wezen der ziekten, zonder eenige studie, zonder eenig onderzoek zelfs van den patiënt in kwestie, geven hem ook nog de „garantie” van volkomen genezing, niet alleen hoop, maar de verzekering, op voorwaarde, dat hij betaalt en veel betaalt.

Dit afschuwelijk bedrijf zou nog niet zoo erg zijn, als het niet den zieke ervan terughield, bij een dokter, die van die ziekte bijzondere studie gemaakt heeft, hulp te gaan zoeken.

Dit is voor alle zieken erg, maar misschien het ergste voor tuberculose-lijders.

Als iemand, die een raadselachtige kwaal heeft, waarvan de dokters den aard niet kunnen ontdekken, na herhaalde vergeefsche pogingen het eens bij mevrouw X, of meneer Y, zou probeeren, dan zouden we het menselijkerwijze verklaarbaar achten.

Maar voor tuberculose geldt dat niet.

Met moderne hulpmiddelen is de medische wetenschap volkomen in staat — wij zeggen niet om de tuberculose te genezen, maar — de tuberculose te herkennen.

Daarvoor is het dus niet noodig, met een fleschje . . . naar mevrouw X, te loopen.

En wat de geneesmethoden betreft, als men iets beters weet dan de sanatoriumkuur, als men een middel zou hebben ontdekt om de tuberculose met kruiden of een drankje te genezen, dan mag ik toch wel zeggen, dat het tegenover de veertig- of vijftigduizend tuberculose-lijders van ons land, tegenover de vele honderd duizenden tuberculose-lijders van de wereld eenvoudig

misdadig

is, zoo’n middel voor de wetenschap te verzwijgen.

Wat voor andere reden kan men daarvoor hebben dan het vuigste winstbejag.

Wij zijn van plan, speciaal aan de tuberculosekwakzalverij weer een wat aandacht te gaan schenken”.

(Volgt een artikel over Nobline Siroop, ontleend aan ons Maandblad van Februari 1929).

BOEKBESCHOUWING.

Gedenkboek van het 25-jarig bestaan der Wereldbibliotheek: 1905-1930.

Wij ontvingen, in dank, het bovengenoemde prachtwerk, met het verzoek het verschijnen aan te kondigen. Volgaarne voldoen wij aan dat verzoek ofschoon, uit den aard der zaak, het bij een eenvoudige aankondiging moet blijven. De inhoud van het boek staat in geen verband tot de zaken, die wij gewoonlijk in ons Maandblad behandelen.

Moeten wij, somwijlen tot ons leedwezen, ons tot afkeuren bepalen, thans kunnen wij volmondig prijzen. Zoowel inhoud als uitvoering maken het werk tot iets, dat men verlangt te bezitten. Dat aan den volijverigen Directeur, de heer L. SIMONS, de hulde wordt gebracht, die hij zoozeer verdient, zal ieder begrijpen.

Van de hand van genoemden Directeur, die, na een werkzaamheid van 25 jaren aan zijn

belangrijke schepping, zijn taak gaat nederleggen, ontvingen wij een boekje, getiteld: *Tot afscheid*, waarvan de bespreking ook geheel buiten het kader van ons blad valt. Beide geschriften zijn het lezen overwaard.

RECHTSZAKEN.

HOOGE RAAD DER NEDERLANDEN.

KAMER VOOR STRAFZAKEN.

Zitting van 3 Maart 1930.

Wet uitoefening geneeskunst.

Daar niet is gesteld en evenmin beweerd noch gebleken de tusschenkomst van een bevoegd geneeskundige, waaruit voortvloeit dat slechts van een zelfstandig optreden van den requirant sprake is, zijn onder die omstandigheden de handelingen van den requirant terecht als uitoefening der geneeskunst aangemerkt.

Op grond der in het vonnis opgenomen verklaringen mocht de Rechtbank aannemen, dat de requirant de werkelijke bedoeling had om een genezenden invloed op het lijden uit te oefenen.

W. v. h. R., No. 12109.

Mej. Haverhoek.

De Kantonrechter te Tiel, mr. dr. C. H. Baale, veroordeelde bij verstek Femia Haverhoek, wonende te Rotterdam, Aert van Nesstraat 136, wegens 1e. het niet toegelaten tot de uitoefening van een beroep, waartoe de wet eene toelating vordert, buiten noodzaak dat beroep uitoefenen, terwijl tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen sedert eene vroegere veroordeeling van de schuldege wegens eene gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, tot hechtenis voor den tijd van 1 maand: 2e. het zonder geneeskundige te zijn een titel voeren, die hem bij het publiek als geneeskundige aanwijst, tot eene gelaboete van f 100.— subsidiair een hechtenis van 100 dagen.

Onbevoegde te Vlissingen.

De kantonrechter te Middelburg heeft W. F. M. te Vlissingen, wegens onbevoegd uitoefenen der geneeskunst, veroordeeld tot twee gelaboeten van f 150.—, subs. 15 dagen hechtenis.

(N.R.C.)

Idem te Assen.

De Kantonrechter te Assen veroordeelde R. F. te Assen, wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst, tot f 40.— boete of 4 dagen hecht. De eisch van het O.M. was 3 maal f 40.— boete of 3 maal 40 dagen hechtenis.

(Prov. Overijss. en Zwolsche Ct.)

Een magnetiseuse.

Mej. W. Wa. v. E. te Rotterdam heeft voor het kantongerecht aldaar terecht gestaan terzake dat zij in het 4e kwartaal van 1929, terwijl zij niet was toegelaten tot de uitoefening van het beroep van geneeskundige, dit beroep heeft uitgeoefend, door twee vrouwen, die haar te kennen hadden gegeven lijdende te zijn aan een ziekelijke aandoening van hare zenuwen, gedurende eenige weken in behandeling te nemen, door die vrouwen met hare handen op eenigen afstand langs de lichamen te strijken van het hoofd tot aan de voeten, waarna zij met haar handen een beweging maakte alsof zij iets wegsloeg, vervolgens achter die vrouwen ging staan en boven de hoofden der vrouwen een beweging maakte, die een kring beschreef, voor welke behandeling mej. v. E. iederen keer van elk dier vrouwen eenig geld als belooning ontving.

Verdachte verklaarde de beide vrouwen te hebben gemagnetiseerd om ze van hare zenuwaandoening te genezen. Voor die behandeling heeft

zij, ongevrraagd, een geldelijke beloning van die vrouwen ontvangen. De geneeskundige kracht, die zij bezit, heeft verdachte van God gekregen.

Als getuige werden gehoord de beide door verdachte behandelde vrouwen.

De kantonrechter veroordeelde verdachte, overeenkomstig het requisitoir van het O.M., tot een geldboete van *f* 25.— subs. 2 dagen hechtenis. N.R.C.

CORRESPONDENTIE.

D. E. W. B. te D. B. De bestanddeelen van de *Facil-Pastilles*, waarvoor tegenwoordig zooveel reclame wordt gemaakt voor een *vermageringskuur* (een modeartikel), worden, in het Register van Specialités van het Apothekers Contrôle Laboratorium te Stockholm, aldus opgegeven:

FEUILLETON.

Uit den ouden tijd.

In een boekje, dat in het begin der negentiende eeuw werd uitgegeven en dat handelt over de zogenaamde sympathetische middelen, vinden we de o.m. de volgende eigenaardige recepten en raadgevingen:

Tegen wratten: „Men telt de wratten éen voor éen met den wijsvinger, terwijl men langzaam in het helschijnende volle maanlicht gaat en de maan aankijkt.

Men bindt om iedere wrat een rood zijden draad, opent dan den strik, verwijdert denzelven van de wrat en trekt dan den knoop toe. Vervolgens begraaft men de draden in de aarde, of liever men verbrandt ze.

Een ander middel:

Men bestrijkt de wratten kruiselinks driemaal met versch rund- of kalfsvleesch hetwelk men daarna op een warme plaats begraaft, opdat het schielijk in verrotting zal overgaan.

Nog een ander middel:

Men neemt spek, dat nog niet gezouten of gerookt is, smeert bij afnemende maan de wratten daarmede in en begraaft hetzelfde dan in de aarde.

Bij deze middelen teekent de schrijver van het boekje aan, dat hij ze alle onderzocht en probaat bevonden heeft!

Eveneens staat deze geneesmeester in voor het volgende onschuldig middel tegen tandpijn:

Men schrijft den naam en den voornaam van den aan tandpijn lijddenden persoon driemaal op een stukje papier, b.v.:

Pieter Gerrit Jansen

Gerrit Pieter Jansen

Jansen Gerrit Pieter.

Dit stukje papier moet de lijder steeds bij zich dragen en zal dan geen tandpijn meer hebben.

Tegen de koude koorts wordt het volgende aanbevolen:

Men schrijft de beginletters van den naam des zieken op een bitteren amandel en laat hem dezen, zonder dat hij er iets van merkt, opeten.

Niet geheel staat hij in voor het volgende middel, dat hij heeft van een hoefsmid, die hem het grootste deel van de middelen welke hij heeft onderzocht, aan de hand deed.

Men schrijft op drie korstjes brood de woorden: Rabi, Habi, Gabi, geeft eerst den zieke het korstje met het brood Rabi, komt de koorts terug, dan het korstje Habi, komt zij weder terug, dan dat met het woord Gabi. Het eerste woord kerft

Acid. boricum	52.2 %
Biborat. natrie	5.96%
Phosphat. Calcic.	11.92%
Sulfat. natrie	10.17%
Chloref. natrie	7.50%
Talc	11.92%
Extr. Fuci Vesiculos.	0.30%
Aroma".	

Door den heer Keulemans konden Boorzuur, natriumsulfaat, calciumphosphaat en chloornatrium worden aangetoond; gij begrijpt dus, dat wij niet hoog tegen het middel opzien.

H. J. P. te 's-G. Dank voor 't gezondene. Daar wij een eenigszins overeenkomstig artikel reeds eerder hadden ontvangen is het uwe tot een volgend no. uitgesteld.

Mr. H. M. te C. O. V. S. Dank. Wij zijn, met u, van oordeel, dat die elektrische

men eenmaal, het tweede woord tweemaal en het derde driemaal op het korstje brood.

Tegen keelontsteking is het volgende middel probaat:

Men wikkelt een karmozijnrooden draad driemaal om den hals van een adder en wurgt het dier. De draad drage de zieke daarna om den hals, hij brengt zeker hulp aan.

Denzelfden dienst doet een geheel zwaluwennest, fijn gestooten en in wijn gekookt. De hierdoor gevormde brij wordt den zieke om den hals gesmeerd en met een doek afgedekt. Het is afdoende!

Merkwaardig is het middel dat zoowel dienst doet om den dorst te verdrijven als om in een gevecht zijn tegenpartij te overwinnen.

In de lever van een kemphaan die ruim vier jaar oud is, vindt men een steen omstreeks ter grootte van een bruine boon en doorschijnend als kristal; heeft men zulk een steen in den mond, dan krijgt men geen dorst, wat vooral op het veld en bij groote wandelingen te pas komt. Men is ook onoverwinbaar voor zijn tegenpartij, zoolang men den steen in den mond heeft. Schiet de steen gedurende het gevecht naar binnen in de lucht-gang, dan is er veel kans dat men den afloop van het gevecht niet in de courant kan lezen.

Om de pijnen van het podagra te stillen, is er niets beter dan jonge honden bij zulk een lijder te laten slapen, die dan de kwaal overnemen, zelfs zoo sterk dat zij niet meer kunnen loopen, zegt de oude schrijver. Ook Linnaeus bevestigt dit. De heer Aschelin, zegt hij, een man die buitengewoon met podagra gekweld werd, liet gestadig zijn voeten door een schoothondje likken, waardoor hij genas en het hondje zoo zwaar het podagra kreeg dat het er van stierf.

Twee jaar bleef genoemde heer vrij, toen taste de kwaal hem opnieuw aan; hij nam een anderen hond en door diens likken is hij volkomen genezen.

Petrus Borellus zegt dat de podagra wonderbaarlijk verlicht wordt, als eenige hondjes bij den lijder in bed onder de dekens slapen, want dat de hondjes de ziekte zoo zeer naar zich trekken, dat zij nauwelijks kunnen voortgaan en de lijder intusschen verlicht wordt.

Dat men niet al te kieskeurig moet zijn bij het gebruik van sommige middelen, althans dat men niet erg kieskeurig was, blijkt wel uit het volgende:

„Een kleine hond levendig opengesneeden en geheel warm op het hoofd gelegd, wordt door zeer kundige Practici, als een heilzaam middel in zwaare en geweldige pijnen van dat lichaamsdeel aangeprezen, ja zelfs in zulke pijnen, die gehouden worden van de aandoening der inwendige deelen, zooals de hersenen en derzelve vliezen af te hangen. Op dezelfde manier wordt het in de zijde gelegd, die door de pleuris is aangedaan. Dit gewone middel (!), hetwelk tegen-

Haarkam veel belooft maar weinig kan uitrichten. Ook hier in Nederland wordt voor deze, niets gevende zaken, reclame gemaakt. Bij de vele gevaarlijke middelen, die voortdurend onze aandacht eischen, kunnen wij dergelijke artikelen niet in onze bespreking opnemen.

G. B. te A. Vele groote en kleine bladen hebben reeds artikelen — en ook waarschuwingen — gewijd aan den Wonderdokter van Galspach, zoodat het groote publiek er het zijne van kan weten en wij onze beperkte ruimte voorloopig beter kunnen gebruiken. Uwe meening, dat de groote geïllustreerde verhalen in „Het Leven" betaalde reclames zijn (er heeft zich een propagandist in den Haag gevestigd), wordt door velen gedeeld.

— In dank ontvangen. Het Verslag over 1929 van de Gezondheidscommissie zetelende te Boxmeer, en het Jaarboekje 1929 van de Provinciale Groninger Vereeniging „Het Groene Kruis".

woordig misschien al te veel verwaarloost wordt, zoowel als de meeste uitwendige applicaties en stoovingen, heeft veelmaalen goede uitwerkselen in de eene en de andere van deeze twee gevallen te wege gebracht".

We willen het hopen, maar zeggen toch: Arme hondjes!

„Leevendige jonge honden worden zomtjids op den onderbruik gelegd, om de kolijkpijn door een zachte stovende warmte te doen bedaren, en zulks geschied veeltjids met een gewenschten uitslag. Bij Bartholinus vind men aangeteekent, dat een hond in dit geval, zoodra hij de hitte van 's lijders lighaam gevoelt had, sterk begon te braaken en toen was aanstonds het kolijk over".

Nu er in den laatsten tijd zooveel is geschreven over hondenslachterijen en het vet der honden, dat door die slagers in den handel wordt gebracht als geneesmiddel, willen we er tevens op wijzen dat reeds in vroeger eeuwen het vet van honden als geneesmiddel diende.

„Het vet van den hond wordt voor doordringender, meer zuiverend en wondheelender gehouden, dan eenige ander vet. Voor uitwendig gebruik werd het gepreezen tegen jichtpijn, oorpijn, huidschildvering en schurft. Ook werd het somtijds voor inwendig gebruik gegeven tegen long-zweeren, en borstkwalen, dienende alsdan tot rijpmaakinge en uitloozing der fluimen. Doch het moet versch zijn, pas bereid, dewijl het spoedig rans wordt en wel voornamelijk, wanneer het uit een hond gehaald wordt door middel van hem te braden".

Een paar wilde kastanjes in den zak dragen, is mede een uitstekend middel tegen reumatiek, wat velen bij ondervinding hebben, zoo zij zeggen.

Om nooit last van kies- of tandpijn te hebben of te krijgen, moet men bij aan- en uitkleeden steeds links beginnen. Kousen en schoenen aantrekken: eerst de linker dan de rechter. Zoo ook met de broek: eerst het linker been in de broekspijp en met de jas: eerst de linker arm in de mouw. Ook bij het uitkleeden alles eerst links en dan rechts.

Neemt men dit nauwkeurig in acht, men kan er van verzekerd zijn dat men gevrijwaard is tegen kies- en tandpijn. En het kost niets, geen cent!

Nu kan men, bij het lezen van dit alles uit vroeger tijden, medelijdend de schouders ophalen men kan er misschien om lachen! Maar is het menschedom in het algemeen, tegenwoordig veel wijzer?

De kwakzalverij tiert welig en maakt ongestoord reclame voor allerlei hocus-pocus, die voor veel geld nog steeds afnemers vindt.

Velp.

W. H. BOOMGAARD.

Advertentiën.

DRAISMA-VAN-VALKENBURG'S
LEVERTRAAN
LEEWARDEN

K 1

Gerechtigd tot het voeren van het Koninklijk Wapen.

D. Oolgaard & Zoon

Wijnhandelaren

Importeurs-Exporteurs. Gevestigd A°. 1788. HARLINGEN.

Al onze Wijnen staan onder voortdurende controle van het BUREAU VOOR CHEMISCH EN MICROSCOPISCH ONDERZOEK van Dr. VAN HAMELROOS & HARMENS op deugdelijkheid en zuiverheid.

Leveringen, bij minstens 6 flesschen, franco huis, per gewone gelegenheid. Prijscourant wordt gaarne toegezonden.

K 4 K 2

SLECHTHOORENDE

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen.

Tevens bureau van advies op all reit gebid, voor slechthoorenden.

Adres: Mej. TINE MARCUS.

2e Secretaresse der Vereeniging.

Middelwijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

DE KWAKZALVERSMEDELEN

volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ (Uitgave van 1916)

Prijs f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Pinningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam.

K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: MR. P. W. DE KONING, te Amsterdam, VOORZITTER; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; MR. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; MR. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; MR. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; MR. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonnés bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootkerksplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Herdenking van het 50-jarig bestaan. Hoofdartikel: Anti-bronchial-Ozoon. Berichten: Gezondheidsraad. Mededeelingen van verschillenden aard: Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek. — De wonderdokter van Gallsbach en de radiostoringen. Boekbeschuwing: Voedingskaart door M. v. d. Knoop. Rechtszaken: De z.g. Leidsche wonderdokter en de magnetiseur te Vlissingen in hooger beroep. — Kantongerecht te Sommelsdijk: Mevr. Haverhoek. Correspondentie. Feuilleton: Ouderwetsche huismiddelen. Advertenties:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

De Secretaris-penningmeester verzoekt brieven, stukken enz. voor de Vereeniging bestemd en van half Juli tot half Augustus verzonden, te willen adresseeren aan den redacteur van het Maandblad, Groenburgwal 26, Amsterdam.

Herdenking van het 50-jarig bestaan der Vereeniging.

Na de laatste opgave werd ontvangen of toegezgd: E. M. te A. f 2.50; A. J. v. H. D. te H. f 5.—; J. M. P. E.-V. te A. f 2.50; A. J. S. te L. f 2.50; K. te A. f 2.50; H. v. G. te A. f 2.50; Gezondh. Cie te H. f 2.50; Afd. Gooi en Eemland M. t. b. d. G. f 10.—.

Samen met de vorige opgave f 719.50.

Zeer vele leden verzuimden hunne bijdrage te zenden. Postgiro 32237. Giro Amsterdam K 1672.

Als nieuwe leden traden toe:

Mejuffr. M. HUEBER, Ginneken.

Mr. J. MOOLENBURGH, Middelburg.

H. J. A. TER WEE, doctorantus Wis- en Natuurk., Amsterdam.

De Secretaris-penningmeester,
N. KEULEMANS.

ANTI-BRONCHIAL-OZOON.

„Oproep. Alle Asthma- en bronchitis-lijders worden beleefd verzocht hun adres in gesloten couvert onder No. 7885 op te geven aan het Bureau O. D. Zwolle.”

Dit verzoek, opgenomen in het *Overijselsch Dagblad*, gaf ons aanleiding op de advertentie te schrijven en zoo kwamen wij in kennis met het bestaan van een middel, dat een eenigszins uitvoerige bespreking in ons blad noodzakelijk maakt.

De volgende geschriften, allen gedrukt of per machine vervaardigd, verzonden uit *Enschede*, Oldenzaalsche Straat 100, zullen den lezer in staat

stellen na te gaan, wat hem al zoo wordt aangeboden:

„Naar aanleiding van Uw brief van den 15-2-1930 zendt ik U hierbij volledige inlichtingen over het uitstekende genezingsmiddel „Anti-Bronchial-Ozoon” en ik heb op wensch 1 fl. verzonden.

Ten eerste verzoek ik U mij te willen verontschuldigen, wanneer ik niet heelemaal met de Holl. Taal op de hoogte ben, ik ben Hollander, maar jaarenlang heb ik in het buitenland gewoond.

Wat nu de ziekte — Aathma en bronchitis — betrefd, zoo zijn dergelijke ziekten voor de geneeskundige wetenschap de hardnekkigsten en geen professor in geheel Europa kann dergelijke ziekten in een bepaalde tijd of heelemaal genezen, al werden hem 10.000 gulden geboden. In de schrijvens van lijders en genezenden staat altijd de zelfde klacht: „ik heb al zoo en zooveel doktoren etc. gekonsultueerd, of ik heb al zooveel middelen geprobeerd en niets heeft geholpen”. Bij menig lijder vliegt, om zoo te zeggen, de ziekte bij het gebruik van „Ozoon” weg en de waardeeringen, die dagelijks binnenkomen, spreken de waarheid. Het middel wordt van de genezenden dus „Wondermiddel” genoemd en ik heb dezer dagen hier beleefd, dat een zekeren Mijnh. BERF (de waardeering ligt hier bij) binnen eenige weken zoo is gebeterd, dat het haast niet te geloven is.

Menig lijder schijnen de kosten voor het preparaat te hoog, maar dit is toch niet zoo. Wat kost heden een dokter, Specialist of zelf een professor? dan de vele middelen en fleschjes? maar zij brengen U slechts voorbijgaande verlichting. Bovendien zijn ze haast alle vergiften voor het hart en de maag wordt ook ervan aangegrepen en op de duur ziek. Het „Ozoon” is geheel onschadelijk te gebruiken en de kuur makkelijk. De fl. bevat 1 kg. voldoende voor 6—8 weken en brengt U de lucht, die al zoovele de volledige gezondheid gebracht heeft.

Het middel wordt hier in Nederland alleen door mij geleverd en de vertaaling van hetgeen, wat op de fl. staat, heb ik hier bijgevoegd.

Ik wensch ook U goed succes en ben altijd gaarne te Uw diensten.

Hoogachtend!

EDOUARD NOACH.”

„ANTI-BRONCHIAL-OZOON.”

Betreft flesch!

Van de inhoud dezer flesch schudde men in twee diepe borden of glasschalen, die men in de nabijheid van het bed neerzet voor het verdampen en wel 30 tot 50 centimeter hooger dan het hoofd rust, dus op de nachttafel, de latafel (kommode) of kast, echter altijd hooger, al is het ook 1 Meter nooit dieper van de rustende patient. De schalen, borden, glasschalen enz. moeten altijd voor drie-vierde gevuld zijn, dus elke week aanvullen. Als men de slaapkamer verlaat, dekt men met een glasplaat of plat bord de bakjes toe. Men kan ook meer bakjes 3—4 neerzetten, hetgeen bij grootere vertrekken zelfs aanbevelenswaardig is,

want hoemeer „Ozoon” de zieke wakker of in slaap inademt, deste sneller is de verheugende en verlossende uitwerking te merken.

Altijd wordt men verzocht vertrouwen en geduld te hebben. Hardnekkige katarrhe's bereiden zich lange tijd in het lichaam voor en wijken niet in enkele dagen. Zoodra zich de patient aan het „Ozoon” (na 2—3 dagen) gewend heeft, verhaast vaak, diep inademen door neus en mond de genezing aanmerkelijk. Gezonde, ook jonge personen (boven 6 jaar) kunnen ongedeed het slaapvertrek deelen.

Voorzichtig! Niet om in te nemen!

„Bijtend!

Niet inhaleeren!

In geval iets Ozoon op de huid komt, op marmer en meubelen gemorst wordt, moet men met helder water grondig naspoelen!”

In een andere circulaire, (onze ruimte laat niet toe, deze geheel over te nemen) waarin het middel ook wordt genoemd „Een blijde boodschap voor alle lijders aan asthma, bronchitis, ademnood, verstopping op de borst enz. enz (ook verouderde kwalen)” wordt medegedeeld, dat 1 origineele flesch met een inhoud van 1 Kg. franco per post met kist inbegrepen is f 12.—.

De vraag is nu, wat wordt voor dit koopje geleverd?

Het onderzoek van den heer KEULEMANS geeft het antwoord:

De waterige, sterk prikkelende vloeistof bestaat voor 88 procent uit *mierenzuur* terwijl verder nog een *chloor*-bevattende stof aanwezig is.

Wij schrokken inderdaad toen wij dit resultaat vernamen en vroegen ons af: hoe is 't mogelijk, dat iemand het durft wagen de atmosfeer, waarin lijders aan asthma en dergelijke kwalen ademen, zoo te bederven met een *scherp prikkelend* gas?

Want dat *gasvormige* producten in de omgeving worden verspreid, staat vast en de heer EDUARD NOACH is zich daarvan bewust zooals blijkt uit de waarschuwingen in de boven aangehaalde geschriften opgenomen.

Eigenaardig, ja meer dan dat, is de zinsnede in een der, hier niet uitvoerig overgenomen, circulaire's vervat:

„Het eventueel beslaan van metalen voorwerpen in de kamers is heelemaal niet nadeelig voor de voorwerpen en is, nadat de kuur beëindigd is, gemakkelijk te verwijderen. De gezondheid komt eerst en staat voorop.”

Dit laatste beamen wij en daarom vragen wij: Zou de lijder, al neemt hij ook alle voorzorgen,

die de fabrikant aanbeveelt, zelf niet het lot deelen van de metalen voorwerpen, zou niet langzamerhand de geheele omgeving — niet alleen boven zijn hoofd — met de scherpe prikkelende dampen vergiftigd worden?

Een proef, door den heer KEULEMANS genomen, toonde aan, dat van 30 gram der vloeistof, in een open schaaltje, bij gewone temperatuur, aan de lucht blootgesteld, na 24 uren 6 gram zuur verdampst was.

Er bestaat bij ons geen twijfel, dat, al wordt de methode van den fabrikaat toegepast, de geheele atmosfeer, waarin de lijder moet ademen, bedorven wordt.

Dat deze, onze meening niet juist is, tracht de leverancier aan te toonen door het produceeren van verschillende attesten van verkregen genezingen.

Over de waarde, die wij aan dergelijke getuigschriften kunnen hechten, hebben wij al menigmaal onze meening gezegd. Kenmerkend is de wijze, waarop hier getracht wordt zich in het bezit van zoo'n attest te stellen. Aan onzen medehelper, die, voor ons, de correspondentie behandelde, werd later de volgende briefkaart, met betaald antwoord gezonden:

„Enschede, 17-4-1930.

Mijnheer!

Met dezen vraag ik U beleefd, of U met de uitwerking van „Ozoon” te vreden bent en of U de behandeling met succes voort zet.

Juist nu, bij de intrede van het zachte seizoen is het zeer aanvevelenswaardig de strijd tegen Uw kwalen energiek door te zetten.

Het zou mij verheugen van U spoedig goede berichten te mogen ontvangen en verblijf ik, met de beste wenschen voor Uwe gezondheid, in afwachting,

Hoogachtend,

Uw dw. dr.,
w.g. ED. NOACH.”

Wij zijn zoo vrij geweest de antwoord-briefkaart niet te verzenden. De heer NOACH zal ons „bericht” uit het bovengeschrevene kunnen lezen.

Of hij 't ook publiceeren zal?

BERICHTEN.

Gezondheidsraad. Verschenen is No. 5 (Mei 1930) van de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid.

Mededeelingen van verschillenden aard

Rijks-instituut voor Pharmaco-therapeutischen onderzoek.

(Vervolg).

SPIRAEA-DRANK.

Een patiënte lijdt sinds 3 jaren aan chronischezeem. Al het mogelijke werd gedaan: specialisten geraadpleegd, Röntgenbestraling toegepast, enz. De medicus meende nu echter voor het eerst verbetering te bespeuren en nu blijkt, dat patiënte onderwijl een kruidkundige in Amsterdam heeft geraadpleegd. Deze juffrouw wordt geassisteerd door een arts, wiens taak het schijnt de patiënten aangenaam bezig te houden en de urine „vluchtig te koken”. De kruidkundige, wier naam niet vermeld is, schreef voor het inwendig gebruik (enkele eetlepels per dag) van het ingezonden drankje, afkomstig van de bekende fabriek „Spiraea”, tevens bitterwater en bovendien nog het uitwendig gebruik van z.g. Ludwinazalf. Een flesch Spiraeadrink, voldoende voor ca. 5 dagen, kost f 1.50; per consult, dat geregeld herhaald moet worden, moet ook f 1.50 betaald worden.

Uitkomsten van het onderzoek: De analyse leverde niet meer op dan het onderzoek van de verschillende andere ons vroeger reeds toege-

zonden „kruidendranken” van de N.V. Spiraea. Ook hier hadden we weer te doen met een bruin, zwak troebel plantenaftreksel, waarin zich veel schimmels bevonden. In het sediment waren verschillende soorten stuifmeelkorrels, benevens kegelharen en meercellige haren aanwezig. Andere weefsel-elementen, die ons nadere aanwijzingen konden verschaffen omtrent de gebruikte plantaardige ingrediënten, waren niet te vinden. Alcohol kon niet met zekerheid worden aange-toond. De verdampingsrest bedroeg 2.2%, de asch 0.55%. Deze asch bevat de gewone bestanddeelen van plantenasch. Aan den zwak zuur reagerenden drank is door aether salicylzuur te onttrekken. Verdere werkzame bestanddeelen werden niet gevonden.

Omtrent de bovengenoemde „Ludwina-zalf” bericht het Maandbl. t. d. Kwakz. van Mei 1912 het volgende: Volgens een advertentie werd deze zalf gefabriceerd door G. Ooms de Vries, de directrice der Mij. Spiraea. De samenstelling was volgens analyse van den heer N. KEULEMANS: kamfer, loodcarbonaat, vet en een geringe hoeveelheid ijzer. Het blad waarschuwde destijds met kracht tegen de aanwending van deze „Ludwinawonderzalf” bij koud vuur, vergiftige dierenbeten, verwondingen, enz., enz., waarvoor zij in de advertenties werd aanbevolen.

KRUIDEN TEGEN KANKER.

Een patiënte met een uitgebreid carcinoom kreeg deze kruiden van een kwakzalver H. Z. te B. De behandelende medicus merkte een zekere verbetering op in den toestand en hoorde toen van het gebruik der kruiden. Hij vraagt, of deze inderdaad dit gunstig gevolg kunnen hebben gehad.

Uitkomsten van het onderzoek: De grof gesneden kruiden bevonden zich met spiritus in een wijnflesch. Zij bleken enkel te bestaan uit helmkruid of Scrophularia nodosa L., met als verontreinigingen grassprietjes, mos en Equisetum.

KRUIDEN TEGEN DIABETES,

afkomstig van Monsma.

De kruiden zijn afkomstig van Monsma te Rinsumageest. Zij waren bestemd voor een ernstigen diabeteslijder, die, toen de medicus bij pat. kwam, zich in praecomateuzen toestand bevond. De kruiden moesten getrokken worden op kokend water.

Uitkomsten van het onderzoek: Het kruidenmengsel bestaat uit grof verdeelde bladeren en een tamelijk fijn gehakte bastsoort. De bladeren werden herkend als afkomstig van een Labiaat; met groote waarschijnlijkheid hebben we hier te doen met Folia Menthae crispae. De bast bleek te zijn Cortex Alstoniae (ook genaamd Cortex Dita), afkomstig van Alstonia scholaris R. Brown, fam. Apocynaceae. Cortex Alstoniae is zeer bitter en bevat alkaloiden, waarvan ditaine of echitamine het belangrijkste is. De bast wordt, evenals kina-bast, gebruikt als febrifugum en tonicum. Van toepassing bij suikerziekte vonden wij nergens vermelding. Dat het ook werkelijk geen gunstigen invloed op de diabetes uitoefent bleek uit dit geval, waar het nalaten van het inroepen van geneeskundige hulp wegens het gebruiken van dit kwakzalversmiddel bijna den dood veroorzaakte.

POEDERS TEGEN EPILEPSIE.

Aan een patiënt waren deze poeders aanbevolen als afdoend middel tegen epileptische aanvallen. De poeders waren genummerd van 1 tot en met 24, doch vertoonden alle hetzelfde uiterlijk. De bijgevoegde gebruiksaanwijzing is in het Duitsch gesteld, doch verder is ons omtrent de herkomst van het middel niets bekend.

Uitkomsten van het onderzoek: De inhoud der 2 ingezonden poeders (genummerd 17 en 24) heeft een gewicht van resp. 420 en 430 mg. Zij bestaat

uit een grijs, niet homogeen poeder, dat een mengsel is van zwarte, grijze en witte partikeltjes. Het poeder is zandig en reuk- en smaakloos.

De samenstelling der poeders (aan phosphorzuur gebonden calcium, calciumcarbonaat en een weinig kool) en het uiterlijk daarvan doen vermoeden, dat we hier te doen hebben met onvolledig verbrande beenderasch, dat hier en daar in de volksgeneeskunde als anti-epilepticum in gebruik is.

KRUIDEN TEGEN BORST- EN NIERAAN-DOENING.

De kruiden werden als middel tegen „borst- en nieraandoening” aan een patiënt verstrekt door L. J. van der Werf te Reeuwijk, een boer, die volgens patiënt door een „dokter uit Indie” geassisteerd wordt. De behandelende medicus meldt, dat pat. bijna genezen is van een poliartuculair gewrichtsrheuma en geen nier of borstkwaal heeft. De kwakzalver wist pat. echter te vertellen, dat indien hij doorging met de medicijnen van zijn medicus te gebruiken, hij binnen twee maanden dood zou zijn!

Uitkomsten van het onderzoek: In het kruidenmengsel werden de volgende bestanddeelen herkend: varkensgras (Polygonum aviculare L.), duizendguldenkruid (Erythraea Centaurium Pers.), bloemhoofdjes van het duizendblad (Achillea Millefolium L.), hauwtjes van het herderstaschje (Capsella Bursa pastoris Mnch.) en bloemhoofdjes van een soort kruiskruid (Senecio).

Van enkele bladfragmenten en van deelen van een wollig behaard plantje kon de herkomst niet worden vastgesteld.

RADIOSCLERIN.

Fabrikant niet vermeld. Slechts: „Made in Germany”, en R.P.A.Wz. 313 844.

Importeurs: Firma de Groot, Rotterdam.

Reclame: Ter bestrijding van arteriosclerose en hypertensie. Daar het tegenwoordige leven oorzaak is dat eigenlijk ieder mensch arteriosclerose krijgt, moet men met een radiosclerine-drinkkuur beginnen zoodra men de voorboden der arteriosclerose voelt (volgt zooals gebruikelijk een opsomming van eenige vage verschijnselen, zooals ieder mensch wel eens gevoelt, welke als „voorboden” dienen te worden opgevat).

Samenstelling: Volgens etiket bestaat de inhoud van elk glazen buisje uit 18 tabletten a 1,5 gr. Sal. physiol. efferv. cps. en 1,388.10⁻⁵ mgr. Radium Chlorid.

Uitkomsten van het onderzoek: De tabletten lossen in water op onder koolzuurontwikkeling. De oplossing reageert alkalisch.

De aanwezigheid van natrium, carbonaat en wijnsteenzuur, verder van kleine hoeveelheden kalium, magnesium, chloride, sulfaat en phosphaat en van sporen ijzer is aan te toonen. Het bevestigen van de aanwezigheid van de zeer geringe hoeveelheden calcium en fluoride, die volgens de opgave aanwezig zouden zijn, gelukte ons niet.

Volgens de opgegeven hoeveelheden zou een tablet moeten wegen 28,8 : 18 = 1,6 gr. Volgens het etiket is het gewicht 1,5 gram. In werkelijkheid is het gemiddelde gewicht 1,38 gram.

Wat betreft het gehalte aan radium, wendden wij ons tot Mej. H. J. FOLMER te Groningen, die vond, dat het preparaat inderdaad radioactief was. De radioactiviteit komt overeen met 0,15.10⁻⁵ mg. Ra (el.) per gram Radiosclerin.

De Vereeniging tegen de Kwakzalverij publiceerde in September 1929 in haar Maandblad het verslag van een onderzoek van Radiosclerin. De resultaten van het kwalitatieve chemische onderzoek stemden overeen met onze bevindingen. Het onderzoek naar de radioactiviteit

werd verricht in het Antoni van Leeuwenhoekhuis en had als resultaat, dat gevonden werd per pastille een gehalte van 0,375.10⁻⁵ mg. radium of per gram radiosclerin dus 0,268.10⁻⁵ mg. Ra(el.).

De verschillende uitkomsten zijn dus van dezelfde orde van grootte als het opgegeven gehaltecijfer en wijken daarvan niet belangrijk af.

Oordeel: Aan bruispoeder met overmaat bicarbonaat zal wel niemand een genezende werking op arteriosclerose toeschrijven, evenmin als aan het mengsel van kleine hoeveelheden verschillende zouten, welk mengsel de laatste jaren in patentmiddelen in zwang komt. De oorzaak voor dit laatste is duidelijk: wanneer ratten aan een synthetisch dieet worden onderworpen is toevoeging van een dergelijk zoutmengsel noodzakelijk. De mensch die een gebruikelijke gemengde voeding geniet, heeft echter aan een extratoediening van een dergelijk zoutmengsel geen behoefte.

De hoofdzak in het Radiosclerine is dus ongetwijfeld het aanwezige radium. Volgens het reclamebiljet hebben vele — beroemde — artsen den fabrikant verzekerd, dat Radiosclerine groote successen opleverde bij de behandeling van arteriosclerotici. Dergelijke attesten zijn aan controle onttrokken, en daarom voor hem die objectief een oordeel wil vormen onbruikbaar. De literatuur, die in wetenschappelijke tijdschriften over dit onderwerp is neergelegd, stemt evenwel niet optimistisch ten opzichte van te verwachten successen bij behandeling van arteriosclerotici met radioactieve preparaten.

(Wordt vervolgd.)

De Wonderdokter van Gallspach en de radiostoringen.

Vreest niet lezers, dat wij U met de brandende quaestie — de zendverdeling — in ons blad zullen bezighouden. Er is een andere aanleiding, die ons tot schrijven noopt.

In de laatste weken werd de volgende circulaire o.a. te Rotterdam verspreid.

„Maandag 12 Mei a.s. des avonds 8 uur Mathenesserweg 35 Algemeene demonstratie der Hoogfrequentie-bestraling bekend door de vele genezingen van den Wonderdokter van Gallspach (men leze bericht in „Het Leven”) opheldering over zelfbehandeling van Rheumatiek, Jicht, Ischias, Slapeloosheid, Zenuwlijden, Verlamming, enz.

Wij toonen u door onze demonstratie, hoe U zelfs oudere kwalen met succes behandelen kunt.

Aanbev. door de 1e medic Autoriteiten Prof. Dr. EBERHARDT, Dr. MANN, d'Arsonval, Snow, Foy.

Vrij entree.

Uitgaande van de „Rofo” Kruisstraat 17, Rotterdam”.

Onze berichtgever voegde daaraan toe:

„Eenige dagen na de demonstratie waren de Mathenesserweg en omgeving in een zeer ongunstige positie geraakt door storingen op het gebied van radio-ontvangst. In één der plaatselijke bladen (Rotterdamsch Nieuwsblad) verschenen talrijke klachten hierover; een onderzoek, ter plaatse ingesteld, wees uit, dat de storingen opgewekt werden door „hoogfrequentie-bestralingsapparaten” voor „zelfgenezing”. (Zie reclamebiljet).

Wat deed nu de importeur van deze apparaten? Als antwoord op dezen vraag zend ik U bijgaand krantenuitknipsel toe uit het R'damsch Nieuwsblad van 21 Mei 1930. Zooals men dat noemt, de man sloeg munt uit hetgeen wat voor-

gevallen was en zag kans om op kosteloze manier nog eens extra reclame te maken voor zijn apparaten.”

Bedoeld stukje in het R.N. luidde aldus:

„U HEBT TOCH 'N RADIO ?

De storing met de hoogfrequentie-bestralingsapparaten.

Gezondheid moet voor vermaak gaan.

De importeur van de hoogfrequentie-bestralingsapparaten, welke door de storingen, welke ze veroorzaken al zoovele radio-luisteraars tot wanhoop hebben gebracht, schrijft ons:

De talrijke genezingen, welke ook hier in Rotterdam met de hoogfrequentie-bestralingen door zelfbehandeling zijn bereikt, zal zich moeilijk een verkoopsuitbreiding laten stuiten, hetgeen helaas met eenige radio-storingen gepaard zal gaan. Er bestaat tot op heden in geen enkel land een apparaat, dat radiostoringen volkomen voor komt, zoodat het ook hier niet goed mogelijk is aan de wenschen der radio-luisteraars geheel te voldoen. De eenigste mogelijkheid om de radio-storingen van het hoogfrequentie-apparaat te beperken, is het apparaat alleen dan te gebruiken, op uren wanneer geen radio te beluisteren valt. In het buitenland bestaat reeds een regeling, dat de bestralingen 's morgen voor negen en des avonds tusschen 5—6 moeten geschieden.

De importeur zal zijn cliënten verzoeken het apparaat alleen te gebruiken op vaste tijden. Binnenkort hoopt zij een storingsfilter te ontvangen, dat iedere radiostoring zal opheffen.”

Een zalige troost maar zou het niet beter zijn met de toepassing van de methode (over welke waardeering de meningen in *bevoegde kringen* hemelswijd uiteenloopen) te wachten, totdat men weet of men hier met kwakzalverij te doen heeft... of niet?

Het bovenstaande was reeds gezet, toen wij het volgende lasen in de „N. Rott. Ct.” van 19 Juni, dat wij zoo vrij zijn over te nemen:

„Hoogfrequentie-bestraling”.

Rheumatiek, suikerziekte, asthma, verlamming, slapeeloosheid, zenuwlijden (wij citeeren letterlijk) hardhoorendheid en andere, zelfs oudere kwalen, excusez du peu, waarom zou de met deze bezoe-kingen geplaagde mensch nog langer er mee rond loopen?

Als we het wel hebben is hij er voor een onnozele vijf en veertig gulden af te helpen!

Hij koopt een soort koffer-gramfoon of picnic-radiotoestel en behandelt zich zelf met een verzameling buisjes en mysterieus aandoende hands- vaten, waarin zich lila en rose en paarse licht- zuiltjes vertoonen, als men het geheel op de lichtleiding aansluit. Hoe lang de behandeling duurt, we weten het niet, maar met dit apparaat zijn te Rotterdam in twee maanden al reus- achtige successen behaald.

Althans zoo beweerde een uitnodiging, gisteren op ons redactie-bureau gearriveerd, om een demonstratie v. „Hoogfrequentie-bestraling” bij te wonen in de Verein. Societeit aan de Witte de Withstraat. (Ook deze citaten zijn natuurge- trouw).

Gevolg gevende aan deze invitatie, die onze nieuwsgierigheid had opgewekt, vonden we in een hokje in het bedoelde societeitsgebouw, dat anders voor garderobe of iets dergelijks wordt gebruikt, een viertal heeren, een tiental vrouwen en meisjes, die te zamen het auditorium vormden, en twee als heer gekleede personen, die de heil- brengende profeten van de hoogfrequentie-bestra-

ling bleken te zijn. Een van de heeren las een zeer gewichtig klinkende verhandeling voor, de andere drukte op een knopje in zijn opengeslagen koffertje, dat opviel door het knusse toilet- spiegeltje er in, een motortje snorde, de dames en heeren moesten een handsvat vastpakken en met een glazen buisje, waarin één of ander gas een onwezenlijk-fraaie tint aannam. gleed hij ter- zelfder tijd over rug en arm en been. Bij de behan- deling, die waarschijnlijk op een electriseeren met niet al te sterken stroom neerkomt, behoorde blijkbaar een tikje tegen de kuiten, dat enkele der jonge dames een gillette ontlokte.

Toen kregen de bezoekers een kaart om uit te vullen, zooals de lezende mijnheer met het Duit- sche accent het noemde, gevolgd door de mede- deeling, dat de heeren ook aan huis te ontbieden waren, zonder eenige verplichting, en dat het apparaat / 45 kost.

En daarna was het om in den toon te blijven: schlusz.

Bij het abrupte slot zijn we gaan twijfelen of de uitnodiging van de twee mannen, die weer vage herinneringen aan Sequah, Otto Otto en andere weldoeners der menschheid wakker riep, wel voor ons bestemd was.

Maar is er geen enkele bepaling in het Wet- boek, dat ingrijpen tegen zulk een deloyale con- currentie, den doktoren aangedaan, mogelijk maakt? Want tegen zoo'n vlugge geneesmethode kan de knapste medicus niet op”.

BOEKBESCHOUWING.

Voedingskaart door M. v. D. KNOOP, Landbouwhuishoud-lerares. Uitgave N.V. Noord Nederl. Boekhandel, Leeu- warden.

Ter bespreking werd ons toegezonden de hier- boven genoemde Voedingskaart, waarop met duidelijk gekleurde blokjes de voornaamste be- standdeelen van onze meest gebruikte voedings- middelen worden aangegeven, waardoor de kwan- titatieve samenstelling gemakkelijk is af te lezen.

Van 33 voedingsmiddelen worden de gegevens verstrekt, terwijl bij iedere stof ook is aangegeven of ze veel, voldoende of weinig Vitamines A. B. of (en) C bevatten.

Op dit punt is de kaart zeer leerzaam en zeer aan te bevelen.

Het publiek wordt door allerlei advertenties bang gemaakt voor vitamine-gebrek; uit de ge- gevens op deze kaart ziet ieder dadelijk dat bij oordeelkundige voeding men voldoende vitamines tot zich neemt.

De prijs van deze kaart is 20 cent per stuk.

Bij 't onderwijs in voedingsleer zal ze zeer goede diensten kunnen bewijzen.

N. K.

RECHTSZAKEN.

Rechtbank te Middelburg.

De rechtbank te Middelburg bevestigde de vonnissen, waarbij N. K., 35 jaar, de zgn. Leidsche wonderdokter in Den Haag is veroordeeld tot 2 maal / 25.— boete subs. 2 maal 5 dagen hech- tenis en W. F. M., 57 jaar, winkelier en magneti- seur te Vlissingen wegens eenzelfde overtreding, doch met afwijking van de in eerste instantie opgelegde straf tot 4 maal / 15.— boete subs. 4 maal 5 dagen hechtenis.

(Zie Mbl. van Mei j.l.).

N.R.C.

Kantongerecht te Sommelsdijk.

Weer de oude bekende.

Het Weekblad *Onze Eilanden* brengt het volgende verslag:

Terecht staat mevr. H., wier zaak reeds meer voorkwam, doch werd aangehouden. Haar wordt ten laste gelegd het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde.

Verschillende getuigen worden gehoord, waaruit het feit is komen vast te staan, dat verd. medicijnen in den vorm van pillen en kruiden geeft tegen ontvangst van f 5.— en f 0.50 portokosten.

Verd. tracht zich te redden door de mededeeling, dat zij haar „zaak, die een wettig gedeponeerden naam” heeft, heeft overgedaan.

Gehoord worden J. v. D. en Th. B., resp. boekhouder en uitgever van de „Maas- en Scheldebode”, waarin alle getuigen de advertentie van verd. gelezen hebben en deze verklaren, dat verd. de advertentie had opgegeven en deze betaald heeft.

Het O. M. acht, dat uit de verklaringen het wettig en overtuigend bewijs is komen vast te staan. Tallooze malen werd verd. reeds veroordeeld en in de laatste maanden herhaaldelijk,

kreeg hooge geldboeten tot f 300.— toe en is ook al eens tot vrijheidsstraf veroordeeld. Thans schijnt verd. het ook op Flakkee eens te hebben willen probeeren, wellicht in het vermoeden, dat het oog der justitie hier minder waakzaam zou zijn. Maar daarin heeft zij zich toch leelijk vergist. De heele houding van verd. komt het O. M. zeer onsympathiek voor. Tot tweemaal liet zij al deze getuigen voorkomen; dat ze zich eerst bij verstek liet veroordeelen en daarna verzet aantekende, is haar recht maar daarbij heeft zij in het minst niet gedacht aan al haar „patiënten” die zij, niet tegenstaande dezen een wankelende gezondheid hebben, telkens de reis naar Sommelsdijk liet maken. Deze onverschilligheid aangaande deze zwakke menschen wijst op een slechte mentaliteit bij deze vrouw. Het blijkt, dat de straffen, die zij tot nu toe ontving, veel te licht voor haar geweest zijn, want van eenige verbetering viel niets te bespeuren. Integendeel, na alles besloot ze het ook op Flakkee nog eens te probeeren. Een strenge straf is hier dus op haar plaats. Geischt wordt twee maanden hechtenis.

Verd. staat voor hetzelfde feit terecht gepleegd te Oude Tonge, waarbij ook weer verschillende „patiënten” gehoord worden.

Het O. M. wijst er nogmaals op, dat verd. al eens tot f 100.— en f 300.— boete en zelfs tot 14 dagen hechtenis veroordeeld werd. Maar het blijkt dat dit alles niet genoeg geweest is. Verd. gaat kalm door. Gedurig krijgt spr. inlichtingen en navraag van zijn collega's, waaruit blijkt, dat zij al zoo wat overal haar praktijken uitgeoefend heeft. Wel probeert zij zich nu te verschuilen door te zeggen, dat ze haar „zaak” heeft overgedaan, maar dat is onjuist, want ze blijft zelf er mee voortgaan. Geischt wordt 2 maanden hechtenis. Veroordeeld tot f 300.— subs. 60 dagen hechtenis.

CORRESPONDENTIE.

Mr. J. te M. en P. O. te S. Dank voor de gezonden bladen. Tot ons leedwezen verhinderde plaatsgebrek ons het uitvoerig verslag uit de Prov. Zeeuwsche Middellb. Ct. over te nemen.

Wij houden ons verder aanbevolen.

— In dank o.m. ontvangen: Het Jaarverslag 1929 van de Ned. Centr. Vereeniging tot bestrijding der Tuberculose, de Kath. Gezondheidszorg. Een nieuw Geluid en de Kamper Courant van 11 Juni j.l.

in de nadeelen van den winter, waaronder ook verminderde lichaamsreinheid te rekenen was — en helaas ook thans nog wel is — P.)

Middelen tegen de jeit.

Na het indooopen van den vinger in zeer heet water (ook koud water wordt als palliativum aanbevolen) en het opleggen van een pap te hebben aangeraden vervolgt het voorschrift: Bij het begin der zwelling neme men den dojer van een versch ei, dat men met tweemaal zooveel zout bestrooit, als men gebruiken zoude, om het te eten; hiervan strijke men op pluksel zooveel genoeg is, om het den geheelen duim of vinger te doen beslaan; laat dit papje er 24 uren lang op liggen en neme het dan af, als wanneer het doorgaans eene opening zal gemaakt hebben, waardoor de scherpe stof zich ontlast. — Helaas zal dan ook dikwijls een vingerlid verloren zijn, zoodat dit huismiddel, aanbevolen in dagen, dat de incisie van het panaritium reeds gebruikelijk was, wel verre van ongevaarlijk is. Hetzelfde geldt helaas nog thans voor kwakzalvertherapie, welke operatief ingrijpen tegenhoudt in gevallen, waar dit de eenige kans op redding is. Men ziet het, van den dooier van het versche ei tot de Christian Science, van de pap van wittebrood tot en met den Chiropractor, van 1904 tot 1930 — Plus que ça change — plus que c'est la même chose!

Middel tegen hartklopping.

Hiertegen drinke men eenige avonden na elkander een lepel vol violenwater, hetgeen men in den Apotheek bekomen kan.

Middel, om de vertering van eene zwakke maag te bevorderen.

Na overlading van de maag met spijsen en geestrijke dranken, is koud water, overvloedig gedronken het beste middel om vertering te bevorderen. Om de maag te versterken, is het goed, voor den maaltijd of voor het naar bed gaan tien of twaalf peperkorrels te gebruiken.

Den Haag, Mei 1930.

H. J. P.

FEUILLETON.

OUDEWETSCHES HUISMIDDELEN.

(Nog heden ten dage in de Kwakzalverij gebruikt).

Het is een, ook door de wetenschappelijke geneeskunde erkend, feit, dat er verschillende geneesmethoden zijn, in den loop der eeuwen uit het volk overgeleverd, welke op juisten grondslag berusten. De ervaring, het instinct, hebben hier geleid tot de ontdekking van enkele min of meer rationeële geneesmiddelen of beschouwingen over ziekten. Dat echter daarnevens veel meer huismiddelen bekend zijn, die niet alleen volstrekt waardeloos zijn doch vaak schade kunnen berokkenen, is evenwel niet minder waar. Ook de opvattingen van het volk over oorzaak en gevolg van ziekten zijn hier en daar juist in de meeste gevallen echter getuigen zij van een grenzeloze naiviteit. Alle die middelen waarin uitwerpselen van mensch of dier ter genezing gebruikt worden (spinnewebben bij ulcus cruris, paardenmest bij wintervoeten, hondenvet, muizenuitwerpselen, enzovoorts) behoeven wel niet nader ge(dis)kwalificeerd te worden. Nochtans worden naast deze zaken ook veel andere kruiden, bladen, enz. welke in vroeger jaren in geen huishouden ontbraken, nog heden ten dage in vele kwakzalversmiddelen aangetroffen, en daarbij denken we dan in de eerste plaats aan de plattelandskwakzalverij met haar „boertjes”, „waterkijkers” en andere gewetenlooze uitbuiters van de lichtgelovige volksziel.

Een dezer dagen nu kwam mij een eigenaardig boekje in handen, waarvan titelblad en jaartal helaas niet meer te vinden zijn doch dat blijkens enkele opgaven stammen moet uit de allereerste jaren van de 19e eeuw, vermoedelijk uit 1804 of 1805. En hierin worden een groot aantal huismiddeltjes beschreven op zoodanige wijze, dat in vele gevallen deze recepten regelrecht van een twintigste-eeuwschen kwakzalver afkomstig zouden kunnen zijn. Enkele van deze voorschriften

wil ik hier in het kort vermelden, waarbij om „redenen van plaatsruimte” de breedvoerige stijl wat bekort is, zonder nochtans aan „des Pudels Kern” te raken.

Middelen tegen de roos.

Op de aangedane plaats legge men doeken, die door en door nat zijn gemaakt met een mengsel van evenveel rozewater en weegbreewater en half zooveel witten wijnazijn, als ééne van beide kwantiteiten. Roggemeel met fijn gestooten keukenzout vermengd, in zakjes warm op te leggen is ook een nuttig huismiddel.

Als de huid geweldig hangt,

bereide men den volgenden drank: Granaatappelbloesem en Gedroogde roode rozen (zouden theerozen niet helpen? — P.), van elk twee drachmen; Granaatappelschillen een half Once en Water zooveel genoeg is. Verkook deze ingrediënten tot op een half pintje giet ze door een zeef en doe er dan bij Brandewijn en siroop van Roode Rozen van elk 1 Once en Ammoniakzout 2 drachmen. Met dezen drank tusschen beiden gorgelen, hetwelk de fluïmachtige vochten, die de huid aandoen, vermindert en dezelve doen uitlozen.

Middel tegen buikpijn.

Neem kruizemunt en kamillen, van elk een handvol, kook deze beide kruiden, na ze klein gesneden te hebben, in vleeschnat of in wijn; daarna het vocht door een doekje gegoten zijnde, moet de lijder er dikwijls een theekopje vol, warm, van drinken — de gekookte kruiden moet men, mede wel warm, op den buik leggen, dan kan men van een spoedige genezing verzekerd zijn.

Middel tegen scheurbuik.

De krachtigste voorbehoedmiddelen tegen de scheurbuik zijn: zindelijkheid, warme kleeding, matige beweging, opgeruimdheid, drooge, warme lucht, inzonderheid de landlucht en dierlijke voedingsmiddelen. (— Hier treft ons het gemakkelijk verklaarbare verband tusschen het optreden van deze avitaminose in den winter, wanneer weinig versche groenten en fruit verkrijgbaar waren, zoodat de oorzaak foutief gezocht wordt

Advertentiën.

K 1

Gerechtigd tot het voeren van het Koninklijk Wapen.

D. Oolgaard & Zoon **Wijnhandelaars**

Importeurs-Exporteurs. Gevestigd A^o. 1788. HARLINGEN.

Al onze Wijnen staan onder voortdurende controle van het BUREAU VOOR CHEMISCH EN MICROSCOPISCH ONDERZOEK van Dr. VAN HAMELROOS & HARMENS op deugdelijkheid en zuiverheid. Leveringen, bij minstens 6 flesschen, franco huis, per gewone gelegenheid. Prijscourant wordt gaarne toegezonden.

K 4 K 2

SLECHTHOORENDEN

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad

geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen.

Tevens bureau van advies op all rlei gebied, voor slechthoorenden.

Adres: Mej. TINE MARCUS,

2e Secretaresse der Vereeniging,

Middelwijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

DE KWAKZALVERSMIDDELEN HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN DIE BIJ HET GEBRUIK DREIGEN, volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916)

Prijs f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheeker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam.

K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: Mr. P. W. DE KONING, te Amsterdam, Voorzitter; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; Mr. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; Mr. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; Mr. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; Mr. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—
Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonné's bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootkerksplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Herdenking van het 50-jarig bestaan. Hoofdartikel: Akker's abdijsiroop bonbons. Berichten: Gezondheidsraad. Mededeelingen van verschillenden aard: Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek. — Timothy's constipatie Kruiden — Indische vermaeringsthee. (Obat Bikin Koeroes). — Kruiden van het Reeuwijksche boertje. — Injection „Anti-Gonh”. Uit de Pers: Kwakzalverij door z.g. homoeopaten. Correspondentie. Herhaalde Waarschuwingen: Kloosterbalsem en Puroil. Advertenties:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

De Secretaris-Penningmeester verzoekt brieven, stukken enz. voor de Vereeniging bestemd, tot 19 Augustus te willen adresseeren aan den redacteur van het Maandblad, Groenburgwal 26, Amsterdam.

Als nieuwe leden traden toe de Heeren:
C. G. J. VAN ALPHEN, Med. cand., Leiden.
A. POLMAN, Arts, Hoogkerk.

Herdenking van het 50-jarig bestaan der Vereeniging.

Na de laatste opgave werd ontvangen of toegezgd:

L. M. v. d. B. te Gr. f 2.50; L. v. d. L. te Z. f 2.50; C. G. te R. f 2.50; L. B. L. te H. f 10.—; Gezondh. Cie. te Oss f 5.—; Limburgsche Groene Kruis f 5.—; Dep. N.-Brabant M. t. b. d. Ph. f 10.—.

Opgave tot 15 Juli.

De Secretaris-Penningmeester,
N. KEULEMANS.

AKKER'S ABDIJSIROOP BONBONS.

Gestolde Abdijsiroop.

AKKER laat niet los. Na de Akkertjes (zie Maandblad van April 1929) worden de hierboven genoemde bonbons, met veel reclame, ter markt gebracht... en van zijn standpunt heeft hij gelijk.

Van ons standpunt meenen ook wij gelijk te hebben, wanneer wij denken reden te hebben om in 't algemeen belang tegen zijne handelingen op te moeten treden.

En zoo'n reden bestaat er thans opnieuw.

Wij moeten een woordje zeggen over de Gestolde Abdijsiroop, die o.a. op de volgende wijze wordt aanbevolen.

„Hoest, heeschheid, keelpijn, prikkeling in de keel moeten onmiddellijk en voortdurend bestreden worden. Akker's Abdijsiroop kan men echter niet altijd bij de hand hebben. Onder het werk, op straat, op reis zijn Akker's Abdijsiroop-bonbons steeds gemakkelijk te gebruiken. Deze bonbons bevatten verzachtende, slijmoplossende en hoeststillende bestanddeelen en werken ook uitstekend bij griep en influenza. Abdijsiroop-bonbons vervangen Abdijsiroop niet geheel, doch een Abdijsiroop-kuur thuis begonnen, kan buitenshuis worden voortgezet met Abdijsiroop-bonbons; dus: Akker's Abdijsiroop voor bij U thuis, Abdijsiroop-bonbons voor onderweg. Voor sprekers en zangers zijn Akker's Abdijsiroopbonbons een ware uitkomst!”

Bij deze aanbeveling blijft het niet. Wij ontvingen — in dank — een exemplaar van de „Nieuwe Hengel. Crt.” van 5 Februari j.l., waarin een groote, geïllustreerde advertentie voorkomt onder den titel: „Een hygiënische bereidingsmethode.

Merkwaardige machine voor het vervaardigen van geneesmiddelen in bonbon-vorm”. In dit artikel, wordt, onder verwijzing naar het „Dagblad van Rotterdam”, vol bewondering uitgewijd over de machine, waarmee de Abdijsiroop-bonbons worden vervaardigd.

Er wordt in deze reclame melding gemaakt van een bezoek aan de directie van de „N.V. Handelmaatschappij L. I. Akker” en wij ontleenen daaraan het volgende:

„De directie deelde den bezoeker mede, hoe moeilijk het was geweest en hoe een ontelbaar aantal proefnemingen noodzakelijk waren om te geraken tot een hoestbonbon, waarop de qualificatie „Abdijsiroop in vasten vorm” ten volle van toepassing is. Dat toch was het uitgangspunt geweest. Met behulp van pharmaceuten en chemici van erkende Europeesche vermaardheid slaagde men er ten slotte in een monster te maken, waarin de werkzame bestanddeelen van Akker's Abdijsiroop ten volle bewaard waren, dat onbepikt houdbaar was en dat geleverd kon worden tegen een binnen ieders bereik vallenden prijs”.

Wij hebben een zoodanig monster in ons bezit en konden dus nagaan in hoeverre de bewering juist was, dat, „de werkzame bestanddeelen van Akker's Abdijsiroop ten volle bewaard waren”.

Vooraf zij er op gewezen dat, het blijkt wel uit onze talrijke waarschuwingen, zelfs al was er niets op het beweerde aan te merken, wij niet hoog opzien tegen de stroop, waar deze o.a. tegen bronchitis, verkoudheid, influenza, keelpijn en asthma als uitstekend geneesmiddel hemelhoog wordt geprezen.

Maar het onderzoek van de bonbons, verricht door den heer N. Keulemans heeft intuschen aangetoond, dat het „ontelbaar aantal proefnemingen met behulp van pharmaceuten en chemici van erkende Europeesche vermaardheid” nog niet het vermelde resultaat heeft opgeleverd. Behalve een gomachtige stof werd in de bonbons aangetroffen: Glucose, Saccharose en kaneelolie.

Naar salicylzuur, in de stroop aanwezig, werd gezocht met negatieve uitkomst, terwijl ook een onderzoek naar aspirine niets opleverde.

Derhalve gewone suikerbonbons, met wat kaneelolie, misschien doelmatig bij een beetje hoesten maar van geenerlei waarde bij de kwalen hierboven opgenoemd.

Waarlijk, wanneer men 60 ct. wil besteden komt men met ulevelen van den confiseur goedkooper en even goed uit.

BERICHTEN.

Gezondheidsraad. Verschenen is No. 6 (Juni 1930) van de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid.

Mededeelingen van verschillenden aard

Rijks-instituut voor Pharmaco-therapeutisch Onderzoek.

(Vervolg.)

PLANTENPOEDER.

Het poeder is bij een drogist gekocht voor heleniumwortelpoeder en heeft na gebruik ziekteverschijnselen veroorzaakt.

Uitkomsten van het onderzoek: Het poeder rikt naar heleniumwortel en geeft evenals het poeder van dien wortel een kristallijn sublimaat. Bij microscopisch onderzoek blijkt het te onderzoeken poeder echter, in tegenstelling met alantswortelpoeder, rijk te zijn aan zetmeel, dat veel overeenkomst vertoont met het zetmeel van witten nieswortel (Veratrum album.) Andere kenmerkende bestanddeelen van dit rhizoom (cellen

van de endodermis) waren eveneens aanwezig. Ook veroorzaakte het poeder bij opsnuiven hevig niezen.

Uit een en ander moet worden afgeleid, dat het poeder waarschijnlijk ten deele uit poeder van nieswortel bestaat.

Oordeel: Een gevaarlijk vervalscht preparaat van heleniumwortelpoeder.

HELABON-CAPSELN.

Deze ouwelcapsules werden eerder onderzocht. Zie Mededeelingen, 17, blz. 351. (Maandbl. April 1930).

Toen werd gevonden, antipyrine, pyramidon, coffeine en citroenzuur.

Bij een hernieuwd onderzoek werd gebruik gemaakt van een oorspronkelijke doos Helabon-Capseln, waarvan, volgens een opgeplakt etiket, de uitvoer wel is waar uit Duitsland was verboden, doch die niettemin door een verkoophuis te Den Haag werden afgeleverd.

Fabrikant: Dr. Rentschler & Co., te Laupheim (Wtt.bg.).

De capsules worden aanbevolen tegen nerveuse pijnen van elken aard.

De samenstelling bleek nu als volgt te zijn: antipyrine, pyramidon, diaethylbarbituurzuur (veronal), en een geringe hoeveelheid coffeine. Citroenzuur werd niet aangetoond.

Het gewicht van den inhoud dezer capsules is zeer verschillend, gevonden werd b.v. respect. gewicht van 1 capsule: 870, 800, 744 mg.

Quantitatieve bepaling gaf als uitkomst voor de bestanddeelen ongeveer: antipyrine 65%, pyramidon 25%, diaethylbarbituurzuur 10% en een geringe hoeveelheid coffeine.

Oordeel: Nu als pijnstillende middelen mengsels van antipyreτικά en barbituurzuurderivaten in gebruik gekomen zijn, wordt hier zonder eenige aanduiding een zoodanig mengsel te koop geboden. Wie dergelijke middelen voorschrijft, weet niet wat hij op een gegeven oogenblik aan zijn patiënt toedient.

PILULES ARGENTĒES ANTI ANĒMIE, DYSPEPSIE A BASE D'EXTRAITS DE PLANTES.

Selon la formule du docteur G. Damman.

Fabrikant: Laboratoires d'extraits de plantes, Brussel.

Samenstelling volgens den fabrikant: Extr. chinae 0.03, protoxal. ferr. 0.07, lact. magn. 0.003, Quassin. crist. 0.003, Tanacet vulg. 0.02, Nep. cat. 0.02, Teuc. scord. 0.02, Cimicif. racem. 0.02, Caps. min. 0.01, Nymph. odor. 0.01, Symph. offic. 0.01, Chenop. olid. 0.01, extr. gentian. q.s. ess. anis. 0.004 pro pil. no. 1.

Uitkomsten van het onderzoek: Verzilverde pillen, die gemiddeld 275 mg. per stuk wegen. Zij rieken naar anijs en smaken sterk bitter en ijzerachtig.

Aangetoond werden kinine, oxaalzuur, ijzer, magnesium en quassiïne. Ofschoon het niet mogelijk was bestanddeelen van de opgegeven plantestoffen aan te toonen, kunnen de pillen toch de door den fabrikant aangegeven samenstelling bezitten.

GARGANTAL.

Fabrikant: Jasper.

Samenstelling volgens den fabrikant: „Lecithin. 33%, haemoglobin. 15%, Calc. glyc. phosphor. 15%, massa pilul. 37%.

Uitkomsten van het onderzoek: Wit gecandeede en daarna verzilverde pillen, die \pm 300 mg. per stuk wegen, zonder zilver- en suikerlaag bedraagt het gewicht 140 mg. per pil.

Aangetoond werden: lecithine, glycerophosphaat, calcium en een in physiologische keuken-

zoutoplossing oplosbare eiwitstof, die bij warmen coaguleert en die ijzerhoudend is.

De kwalitatieve samenstelling der pillen komt dus overeen met de opgave. Van de quantitative kan dit niet gezegd worden. Aan lecithinephosphorzuur werd gevonden een hoeveelheid, die overeenkomst met ten hoogste 60% van de hoeveelheid lecithine, welke opgegeven werd; aan glycerine-phosphorzuur slechts 18% en aan haemoglobine 33% van de hoeveelheden volgens het etiket.

VERSTERKINGSPILLEN.

Volgens het etiket afkomstig van de drogisterij „Het Kruidenhuis”, Apeldoorn. Samenstelling niet vermeld.

Uitkomsten van het onderzoek: De rood gekleurde, gecandeede pastilles hebben een inhoud, waarvan de samenstelling overkomt met die van de gewone staalpillen.

Alkaloiden, arseen, enz. zijn afwezig.

FELUNA-PILLS.

Fabrikant: Graham Remedies Lts. Kaapstad. Z.A.

Samenstelling niet vermeld.

Reclame: (For Females only), als algemeen tonicum, zouden nieuw, rijk bloed vormen.

Gebruiksaanwijzing: Twee pillen driemaal per dag voor het eten, behalve bij anaemie, dan slechts één pil driemaal per dag.

Uitkomsten van het onderzoek: Het flaconnetje bevat: bruin gecandeede dragées, met een gemiddeld gewicht van 300 mg.

Na verwijdering van de candeerlaag blijft een tamelijk weke massa achter, die sterk aromatisch riekt en scherp en bitter smaakt. Het zijn staalhoudende dragées, die bovendien aloë bevatten.

DRUPPELS.

(De druppels zijn voorgeschreven door een geraadpleegd *niet*-medicus te Rotterdam en door een meisje van haar derde tot haar twintigste jaar geregeld ingenomen.)

Samenstelling: Niet vermeld.

Uitkomsten van het onderzoek: Roodbruine, dikvloeibare vloeistof met bitteren smaak en een op vloeibaar kinaextract gelijkenden geur.

Aangetoond werden kina-alkaloiden, looistof, chloor, alcohol en direct reduceerende suiker.

De druppels bevatten vermoedelijk vloeibaar kina-extract en reduceerende suiker en, te oordeelen naar het s.g. en de droogrest, ongeveer 50% suiker, welke oorspronkelijk als saccharose aanwezig kan geweest zijn.

ZALF TEGEN ECZEEM.

Met deze zalf zou volgens den inzender een langdurig en zeer uitgebreid eczeem bij een zuigeling spoedig genezen zijn. De herkomst der zalf is duister. Er zou ongezouten boter, room en teer in aanwezig zijn.

Uitkomsten van het onderzoek: De zalf is lichtbruin van kleur, riekt sterk naar teer en is vrij dun van consistentie. Zij bestaat uit pix liquida, een weinig water en een vet of een mengsel van vetten, dat bij gewone temperatuur dikvloeibaar is, doch waarvan de identiteit door de kleine beschikbare hoeveelheid materiaal niet te bepalen was.

MIDDEL TEGEN DUIZELIGHEID.

Het middel bestaat uit poeders en een drankje. Gebruiksaanwijzing: 's avonds een eetlepel van het drankje en daarna één poeder.

Uitkomsten van het onderzoek: a. Poeders. De eene ingezonden poeder weegt ruim 1 gram. De inhoud bestaat uit luminal en melksuiker. Per poeder van 1 gram is ruim 50 mg. luminal aanwezig.

b. Drankje. De kleurloze vloeistof is een

waterige oplossing van natriumbromide, kaliumbromide en ammoniumbromide. Gehalte aan Broom: 16,3%.

Oordeel: Het middel blijkt dus niet onschuldig te zijn.

GALSTEENKRUIDEN.

De kruiden (volgens de bijvoeging zijn het Indische kruiden) worden geleverd door O. W. Broersma te Baarn. Prijs f 3.— per 100 gram. Er moet een infuus van bereid worden en de kuur zou 5 a 6 maanden duren!

De heer C. van Zijp had de vriendelijkheid den aard dezer bladeren te bepalen. Het bleken te zijn de bladen van Clerodendron calamitosum L.

De plant behoort tot de „Kedjebeling"-planten, die op Java voor gal- en niersteenverwijdering aangewend worden. (Wordt vervolgd).

KWAKZALVERIJ MET KRUIDEN.

Timothy's constipatie Kruiden.

„Constipatie. Kuur Gratis. Verstopping maakt iedere andere kwaal mogelijk. U voelt zich niet gezond wanneer U verstopt is.

Neem deze waarheid ter harte en neem U voor dit verderfelijke ongemak, dat langzaam Uw geheele organisme vergiftigt, **meteen** te verhelpen. Pillen en medicijnen kunnen constipatie **verzachten**, doch ze kunnen de verstopping niet **opheffen**, De natuur biedt U reeds eeuwen kruiden met een onveranderlijke heilwerking.

De oude **Engelsche** Dokter Timothy schreef daarover een groot boek. **Zonder eenige kosten** kunt U daarmee Uw voordeel doen, doordat wij U gratis een monster aanbieden van „Old Dr. Timothy's wonderbaarlijke constipatiekruiden, Gebruik het en binnen 24 uur voelt ge U een ander en veel gelukkiger mensch.

Adresseer zonder meer een naamkaartje of briefkaart met volledig adres aan **Timothy's, Holland. Heeregracht 226 Amsterdam**”.

Aldus luidde een advertentie, die wij, een paar maanden geleden onder de oogen kregen. Door de ervaring geleerd zijn wij altijd een beetje wantrouwig gestemd tegenover de aanbieding van gratis-monsters van geneesmiddelen en lieten daarom om toezending verzoeken.

Inderdaad ontvingen wij, als monster zonder waarde, (Nomen est omen) een pakket, kruiden, waarin den volgenden, gedrukten brief was ingesloten

„TIMOTHY'S-HOLLAND

Heeregracht 226

Amsterdam (C.)

Amsterdam, datum postmerk.

Het doet ons genoegen, dat U een gratis monster Constipatie-Kruiden hebt aangevraagd.

Pas op voor constipatie, die het lichaam vergiftigt. De schadelijke stoffen, welke het lichaam voortbrengt, vergiftigen het bloed, de huid, de zenuwen en zelfs het dagelijksch voedsel.

Uw tong is de barometer Uwer gezondheid. Is ze wit, geel of bruin getint? Let op hoe snel „Old Doctor Timothy's Constipatie-Kruiden haar weer de normale kleur zullen geven — het bewijs, dat er een einde gemaakt is aan Uw constipatie en haar vergiftigende werking. Dan voelt ge U gezonder, U hebt meer energie en zijt opgewekter.

Onze pakketten Constipatie-Kruiden kosten f 1.25 per stuk. Direct na ontvangst van post wissel zenden wij U een pakket toe.

Het zal ongetwijfeld Uw gezondheid ten goede komen.

Hoogachtend,

TIMOTHY'S-HOLLAND.”

In het pakje, voorzien van een sluitzegel, met de woorden „Constipation Herbs”, vond de heer N. Keulemans: Sennabladen, Vliervloemen en venkelvruchten.

Een aftreksel van deze kruiden, een theelepeltje op een theekop vol kokend water, waarvan 's avonds een theekop moet worden ingenomen, ziethier het wondermiddel waardoor gij „binnen 24 uur u een ander en veel gelukkiger mensch voelt.”

Maar daarvoor is het niet noodig, dat gij de hulp inroept van de Heerengracht 225 te Amsterdam.

Bijna iedereen weet, dat Sennabladen laxeerend werken, het is een bekend huismiddel maar waarvan wij niet durven beweren, dat het de constipatie opheft.

Integendeel; de oorzaken van Constipatie kunnen vele zijn en wij zouden het zeer onverstandig noemen, vooral bij langdurige constipatie, zonder voorkennis en onderzoek van een geneesheer maar voortdurend door te gaan met het gebruik van „Old Dr. Timothy's wonderbaarlijke constipatiekruiden”.

INDISCHE VERMAGERINGS THEE. Obat Bikin Koeroes.

„Deze met uiterste zorg samengestelde Indische Kruiden zijn sinds jaren een absoluut betrouwbaar vetverteerend middel, van de beste werking en zonder eenig nadeel voor de gezondheid.

Dit kruidenmengsel bezit de bijzondere eigenschappen het overtollige vet op te lossen, bloedreinigend te werken, de stofwisseling en stoelgang te bevorderen.

Vooral bij vetzucht-lidjers vervangen deze kruiden elke kostbare badkuur.

Bij de meeste vermageringsmiddelen keert na afloop der kuur het verloren lichaamsgewicht in korten tijd weder tot het oorspronkelijke terug.

Deze kruiden zijn veel beter, daar zij een intensieve nawerking hebben zonder dat het lichaam nadeelige gevolgen heeft.”

Aldus lezen wij op het pakket, dat deze kruiden bevat terwijl nog verder wordt vermeld:

„Deze thee is samengesteld door bekwame Indische Kruidkundigen.”

Vol respect voor die kruidkundigen en voor de zoo werkwame kruiden, waren wij toch nieuwsgierig er iets meer van te vernemen en het was alweer de heer N. Keulemans, die onze nieuwsgierigheid bevredigde. Hij vond in de, door de Importeurs voor Nederland, onder het handelsmerk O.B.K. door de firma Hartog & Cohen in Den Haag ingevoerde kruiden: Sennabladen, rhamnusbast, lavendelbloemen, zoethout, vlierbloemen, komijnzaad, rood santelhout en, wat te verwachten was, de bestanddelen van *Fucus vesiculosus* een bijna steeds voorkomende stof in de thans in de mode zijnde vermageringsmiddelen.

Zonderen wij het Santelhout uit, waarvan de werking op de vermindering van het lichaamsgewicht zeer twijfelachtig is, dan vragen wij: Wat blijft er van het „Indische” van het kruidenmengsel over?

En wat, is de verdienste van die Indische Kruidkundigen?

De lezer zal, na kennisneming van het resultaat van het onderzoek, zelf hierop het antwoord kunnen geven. Dat bij langdurig gebruik van laxeerende stoffen, als Sennabladen en Rhamnusbast „de beste werking en zonder eenig nadeel voor de gezondheid” wordt verkregen zijn wij zoo vrij te betwijfelen.

Kruiden van het Reeuwijksche Boertje.

Wij ontvingen onderstaand schrijven:

„Op verzoek van een mijner kennissen zend ik U een zakje kruiden, dat haar verstrekt is door het z.g.n. Reeuwijksche Boertje (de heer v. d. Werf te Reeuwijk). Zoudt U dit willen onderzoeken en mij den uitslag er van willen mededeelen. De kruiden zijn verschaft als geneesmiddel tegen voortdurende hoofdpijn.

Hoogachtend,

T. G. de R.

De inzender zal het ons ten goede houden, dat wij het antwoord in ons Maandblad opnemen. Slechts op deze wijze komt het resultaat van het onderzoek het publiek ten nutte en dat is ons doel.

Wij vonden Prof. W. C. de Graaff te Utrecht, tot ons groot genoegen, bereid zich met het onderzoek te belasten en Z. Hooggel. schreef ons het volgende:

„Het komt mij voor, dat aanwezig zijn: *Erythraea centaureum* (Duizendguldenkruid), *Capsella bursa pastoris*, *Senecio*, waarschijnlijk *Jacobaea*.

Of nog andere aanwezig zijn, kon tot nu toe niet worden opgemerkt.”

Terwijl de twee laatstgenoemde kruiden behoren tot die geneesmiddelen, die geheel en niet ten onrechte — in onbruik zijn geraakt, blijft alleen het Duizendguldenkruid over, dat tegenwoordig door de z.g. kruidendoktoren, (wier aantal onrustbarend toeneemt) in bijna al hun mengsels, als iets bijzonders wordt aangeboden.

Of door dit middel voortdurende hoofdpijn wordt genezen, wagen wij te betwijfelen en wij zouden ernstig aanraden liever bij een deskundige dan bij het boertje hulp te zoeken, waar de oorzaken van voortdurende hoofdpijn vele kunnen zijn, waaronder enkele, die niet verwaarloosd mogen worden.

Injection „Anti-Gonh”.

Bij ons nader onderzoek van middelen, in de bladen van onze Noordelijke provincies aangekondigd, bepaalden wij ons o.m. tot de veelvuldig voorkomende advertenties van „De Salamander”, Groote Kromme Elleboog 22 te Groningen en bestelden een, in een dier advertenties aanbevolen, inspuiting tegen zekere geheime ziekten.

Tot onze verwondering werden wij echter verwezen naar het middel hierboven genoemd (een gulden duurder, dan het door ons aangevraagde) en verkrijgbaar bij „De Salamander” Kipstraat 59 te Rotterdam, een instelling, waar tevens *Urine-onderzoek* a 50 ct. werd aangeboden.

Wij ontvingen, op ons toestemmend antwoord, een flacon, vergezeld van het volgend schrijven:

„M. M.

Hierbij zend ik U onder rembours een flacon Antigona f 2.—.

Rembourskosten zijn 50 cts. dus totaal f 2.50. 's Morgens en 's avonds een spuitje.

U de goede ontvangst toewenschend en mij beleefd aanbevelend.

Hoogachtend,

J. SCHOLTEN
Winkelier.

Kipstraat 59b, Rotterdam.”

De inhoud van het fleschje, door den heer KEULEMANS onderzocht, bleek te bestaan uit ongeveer 0,5 % *zinksulfaat*, 2 % *resorcine* en een weinig fluoresceïne, dus voor het aangegeven doel

veel aangewende geneesmiddelen, waarvan het op de etikette luidt:

„The only safe remedy for all infection diseases „of the urine ways of males.”

Behalve dat wij de juistheid van deze uitspraak ernstig in twijfel moeten trekken, zien wij ons genoodzaakt te wijzen op het gevaar, dat er bestaat in het gebruik van dergelijke geadveteerde middelen, zonder voorafgaand *medisch onderzoek*. Menigeen, behept met kwalen, die wij moeilijk nader kunnen aanduiden en die bij de zoo veelvuldig aangeboden remedies baat heeft gezocht zonder een deskundige te raadplegen, heeft zijn lichtvaardigheid later ernstig moeten beklagen.

UIT DE PERS.

Aan het „Homoeopathische Maandblad” van Juli 1930 ontleenen wij het onderstaande, voorkomende in de rubriek:

„Vragen en antwoorden.

Een onzer lezers schrijft ons:

Hoewel het mij niet bekend is dat er aan de abonne's van het Homoeopathisch Maandblad de gelegenheid opengesteld is om aan de redactie vragen te stellen, ben ik toch zoo vrij mij met onderstaande vragen tot U te wenden, daar ik gaarne op deze vragen een antwoord van deskundigen zou ontvangen.

Ik vertrouw dat de redactie van het Hom. Maandblad bereid zal zijn aan mijn verzoek te voldoen, waarvoor bij voorbaat mijn hartelijken dank.

1. Kan ik het werk van een slaapster geheel als bedrog beschouwen? Zoo niet, is het dan mogelijk dat zoo'n dame met of zonder magnetiseur in haar slaap in het inwendige van den mensch kan zien? Volgens mij is dit louter bedrog. Is dit juist?

2. Vele menschen trachten genezing te vinden bij z.g. Homoeopathische Instituten, zooals het Hom. Instituut van den heer Van Gelder, met als arts de heer De Vries, gevestigd Bergschelaan alhier. Zijn dit kwakzalvers-instituten? Is De Vries een Homoeopatisch arts? Zijn deze instituten geen groote belemmering voor onzen strijd om de menschen met de Hom. geneeswijze meer vertrouwd te maken, daar deze instituten het idee bij de menschen kunnen verwekken dat de Hom. geneeswijze ook kwakzalverij is. Wordt het bestaan van zulke instituten niet zeer vergemakkelijkt door het feit dat alle Hom. medicijnen zonder recept van den arts worden afgegeven en door de z.g. „Homoeopathische boeken”?

Met de meeste hoogachting, teekent
J. Th. v. WIJNGAARDEN,
1ste Pijnackerstraat 118b, Rotterdam.

Allereerst wenschen wij de opmerking te maken, dat de gelegenheid tot het stellen van vragen in ons blad steeds open heeft gestaan, en dat het slechts het weinige gebruik is, dat hiervan wordt gemaakt, dat de oorzaak is, waardoor onze geachte inzender er niet van op de hoogte is. Zijn voorbeeld moge dus iederen lezer, die een vraag van algemeen belang op het gebied der in ons blad besproken onderwerpen op 't hart heeft, opwekken deze te stellen. Slechts die vragen, welke ten doel hebben middelen tegen bepaalde ziekten van ons te vernemen, worden niet beantwoord. Daarvoor heeft men zijn dokter.

Slaapsters of somnambulen of helderziende dames zijn er, vooral in onze groote steden, bij dozijnen. Sommigen maken uitsluitend hun werk van ziekenbehandeling, anderen voorspellen de

toekomst, en geven licht in vele duistere zaken. Zij behooren allen, zonder uitzondering, tot den zelfkant der samenleving. Het feit, dat er vele ongeneeslijke ziekten zijn, en dientengevolge velen, die een hopeloos en troosteloos lijden voor zich zien, grijpen zij aan, om met schoone beloften en op effect berekende kunstnermakerij dezen ellendigen geld af te troggelen. Grof winstbejag, dat op bedriegelijke wijze misbruik maakt van anderer ellende, ziedaar de drijfveer. Er kan niet genoeg tegen gewaarschuwd worden. Van eenig inzicht in den bouw of werking van het menschelijk lichaam, ziek of gezond, is geen sprake.

Niet minder af te keuren, hoewel niet op een zoo laag niveau staand, en met minder vulgaire middelen werkend dan de slaapsters, zijn de z.g. Homoeopathische Instituten. In deze inrichtingen wordt de Homoeopathie uitgeoefend door onbevoegden, wier uitsluitend doel is daarmede geld te verdienen. Zij weten, dat een zekere kennis van homoeopathische geneesmiddelen, gevoegd bij vaag-populaire voorstellingen omtrent ziekelijke toestanden, door den leek kan verworven worden. In het beste geval hebben zij ook zichzelf die zekere mate van kennis bijgebracht. In enkele gevallen kunnen zij daarom wel eens succes hebben. Over 't algemeen echter schiet hun kennen en kunnen verre te kort. Zij verdienen daarom ook geen vertrouwen. Het eenige voordeel dat zij hebben boven gewone kwakzalvers, is dat zij van veelal onschadelijke middelen gebruik maken, wat van kwakzalvers-kruiden en andere voorschriften niet kan gezegd worden. Zij zijn echter principieel met kwakzalvers op één lijn te stellen.

Het z.g. „dekken” door een bevoegd arts, is noodig bij werkzaamheid op grooten schaal om de wet te ontduiken. Deze arts neemt met zijn bevoegdheid de verantwoordelijkheid van de handelingen van zulk een Instituut op zich. Hij wordt daarvoor door het Instituut betaald. Men behoeft niet te vragen wat voor artsen dat zijn! Zelfrespect, eergevoel of verantwoordelijkheidsbesef bezitten deze menschen niet. Mechanisch zetten ze hun paraaf onder de recepten hen voorgelegd. Half slapend wonen ze vaak de behandelingen van den kwakzalver bij. Op terechtzittingen zijn zulke dingen inderdaad aan het licht gekomen. Tegenwoordig kunnen echter ook deze artsen vervolgd worden op grond van de Tuchtwet van 1928. Een Homoeopathisch arts met name de Vries is ons niet bekend.

Van de laatste vragen door den inzender gedaan kunnen we zeggen, dat ze stellen ook ze beantwoordt is. Inderdaad zijn de door hem genoemde bezwaren aanwezig. In ons blad is er herhaaldelijk op gewezen. Het is echter wenschelijk dat het publiek zelf in eigen kring voor deze misstanden waarschuwt en zoo met de artsen medewerkt om de geneeskunde en ook de Homoeopathie, waardig en hoog te houden.

RED.

CORRESPONDENTIE.

R. S. Ges. te B. Uw brief van 17-6 is niet in ons bezit gekomen. Wij verzoeken U derhalve nog eens een copie daarvan te ontvangen en zien gaarne de toezending van een gratismonster tegemoet.

G. G. J. t. A. te L. Wij kunnen moeilijk antwoord geven op uw vraag, die o.i. meer in een medisch vakblad thuis behoort.

Toch willen wij erop wijzen, dat er een groot verschil bestaat tusschen de aanwending van de door u bedoelde praeparaten en het Anti-bronchial-Ozoon. Dit laatste wordt gebruikt bij aanwezigheid van den lijder, wat bij de andere middelen o.i. niet het geval is.

W. J. A. de V. te 's-G. Wij danken u voor het gezondere. Zoodra de zomervacanties achter de rug zijn, zullen wij er werk van maken.

W. H. B. te V. Zie boven.

Dr. B. te U. Uw schrijven zal onzen Penningmeester, bij zijn terugkomst worden ter hand gesteld.

HERHAALDE WAARSCHUWINGEN.

Kloosterbalsem en Purol.

Smeed het ijzer zoolang het heet is, denken Akker en Mijnhardt. In verschillende couranten, onder speciale reclame-rubrieken, ziet men in deze Zomersche dagen advertenties waarvan wij onderstaande, ontleend aan Telegraaf en N. Rott. Ct., als voorbeeld aanhalen:

„Verbrande huid. Verkoel dat gloeiende gevoel, lenig die onaangename strakheid van de huid, voorkom litteekens door onmiddellijke aanwending van Akker's Kloosterbalsem.

Neem op reis naar bosch of zee Akker's Kloosterbalsem mee.”

„Vacantie. Ter verzachting en genezing van stukgelopen voeten, zadelpijn, schrijnen en smetten der huid, muggebeten en zonnebrand, moet men op reis voorzien zijn van Purol”.

Deze advertenties, betrekking hebbende op kwalen, ontstaan tengevolge van de warmte, geven ons aanleiding nog eens op de twee hierboven genoemde middelen terug te komen en een „Herhaalde Waarschuwing” uit vroegere jaargangen hier te laten volgen. Wij krijgen daardoor tevens een denkbeeld van de werking, die bedoelde praeparaten in het algemeen heeten uit te oefenen.

„Open wonden kunnen door Kloosterbalsem gezuiverd worden zoodat de natuur spoedig de wonden heelen kan. Ook brandwonden, kloven, blaren, steenpuisten, eczema, uitslag, dauwworm, jeuk, korsten op het hoofd, zweren, gesprongen lippen kunt U met Kloosterbalsem genezen. Bij

rheumatiek, lendepijn, spierverrekkingen, spierpijn, spit, jicht, ischias, etc., is de **Kloosterbalsem** een heerlijk wrijfmiddel. Een potje Kloosterbalsem mag in geen enkel huisgezin ontbreken.”

Alweer wordt met een klooster gescharreld om den geloovigen luisand in de oogen te strooien. Evenmin als de Abdijsiroop komt de balsem uit een klooster.

Deze zalf is een mengseltje van vaseline en terpentijn en nu kan men zelf wel nagaan, dat b.v. eczema, steenpuisten, zweren en andere zaken niet door dit middel genezen zullen worden, integendeel, dat verergering van de kwalen in de meeste gevallen te verwachten is. Een potje kloosterbalsem in het huisgezin en het gebruik daarvan kan aanleiding geven, dat, door ondoelmatige behandeling, veel kwaad wordt gebrouwen!

Dat zouden wij zeggen.

Purol, is tegenwoordig wat de aanbeveling tegen verschillende ziekten betreft, een groote concurrent van kloosterbalsem.

Wordt ook tegen bijna alle denkbare, uitwendige kwalen aanbevolen, zooals bij „winterhanden, wintervoeten, ruwe huid, barsten, kloven, en springende lippen. Verder bij: brand- en snijwonden, kloven in tepels en ontvellingen, ter genezing van zeere plekken, schrijnen, jeuken, roode en ontstoken huid, en branderigen uitslag.” „Geneest den hardnekkigsten huiduitslag, oude en nieuwe wonden, aambeien,”..... enz.

Een ieder kan toch ongetwijfeld nagaan, al weet hij niets van geneeskunde af, dat een mengseltje van gele vaseline met 10 pCt. Perubalsem of een surrogaat daarvan, niet in staat zal zijn de wonderen te verrichten, die Mijnhardt ervan belooft. Ja zelfs is het gevaar zeer groot, dat sommige kwalen bij het gebruik van Purol verergeren, waarvan wij nog voorbeelden hebben meegedeeld in de Maandbladen van Maart 1923 en December 1924.

Wat nu deze middelen, zoo geheel verschillend van bestanddeelen, betreft, ten aanzien van hunne werking bij de aangekondigde zomerkwalen, zal menigeen in twijfel verkeren bij welk van de twee hij zijn toevlucht (?) moet zoeken.

Wij raden in gemoede aan:

Bij twijfel onthoudt u.

Wordt lid van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Advertentiën:

K 1

Gerechtigd tot het voeren van het Koninklijk Wapen.

D. Oolgaard & Zoon **Wijnhandelaren**

Importeurs-Exporteurs. Gevestigd A^o. 1788. HARLINGEN.

Al onze Wijnen staan onder voortdurende contrôle van het BUREAU VOOR CHEMISCH EN MICROSCOPISCH ONDERZOEK van Dr. VAN HAMELROOS & HARMENS op deugdelijkheid en zuiverheid.

Leveringen, bij minstens 6 flesschen, franco huis, per gewone gelegenheid. Prijscourant wordt gaarne toegezonden.

K 4

SLECHTHOORENDEN

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en electrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad

geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen.

Tevens bureau van advies op all rlei gebied, voor slechthoorenden.

Adres: Mej. TINE MARCUS,

2e Secretaresse der Vereeniging,

Middelwijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

K 2

DE KWAKZALVERS MIDDELEN

volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916)

Prijs f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam.

K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: MR. P. W. DE KONING, te Amsterdam, VOORZITTER; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; MR. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; MR. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; MR. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; MR. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Meij. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialit es worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonnees bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootekerkplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Herdenking van het 50-jarig bestaan.

Hoofdartikel: Ons standpunt.

Berichten: Gezondheidsraad. — Mededeelingen van het Rijks-Instituut voor Pharm. ther. onderzoek. — Kruiden-doktoren. — Methode Zeileis verboden. — Kwakzalver voor den rechter. — Van een wonderdokter.

Mededeelingen van verschillende aard: Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek. — Broek's breukverband apparaat.

Ingezonden: Reclames in tram.

Rechtszaken: Magnetiseur B. — Zelfgeneezing.

Correspondentie.

Advertenties:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

Als nieuwe leden traden toe:

Dr. C. van Dam, Arts, Zaandam.

T. Thorbecke, Arts, Oostzaan.

Herdenking van het 50-jarig bestaan der Vereeniging.

Na de laatste opgave werd ontvangen of toegezgd:

Dr. H. H. T. B. te G. f 2.50, H. W. A. B. te Z. f 5.—, P. H. B. te A. f 2.50, Gezondheidscomm. te Veendam f 2.50. Opgave 25 Aug. totaal f 795.—

Dringend verzoekt ondergeteekende den leden die nog niets van zich lieten hooren, hunne bijdrage te zenden.

Het bestuur wilde gaarne **duizend gulden** ter beschikking hebben.

De Secretaris-Penningmeester,
N. KEULEMANS.

ONS STANDPUNT. *)

Het moge zijn nut hebben het door ons ingenomen standpunt in 't kort nog eens nader uiteen te zetten, een standpunt dat niet steeds wordt begrepen. Onze strijd tegen de kwakzalverij — geheel belangloos gevoerd — heeft ten doel werkzaam te zijn in het belang der samenleving. Wij beschouwen de kwakzalverij met geneesmiddelen en geneesmethodes als een ernstig kwaad, waartegen met kracht moet worden opgetreden. Wettelijke maatregelen om dit kwaad den kop in te drukken bestaan er weliswaar maar ze zijn onvoldoende en in de toepassing te omslachtig.

*) Reeds eenige malen hebben wij, uit den aard der zaak, dit onderwerp behandeld. Nu wij minste daarvoor ter onzer beschikking hebben, lijkt ons een herhaling niet misplaatst.

Een jarenlang aandringen op verscherping van die maatregelen — vooral van onze zijde — heeft weinig resultaat opgeleverd, zoodat het publiek voortdurend aan de gevaren van de kwakzalverij blijft blootgesteld. Tegen die gevaren te waarschuwen, meer kunnen wij niet doen, stond de oprichters onzer Vereeniging, nu bijna 50 jaren geleden, voor oogen en dit is ook thans nog ons doel. Die waarschuwingen, waarin de kwakzalverij van tal van methodes en middelen zoo duidelijk mogelijk wordt uiteengezet en waarin het nadeel wordt aangetoond dat de volksgezondheid en volkswelvaart door dit euvel lijdende, verschijnen in het door ons uitgegeven Maandblad, welk blad maandelijks in circa 4000 exemplaren door het geheele land wordt verspreid. Tevens wordt aan ieder, zoowel in het Maandblad, als ook anderszins, allerlei gevraagde inlichtingen verstrekt die de kwakzalverij raken terwijl voortdurend wordt aangedrongen op betere wettelijke regeling ter beteugeling van het kwaad.

Bij onze wijze van strijdvoering hebben wij — bij de uitgebreidheid van het begrip kwakzalverij — onze werkzaamheid beperkt en ons alleen bepaald tot de gevaarlijkste soort van kwakzalverij, die, waaraan het begrip *bedrog* ten grondslag ligt. Waar goede trouw verwacht kan worden, ook al keuren wij zekere handelingen niet goed, wenschen wij die handelingen niet in de rubriek onzer waarschuwingen op te nemen. Maar waar het bedrog duidelijk blijkt, daar meenen wij zonder aanzien des persoons te moeten optreden, het algemeen belang eischt dit. De meermalen geuite beschuldiging, dat wij ten bate van geneesheeren en apothekers werkzaam zijn, wijzen wij met de haar toekomende minachting af; all een ten bate van het algemeen, geloovende een nuttig werk te doen, voeren wij een strijd die alles behalve verkwikkend is en ons gewis den lust zou benemen daarmede voort te gaan, wanneer wij niet de overtuiging hadden, dat wij dit op het oogenblik niet *mogen* doen.

Waarlijk, verkwikkend is die strijd *niet*. Tegenover de kwakzalvers die dikwijls dank zij de lichtgeloovigheid van velen, over groote sommen kunnen beschikken en daarvoor de advertentie-kolommen van de meeste groote en kleine bladen gaarne voor zich geopend zien, die ook op andere, kostbare wijzen reclame voor hunne *bedriegerijen* maken, waardoor de arme slacht-

offers in het net worden gevangen, staan wij met zeer beperkte middelen en slechts gebruik makende van de *waarheid*, om dat net te ontwarren.

Tegenover de kwakzalvers, die door groote provisies hunne helpers onder alle standen koopen, helpers, die zich voor een min of meer groote winst mede aan het bedrog schuldig maken, is — hoe is 't mogelijk waar toch zoo 'n groot belang op 't spelstaat? — de door ons verleende hulp, niet uit gebrek aan belangstelling maar vooral uit gemakzucht, luttel. Integendeel waar men ons afbreuk kan doen (gelukkig geschiedt dit alleen van *belanghebbende* zijde), waar men onze goede trouw in twijfel kan doen trekken, wordt dit niet nagelaten. Dit deert ons niet; wat ons meer hindert is, dat wij hier te lande een kat geen kat mogen noemen. Elk woord, dat wij schrijven, al is het ook de volle waarheid moet gewikt en gewogen worden, willen wij niet met den strafrechter in aanraking komen. Processen, vooral in de eerste jaren van het bestaan der Vereeniging aangedaan en die belangrijke sommen hebben verslonden, hebben geleerd, dat het niet geoorloofd is een schurk rondweg een schurk te noemen al maakt zich zoo'n man ook schuldig aan een der ernstigste misdaden: een aanslag op de gezondheid zijner medeburgers all een uit winstbejag.

De uitslag van een dusdanig proces is zelfs oorzaak geweest, dat, ruim 40 jaar geleden, het toenmalig Bestuur der Vereeniging en de Redactie van haar Maandblad aftraden en het plan geopperd werd de Vereeniging te ontbinden. Aan dat plan is toen geen gevolg gegeven en — geleerd door de ervaring — heeft de latere redactie getracht de gevaarlijke klippen te omzeilen en met succes.

Maar dit neemt niet weg, dat soms de lust tot strijden verflauwt, wanneer men ziet, dat de kwakzalvers onophoudelijk doorgaan de grofste leugens in het openbaar te verkondigen terwijl men, om de waarheid tegenover die leugens te stellen, die heeren met zijden handschoenen moet beetpakken.

Doch die weemoedige bui gaat telkens weer over, wanneer wij een krant in handen krijgen. Hier *moet* gehandeld worden; het publiek *moet* gewaarschuwd worden.

En wij gaan weer aan den arbeid. Wie werkt mee?

BERICHTEN.

Gezondheidsraad. Verschenen in No. 7 (Juli 1930) van de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid.

De **Mededeelingen** van het Rijksinstituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek, No. 19, 1930, zijn dezer dagen verzonden.

Zij behandelen de volgende onderwerpen:

1°. Het verslag van het Bestuur van het Instituut over de in 1929 verrichte werkzaamheden.

2°. Een onderzoek omtrent gén-alkaloiden.

3°. Een vergelijkend onderzoek naar de anaestheerende werking van aethocaine en novocaine.

4°. Een onderzoek naar de samenstelling en naar de antirachitische werkzaamheid van Vitophos.

5°. Onderzoekingen over een groot aantal specialités en een aantal kwakzalversmiddelen, die voor een deel op verzoek van den voorzitter van den Gezondheidsraad of wel van Nederlandsche geneeskundigen werden verricht.

Van dezen laatsten zullen wij, zoo spoedig mogelijk, een beknopt overzicht geven.

Te veel kruiden-doktoren. De *Kamper-Courant* die, wij erkennen het dankbaar, hare lezers getrouw met den inhoud van ons Maandblad in kennis stelt en daaraan dikwijls een nadere beschouwing wijdt, schrijft bij de vermelding van hetgeen wij over de behandeling met kruiden in ons vorig no. mededeelden en over de toeneming van de z.g. kruidengenezers:

„Of is ze niet opmerkelijk die onrustbarende toeneming? Juist in dezen tijd, nu alles wordt gedaan, om de menschen wijzer te maken?”

Wij zijn het met deze opmerking ten volle eens.

De methode Zeileis in Tsjechoslowakije verboden. Nadat de vereeniging van Tsjechische artsen een resolutie aan het ministerie van volksgezondheid had gezonden, waarin tegen de invoering der geneesmethode van Zeileis in Tsjechoslowakije wordt geprotesteerd, heeft dit ministerie een verordening gepubliceerd, waarbij den artsen verboden wordt, patiënten volgens de methode-Zeileis te behandelen.

Dit lijkt toch vreemd. Het is natuurlijk goed dat men aan onbevoegden verbiedt, op menschen met hun geneeswijs te experimenteren. Maar waarom zou aan behoorlijk onderlegde, gediplomeerde doktoren worden verboden een bepaalde geneesmethode toe te passen.

Deze laatste opmerking is van de *N. Rott. Ct.*, waaraan wij dit bericht ontleenen.

Een kwakzalver voor den rechter. Een rechter te Glasgow heeft Thomas Mc Intosh Scotland wegens bedriegelijke praktijken tot twee maanden gevangenisstraf veroordeeld. Hem was ten laste gelegd dat hij flesschen met „schoon water uit de kraan” verkocht had, waarvoor hij twee guinjes berekende, omdat dit water wonderdadige vermogens zou bezitten.

Door de een of andere geheimzinnige eigenschap, heette een „straat” alle onzuiverheden in het bloed of de microben van vrijwel elke ziekte van het lichaam van den patiënt naar de flesch over te brengen. Scotland onderzocht daarna dit water in zijn „laboratorium” om te zien wat er in het water was overgebracht.

Het merkwaardige was dat verscheidene getuigen, onder wie een gewezen gemeenteambtenaar

te Glasgow, verklaarden dat Scotland hen van kwalen en aandoeningen had afgeholpen, waarvoor sommigen vijf-en-twintig jaar lang gekweld waren geweest.

Een rechercheur deelde mede dat hij het „laboratorium” van Scotland bezocht en gemerkt had dat dit een oud, niet al te proper waschhok was, waar geen wetenschappelijke werktuigen, maar wel allerlei oude rommel aanwezig was.

(*N.R.C.*)

Van een wonderdokter. In de *Prov. Geldersche en Nijmeegsche Courant*, voor welke toezending wij gaarne dank betuigen, vinden wij het volgende:

Een stevige boerenzoon uit de omgeving van Nijmegen voelde zich reeds eenigen tijd niet wel. Om nu zijn vroegere blakende gezondheid terug te krijgen zocht hij raad bij een kwakzalver.

Deze stelde een nauwgezet onderzoek in en scheen den toestand donker in te zien, althans zijn gezicht betrok al meer en meer — in gelijke mate steeg de onrust bij den patiënt. En ten leste sprak de wonderdokter het hooge woord: zijn patiënt had kanker. Is het begrijpelijk dat het boertje met bezwaard gemoed huiswaarts keerde en is het te verwonderen, dat de openbaring van zijn kwaal schrik en ontsteltenis bij de familie teweeg bracht?

Toch werd voor alle zekerheid nog eens de hulp ingeroepen van een werkelijken dokter; die stelde eveneens een onderzoek in, kwam ook tot een diagnose en kon den man al gauw gerust stellen: van kanker was geen sprake. Vreugde bij den patiënt, die tegelijkertijd den wonderdokter verwenschte voor den angst, welken die hem had doen uitstaan. Tot zoover kan men zeggen, dat het geval een normaal verloop had.

Onze landbouwer echter zon op wraak en in overleg met een drietal vrienden werd besloten den ersatz-esculaap uit te noodigen tot een onderhoud, in een van de kleine, rustige cafétjes onzer stad. Daar wachtten op het vastgestelde uur de vier stoere knapen,forsch van lijf en leden en met de beste voornemens beziel. Daar verscheen precies op tijd de wonderdokter, achter wien zich spoedig de cafédeur sloot. De geschiedenis leent zich nu niet verder voor preciese weergave. Slechts dit: het onderhoud had plaats en 't droeg 'n zeer geanimeerd karakter — aan het eind verliet de wonderdokter strompelend het rustige café. Hij heeft voorzeker al zijn kennis en vele medicamenten noodig gehad om de gevolgen van het geanimeerd gesprek ongedaan te maken.

Mededeelingen van verschillenden aard

Rijks-instituut voor Pharmaco-therapeutisch Onderzoek. (Vervolg.)

KARAGENA-KRUIDEN.

Hoofdvertegenwoordiger der Karagena-kruiden: J. Visser, 12 Oostlaan, Heemstede.

De kruiden worden aanbevolen tegen reumatiek, jicht, ischias, zenuw- of rheumatische hoofdpijn, rugpijn, etc. en zouden werken doordat ze het bloed zouden zuiveren van alle schadelijke urinezuren, etc. Tevens is een lijstje met te vermijden spijzen erbij gevoegd. De kruiden worden als thee gebruikt: 4 eetl. op 1 L. kokend water. Gebruik: driemaal daags een kopje, na elken maaltijd.

Uitkomsten van het onderzoek: De grof gesneden kruiden bestaan uit een mengsel van: berke-bladen (*Betula verrucosa* Ehrh.), gezegende distelkruid (*Cnicus benedictus* L.), en bloemhoofdjes van duizendblad (*Achillea millefol.* L.),

benevens enkele fragmenten van duizendguldenkruid (*Erythraea centaurea* Pers.), zoethoutwortel en een enkele graankorrel.

ANTICYSTOL.

Fabriek: Laboratoria van Dokter Damman, 76 Troonstraat, Brussel.

Reclame: Aanbevolen bij alle mogelijke aandoeningen der urinewegen, prostatitis, etc., etc., tevens bijgevoegd te volgen leefregel, dieet, etc.

Samenstelling volgens den fabrikant: Eupat. purp. junip. alchem.arv. artostaph.cyt. scop. alth. off. barosm. betul. pimpin. saxif. pariet. off. menth. pip. aa p. oeq. sal acid 1 gr. % (dus een verzameling van in de volksgeneeskunst gebruikelijke diuretica).

Uitkomsten van het onderzoek: Het fleschje bevat 75 cm³. van een donkerbruine troebele vloeistof, pepermuntachtig riekend en bitter smakend, waaruit zich bij staan een gering sediment van plantaardigen oorsprong afzet. Alkohol en alkaloiden afwezig, wel salicylzuur (0,25%).

De vloeistof is een plantenaftrekkel waaraan ter conserveering salicylzuur is toegevoegd.

Het is analytisch niet uit te maken of het inderdaad bereid is uit de door den fabrikant aangegeven grondstoffen. Dit is trouwens ook van geen belang. Met of zonder enige diuretisch werkende plantenbestanddeelen blijft een middel dat zonder grond wordt aangeprezen tegen „alle mogelijke aandoeningen der urinewegen” een gevaar.

TRANNOSAN.

„naar het recept van Prof. Dr. Polland.”

Afkomstig van N.V. Drogerijen Mij., Rotterdam.

Middel tegen te sterke en onaangename transpiratie. Uitwendig.

Uitkomsten van het onderzoek: De zwak geel gekleurde, aromatisch riekende vloeistof bevat: alkohol, aluminiumtrichloride, chloralhydraat en geringe hoeveelheid van een keton en een phtaalzuren ester.

Het gehalte aan aluminiumtrichloride, berekend uit het ionogeen chloorgehalte, bedraagt: 13,4%.

Trannosan bevat dus gebruikelijke plaatselijk aan te wenden middelen tegen zweetafscheiding (aluminiumchloride en chloralhydraat).

ASCIATINE.

Fabrikant: Laboratoire des Produits „Usines du Rhone”.

Samenstelling volgens den fabrikant: Asciatine (dimethylamidophenyl-dimethylpyrazolon-butylchloral) 0.25, gebrande magnesia 0.02, calciumcarbonaat 0.025, zetmeel 0.025 per tablet.

Uitkomsten van het onderzoek: Witte, eigenaardig (naar butylchloral) riekende tabletjes, die ongeveer 350 mg. per stuk wegen.

Aangetoond werden dimethylamidoantipyrine, butylchloral en de opgegeven vulmiddelen.

TANNKOSAN-KRÄUTERTABLETTEN.

Fabrikant niet vermeld.

Reclame: „Ein hervorragendes Mittel zur Ausscheidung aller giftigen und krankheitsserregenden Stoffe.” „Der Tod sitzt im Darm”.

Gebruiksaanwijzing: Volgens etiket 3 maal daags 3 tabletten, volgens reclamepapier 3 maal daags 1—2 tabletten. Kinderen 3 maal daags 1 tablet. Innemen met slok water.

Samenstelling volgens het etiket van het doosje:

Cort. frangulae	Herba absinthii
Fol. millefolii	Herba equiseti
Fol. rosmarini	Herba fumariae
Fol. uv. ursi	Radix angelicae
Fol. sennae	Radix levistici
Fruct. anisi	Radix liquoritiae
Fruct. carvi	Radix ononidis
Fruct. foeniculi	
Fruct. juniperi	

Uitkomsten van het onderzoek: De reuk der tabletten wijst op de aanwezigheid van anijs en (of) venkel en herinnert aan cascara. De tabletten wegen gemiddeld 350 mg. en hebben een aschgehalte van 5,2%. Zij bestaat uit een gecomprimeerd mengsel van plantenpoeders. Bij microscopisch onderzoek gelukt het slechts enkele der opgegeven componenten te herkennen, zooals frangulabast, sennebladen en zoethoutwortel. Of alle andere bestanddeelen aanwezig zijn, was niet met zekerheid uit te maken; wij meenen echter, dit voor ten minste een deel in twijfel te moeten trekken. Daarentegen is in het poeder een relatief groote hoeveelheid van de karakteristieke, dikwandige, puntige vezels van kinabast waar te nemen, en zijn zelfs uit de tabletten roodbruine, vezelige, zeer bitter smakende fragmenten van dezen bast te isoleren.

De samenstelling der Tannkosan-Krautertabletten komt dus niet overeen met de opgave. Of de opgegeven bestanddeelen aanwezig zijn, werd niet bewezen, doch is niet uitgesloten. Naast de daaronder voorkomende laxeerende en voor het overige werkzame stoffen is echter nog kinabast aanwezig.

NERVE POWDER (Alexander's).

Fabrikant: E. G. Alexander, Kaapstad.

Samenstelling: Niet vermeld.

Reclame: Tegen hoofdpijn, tandpijn, oorpijn en neuralgie.

Uitkomsten van het onderzoek: Verdeelde poeders met een gewicht van 700 mg. per stuk.

Wit kristallijn poeder, dat zuur en bitter smaakt.

Het is gedeeltelijk oplosbaar in koud, geheel in warm water. In Spiritus lost het gedeeltelijk op.

Het aschgehalte bedraagt $\pm 25\%$; deze asch bestaat uit kaliumbromide. Verder werden nog aangetoond acetylsalicylzuur $\pm 40\%$ en antifebrine $\pm 33\%$.

RHEUMATIEK MIDDEL.

Ingezonden door W. B., arts te H.

Afkomstig van een kwakzalverboertje.

Aanbevolen als een probaat massage-middel tegen reumatiek.

Prijs van een flacon, inhoudende 150 cm³. f 2.50.

Uitkomsten van het onderzoek: Het ingezonden fleschje bevat ongeveer 40 cm³. van een lichtrood getinte, bij omschudden goed emulgeerende vloeistof, die sterk naar ammoniak en naar kamfer riekt.

Na verdampen op het waterbad en drogen bij 105° tot constant gewicht, blijft 42% vette olie achter, welke als sesamololie geïdentificeerd kon worden (refractie en zeer sterke reactie volgens Baudouin).

Quantitatieve bepaling had als uitkomst: vette olie 42%, kamfer $\pm 4\%$, ammoniak, als NH₃ berekend: 3%.

Het smeersel is dus een mengsel van een oplossing van kamfer in sesamololie en een waterige oplossing van ammoniak.

De zwakke kleuring van het mengsel moet toegeschreven worden aan de inwerking van de ammoniak op de kurk van het fleschje.

EEN VIJFTAL GENEESMIDDELEN.

Afkomstig van Klaas Dekker te 's-Gravenhage en ingezonden door den Burgemeester van de gemeente 's-Gravenzande.

1. Flesch, inhoudende een bruine vloeistof, genaamd „Dennenhoning”.

2. Fleschje, inhoudende een bruine vloeistof, genaamd „Lavendel”.

3. Fleschje, inhoudende een vloeistof, genaamd „Nectar”.

4. Spanen doosje, inhoudende „Rheumatiek-zalf”.

5. Zalfpotje met z.g. „Eczeemzalf”.

Alleen het eerstgenoemde middel is bestemd voor inwendig gebruik.

Uitkomsten van het onderzoek: 1. De flesch bevat 300 cm³. van een bruine, troebele vloeistof, die zwak zuur reageert en in gistenden toestand verkeert. De geur der vloeistof is zwak en onbepaald, de smaak is zoet en daarna eenigszins wrang. Het bezinksel op den bodem der flesch bevat geen herkenbare bestanddeelen.

De vloeistof bevat suiker, die na inversie Fehling's proefvocht reduceert, en weinig alcohol. Zij is verder looizuurhoudend en met verschillende reagentia ontstaat een zeer zwakke aanwijzing op de aanwezigheid van een alkaloïde.

Omtrent de identiteit der vloeistof, die waarschijnlijk bestaat uit een plantenaftreksel, waaraan suikerstroop is toegevoegd, laat zich uit deze gegevens geen nadere conclusie trekken.

2. Het fleschje bevat 100 cm³. van een bruine, zwak troebele vloeistof, die zuur reageert en in gistenden toestand verkeert. De vloeistof riekt aromatisch (valeriaan, lavendel), de smaak is niet bitter, doch eenigszins samentrekkend.

De vloeistof is sterk looizuurhoudend. Zij bevat verder weinig alcohol en na inversie reduceerende suiker. Op de aanwezigheid van alkaloïden vonden we geen aanwijzing.

De vloeistof is waarschijnlijk wederom een plantenaftreksel, waarvan de aard niet nader is te identificeren.

3. De naam Nectar bevindt zich in den wand van het fleschje, dat 10 cm³. bevat van een oranjebruine vloeistof, die bij ontvangst helder was, doch nadat het fleschje even geopend was geweest, een geleachtige, bruine troebeling vertoonde.

De vloeistof riekt naar spiritus en kruidnagelen. na inversie, reduceerende suiker konden worden aangetoond, evenals looizuur.

De vloeistof is waarschijnlijk in hoofdzaak een alcoholisch aftreksel van kruidnagelen

4. De zalf is vuil-lichtbruin gekleurd. Zij is ongeveer van de consistentie van reuzel en eenigszins korrelig.

De zalf is bereid met wit was en waarschijnlijk reuzel en bevat als werkzaam bestanddeel terpen-tijnolie, die zich door de reuk kenbaar maakt.

5. De zalf riekt naar ranzig vet en is vuilgeel gekleurd. Het zalfpotje heeft een inhoud van ca. 10 gram en is bijna gevuld.

De zalf bestaat uit een vet, dat een smeltpunt bezit van 42°, waarschijnlijk reuzel, en bevat salicylzuur in een hoeveelheid van 1,4%.

Andere werkzame bestanddeelen werden niet gevonden.

(Wordt vervolgd.)

UIT VROEGERE JAARGANGEN.

Brook's breukverband Apparaat. *)

Reeds voor jaren zijn door Brooks' rupture appliance Co. vermoedelijk een Amerikaansche of Engelsche firma, advertenties geplaatst betreffende een soort van breukband. Tegenwoordig schijnt er weer bijzonder werk van te worden gemaakt, want wij krijgen van verschillende zijden het verzoek om omtrent dit apparaat inlichtingen te verschaffen. Tot ons leedwezen kunnen wij aan die verzoeken geen afdoend gevolg geven en wel omdat wij niet in het bezit zijn van Brooks' apparaat. De kosten van f 17.— niet eens voor

*) Reeds lang wacht dit apparaat op een nieuwe bespreking. Nu, wegens de vakantie van onze onderzoekers, de behandeling van enkele kwakzalversmiddelen, door het ontbreken van het resultaat van het onderzoek, moet worden uitgesteld, kan hier plaats worden gegeven aan een artikel, opgenomen in ons blad van Mei 1916.

de beste soort, zijn niet onbelangrijk, maar daar zou overheen te komen zijn wanneer wij het apparaat in toepassing konden brengen. Gelukkig echter zijn wij, wegens gemis aan een breuk, daartoe niet in staat, zoodat wij over de uitwerking van den band geen oordeel kunnen vellen.

Intusschen willen wij niet verheelen, dat de kenismaking van de ons toegezonden stukken, door de firma Brooks aan de lijders verstrekt, ons aanleiding geeft aan onze verzoekers om inlichtingen op het hart te drukken:

„Weest voorzichtig! Het lijkt alles zoo, als wij het van kwakzalvers gewoon zijn.

Wij willen, om onze meening te staven, enkele gedeelten aanhalen uit de brochure, die, met verschillende andere paperassen, aan de breuklijders wordt toegezonden.

„Het is” zoo luidt het „een onwederlegbare waarheid dat er nog nooit een werkelijke verbetering in gewone breukbanden bestaan heeft.”

„Hebt gij er nooit eens over nagedacht en er U over verwonderd waarom de geschiedenis der breukbanden zich kenmerkt door een veel grooter aantal teleurstellingen dan goede resultaten? Een onnoemelijk aantal ontwerpen om breuken te verlichten of te genezen hebben de markt overstroomd, maar slechts in betrekkelijk weinig gevallen heeft het den lijder verlichting gebracht, en dan nog slechts tijdelijk.

„U zult met mij moeten instemmen, dat bij elke proef door U, met de verschillende soorten van breukbanden gemaakt, niet een volmaakt aan het doel beantwoordde en vele geheel waardeloos waren. Zoo hebt gij de een na den ander weggesmeten, telkens met grootere teleurstelling, totdat ge haast moedeloos waart, niet in staat te zijn, datgene te verkrijgen wat u zelfs voor een korten tijd voldoening zou schenken.

„Het spreekt van zelf, dat er in deze vooruitgaande eeuw iets is hetgeen beter, eenvoudiger en veel heilzamer is dan de band die men in de Donkere Eeuwen volgens het model van de zevende eeuw gebruikte, en zijn wij bereid U te bewijzen, dat het groote doel thans geheel en al voltooid is, want hersens en vindingrijke geesten hebben te samen gewerkt om in deze zoo lang gevoelde behoefte te voorzien en hebben het Brook's Breukverband Apparaat uitgevonden, waardoor ge nu niet langer behoeft te lijden noch aan voortdurende verlichting te wanhopen.”

Ziezoo, het gewone verschijnsel; al 't andere afkeuren om eigen maaksel op den voorgrond te stellen. Wij gaan verder:

„WAAROM GEWONE BREUKBANDEN GEEN GEWENSCHTE RESULTATEN GEVEN.

„Omdat de meeste fabrikanten van Breukbanden, zelf nooit breuklijders geweest zijn en alles wat zij betreffende de werkelijke behoeften voor breuklijdenden weten, op gissing en waarneming berust.

„Met het Brook's Breukverband Apparaat is het anders. De heer BROOKS was een zeer ernstige breuklijder en nadat hij tal van banden zonder goed gevolg beproefd had, maakte hij zelf een Breukverband-Apparaat naar een geheel ander ontwerp. Zijn uitvinding was een succes en schonk hem gemak en zekerheid van af het begin en tot zijne verbazing was hij binnen eenige maanden genezen.”

Lijkt het niet precies op de reclame-makerij van Moeder Seigel of van Derk IJonkerman?

En nu komt de bangmakerij:

EEN BREUK IS ONTZETTEND GEVAARLIJK.

„Het is een feit dat duizende menschen hun leven verloren hebben door wat men als eene onschadelijke hernie of breuk beschouwde. Elken dag

schijnt men echter beter te gaan begrijpen dat de doodsengel geregeld over elken breuklijder zweeft, ieder daarvan als zijn slachtoffer eischende, en toch zijn er vele breuklijders die in gerustheid, zonder aan het gevaar te denken waarin zij verkeerden, blijven voortleven en eveneens als de dappere werklieden in de kolonmijnen in onwetendheid van hun gevaar doorwerken totdat een ongeluk hen plotseling ten grave sleept. Zoodanig immers is de toestand van elken breuklijder of lijderes. Heden volmaakt gezond, morgen dood.

„Het is niet noodig een ernstig ongeluk te krijgen, slechts een misstap, een even uitglijden kan een breuk zoo sterk doen uitkomen, dat deze beklemd raakt.

„De geschiedenis toont ons aan dat, van de tien van eene beklemd breuk geopereerde personen, er slechts twee in leven blijven.”

Waarom niet geen enkele? Op den duur zullen allen sterven, maar niet ten gevolge van de operatie. Maar zoo is 't niet bedoeld.

Behoeven wij hier iets bij te voegen?

Menigeen die na lezing van het bovenstaande, onnoodig de angst om het hart slaat, grijpt naar de bijgevoegde vragenbrief, vult dien in, zelfs zonder advies van een deskundige en ontvangt een breukband...mits hij bij ontvangst (onder remboers) betaalt of het geld te voren per post-wissel zendt.

En is hij dan geholpen?

Wel zeker, zegt *Brooks rupture appliance Co.* maar gij behoeft mij niet te gelooven. Verscheidene attesten van genezen lijders — een enkele met portret — worden u gratis thuis gestuurd; het gewone kwakzalversgedoe. Over de waarde van dusdanige attesten — of liever de *onwaarde* — hebben wij al zoo dikwijls het onze gezegd. Maar, zegt *Brooks*, ik heb nog iets beters dan attesten:

„Iets anders 't geen wij doen, wat geen andere company durft aan te gaan, is dat wij het Breukverband Apparaat U in handen geven, het U laten onderzoeken, dragen en U twee dagen laten houden, en wanneer gij alsdan daarover niet voldaan zijt, kunt gij het ons terug zenden en wij geven U het geld daarvoor door U betaald terug.”

Nu zal men wel moeten toegeven, dat alles *echt spul* is. Zoover zijn wij nog niet. Die *twee dagen* geven te denken. Bijna ieder, die zich heeft laten verleiden het apparaat aan te koopen zal in de eerste dagen *meenen* eindelijk geholpen te zijn, wat bij elke andere nieuwe breukband ook meestal het geval is. De ontgoocheling komt eerst later... en dan is het te laat.

Wij zullen het hierbij laten en herhalen onze waarschuwing: *Weest voorzichtig* en bovenal: *vpordat gij hulp zoekt bij Brooks rupture appliance Co. raadpleegt eerst uwen geneesheer!*

INGEZONDEN.

DE STEEG, 24 Aug. 1930.

Aan de Redactie van het Maandblad uitg. door de Ver. „Tegen de Kwakzalverij” te Amsterdam.

Onder de annonces in de wagens van het Gem. Electricch Trambedrijf te Arnhem bevindt zich de volgende:

„Kruidkundige geeft gratis advies (ook voor suikerziekte), ook schriftelijk en zendt zijn bekende kruiden, die honderden genezen hebben. T. Bezemer, Land- en Boschbouw. Ingenieur en Kruidkundige, Kerkstr. 37, Velp”.

Is het niet bijna ongelooflijk dat een gemeente-bestuur een dergelijke misdadige aankondiging — ook voor suikerziekte! — duldt?

Hoogachtend,

C. B.

Wij plaatsen het bovenstaande met instemming. Zooals men o.a. in de Maandbladen van Februari en Mei 1925 kon lezen, zijn wij (en ook de Gezondheidscommissie te Amsterdam) reeds toen tegen het opnemen van kwakzalvers-reclames in de tram opgetreden. De reclame is later verdwenen. (Red.)

RECHTSZAKEN.

Magnetiseur.

Tegen den magnetiseur B. uit Amsterdam, die in April van dit jaar op zijn zittinguur te Wormerveer aan den Wandelweg den 68-jarigen J. T. M., door masseeren en elektriseeren van zijn stijven arm en linkerbeen probeerde af te helpen, is dezer dagen voor het kantongerecht te Zaandam, f 200.— subs. 100 dagen hechtenis geëischt.

(Telegraaf.)

Zelfgenezing.

J. S. te Arnhem werd onlangs door den Wagenschen kantonrechter veroordeeld tot f 50.— boete of 30 dagen hechtenis, verdacht zich schuldig te hebben gemaakt aan het onbevoegd uitoefenen der geneeskunde. Te Oosterbeek zou hij een man in behandeling genomen en daarvoor geld hebben ontvangen. Na ingesteld hooger beroep bevestigde de Arnhemsche Rechtbank het vonnis van den kantonrechter. Verdachte kwam in cassatie waarna de Hooge Raad de zaak naar het Arnhemsche Hof verwees. Heden diende zij voor dit Hof. Verdachte ontkende.

De man die „behandeld” was, als getuige gehoord, zeide, dat toen hij op den Parallelweg te Oosterbeek liep te venten, verdachte hem aanhield en vroeg of hij graag genezen zou worden van zijn ziekte (getuige loopt gebrekking). Daarop heeft getuige bevestigend geantwoord. Verdachte is toen den volgenden dag bij hem gekomen en

heeft een geneeswijze voorgeschreven, die o.m. bestond uit het nauwkeurig opvolgen van verschillende regels, die in een boekje: „Zelfgenezing en behoud van gezondheid, zeer belangrijk voor zieken” genoteerd stonden en welke verdachte aan getuige ter hand stelde. De kosten hiervan bedroegen f 20.—, welke getuige in termijnen kon betalen.

De advocaat-generaal mr. Visser, was van oordeel, dat het vonnis van de Rechtbank terecht is gewezen en vorderde f 50.— boete, subs. 30 dagen hechtenis. Uitspraak 4 September a.s.

(Telegraaf.)

CORRESPONDENTIE.

R. S. Ges. te B. De monsters in dank ontvangen ook uwen brief van 17 Juni 1930. Deze laatste was door onjuiste adresseering (onze naam, met adres: *Kloveniersburgwal* 82) in het ongereede geraakt.

Na lezing, kunnen wij u mededeelen, dat in ons blad van September 1929 — zijnde een antwoord op een ons gestelde vraag — *niets anders* is vermeld dan het resultaat van de onderzoeken, verricht door *zeer bevoegde personen*. (Een herhaald onderzoek achten wij derhalve onnoodig). Van directe *afkeuring* was geen sprake.

Wat wij, na mededeeling van het resultaat, aan onze beschouwing toevoegden betrof slechts de *reclame*, die voor het artikel werd gemaakt en die, (*afkeuring* van alle andere middelen en het als onfeilbaar aanbevelen van het aangebodene) naar onze meening, niet geschikt was om vertrouwen te wekken.

Wij besloten derhalve: „Raadpleeg uw geneesheer!”

M. J. Nachf. te B. Uw „Geschäftsfreund” heeft u onjuist ingelicht. Als hij goed gelezen had, zou hij gezien hebben, dat het artikel, waaraan gij aanstoot hebt genomen; was: een *uittreksel* van de „Mededeeling van het Rijks-„instituut voor Pharmaco-therapeutisch Onderzoek”, gevestigd te Leiden, een instituut, dat *alle vertrouwen verdient*. Richt dus uwe bezwaren aan het juiste adres.

F. R. te 's-H. Wij danken u zeer voor de toezending van de brochures en het daaraan toegevoegde schrijven. Ofschoon wij, met u, van meening zijn, dat het hier echte kwakzalversmiddelen betreft, willen wij afwachten totdat er misschien in *ons land* (waar wij al meer dan ons lief is te bestrijden hebben) reclame voor wordt gemaakt. Inmiddels houden wij ons voor uwe belangstelling aanbevolen.

Dr. J. F. M. F. v. H. te Z. Dank voor het gezondene. Over *Purul* schreven wij ins ons vorig no.; naar het *haarkleurmiddel* zullen wij een onderzoek instellen.

Advertentiën.

K 1 K 2

SLECHTHOORENDEN

Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en electrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad

geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen.

Tevens bureau van advies op all-relei gebied, voor slechthoorenden.

Adres: Mej. TINE MARCUS,

2e Secretaresse der Vereeniging, Middellijkstraat (Rijkstraatweg) 21 Soest.

GENEESMIDDELEN IN DE PRACTIJK

PRIJS GEB. f 1.50

DOOR

TH. J. D. J. HARINGX en Dr. F. W. VAN HAAFTEN

Een handig, beknopt boekje, dat juist datgene behelst wat de verpleegster noodig heeft. Het Ziekenhuis.

Het bevat zooveel nuttige mededeelingen over het aanwenden van de voornaamste geneesmiddelen, dat een verpleegster op elke bladzijde haar voordeel kan opdoen. Pharmac. Tijdschrift.

Vraag het Uw boekhandelaar ter inzage

Kennismaking beteekent aanschaffing 232 biz., met alfab. registers

UITGAVE VAN P. NOORDHOFF N.V., GRONINGEN.

DE KWAKZALVERSMIDDELEN

HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN DIE BIJ HET GEBRUIK DREIGEN, volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916). PRIJS f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS,

Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam. K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: MR. P. W. DE KONING, te Amsterdam, VOORZITTER: E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; MR. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; MR. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; MR. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; MR. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonné's bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootkerksplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Herdenking van het 50-jarig bestaan. Berichten: Volksgezondheid: Onderzoekingen van Kwakzalversmiddelen. Mededeelingen van verschillenden aard: Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek. — Phosferine gezondheidszout. Uit de Pers: De gezonde en zieke maag. Ingezonden: Bazin Cream. — Hamamelis bij aderverkalking. Rechtszaken: Zelfgenezing. — Juffr. Haverhoek. Correspondentie. Advertenties:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

Herdenking van het 50-jarig bestaan der Vereeniging.

Na de vorige opgave werd ontvangen:

E. J. A. te A. f 10.—; J. de K. te V. f 2.50; Dr. J. H. Z. te L. f 10.—; A. J. v. H. D. te H. f 5.—; A. H. te L. f 2.50; Gezondheids Cie. te Hoofddorp f 2.50; J. C. R. te D. f 2.50. Totaal tot 24 Sept. f 830.50.

Nieuwe leden:

S. BOONZAALJER, Arts, Smilde.

P. JASPERSE, Arts, Leiden.

Mej. J. DIKKERS, Borne.

De Secretaris-Pennigmeester,
N. KEULEMANS.

BERICHTEN.

Volksgezondheid. Verschenen is No. 8 (Augustus 1930) van de Verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid. Aan het Verslag over 1929 van de verrichtingen van het *Centraal Laboratorium* ontleenen wij het volgende:

Onderzoekingen van Kwakzalversmiddelen (aantal 14).

Ingezonden werden de volgende monsters:

1. Door den Inspecteur Dr. BLOEMENDAL:

1 monster „Garantiert echter Doktor Fischer's Gicht und Rheumatismus Tee". In het kruidenmengsel werden gevonden: Fructus Juniperi, Folia Sennae, Folia Salviae, Flores Calendulae, Flores Sambuci, Flores Centaureae Cyani, Flores Tiliae, Cortex fructus Citri, Lignum Juniperi en Lignum Santalinum.

1 doos poeder „Dr. Fischer's Uggdrasyl". In dit fijne poeder werden geen bestanddeelen herkend, opgegeven in lijst C.

1 monster kruiden van F. HAVERHOEK te Rot-

terdam (ger. onderzoek Kantonger. Tiel). Gevonden werden: 24 gr. Folia Sennae, 128 gr. Herba Centaurii, 31 gr. Radix liquiritiae en 10,4 gr. Flores Chamomillae.

1 monster „granules", eveneens van F. HAVERHOEK te Rotterdam en bestaande uit saccharose en spoor ijzer. (ger. onderzoek, Kantonger. Tiel).

1 monster pillen van F. HAVERHOEK te Rotterdam. Bij onderzoek bleken deze Blaids pillen te zijn. (ger. onderzoek, Kantonger. Tiel).

1 monster „Akkertjes" tegen hoofdpijn, lendenpijn, enz. (kortom tegen pijn „in algemeenen zin") (ger. onderzoek Arnhem). Samenstelling: 70% acid. salic., 7½% coffeïne en 22,5% phenacetine.

2. Door den Inspecteur A. H. v. D. VELDE: 1 monster „de Fouw's wonderbalsen", bestaande uit een roodgekleurd mengsel van sesamololie en paraffine (?).

1 monster „de Fouw's Maro" tegen springende handen, kloven, winterhanden, -voeten en smetten. Gevonden werd een mengsel van cacao-boter en raapolie.

1 monster kiespijnpoeders, bestaande uit een mengsel van acid. acetylosalic. en phenacetine (kantonger. Roermond).

1 monster hoofdpijnpoeders, bestaande uit 82% aspirine en 18% phenacetine.

3. Door den Inspecteur Dr. HOLLMAN:

1 monster „Urbanuspillen", laxans. Gevonden werd: Fol. Sennae, Rad. Rhei en Aloë.

4. Door Dr. VAN SETTEN, Zwolle werden ingezonden: „tabletten tegen reumatiek". Deze tabletten hadden de volgende samenstelling: a. witte tabletten, gewicht 270 mg. en bestaande uit Rhammus extract en plantenpoeder, b. licht grijs gecandeeerde tabletten, gewicht 490 mg., bestaande uit guajachars en guttegom. (Zie Pharmaco-Ther. Mededeel. nr. 14, blz. 220).

5. Dr. SCHUURMANS STEKHOVEN te Utrecht zond in „Hosal", een dieetzout, vrij van chloriden en fosphaten. (Zie Pharmaco-Ther. Mededeel. nr. 18, blz. 391).

Mededeelingen van verschillenden aard

Rijks-instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek.
(Vervolg).

MIDDELEN TEGEN „KLIEREN IN DE BUIK".

Afkomstig van „Dr. Muller" te Raasveld.

Ingezonden door arts S. F. B. te H.

De patiënte is zenuwpatiënte, doch bovenge-

noemde „dokter" gaf haar de ingezonden poeders na de diagnose: „klieren in de buik en kleine zweertjes van klieren in de maag".

Uitkomsten van het onderzoek: Het middel bestaat uit drie soorten poeders, gemerkt A, B en C, en met garen samengebonden tot pakjes van 4 stuks, n.l. 2 groote en 2 kleine.

De gebruiksaanwijzing is gegeven in gebroken Hollandsch:

„A 8 St. in 4 Dage, morgens en groot, abends en klein, 4 Dage later B 8 St., 4 Dage later C 8 St." Verder onleesbaar of onvolledig.

Alle poeders bevatten een groen plantenpoeder, dat naar uiterlijk, smaak en reuk geheel overeenkwam. Het aschgehalte was eveneens voor alle poeders even hoog (7,7%), en bij microscopisch onderzoek bleek, dat werkelijk alle poeders, onverschillig of zij A, B of C gemerkt waren, of wel een inhoud hadden van gemiddeld 1 gram, zooals de kleine, of zelfs tot 4,2 gram, zooals de grootere, identiek waren en bestonden uit tot poeder gebrachte bladen van een Labiaat. We hebben hier wederom te doen met een Teucrium-soort, waarschijnlijk Teucrium Scorodonia L., en de herkomst van het middel is vermoedelijk dezelfde als die van hetzelfde plantenpoeder, dat reeds vele malen, hetzij als kankermiddel, hetzij als middel tegen nierziekten, werd ingezonden en dan afkomstig heette van „een Duitsch kwakzalver", die in Hollandsche grensplaatsen blijkaar zijn drukke praktijk uitoefent.

TWEE DRANKJES.

Afkomstig van het „Instituut HEMMES" te Rotterdam.

De drankjes werden verstrekt aan een jongen met nerveuze klachten. Nadat patiënt twee weken de geneesmiddelen had gebruikt, kwam hij met een zeer ernstige exanthem bij den medicus.

Uitkomsten van het onderzoek: a. Fleschje met een lichtroode, zuur reagerende vloeistof. Op het fleschje bevindt zich een etiket met het — vrij overbodig lijkende — opschrift: Om-schudden.

De vloeistof is een spiritueus aftreksel van cochenille. Het geringe bezinksel op den bodem vertoont overeenkomst met fragmenten van tot poeder gebrachte coccionella.

Aanwijzing op de aanwezigheid van andere werkzame bestanddeelen werd niet verkregen.

b. Druppelfleschje met een neutrale, kleurlooze, spiritueuze vloeistof. Laat men de alcohol lang-

zaam aan de lucht verdampen, dan treedt een zwakke, witte troebeling in. Bij algeheele verdamping der vloeistof blijkt geen waarneembare rest achter te blijven. De vloeistof is dus waarschijnlijk een zeer verdunde oplossing van een vluchtige stof in alcohol. Deze stof is van aldehydachtigen aard: zij reduceert ammoniakale zilveroplossing, kleurt door zwavelzuur ontkleurde fuchsine-oplossing rood en geeft met Nessler's reagens een gele troebeling. De geringe hoeveelheid materiaal maakte nadere bevestiging echter onmogelijk.

ALASTRIMIN.

Fabrikant: Niet vermeld.

Alleenverkoop: Weltmar-Werke Den Haag.

Reclame: Ter voorkoming van Alastrim.

Gebruiksaanwijzing: Driemaal daags een theelepeltje, kinderen de helft.

Voor gebruik schudden.

Uitkomsten van het onderzoek: Bruine, sterk zuur reagerende vloeistof, die naar rhabarber en naar kina riekt en zeer bitter smaakt.

Aangetoond werden: kina-alkaloïden, looïstof, invertsuiker en een weinig salicylzuur.

Door destillatie is een kleine hoeveelheid alcohol te isoleren.

Positieve Borntragersche reactie bevestigde de aanwezigheid van een rhabarber-preparaat.

Arsenicum is afwezig. Naast kina-alkaloïden konden geen andere alkaloïden worden aangetoond.

De vloeistof bestaat dus waarschijnlijk uit een mengsel van een kina-extract en een rhabarber-preparaat, dat tevens een weinig salicylzuur bevat.

PILLEN TEGEN NIERZIEKTE.

Afkomstig van het Instituut Bijsterveld.

Bruine, zeer bitter smakende pillen met een gem. gewicht van 160 mg. Aschgehalte 5%. Kneedt men de pillenmassa, dan is de reuk naar pepermuntolie waarneembaar.

De pillen bestaan uit poeder van gentiaanwortel en zijn bereid met behulp van droppoeder. Andere werkzame bestanddeelen werden niet gevonden.

FHAMIOL.

Op het bijgevoegde reclamepapier prijkt het portret van de bereidster van het middel: Zuster Beatrice, Drebbelstraat 209, Den Haag. Het heet, dat Fhamiol gegarandeerd bereid is uit zuivere Schotsche Bergkruiden, en oorspronkelijk werd samengesteld door den Kruidkundige Monnik Phanor, in het jaar 1822. Het schijnt een algemeen gezondheidsmiddel te zijn, dat den heilzamen invloed van buitenlucht en lichaamsbeweging moet ondersteunen, terwijl het verder nog voor allerlei doeleinden nuttig is: bij kiespijn op een watje, bij tal van kwalen ingenomen op een glas lauw water, gemengd met suiker en honig als hoestbalsem, met krijt als tandpasta, enz. enz. Verder wordt ernstig gewaarschuwd tegen de „gewetenloze reclame”, waarmede anderen voor veel geld preparaten voor allerlei kwalen aanbevelen. De prijs van een fleschje Fhamiol (50 gram) is f 1.50.

Uitkomsten van het onderzoek: Fhamiol is een bruine, spiritueuze oplossing die kaneelolie en menthol (pepermuntolie) bevat.

INTERMA No. 1.

Fabrikant: Fa. A. Winia, Sneek.

Reclame: Specifiek geneesmiddel voor malaria, moeraskoorts, tusschenpoozende koorts en koude koorts. Prijs f 3.40.

Uit de bijgevoegde gebruiksaanwijzing blijkt, dat Interma No. 1 één van een reeks geneesmiddelen is, die door bovengenoemde firma in den handel wordt gebracht. Het gebruik is voor

zuigelingen en kinderen beneden drie jaar 1 druppel. Boven drie tot zes jaar 1 à 2 druppels. Boven zes jaar 2 à 3 druppels. Jongelieden en volwassenen 5 druppels in een theelepeltje water. Kinderen en volwassenen nemen 3-maal per dag. Voor radicale genezing is het noodzakelijk, dat de inhoud van een fleschje achtereen verbruikt wordt. Kinderen nemen het minstens 5 weken zonder onderbrekingen.

Uitkomsten van het onderzoek: Geelgekleurde, zwak troebele vloeistof. De reuk is aromatisch, kan zoowel van een zeer slappe Eucalyptustinctuur, als van een spiritueus aftreksel van een harssoort afkomstig zijn. De reactie van de vloeistof is zwak zuur. In het destillaat kon alcohol worden aangetoond. De verdampingsrest bedraagt 0.277%.

Werkzame bestanddeelen konden niet worden aangetoond. Alkaloïden, kwik en arsenicum zijn afwezig.

MARIËNBADER-REDUCTION PILLEN.

Fabrikant: Onbekend.

Samenstelling: Niet vermeld.

In de literatuur zijn voor Mariënbader reductionpillen een aantal voorschriften te vinden. Daarin komen o.a. voor: Mariënbaderzout, rhabarber- en kina-extract en verder andere laxantia zooals aloë, frangula- en cascara-extract.

Uitkomsten van het onderzoek: Verzilverde pillen, ongelijk van grootte en gewicht (van 130 tot 260 mg.), die onder de zilverlaag nog een candeerlaag bezitten. Na verwijdering der suikerlaag blijven kleine pillen, die 65 tot 85 mg. wegen, achter.

Deze kleine pillen geven na verbranden ongeveer 16% asch, die grootendeels uit natriumsulfaat bestaat. Verder werden aangetoond aloë en rhabarberextract. Kinabestanddeelen zijn afwezig. Ook carbonaten en chloriden, die met sulfaten de voornaamste bestanddeelen van Mariënbaderzout uitmaken, werden niet aangetroffen.

PILLEN VAN J. P. GELAUFF.

Hoofd-depot-houders volgens bijgevoegde uitvoerige en zeer schreeuwerige gebruiksaanwijzing: fa. G. Wiarda & Co., Overtoom 281, A'dam.

Prijs: doos inhoudende 100 pillen: f 1.—, halve: 55 cts., kleine doosje, 25 pillen: 30 cts. Tevens wordt zijn balsamum vitae externum weer geannonceerd.

In het Maandblad tegen de Kwakzalverij d.d. Juli 1929, verscheen juist in verband met de hernieuwde reclame-campagne voor dit oude middel dat wordt aangekondigd, als „de met roem bekende Gal- en Slijmafvoerende Maag en Ingewanden versterkende Pillen volgens recept van den Geneesheer J. P. G. Gelauff”, die te Nieuwe-Amstel heette te wonen, een uitvoerig artikel.

Reeds in 1885 waarschuwde hetzelfde blad tegen deze pillen, die drie sterke laxermiddelen bevatten, n.l. aloë, rhabarber en podophylline, zooals bleek uit een onderzoek, in 1883 op verzoek van de Rechtbank ingesteld.

Uitkomsten van het door het Instituut ingesteld onderzoek: De ingezonden pillen zijn zeer inhomogeen van samenstelling, de breukvlakte vertoont glanzende, gele en donkere stukjes, en vezelachtige elementen. Reuk: naar foenegriek, laurierbessen en aloë.

Smaak: bitter.

De pillen bleken te bevatten: aloë, foenegriek, laurierbessen, zwavel en zoethout (waarschijnlijk ook wat droppoeder).

De samenstelling van dit middel is dus sedert het vorig onderzoek totaal gewijzigd, doch het blijven laxeerende pillen.

URBANUSPILLEN.

Volgens een vroeger door het Instituut ingesteld onderzoek bevatten urbanuspillen: fol. sennae pulv., carbonas calcicus, tarwezetmeel en zoethoutwortelpoeder, terwijl door den heer VAN RIEL (De kwakzalversmiddelen blz. 63) werd gevonden: rhabarber, aloë, venkelolie en krijt.

Uitkomsten van het onderzoek: De pillen bevatten aloë, sennabladeren, calciumcarbonaat en boekweitmeel.

Oordeel: Het werkzame bestanddeel en ook het constituens van deze laxeerend werkende pillen wisselt dus van tijd tot tijd.

BEECHAM'S PILLS.

Fabrikant: St. Helens, Lancashire (Eng.).

Samenstelling volgens de verpakking:

Aloës	0,033
Pulv. Zingiberis	0,035
Sapon. medic.	0,012

Uitkomsten van het onderzoek: Kleine ronde pillen, die de opgegeven bestanddeelen bevatten en gewikkeld zijn in poeder van zoethoutwortel.

DEGRAISSAGE-TABLETTEN.

In den handel gebracht door de Passage-apotheek, P. Graafland, Rotterdam.

Samenstelling: Niet vermeld.

Uitkomsten van het onderzoek: Rose-rood gecandeerde tabletten, die gemiddeld 480 mg. per stuk wegen. Na verwijdering van de candeerlaag blijven zwartbruin gekleurde tabletjes achter, die naar aloë en rhabarber rieken en sterk bitter en zout smaken.

Aangetoond werden guttegom, aloë, rhabarber-extract, Natrium, Kalium, Calcium, Chloor, Zwavelzuur en Phosphorzuur.

De tabletten bevatten dus, naast sterk werkende plantaardige laxermiddelen, nog zouten.

(Wordt vervolgd.)

PHOSFERINE GEZONDHEIDSZOUT.

Deze naam zullen onze lezers vermoedelijk thans wel kennen want, in den laatsten tijd, komen in onze bladen eenigszins geïllustreerde advertenties voor, waarvan wij een hier laten volgen:

„Begin den dag met een betere gezondheid! Phosferine Health Salt (Phosferine Gezondheidszout) is een uitkomst voor hen die de minder aangename gevolgen ondervonden van ouderwetsche laxermiddelen. Phosferine Health Salt versterkt terwijl het reinigt. Het is een verfrischend, bruisend zout, dat de krachtgevende bestanddeelen van het beroemde „Phosferine” bevat. Pittig en frisch van smaak, bevrijdt het Uw lichaam van alle onzuiverheden en brengt U levenskracht en levenslust bij.

Het Versterkt terwijl het reinigt *Phosferine Health Salt* (Phosferine Gezondheidszout).

Verkrijgbaar bij alle Apotheken en Drogisten tegen f 1.70 en f 2.65 per fl.; de grootere flesch bevat een dubbele hoeveelheid.

Dit ongeëvenaarde preparaat wordt gemaakt en gegarandeerd door de Fabrikanten van Phosferine: Phosferine (Ashton & Parsons) Limited Ludgate Hill, London, Engeland.

Importeurs: N.V. vh. Henri Sanders, Keizersgracht 52, Amsterdam”.

Het is een verlokkelijke aankondiging. Wie zou niet graag den dag met een betere gezondheid beginnen, altijd verondersteld, dat die gezondheid te wenschen overlaat?

En zou het gezondheidszout daartoe het middel zijn?

Om die vragen zoo goed mogelijk te beant-

woorden was een onderzoek van *Phosferine Healthzout* noodig en het was weer de heer N. KEULEMANS, die daartoe de behulpzame hand bood. Hij vond, dat het zout bestond uit: *Dubbelkoolzure soda*, (zuiveringszout), *wijnsteenzuur* en *phosphorzure soda*.

Wanneer wij nu weten, dat de beide eerstgenoemde stoffen (met suiker) de bestanddeelen uitmaken van het bekende *bruischpoeder*, waaraan wel geen *versterkende* en *krachtgevende* eigenschappen zullen worden toegeschreven, dan rest alléén de phosphorzure soda, waarmee het wonder van den dag moet beginnen. Nu lezen wij in het *Pharmacotherapeutisch Vademecum* van Dr. H. PINKHOFF en Prof. P. VAN DER WIELEN het volgende omtrent het gebruik van dit zout: „Het werkt zacht laxeerend en bevordert de oplossing van urinezuur. Niet beter dan andere middelen tot deze doeleinden”. (*)

Wij komen derhalve tot de conclusie dat den zinsnede in de advertentie: „bevrijd (het) Uw lichaam van alle onzuiverheden en brengt U levenskracht en levenslust bij” op zijn zachts genomen wel erg overdreven is.

Is het gebruik van het zout dan schadelijk? Direct schadelijk zouden wij het niet durven noemen.

Integendeel; het is een verfrisschend, bruischend mengsel, dat, in sommige gevallen, een aangename uitwerking kan hebben.

Maar — en hier komen wij op het chapter dat wij al ontelbare malen hebben behandeld — een indirect schadelijke werking is aan het gebruik niet te ontzeggen.

De annonce gaat van de veronderstelling uit, dat de gezondheid verbeterd moet worden, dat het dus een lijder aan een of andere ziekte is, wien het gebruik wordt aanbevolen. Wie op die raadgeving vertrouwt, het zout als geneesmiddel aanwendt zonder een geneeskundige te raadplegen, loopt groot gevaar bij het begin van een ernstige ziekte, waarbij doelmatige hulp baat zou kunnen brengen, den juisten tijd daarvoor te laten voorbij gaan, zoodat de kwaal verergert of soms ongeneesbaar wordt.

Dit gevaar loopt menigeeen, die op eigen hand doktert, vertrouwend op wat de advertenties beloven.

(*) Wij cursiveeren.

Red.

UIT DE PERS.

De gezonde en zieke maag.

In de reeks hoogst belangrijke artikelen, die Dr. K. over *De stofwisseling van den mensch* in de *Nieuwe Rotterdamse Courant* schrijft, komt in het Avondblad van 17 Sept. j.l., onder bovenstaanden titel, een beschouwing voor, waarvan wij de lezing gaarne aan iedereen zouden willen aanbevelen.

Tot ons leedwezen verbiedt onze plaatsruimte het artikel in zijn geheel over te nemen; wij moeten ons bepalen tot een gedeelte dat meer in rechtstreeksch verband staat tot de onderwerpen die wij voortdurend in ons blad behandelen.

„De lezer ziet nu al, hoe vele mogelijkheden er bestaan om de maagzweer (zonder dat wij over operatieve behandeling spreken) tot genezing te brengen. Ik noemde lang niet alle geneesmiddelen (zoo worden b.v. bismuthverbindingen of kleine hoeveelheden zilvernitraat vaak met uitstekend gevolg gebruikt) en nog minder alle dieeten die er voor de behandeling van maagzweer zijn uitgedacht. Ik zou echter nog eens willen herhalen

wat ik al zoo vaak in deze feuilletons zeide: Om uit te maken welke behandeling men in een bepaald geval moet toepassen, moet men een dokter raadplegen. Het spijt mij diep, maar zelfs de hoogste autoriteit, die velen op medisch gebied kennen d.w.z. de slapende juffrouw of de gezondbidder munt op dit gebied uit door ondeskundigheid en onbevoegdheid. Nu weet ik wel, lezer, dat de neef van de schoonzuster van de tante van de dienstbode die U tien jaren eerlijk en trouw geëdiend heeft, ook aan een maagzweer heeft geleden; natuurlijk kon die ezel van een dokter er niets aan doen, terwijl drie professoren het geval hadden opgegeven. Gelukkig haf de slapende juffrouw kruiden, terwijl zij in haar slaap zag, dat de zieke door den dokter verknoeid was en heelemaal geen maagzweer maar „kwade sappen op de hersenklieren” (of een andere krankzinnigheid) had. Maar laat ik U nu ook eens een verhaaltje vertellen, dat bijzonder leerzaam is. Wanneer een maagzweer niet behandeld wordt, bestaat het gevaar dat zij dieper en dieper doortvreet. Daarbij kan het geschieden, dat een grooter bloedvat wordt aangevreten en geopend en dat dan een, soms allergeweldigste, maagbloeding ontstaat. Laat ik er dadelijk aan toevoegen, dat een goed behandelde maagbloeding, hoe allerhevigst die ook is, slechts zelden tot een onmiddellijke doorbloeding leidt. Meestal valt het verloop van een dergelijke, zeer ernstige gebeurtenis wel mede, maar toch... een maagbloeding is iets ernstigs en een reden om met de grootste snelheid geneeskundige hulp in te roepen. (Zoolang er geen dokter is late men den zieke doodstil liggen. Men beproeve niet om uit te maken of, indien de zieke bloed braakt, dit bloed uit de longen of uit de maag komt. Dit zal de dokter wel beslissen. Men moet den patiënt zoo kalm mogelijk houden en nieuwsgierigen en belangstellenden de kamer uitzetten). Vreet de zweer door, zonder een bloedvat te openen, dan kan ten slotte ook de geheele maagwand doorboord worden en ontstaat de maagdoorbraak of maagperforatie. De verschijnselen hiervan beschrijf ik niet. Zij zijn zoo heftig, dat men wel steeds een dokter zal laten komen. (Merkwaardig is het, dat men in zulke dringende gevallen slechts zelden naar den kwakzalver loopt. Zou de leek misschien toch bij intuïtie gevoelen, dat het beter is zijn lichaam aan iemand toe te vertrouwen, die iets van dat lichaam afweet?) Bij de maagdoorbraak kan alleen oogenblikkelijke operatie redding brengen, terwijl zonder onmiddellijke operatie de dood met volkomen zekerheid spoedig volgt. Welnu als ik nu vertel, dat ik in 10 jaar zes patiënten met maagbloedingen heb behandeld, waar de kwakzalver de dolzinnigste dingen mee had uitgehaald en dat ik drie patiënten met maagdoorbraak heb gezien (waarvan er twee ondanks operatie zijn overleden) die hun doorbraak aan het geknoei van onbevoegden te danken hadden, dan zal de lezer begrijpen, waarom ik het gaan naar kwakzalvers als een domme en bovendien dure poging tot zelfmoord beschouw.

Daarbij spreek ik hier alleen over de maagzweer en nog niet eens over de gevallen van maagkanker (waarover ik het spoedig zal hebben), waar alleen bij vroegtijdig herkennen der ziekte genezing mogelijk is, doch waarbij de kwakzalver door zijn absolute onwetendheid het goede oogenblik voor operatie laat voorbijgaan. Men beweert wel eens, dat wij, medici, zoo op de kwakzalvers gebeten zijn, omdat zij ons financieel nadeel toebrengen. Hoe komt men toch aan die bewering? De ervaring leert toch, dat de kwakzalver voor den dokter een bron van inkomsten is. Aan niets kan de medicus zooveel verdienen, als aan den door den charlatan verknoeiden en verprutsten pa-

tiënt. Een ziekte die bij normale behandeling een zekeren tijd zou duren, duurt veel en veel langer (indien genezing nog mogelijk is) indien de onbevoegde eerst zijn „bekwaamheid” erop heeft gedemonstreerd. Neen, als wij op den kwakzalver gebeten zijn, dan is het, omdat ieder kwakzalver is een onbevoegde wien zelfs de meest elementaire kennis van geneeskunde ontbreekt en die dus door valsche en bedriegelijke voorstellingen de gezondheid van zijn patiënten aan zijn geldzucht opoffert. Want dat de kwakzalver aan zijn eigen verhalen gelooft, is uitgesloten. Afgescheiden van het feit, dat de zieke charlatan wel degelijk medische hulp inroept (ik behandelde een „somnabule”, die in den lach schoot toen ik haar vroeg, waarom zij haar eigen kruiden niet slikte) zal geen kwakzalver ter wereld zijn horloge bij den koekbakker laten repareren of zijn electrisch licht door den vuilnisman laten nazien.”

INGEZONDEN.

Hooggeachte Heer.

Ik was dezer dagen bij een kennis van mij, een dame, in Arnhem. Het is een dame, zooals er meer zijn, die wat haar onder den neus krijgen en zich verbeelden dat zoo iets verschrikkelijk is.

Natuurlijk werd een *ontharingsmiddel* gekocht en de bovenlip er mede bewerkt. Eenige uren later moest de zalf weer worden verwijderd en waarlijk de haartjes gingen mede, doch..... zij kwamen weer op, als gras dat was gemaaid! En dat was toch de bedoeling niet!

Toevallig was een beetje van het vocht gemorst en ziet, het droogde op en liet een lood- of tinachtige neerslag na. Dat vond de dame, even als ik, verdacht. Zij gebruikte den rommel niet meer en gaf mij het overschotje, wetende dat ik er wel weg mee weet.

Ik ben zoo vrij U het restje te zenden, want ik vermoed dat het een gevaarlijk goed is, omrede het zulke verdachte verschijnselen achter liet na verdamping.

Hoogachtend,

W. H. B.

Het middel genaamd: *Bazin Cream* en uit *New-York* afkomstig, is, volgens het onderzoek van den heer N. KEULEMANS, een papje van *bariumsulfide* met wat vrije zwavel en *bariumhydroxyde*, waarvan, vooral wat de eerste stof betreft, veelvuldig als *ontharingsmiddel* wordt gebruik gemaakt.

Doelmatig aangewend, gelooven wij niet, dat het goedje gevaarlijk is.

RED.

Zeer Geachte Redactie,

Een mijner kennissen, die, volgens diagnose van haar huisdokter, aderverkalking heeft, en den laatsten tijd vele en zware neusbloedingen heeft, heeft zich door een drogist het middel „*Hamamelis*” laten aanpraten. De dokter schreef bloedstelpende watten voor.

Het is mij gelukt deze kennis alsnog te weerhouden, het door den Drogist aangeprezen middel te gebruiken.

Is U dit middel bekend en dient het gebruik ervan te worden afgeraden. Bestaan er ook artsen, specialisten voor lijders aan aderverkalking? Wanneer U mij hierop eenig antwoord wil doen toekomen, verplicht U mij ten zeerste. In beleefde afwachting,

Hoogachtend,

Uw dienstwaardige
J. B. P.

Bovenstaande vraag komt ons belangrijk geene voor om haar in het openbaar te beantwoorden, teneinde ook anderen in de gelegenheid te stellen van dat antwoord kennis te nemen, 't welk laatste toch ons hoofddoel is.

Tot ons leedwezen kunnen wij echter niet volledig zijn omdat wij het bedoelde middel (zijnde een *homoeopathisch* middel) niet met kans op succes aan een onderzoek kunnen onderwerpen en wij ons moeten bepalen tot hetgeen de daarbij behorende brochure ons leert. En ook dit valt ons moeilijk, want de brochure die tot tiel draagt:

„*Hamamelis* een voortreffelijk Amerikaansch „Geneesmiddel bewerkt door Dr. GUSTAV PUNL-„MANN, (Gratis Uitgave van Dr. Willmar Schwabe, „Zaandam)“ bevat de waarschuwing: „*Nadruk wordt strafrechtelijk vervolgd.*”

De *Hamamelis-preparaten* worden, naar wij meenen, in de homoeopathie vrij veel aangewend; zoo vinden wij in de brochure o.a. aangegeven, bij val, slag, kneuzing, brandwonden, bloeduitstortingen van verschillenden aard, neusbleeding, longbloeding, bloedbraking, reumatische pijnen, steenpuisten, spataderen, smetten van kinderen, oogpijnen, zweren aan scheenbeen of voeten, heeschheid en nog verschillende andere kwalen.

Wij wagen het niet, als zijnde niet op de hoogte van de homoeopathische geneeswijze een oordeel te vellen over de *doelmatigheid* van het middel bij de *zoo zeer verschillende kwalen* maar het komt ons *vreemd* voor (zacht uitgedrukt) dat, onder die talrijken, *van aderverkalking geen sprake is*. Zou de „drogist“ zijn *bevoegdheid* (?) soms zijn te buiten gegaan?

Hoe het zij, wij bevelen ten sterkste aan, in het aangehaalde geval, het advies van een *bevoegd geneeskundige* in te roepen; wij, voor ons, moeten ons van af — of aanraden onthouden.

Ook op het laatste deel van de vraag moeten wij het antwoord schuldig blijven, wij zouden buiten ons boekje gaan. RED.

RECHTSZAKEN.

Zelfgeneezing.

Het gerechtshof te Arnhem heeft, in hooger beroep in de zaak van J. S. te Arnhem, (zie ons vorig no.) het vonnis van den kantonrechter vernietigd en opnieuw rechtdoende verdachte veroordeeld tot f 30.— boete subsidiair vijftig dagen hechtenis.

Weer de oude bekende.

In hooger beroep werd door de rechtbank te Middelburg behandeld de zaak tegen F. H., zich uitgevende voor helderziende, wonende te Rotterdam, welke vrouw wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde door den Kantongerechter te Middelburg d.d. 4 Juni j.l. werd

veroordeeld tot 2 maal 2 maanden hechtenis.

Aan de *Prov. Zeeuwsche Middelb. Ct.* ontleenen wij het volgende verslag:

Verdachte was niet verschenen. Haar gemachtigde Mr. J. J. W. Pompe van Meerdervoort te Rotterdam, verklaarde dat verdachte in hooger beroep was gekomen, omdat wanneer de Rechtbank niet tot de overtuiging mocht komen dat hier een strafbaar feit zou zijn gepleegd, zij verdachte zal vrijspreken, en in het tegenovergestelde geval tot een geldboete zal veroordeelen.

Evenals voor het Kantongerecht, werden thans verschillende personen als getuige gehoord, die met verdachte in overleg waren getreden.

Uit hun verklaringen bleek dat verdachte zich in hoofdzaak bepaalde tot het verstrekken van kruiden aan hare cliënten die z.g.n. bloedzuiverend zouden werken. Deze betaalden dan f 1.— voor urineonderzoek en als regel f 5.— voor de verstrekte kruiden enz.

Verdachte had te Middelburg boekjes doen verspreiden waarin stond dat zij iedere week te Middelburg was te spreken en die daarmede dankbetuigingen inhielden van personen die door verdachte van hun kwaal zouden genezen zijn. Tegen haar cliënten zeide zij dat zij die genezingen met „Gods hulp“ had gedaan en dat zij met die hulp ook hen zou behandelen omdat die de middelen moest zegenen.

De Officier van Justitie zeide dat door de getuigenverklaringen de feiten zijn komen vast te staan. Omdat verdachte bezwaar heeft tegen hechtenis, is zij in hooger beroep gekomen, doch spreker kan geen termen vinden in deze zaak een geldboete te eischen, omdat verdachte, zooals uit het Maandblad tegen de Kwakzalverij blijkt, reeds sedert 1923 met hare praktijken bezig is en toen reeds tot een zware geldboete werd veroordeeld. De gemachtigde zegt nu wel dat verdachte met haar handelingen zal ophouden, doch spreker is van oordeel dat we dat zullen hebben af te wachten. Vroeger was verdachte kaartlegster en thans geeft zij zich uit voor helderziende.

De Officier van Justitie eischt bevestiging van het vonnis waarvan beroep.

Verdediger Mr. Pompe van Meerdervoort zegt dat verdachte wel degelijk opgehouden heeft met haar praktijken. Spreker verzekt de Rechtbank de door den Kantongerechter opgelegde hechtenis te vervangen door een gelabete, hetgeen de bedoeling is geweest van het hooger beroep.

De rechtbank heeft verd. veroordeeld tot twee maal f 100.— boete subs. twee maal 20 dagen hechtenis.

CORRESPONDENTIE.

Dr. J. F. M. F. v. H. te Z. Dank voor het gezondene; in 't volgend no.

Red. Kamper G. Wij deelen uw gevoelen

aangaande de opmerking omtrent den hardhandigen boerenzoon, van wien in ons vorig no. sprake was. De man had zelf schuld; wat moest hij met den kwakzalver doen?

Het ons toegezonden bericht namen wij destijds, zonder commentaar, over.

J. H. G. de W. te R. Wij danken u voor de toezending van de brochure over *Sirup Felmel*. Niettegenstaande de zeer overdreven reclame, rekenen wij het middel meer tot de *specialité's* dan tot de kwakzalversmiddelen.

In de *Voorschriften van Specialité's*, uitgegeven door de Ned. Maatsch. t. bev. der Pharmacie (1927) is, onder den naam: *Sirupus Kreosoli comp.* een recept vermeld, waarnaar door elken apotheker, als de medicus het noodig oordeelt, de stroop kan worden bereid.

H. W. K. te D. De u gezonden Maandbladen betreffende de toestellen van *Wijnberg* en *Wohlmüt* zullen u wel tot voorzichtigheid hebben aangemaand.

L. M. V. te Z. In dank ontvangen. Het door u genoemde zout is o. i. geen kwakzalversmiddel. Er zijn streken, ook in ons land, waar het gebruik, *altijd op advies van een medicus*, nuttig kan werken.

S. te V. De z.g. *natuurgeneesmethode van Jonkers* is door ons, ten deele, besproken in het Maandblad van Mei 1929. Misschien komen wij er spoedig op terug. Dank voor de toezending der brochure.

A. C. te D. Van *Uggdrasyl* bestaan preparaten van verschillende samenstelling, 13 soorten, die, ook al *daardoor* geen vertrouwen wekken.

Door het Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek werd „No. 7“ onderzocht, met de volgende uitkomst:

„Het plantenpoeder bleek zoo fijn verdeeld „en zoo heterogeen van samenstelling, dat het niet „doenlijk was de bestanddeelen te identificeren”.

In „No. 4“, van onzentwege door den heer KEULEMANS onderzocht, konden eenige *Senna-bladen* worden aangetoond.

Zie ook het resultaat verkregen in het *Centr. Labor. v. d. Volksgezondheid*, vermeld in dit Maandblad onder de „Berichten”.

Motio 1916 enz. te U. Slechts wanneer gij u aan ons bekend maakt (op onze stilzwijgendheid kunt gij staat maken) zullen wij nota van uw schijven nemen. Wij moeten toch zekerheid hebben dat wij niet met kwakzalvers of hunne helpers te doen hebben.

M's Advertentie-bureau. Op het verschijnen van het tijdschrift *Voeding en Hygiëne* hebben wij reeds vroeger (Sept. 1926) uitvoerig de aandacht gevestigd.

— Jungborn Zout wordt aangekocht en onderzocht. De bespreking van enkele andere middelen meest tot een volgend no. worden uitgesteld.

Advertentiën.

K 1 K 2

SLECHTHOORENDEN

Het Centraal Magazijn

der Vereniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad heeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen. Tevens bureau van advies op all rlei gebi d. voor slechthoorenden. Adres: MeJ. TINE MARCUS, 2e Secretaresse der Vereniging, Middelwijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest

GENEESMIDDELEN IN DE PRACTIJK

PRIJS GEB. f 1.50

DOOR TH. J. D. J. HARINGX en Dr. F. W. VAN HAAFTEN Een handig, beknopt boekje, dat juist datgene behelst wat de verpleegster noodig heeft. Het Ziekenhuis.

Het bevat zoo veel nuttige mededeelingen over het aanwenden van de voornaamste geneesmiddelen, dat een verpleegster op elke bladzijde haar voordeel kan opdoen. Pharmac. Tijdschrift.

Vraag het Uw boekhandelaar ter inzage

Kennismaking beteekent aanschaffing 232 blz., met alfab. registers

UITGAVE VAN P. NOORDHOFF N.V., GRONINGEN.

DE KWAKZALVERS MIDDELEN

HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN DIE BIJ HET GEBRUIK BREIGEN, volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916). PRIJS f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Pemningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam. K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: MR. P. W. DE KONING, te Amsterdam, Voorzitter; E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; MR. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; MR. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; MR. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; MR. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; C. G. WINDEMÜLLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialités worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonné's bij den Secr.-Peningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootekerkplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Agenda voor de Alg. Vergadering. — Herdenking van het 50-jarig bestaan. — Hoofdartikel: Nog eens Brook's breukverband-apparaat. — Berichten: Volksgezondheid. — Mededeelingen van verschillenden aard: Rijks-Instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek. — Gufefin. — Toco-tholin. — Kruidengeneeswijze „Alpina”. — Aambeienzalf van de Salamander. — Rechtszaken: Natuurgeneeskundige. — Mej. Ha-verhoek. — Correspondentie. — Advertenties:

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

Ledenvergadering op Zaterdag 15 November 1930, 's namiddags te 2 uur in Americaln Hotel te Amsterdam.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen der vorige vergadering.
3. Jaarverslag over 1930. (Zie maandblad Mei 1929).
4. Rekening en verantwoording over 1929. (id.).
5. Verslag der Commissie voor het nazien der rekening over 1929 en benoeming der Commissie 1930.
6. Verkiezing van 3 bestuursleden.
 - a. C. G. Windemüller, Vaassen (aftr.).
Dr. Bekenkamp, Inspecteur Volksgezondheid, Groningen.
 - b. Mr. A. Lind, Amsterdam (aftr.).
Mr. Knuttel, Ambtenaar O.M., Assen.
 - c. Mr. A. A. Cnopius, Arnhem, (aftr.).
Mr. Hoyer, Off. v. Justitie, Haarlem.
7. Besprekingen voorbereiding van de herdenking van het 50-jarig bestaan der Vereeniging.

Na de vorige opgave werd ontvangen voor de viering van het 50-jarig bestaan der Vereeniging van A.K. te A. f 3.—.

Totaal ontvangen of toegezegd f 833.50.

Ter vermindering van onkosten en moeite worden zij, die giften toezegden, verzocht het bedrag te storten op de giro-rekening der Vereeniging postgiro 32237, of giro Gem. Amsterdam K 1672

De Secretaris-Peningmeester,
N. KEULEMANS.

NOC EENS BROOK'S BREUKVERBAND-APPARAAT.

Naar aanleiding van ons artikel in ons September no. ontvingen wij een uitvoerig schrijven van **Brook's Rupture Appliance Co.** waarin het goed recht van de Maatschappij wordt uiteengezet en ons wordt aangeboden een onderzoek in te stellen bij den Directeur om aldus, „rechtstreeks iets te weten te komen over de zaak van Brook's.”

Wij moeten voor dit aanbod beleefd bedanken. Waar wij het apparaat zelf niet besproken hebben, ons slechts bepalende tot **de wijze van reclame**, het aan de geneeskundigen overlatende hun oordeel omtrent de aanschaffing van het apparaat te vellen. Waar wij verder in het door ons ontvangen schrijven weer niets anders zien dan een nieuwe reclame ('t geen wij van het standpunt van de schrijvers best kunnen begrijpen) zoo zal men ons ten goede houden, dat wij **onze kolommen** daarvoor niet beschikbaar stellen. Ons dunkt, de ervaring leert het, dat andere bladen gaarne gastvrijheid verleen.

Trouwens waar zou het heen, wanneer wij gevolg gaven aan het verzoek der firma?

Andere firma's zouden op hetzelfde kunnen aandringen en waar blijft dan onze **zelfstandigheid**, die wij in onzen strijd, zoo zeer noodig hebben?

Een enkel voorbeeld moge deze bewering duidelijk in het licht stellen: In de laatste weken verscheint in verschillende bladen de volgende advertentie, onder de rubriek „Ingezonden Mededeelingen”, waarvan wij een gedeelte overnemen: „Breuken kunnen zij genezen?”

5.000.000 Personen uit alle landen der wereld zijn bevrijd van het lijden en de gevaren die deze gevaarlijke gebrekkigheid met zich brengt, dank zij de toepassing van de **werkelijk uitstekende methode** die de **Etablissements A. Claverie**, te Parijs uitgevonden hebben en welke zij sedert veertig jaar zonder ophouden perfectioneeren.

8.000 Doctoren-Geneesheeren bevelen haar aan hun zieken aan; 25 maal Grand Prix, Hors Concours en Jurylid op de voornaamste internationale Tentoonstellingen hebben de vooraanstaande plaats gewettigd welke de Etablissements/Claverie in Europa innemen evenals de doeltreffende werking van hun onvergetelijke medische scheppingen.

Lijdt dus niet langer meer. Bezoekt den Doc-

tor Specialist bij zijn aanstaand bezoek: Hij zal U gratis, en zonder eenige verbintenis Uwerzijds alle inlichtingen en verklaringen geven, welke gij maar wenscht. (hij spreekt Hollandsch).

Hij zal zijn apparaten bij zich hebben.

Het zou heel onvoorzichtig zijn, indien U deze gelegenheid voorbij liet gaan.”

Wie heeft nu gelijk? De firma **Brook's** of **Claverie** en misschien nog enkele anderen, die zich op hetzelfde gebied bewegen?

Allen komen met **de noodige attesten** van uitstekendheid.

Wij hebben geen lust ons in die onderlinge geschillen te mengen te meer, daar wij geleerd hebben niet te veel vertrouwen te hechten aan die, van de zijde der belanghebbenden, gepubliceerde getuigschriften.

Vandaar onze raad: stelt vertrouwen in uwen geneesheer, volgt zijn advies en laat u niet door al te veel reclame van dezen goeden weg afbrengen.

BERICHTEN.

Volksgezondheid. Verschenen zijn No's 9 en 10 (September en October 1930) van de verslagen en Mededeelingen betreffende de Volksgezondheid.

Mededeelingen van verschillenden aard

Rijks-instituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek.

(Vervolg).

Kafa poeders

De Kafa poeders zijn samengesteld door de Pharmacie principale Genève.

Reclame: Zenuwpijnen, hoofdpijn, migraine, heuppijnt, enz., worden door het gebruik van Kafa poeders genezen.

Gebruiksaanwijzing: Bij geregeld terugkomende gevallen van migraine en zenuwpijnen neemt men een of twee poeders met een half uur tusschenruimte. Als regel gebruikte men niet meer dan vier poeders per dag.

Een onderzoek van Kafa poeders werd gepubliceerd in het orgaan van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij no. 6, 1927. Gevonden werd phenacetine, pyramidon, coffeine en melksuiker en wel van twee eerstgenoemde stoffen vrij veel.

Uitkomsten van het onderzoek: Het gewicht van een poeder bedroeg 913, 968 en 905 mg., ge-

middeld: 930 mg. De samenstelling komt overeen met de opgegeven bestanddeelen nl. phenacetine, pyramidon, coffeïne en suiker, bovendien werd nog melksuiker aangetoond. Benaderende kwantitatieve bepalingen leverden het volgende resultaat; phenacetine pl.m. 25 pct., pyramidon pl.m. 9 pct., coffeïne pl.m. 6 pct.

FENKOLINE.

Volgens etiket druivenborstsiroop bereid met honing, venkel en anijs. Geneest de hardnekkigste hoest. De naam van den fabrikant wordt niet vermeld, alleen is op het etiket aangegeven Pharm. fabriek Den Haag.

Uitkomsten van het onderzoek: Bruine stroopachtige vloeistof, met een reuk, die slechts zwak aan venkel en anijs herinnert. Het aschgehalte bedraagt 0.28 pct. De stroop bevat invertsuiker, bovendien kon een kleine hoeveelheid salicylzuur worden aangetoond. Alkaloïden zijn afwezig.

Fenkoline bestaat dus uit een invertsuiker houdende vloeistof, gearomatiseerd met venkel en anijs, waaraan een weinig salicylzuur waarschijnlijk als conserveermiddel is toegevoegd. De invertsuiker is waarschijnlijk in den vorm van honing aanwezig.

NOBLINO SIROOP EN NOBLINO OLIE.

Fabriek: I. Eelman. Fabriek „Noblino”, Scheldestraat 165, 's Gravenhage.

Samenstelling: Niet vermeld.

Noblino siroop.

Gebruiksaanwijzing: kinderen van 1 tot 12 jaar 3 maal per dag een eetlepel, kinderen van 12 jaar en ouder 4 maal per dag een eetlepel.

Reclame: Zeker werkend geneesmiddel tegen klieren. In de verpakking is een kleine brochure aanwezig, getiteld: Klierziekte, kenmerken en haar genezing, waarin naast een aanprijzing van het preparaat, als eenig onfeilbaar middel, vele dankbetuigingen van verbruikers voorkomen. In de brochure is tevens aangenomen een aanprijzing van Noblino olie, een preparaat dat bij gebruik genezing der urinewegen waarborgt en de hevigste pijnen doet ophouden. Voor genezing is het gebruik van 3 flacons voldoende.

Een waarschuwing tegen Noblino siroop komt voor in het Maandblad van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij no. 2, 1929. Volgens een ingesteld onderzoek bestond het preparaat uit verdunde keukenstroop.

Uitkomsten van het onderzoek: De inhoud van de flesch bestaat uit een lichtbruine zwak zuur reageerende strooperige vloeistof, die alle kenmerken vertoont van keukenstroop. Na destillatie kon een weinig alcohol worden aangetoond. (ongeveer 4 pct.). Het aschgehalte bedraagt 2.1 pct. (Voor keukenstroop is een aschgehalte tot 4 pct. geoorloofd).

Het preparaat bestaat uit keukenstroop, waaraan een weinig alcohol is toegevoegd.

NOBLINO OLIE.

Reclame: zie Noblino siroop.

Gebruiksaanwijzing: 3 maal per dag een eetlepel.

Uitkomsten van het onderzoek: Blauwgroen gekleurde, neutraal reageerende, strooperige vloeistof. Aangetoond werd glycerine.

Andere werkzame bestanddeelen werden niet gevonden.

Noblino olie bestaat uit glycerine, gekleurd door een blauwe organische kleurstof.

Conclusie: Het is overbodig uitdrukkelijk de waardeloosheid dezer middelen te vermelden. Dr. E. HOEKSTRA's BEROEMDE HOEST-PILLEN.

Fabriek: Niet bekend. Hoofddepôt: H. Sanders, te Amsterdam.

Samenstelling: Niet vermeld.

Uitkomsten van het onderzoek: Harde slordig afgewerkte pillen, ongelijk van vorm en gewicht (135 tot 215 mg.); met zoethoutpoeder bestoven.

Fijngewreven leveren de pillen een roodbruin poeder; de smaak is aanvankelijk flauw, later eenigszins scherp.

Het oplosbare bevat antimonium. Het poeder der pillen geeft bij koken met zoutzuur zwavelwaterstof. De aanwezige antimoonverbinding is dus in verband met de bruinroode kleur, antimoonsulfide (goudzwavel).

In het poeder der pillen zijn, naast talk, nog fragmenten van bladeren te herkennen. Met zekerheid kon daarin de aanwezigheid van sennabladvastgesteld worden. Alkaloïden werden niet aangetroffen.

MAXIMA DOCTRINA

Fabriek: J. van Oostrum, 's Gravenhage.

Reclame: Aanbevolen als Anti-Tuberculose-middel.

Fabriek verspreidt tevens een boekje, waarin o.a. beweerd wordt, dat Maxima Doctrina, voor „het volmaakte geneesmiddel tegen tuberculose” moet gehouden worden.

Prijs: fleschje inhoudende 30 gram vloeistof f 1.50.

Gebruik: 4 maal daags 25 druppels.

Uitkomsten van het onderzoek: Genoemd middel werd reeds eerder onderzocht, het werd toen onder den naam „drankje tegen tuberculose” ingezonden.

Ook nu weer bleek het ingezonden drankje te bestaan uit een bruinachtig, alcoholisch plantenaftreksel waarvan de identiteit niet bepaald kon worden.

Na verdampen op het waterbad blijft een zwak bitter smakende rest achter. Werkzame bestanddeelen werden niet aangetoond, wel alcohol en een geringe hoeveelheid reduceerende suiker.

Concentrated Compound ESSENCE of CINNAMON with QUININE.

Fabriek: W. Browne & Co. Londen.

Samenstelling volgens den fabrikant: Slechts de aanduidingen in den naam van het preparaat.

Uitkomsten van het onderzoek: Oranjekleurige, naar kaneel en alcohol riekende en smakende, heldere vloeistof, die op de tong een brandend gevoel te voorschijn roept.

De vloeistof reageert zwak zuur, zij wordt met water troebel; bij staan scheiden zich daarna op den bodem donker oranjegekleurde oliedruppels af.

De droogrest bedraagt ongeveer 1 pct.; zij bestaat uit kininehydrochloride en een weinig oranje kleurstof. Het alcoholgehalte, berekend uit het soort. gewicht en de refractie van het destillaat, is ongeveer 60 pct. In spiritus van deze sterkte kan 1 pct. kaneelolie in oplossing zijn.

Het preparaat is vermoedelijk een ongeveer 1 pct. oplossing van kaneelolie en ongeveer 1 pct. kininehydrochloride in spiritus van 60 pct., gekleurd met een oranje kleurstof.

BEKRA-ZWACHTEL.

Fabriek: Onbekend.

Samenstelling: Niet vermeld.

Reclame: Ter behandeling van brandwonden.

Uitkomsten van het onderzoek: 8 cm. breede zwachtel, die uit een, met geel gekleurde vetmassa doortrokken, weefsel (cambric) bestaat.

De vetmassa kan met warmen aether aan den zwachtel onttrokken worden. Bij bekoelen zet zich uit de aetherische oplossing een kleuroos vlokkelig neerslag af (was). De vetmassa maakt ruim 60 pct. van het gewicht van den bekra-zwachtel uit. Deze massa riekt naar raapolie en

bezit de eigenschappen van een mengsel van raapolie en geel was. Andere bestanddeelen werden niet aangetroffen. De bekra-zwachtel is vermoedelijk een cambric-zwachtel, die gedrenkt is met een mengsel van olie (waarschijnlijk raapolie) en geel was.

BOXBERGERS KISSINGER ENTFETTUNGSTABLETTEN.

Fabriek: Boxberger Hof-apotheek, Bad Kissingen.

Reclame: Ontvettingstabletten.

Gebruik: Voor het slapen 1—2 tabletten.

Samenstelling volgens den fabrikant: Sal. Therm. Kissing 0,05, Extr. Rhei 0,05, Extr. Cascar. Sagrad 0,03, Magnes. ust. 0,02, Natr. cholein 0,01. frei von Schilddrüse, Jod und Phenolphthalein.

Uitkomsten van het onderzoek:

Ingezonden zijn 10 gecandeerde en verzilverde pastilles.

De van de candeerlaag ontdane pastilles zijn donker zwartbruin gekleurd en smaken bitter.

Microscopisch zijn elementen van den bast van Rhamnus Purshianus en van rhabarberwortel te herkennen.

Aloë en phenolphthaleïne zijn afwezig.

Het gemiddelde gewicht der pastilles is pl.m. 400 mg.

Natr. cholein. kon niet worden aangetoond hetgeen wellicht aan de aanwezigheid van slechts een kleine hoeveelheid moet worden toegeschreven. Het is mogelijk, dat Extract. Rhei en Extr. Cascar Sagrad. aanwezig zijn, daar naast werden echter ook de niet vermelde pulv. Rhei en pulv. Cascar. Sagr. aangetroffen.

Eindelijk moet er op gewezen worden, dat het gevonden aschgehalte van 25 mg. per pastille niet in overeenstemming is met de opgegeven aanwezigheid van 50 mg. Kissingerzout en 20 mg. magnesia. Zelfs is de aanwezigheid van het zout zeer twijfelachtig, op grond van de uitkomsten van het kwalitatief onderzoek.

Het zijn dus laxeerpastilles die evenwel niet nauwkeurig de aangegeven samenstelling bezitten. (Wordt vervolgd).

CUTEFIN.

Op onderstaande advertentie, o.a. voorkomende in „Pniël” Weekblad voor het Christelijk gezin en in **De Cooi en Eemlander** werd onze aandacht gevestigd:

„Dankbetuiging.

„Ieder, die aan **rheumatiek, Ischias of Jicht** lijdt deel ik gaarne **kosteloos** mede, wat mijne vrouw spoedig en goedkoop genas. 12½ cents retourporto verzocht. Hs. Müller, Obersekretär a. D., Dresden 253, Neustädter Markt 12.”

Op onze aanvraag ontvingen wij een in 't Nederlandsch gestelden brief inhoudende den raad om ons te wenden tot de firma **Max Reissner** te Berlijn. Toen aan dien raad gevolg was gegeven, werd ons inderdaad een fleschje **Cutefin** en 'n brief, waaraan wij het volgende ontleenen:

Uw opdracht wordt heden door de apotheek uitgevoerd.

Ik wil bij deze gelegenheid niet nalaten U er opmerkzaam op te maken, dat het preparaat **Cutefin** er op berekend is, dat het slechts in heele kleine hoeveelheden wordt ingenomen, zulks echter voor een bepaalden tijd, al naar gelang van den aard der ziekte tot 3 weken toe, hetgeen ook blijkt uit de gebruiksaanwijzing, welke bij alle fleschjes is gevoegd.

Waar U nu echter slechts 1 fleschje besteld heeft, wordt de behandeling, die achter elkaar moet plaats vinden, halverwege gestaakt, waarom U niet in staat zult zijn, vast te stellen (hetgeen toch juist de hoofdzaak is) of het middel U het gewenschte resultaat brengt!

Ik zeg U dit uitdrukkelijk, want ik zou in

geen geval willen, dat U Gutefin de schulde geeft, als U na gebruik van een fleschje niet veel beterschap gewaar wordt; **Gutefin is n.l. geen bedwelmingsmiddel**, dat de pijnen tijdelijk stilt, doch het moet de kwaal bij den wortel aangrijpen en de kern der ziekte doen verdwijnen, en tot dit doel, om de goede uitwerking te verkrijgen, moet het **heel langzaam** naar het bloed gedreven worden, hetgeen alleen in den loop van een kuur kan geschieden; voor een dergelijke kuur heeft men 6—12 fleschjes noodig.

Dat het middel inderdaad een zeer sterke werking uitoefent, is aan geen twijfel onderhevig; de talrijke dankbetuigingen waarvan ik er U eenige, die op den laatsten tijd betrekking hebben, tegelijk met een brochure laat toekomen, bewijzen het voldoende.

Ik beveel U aan de waardeeringen zeer opmerkzaam door te lezen en U zult geheel zelf kunnen beoordeelen met welk voortreffelijk medicament U te doen heeft en hoe U over de verdere aanwending er van zult oordeelen.

Hoogachtend. MAX REISSNER"

Het ontvangen fleschje van 10 C.c. inhoud droeg de volgende opgaaf van de samenstelling der inhoud: Vinca Minor, Betula-alba, Capsella bursa pastoris, Sulfur D 2, Nux vomica D 4, Glycerin pur., Alcohol, Aqua destillata.

Blijkbaar hadden wij dus te doen met een **homeopathisch** middel, waarvan het onderzoek wel tot geen resultaat zou leiden. Aangenomen evenwel dat de versterkte opgaaf juist is, dan rijst bij ons de vraag, gezien de wijze waarop het middel aan den man wordt gebracht en waarop afnemers in ons land worden gezocht, of soms een aanmaning tot voorzichtigheid onzerzijds gewenscht is. Wij meenen van wel en werden in die meening nog versterkt, door de toezending van een groote hoeveelheid brieven (in het Nederlandsch gesteld) en attesten in het Duitsch. Die zending, afkomstig van een zeer ontwikkeld persoon, had zóózeer het wantrouwen van dezen opgewekt, dat hij er niets voor voelde het middel te bestellen en ons daarom de papieren zond met de opmerking:

„U weet er waarschijnlijk wel een nuttig gebruik van te maken.”

Wij gelooven het wel en zullen daartoe uit de brieven een en ander (onze ruimte is beperkt) over nemen. Over de attesten kunnen wij zwijgen; onze lezers weten, met ons, welke waarde daaraan te hechten is.

Na ontvangst van den, ook aan ons gericht brief van den Obersekretär Muller, waarin naar de firma te Berlijn verwezen werd, werd vandaar de campagne geopend.

Wij citeeren het volgende:

Brief van 15 Augustus '30.

„Van een vroegere patient verneem ik, dat U naar het door hem gebruikte middel tegen jicht, ischias, rheumatiek enz. heeft geïnformeerd, zulks doordat hij daarin genezing heeft gevonden.

Waarschijnlijk heeft U zelf of iemand van Uwe familie eene dergelijke kwaal, waarvoor U het medicament graag wilt gebruiken. Het middel „Cutefin”, waarom het hier gaat, heeft reeds ongelooft veel menschen geholpen en haast iedereen, die het heeft gebruikt, verheugt er zich in, het verder te kunnen aanbevelen.

Ik veroorloof mij U hierbij eenige afschriften van mededeelingen en blijken van waardeering toe te zenden van patienten, die allen uit eigen beweging hunnen dank hebben uitgesproken. — U kunt daarin zien, welke **grote voordelen** het middel „Cutefin” tegenover andere preparaten moet hebben, **als daarmee dergelijke gunstige resultaten zijn bereikt**. Het zou te ver voeren, alle namen van menschen, die genezen zijn, te publiceeren; ik laat echter nog enkele lijsten met talloze dankbetuigingen samenstellen, die ik U eveneens van tijd tot tijd zal toezenden.”

Hoogachtend,

MAX REISSNER"

Brief van 22 Augustus.

„Eenigen tijd geleden heb ik U eenige mededeelingen omtrent het middel „Cutefin” toegezonden.

Daaruit zal U zeker wel gebleken zijn, hoe uitstekend het preparaat is. Immers kunnen, zoo als zulks ook de boven gedrukte afschriften vermelden, de origineele mededeelingen worden ingezien, zoodat aan de echtheid niet getwijfeld kan worden.

Dergelijke berichten en dankbetuigingen komen dagelijks binnen een bewijs, dat het middel overeenkomt met de aanbevelingen.

Tot mijn spijt bleven Uwe berichten uit; blijkbaar heeft U reeds vele medicijnen gebruikt zonder eenig succes gehad te hebben en heeft U nu tegen alle medicamenten een zeker wantrouwen. Dit is op zich zelf wel te begrijpen, doch **U doet U zelf onrecht aan, als U het middel „Cutefin” tot dezelfde categorie preparaten rekent!**

Al de U toegezonden dankbetuigingen moeten U hebben aangetoond dat het hier een medicament van hooge waarde betreft, welks resultaten als eenig moeten worden beschouwd. Dergelijke blijken van waardeering zullen U toch moeten overtuigen, dat „Cutefin” het middel is, dat U sedert langen tijd zocht.

Er bestaat niets beters, want het is het beste middel tegen jicht, ischias, rheumatiek enz.”

„Thans is het de tijd om - in plaats van een dure badreis eene kuur met „Cutefin” door te voeren.

Het grootste bezit is een goede gezondheid!

Als U er prijs op stelt, gezond te worden, maak dan van de goede gelegenheid gebruik. Nu — onmiddellijk. De behandeling met „Cutefin” is gemakkelijk en goedkoop en stoort U niet in Uw beroep.”

Brief van 5 September.

„Reeds eenige malen was ik zoo vrij U te schrijven en U op het uitstekend middel „Cutefin” attent te maken. — U heeft er kort geleden naar geïnformeerd, waarom ik veronderstel, dat U lijdende is en het plan heeft gehad er iets tegen te doen, doch daarvan weer hebt afgezien.

De oudmeester Goethe heeft gezegd:

„De dingen zitten in het zadel en leiden den mensch”, terwijl het omgekeerd moet zijn, d.w.z. dat de dingen door den mensch moeten worden geleid! Deze woorden zijn van bijzondere toepassing op ziekten, d.w.z. een ziekte wordt door velen als iets onveranderlijks, om zoo te zeggen, als een noodlot beschouwd. — Deze onverklaarbare onverschilligheid en apathie zijn ten eene male onbegrijpelijk!

Weest meester en onbetwistbaar dictator van Uwe gezondheid.

Het spreekwoord zegt: „Stel niet uit tot morgen, wat gij heden doen kunt”; indien U dus van plagende pijnen verlost wilt worden en niet wilt bezwijken in den strijd om het bestaan moet U terstond zonder uitstel, voor het herstel van Uwe gezondheid zorgen, hegeen zeker het beste en het vlugst geschiedt met behulp van het onovertroffen kruidenmiddel „Cutefin”.

Hoogachtend,

MAX REISSNER"

Behoeven wij er nog iets aan toe te voegen?

Het volkomen negeeren van alle geneesmethodes ter genezing van rheumatiek enz. ten behoeve van Gutefin en dat wel in een tijd, dat **internationaal** deze ziekte als voorwerp van intense studie wordt gemaakt, zegt, dunkt ons, genoeg!

TOCO-THOLIN.

„Wat is Toco-tholin? Toco-tholin is een uittreksel uit een Indische en Javaansche pepermuntplant, door H.H. Doktoren aanbevolen. Het geheim van een Indische Joghy. Dit Toco-Tholin is 'n bekend middel, bevat geen vergiften, noch verdoovende bestanddeelen en is een vinding, welke voor menschen en dieren van onschatbare waarde is. Het kan zelfs de kleinste kinderen worden toegediend. Het is het beste middel tegen hoofdpijn, kiespijn, oorpijn, maagpijn, spier-rheumatiek, stijve nek, spierkramp, onmisbaar voor verkoudheid en griep. Bij zware longontsteking op heet water inademen en de pijnplaatsen zacht inwrijven.

Toco-tholin bevrijdt U van pijnen en werkt oogenblikkelijk.

Er zijn maar een paar druppels noodig voor Uwe genezing.”

Ziezo, nu weten wij het, tenminste wanneer

wij maar grif voor juist aannemen wat de verkooper, de **Toco-Tholin Centrale**, de Ruyterstraat 25 in **den Haag**, er, in door hem verspreide biljetten, van vertelt.

Het middel is „wettig gedeponeed” en de goede werking wordt geconstateerd door talrijke attesten die allen **met initialen ondertekend zijn**.

Waarom dan nog te twijfelen? Och, zoo langzamerhand komt men tot de overtuiging, dat men verstandig doet, aan al die mooie verklaringen niet te veel vertrouwen te schenken en — door eigen onderzoek, na te gaan of hier vertrouwen wel op zijn plaats is.

Vandaar dat wij den heer **N. Keulemans** verzochten het beroemde middel te onderzoeken, aan welk verzoek op de bekende, heusche wijze werd voldaan.

En wat bleek? Het „uittreksel uit een Indische en Javaansche pepermuntplant” was niets anders dan **gewone pepermuntolie**.

Ons compliment aan de **Toco-Tholin-Centrale-man**. Hij geeft blijk zijn wereld te kennen. Wanneer hij gezegd had: **Pepermuntolie** „bevrijdt u van pijnen en werkt oogenblikkelijk” b.v. bij maagpijn, oorpijn, spier-rheumatiek, stijve nek enz. enz., er zouden niet veel lijders op zijn aanbeveling zijn afgekomen maar Toco-Tholin — en dat wel met veel ophef aan den man gebracht — dat is wat anders.

Intusschen zij men voorzichtig met het gebruik van de zoo sterk prikkelende pepermuntolie. Bij het begin van ernstige ziekten is het best mogelijk, dat het gebruik iemand van de wal in de sloot helpt.

Kruidengeneeswijze „Alpina”

„Voor elke ziekte een speciaal hoogst geneeskrachtig mengsel Alpenkruiden v. Dr. Baumgarten.”

„Vraagt **Cratis** algem. broch. A. met prijslijst „bij „Alpina”. Haarlem. Kloppersingel 173”.

Aldus luidde de advertentie en de verzekering, dat voor elke ziekte een speciaal kruidenmengsel bestaat, was voor ons aanleiding om wat nader op deze zaak in te gaan.

Wij vroegen derhalve om nadere inlichtingen en ontvingen daarop o.m. een gedrukt stuk, waaruit bleek, dat wij met een Duitsche affaire te doen hadden. Wij zouden gaarne het stuk overnemen maar de waarschuwing „Nadruk verboden” noopt ons voorzichtig te zijn.

In 't kort komt de inhoud daarvan op het volgende neer:

Mej. J. van der Schaaf te Haarlem verklaart dat zij de **alleen-verkoop** voor Nederland bezit van de genees- en heilmiddelen van **Dr. Baumgarten en Dr. Kleinschrod's speciale kruidenmengsels**, waarvan het recht voor alleenbereiding voor alle landen is afgestaan aan Krauterhaus „Alpina” te München, firma Fromm & Cie.

Nadat op de groote waarde van deze kruiden de aandacht gevestigd is, wordt een lijst aangeboden van de verschillende middelen die ('t spreekt als van zelf, na toezending van postwissel of girobiljet) bij Mej. v.d. S. verkrijgbaar zijn.

Wij telden op die lijst meer dan 40 stuks en daar het niet aanging zoo'n groote hoeveelheid te onderzoeken, besloten wij ons tot één middel te bepalen en wel tot de **Longendrank** die op bijzondere wijze werd aanbevolen.

Op onze bestelling, kregen wij, behalve enkele Duitsche geschriften, een pak **Dr. Baumgarten's „Lungentrank”**, waarvan als samenstellende bestanddeelen werden opgegeven:

„herb. pulmon; fol. farfara; herb. thymi; rad. „angelic; fol. salv; herb. urtic; herb. yso; su. „mit. pini; fol. malvae, fol. aron; fol. hennae.”

Inderdaad mocht het den heer **N. Keulemans** gelukken eenige van deze plantenstoffen in het mengsel te ontdekken, van enkele andere bleef de herkenning uit. Wanneer wij nu het gunstigst geval aannemen, dat de inhoud van het pak werkelijk met de opgaaf overeenstemt (omtrent de quantitative verhouding wordt niets meege- deeld) kunnen wij dan instemmen met de volgende woorden voorkomende in een van de biljetten, die met de kruiden worden verspreid: „De „Alpina”-kruiden maken en houden uw „lichaam gezond en besparen ze nu of later groote kosten”?

Voorzoover wij over de „Lungendrank” kunnen oordeelen, zouden wij op die vraag niet gaarne een bevestigend antwoord durven geven.

Wie, bij een ernstig longlijden, vertrouwt op de mededeelingen door **Mej. v.d. Schaaf** verspreid wie niet tijdig het advies inwint van een **deskundige**, hij kan er zeker van zijn, dat vroeg of laat de groote kosten komen opdagen die voor het gezond houden van het lichaam noodig zijn... als het dan maar niet **te laat** is.

Aambeienzalf van de Salamander.

Zoo nu en dan, wij schreven het al meermalen, vestigen we de aandacht op de talrijke advertenties, die, vooral in de provinciale pers, geplaatst worden door de z.g. geneesmiddelwinkels, als **Sanitas, De Noorderpost, De Salamander** en hoe die inrichtingen meer mogen heeten en bespreken wij enkele der middelen aldaar verkocht.

Thans is de beurt aan de zalf hierboven genoemd.

En wat een zalf! Waar de geneeskundigen geen baat brengen, daar brengt „de Salamander” hulp; men leze slechts wat daarvan in een begeleidend biljet wordt aangekondigd:

„Een ernstig woord aan aambeienlijders.

Er bestaat een zeer lastig en tevens zeer gevaarlijk ongemak, waarvoor talrijke lijders zich geheel ten onrechte schamen. Wij hebben hier speciaal 't oog op het onder alle standen veelvuldig voorkomende verschijnsel van aambeien.

De wetenschappelijke naam van aambeien is **haemorrhoiden**; 't volk bestempelt deze ware kwelduivels met de namen; **spenen, vijgpijsten, takken**. Verwante verschijnselen zijn; **kloven en jeukingen in het fundament, bloedingen, fistels** (inwendige verzweringen), **kankerwoekeringen in den endeldarm**.

In talrijke dagbladen leest men advertenties van doctoren en ook wel van anderen, die voor- geven dat ze in staat zijn aambeien radicaal te genezen. Wij zullen op deze advertenties niet nader ingaan, wat tenminste de geneesmiddelen

betreft, maar dit brengen wij U wel onder 't oog; wacht U zich er wel voor, nader op deze aanbiedingen in te gaan, want de kosten van al die geneesmiddelen of geneeswijzen zijn **schandalig duur en meestal zijn ze absoluut zonder resultaat. Ja, in de meeste gevallen verergeren ze de kwaal meer, dan dat ze die verbeteren.**

Misschien weet U reeds bij ondervinding, dat geneesmiddelen van **f 12.—** en hooger heusch geen zeldzaamheid zijn.

Wij bieden U echter voor **f 2.50** een middel tegen alle aambeien en verwante verschijnselen aan, dat werkelijk de duurste geneeswijze nog verre overtreft. Dit middel is de beslist afdoende **Aambeienzalf, merk „de Salamander”** samengesteld naar een beroemd recept, uitsluitend in ons bezit. Door alle tijden heen heeft dit middel bewezen een ware uitkomst te zijn zelfs voor de hardnekkigste gevallen, waar alle andere aambeienmiddelen, zelfs de kostbaarste operaties, faalden. Daarom garanderen wij onze zalf ten volle, niet goed geld terug. Lijders, bestelt nog heden en ge moet de weldadige werking ervan noodwendig ondervinden.

Alleenverkoop voor Nederland:

„De Salamander” Kipstraat 59, Rotterdam.”

Zoo kan het, zouden wij zeggen. Maar alsof het bovenstaande nog niet voldoende is om de zalf boven andere middelen te doen uitsteken, lezen wij, op een ander papiertje:

„Beslist afdoend middel tegen alle aambeien en aanverwante verschijnselen. Geneest „zelfs in de hardnekkigste gevallen, zonder „schadelijke nevenwerkingen.”

Zoo'n wondermiddel was wel een nader onderzoek waard. Wij bestelden en ontvingen à raison van **f 3.—** (50 cent. voor rembours), een potje dat de heer **N. Keulemans** zoo goed was te onderzoeken.

Het bleek dat het potje, inhoud 30 C.c. bevatte: **Airol, Zinkoxyde, Perubalsum en Vaseline**, allen bestanddeelen, die door geneeskundigen bij aambeien met meer of minder succes worden aangewend.

Iets nieuws en buitengewoons is er niet bij en wij noemen het **een niet te verdedigen onjuistheid**, waar in het biljet gezegd wordt: „Door alle „tijden heen heeft dit middel bewezen een ware „uitkomst te zijn, zelfs voor de hardnekkigste „gevallen, waar alle andere aambeienmiddelen, „zelfs de kostbaarste operaties faalden”.

't Is meer dan erg.

Is er niets wettelijks tegen te doen om het publiek te vrijwaren, dat het niet het slachtoffer wordt van de beschreven practijken?

Welzeker, ook met onze onvoldoende wetten.

Art. 30 van de Wet, regelende de uitoefening der artsnijbereidkunst, verbiedt aan onbevoegden den verkoop van Perubalsum beneden de 100

gram, van Airol beneden de 25 gram en Zinkoxyde beneden de 50 gram.

Daar het potje slechts 30 gram van het geheele mengsel bevat, ware een overtreding gemakkelijk te constateeren.

Naar den overtreders behoefde niet gezocht te worden.

RECHTSZAKEN.

Natuurgeneeskundige.

Voor de rechtbank te Roermond heeft in hooger beroep terecht gestaan de natuurgeneeskundige **G. H. W.**, aldaar, die door den kantonrechter wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde tot **f 300** boete of 3 maanden hechtenis was veroordeeld.

De officier van justitie eischte bevestiging van dit vonnis.

Uitspraak 4 November a.s. (N.R.C.)

Nog eens de oude bekende.

In ons vorig no. is door ons medegedeeld, dat de z.g. helderziende **Mej. F. H(aver)hoek** was veroordeeld tot tweemaal **f 100.—** boete subs. tweemaal 20 dagen hechtenis. Dit is niet juist. Van zeer bevoegde zijden — die wij daarvoor dank zeggen — wordt ons medegedeeld, dat de straf is: twee hechtenisstraffen elk van één maand, voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaren en 2 geldboeten elk van **f 200.—** subsidiair 20 dagen hechtenis voor iedere boete.

De Rechtbank heeft hierbij toegepast de op 1 September 1930 in werking getreden Wet van 25 Juni 1929, S. 360, houdende nadere voorzieningen betreffende de voorwaardelijke veroordeeling en de voorwaardelijke invrijheidsstelling.

CORRESPONDENTIE.

F. H. te O. De door U gezonden, kruiden bleken niet in een toestand te zijn, die een juist onderzoek toeliet. Enkele van de kruiden-combinaties van denzelfden leverancier zijn inmiddels weer in onderzoek genomen. Zoodra het resultaat ons bekend is en de ruimte het toelaat zullen wij daarop terugkomen. Tegen **Wijnberg** hebben wij reeds herhaalde malen gewaarschuwd. De advertentie uit de „Ärzliche Praxis” hebben wij in uwen brief niet gevonden.

W. H. B. te V. De heer **Keulemans** constateerde dat de door u gezonden vloeistof bestond uit een **waterige neutrale zeepoplossing en suiker.**

Vergiftige stoffen werden niet aangetroffen. Het is de vraag of een wassching met gewoon zeepop niet dezelfde uitwerking zal hebben.

M. C. V. te 's G. In de aangekochte pillen werd door den heer Keulemans aangetoond: **sali- clylzuur** en wel 72 m.Gr. per pil.

Wij komen hierop in een volgend Maandblad terug.

Dr. J. F. M. F. v. H. te Z. Dank voor 't gezonde, waarvan wij spoedig gebruik zullen maken. 't Is ergerlijk.

J. v. R. te 's G. Tegen het **Hell Instituut Wal- raven** zijn wij al meermalen te velde getrokken. Het schijnt moeilijk het Instituut, dat zich door de aanwezigheid van een geneeskundige dekt, gerechtelijk te vervolgen. Inmiddels danken wij U voor de medewerking en houden ons verder aanbevolen.

A. J. v. H. te 's G. Ook U onzen dank. Zie boven. Een verzoek om verdere medewerking is overbodig voor een getrouw lid, dat ons zo dikwijls op de hoogte houdt.

Advertentiën.

K 1 K 2

SLECHTHOORENDE

Het Centraal Magazijn

der Vereniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en elektrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen. Tevens bureau van advies op all rlei gebied, voor slechthoorenden. Adres: **Mej. TINE MARCUS,** 2e Secretaresse der Vereniging, Middelwijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

GENEESMIDDELEN IN DE PRACTIJK

PRIJS GEB. f 1.50

DOOR

TH. J. D. J. HARINGX en **Dr. F. W. VAN HAAFTEN** Een handig, beknopt boekje, dat juist datgene behelst wat de verpleegster noodig heeft. Het Ziekenhuis.

Het bevat zooveel nuttige mededeelingen over het aanwenden van de voornaamste geneesmiddelen, dat een verpleegster op elke bladzijde haar voordeel kan opdoen. Pharmac. Tijdschrift.

Vraag het Uw boekhandelaar ter inzage

Kennismaking beteekent aanschaffing 232 blz., met alfab. registers

UITGAVE VAN **P. NOORDHOFF N.V., GRONINGEN.**

DE KWAKZALVERSMIDDELEN

HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN DIE BIJ HET GEBRUIK DREIGEN, volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor **DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ.** (Uitgave van 1916). **PRIJS f 1.25, franco per post f 1.37.**

Aan te vragen bij den **Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS,** Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam. K

Maandblad uitgegeven door de Vereeniging TEGEN DE KWAKZALVERIJ

onder Redactie van H. VAN GELDER.

Bestuur der Vereeniging: MR. P. W. DE KONING, te Amsterdam, VOORZITTER: E. J. ABRAHAMS, Arts te Amsterdam, C. G. BAERT, Inspecteur van de Volksgezondheid te 's Gravenhage; MR. W. P. R. BOUMAN, Officier van Justitie te Rotterdam; MR. A. A. CNOPIUS, Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Arnhem; MR. A. VAN DER ELST, Ambtenaar van het O. M. bij Kantongerecht te Leiden; MR. A. LIND, Advocaat te Amsterdam; L. H. OBDAM, Journalist te Alkmaar; Mej. J. C. RESSING te Delden; J. VAN RIEL, Oud-Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst te 's Gravenhage; G. E. WINDEMULLER, Arts te Vaassen; N. KEULEMANS, Apotheker Binnengasthuis te Amsterdam, SECRETARIS-PENNINGMEESTER.

LIDMAATSCHAP DER VEREENIGING f 3.—

Ieder lid ontvangt 1 exemplaar van het Maandblad en heeft recht op 6 ex. ter gratis verspreiding.

Geplaatste bijdragen en onderzoekingen van kwakzalversmiddelen en specialiteiten worden desverlangd gehonoreerd.

Het nadrukken van artikelen uit dit blad is niet alleen geoorloofd doch wordt zelfs dringend verzocht.

Adres voor de REDACTIE van het Maandblad bij den Redacteur: GROENBURGWAL 26 Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS MAANDBLAD franco per post f 2.—

Adres voor het aangeven van Leden en Abonnés bij den Secr.-Penningmeester: N. KEULEMANS, Kloveniersburgwal 82, AMSTERDAM.

POSTREKENING DER VEREENIGING: AMSTERDAM, No. 32237.

Advertenties 1—6 regels f 1.55, elke regel meer f 0.25.

Adres voor advertenties: DE DORDRECHTSCH E DRUKKERIJ EN UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, Grootkerksplein 5, Dordrecht, Telefoon Nos. 66 en 67. Postcheque en Girorekening 44060.

INHOUD:

Vereeniging tegen de kwakzalverij. — Mededeelingen van het Bestuur: Herdenking 50-jarig bestaan. — Verslag ledenvergadering.

Berichten: Ontwerp-wet uitoefening artseneijbereidkuns. — „Profeet” als kwakzalver veroordeeld.

Mededeelingen van verschillenden aard: Samenstelling der middelen in 1930 onderzocht. — Allan's pillen tegen rheumatiek — Jozo — Arsenik tegen asthma.

Rechtszaken: Staphorster boertje — Magnetiseur te Winschoten — Kruidenverkoopster te Delf.

Correspondentie.

Register op den vijftigsten jaargang van het Maandblad.

Advertenties:

Zij, die met het nieuwe Vereenigingsjaar lid der Vereeniging wenschen te worden of zich op het Maandblad willen abonneren gelieven zich reeds thans bij den Secretaris-Penningmeester, Kloveniersburgwal 82, aan te melden. Hun zal dit Nummer gratis worden toegezonden.

De voorwaarden van het lidmaatschap en van het abonnement staan aan het hoofd van het Maandblad opgegeven.

Vereeniging tegen de Kwakzalverij.

Mededeelingen van het Bestuur.

VIERING VAN HET 50-JARIG BESTAAN DER VEREENIGING.

Op 13 Januari 1931 's avonds 8 uur. Openbare Vergadering der Vereeniging tegen de Kwakzalverij in de Aula der Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, waarin Prof. Dr. H. Burger de feestrede zal houden.

Na afloop receptie in het Universiteitsgebouw. Te pl.m. 10 uur Souper — waarschijnlijk in het Carlton Hotel — waarover in het Januari-nummer nadere mededeelingen zullen worden gedaan. Aanmelding voor het Souper kan reeds nu geschieden bij ondergeteekende.

Na de vorige opgave werd ontvangen voor het jubileum:

Dr. L. v. I. te J. f 2.50; J. C. de J. te A. f 2.50; G. E. W. te V. f 5.—; Afd. 's Bosch Nederlandsche Mij. t.b.c. Geneeskunst f 25.—; G. v. W. te N.-V. f 2.50.—; Witte Kruis den Helder f 5.—. Totaal f 871.—.

Een zeer groot aantal leden zonden nog hun feestgave niet. We moeten minstens duizend gulden hebben.

Als nieuw lid werd ingeschreven:

Mr. P. Schaepman, Officier van Justitie, 's-Hertogenbosch.

De Secretaris-Penningmeester,
N. KEULEMANS.

LEDENVERGADERING OP 15 NOV. 1930

De vergadering die weer zeer slecht bezocht was, werd bij afwezigheid van Mr. de Koning, gepresideerd door Mr. Lind.

Het jaarverslag over 1929 en de rekening en verantwoording over datzelfde jaar werden goedgekeurd en daarvoor de Commissie van Contrôle en den Secretaris-penningmeester dank gebracht.

Als bestuursleden werden herkozen de afgetreden; Mr. Lind, Mr. Cnopius en de Heer Windemüller.

Het optreden van magnetiseurs werd besproken en besloten aan deze zaak in het Maandblad meer aandacht te schenken.

Vervolgens werden de plannen voor de viering van het 50-jarig jubileum medegedeeld. Een openbare vergadering zal op 13 Januari 's avonds worden gehouden, waarin Prof. Dr. H. Burger een feestrede zal houden, daarna receptie en ten slotte een souper.

De 2e druk — belangrijk aangevuld — van het „roode boekje” is ter perse en een buitengewoon Januari-nummer van het Maandblad met bijdragen van verschillende medewerkers wordt voorbereid.

Na rondvraag, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Secretaris.

N. KEULEMANS.

BERICHTEN.

Ontwerp-wet op de uitoefening der artseneijbereidkuns.

In de Memorie van Antwoord inzake hoofdstuk X der Rijksbegrooing (Arbeid, Handel en Nijverheid) deelt de Minister mede, dat hij zich voorstelt, binnenkort een ontwerp in zake de uitoefening der artseneijbereidkuns aanhangig te maken. In dat ontwerp zal gelegenheid bestaan, verschillende uitwassen, gevolg van den handel in specialite's, te treffen.

EEN „PROFEET” ALS KWAKZALVER VEROORDEELD.

De Telegraaf meldt het volgende:

Verleden week heeft de rechtbank te Berlijn het hoofd van de Weissenbergianen, den „goddelijken meester”, Joseph Weissenberg, tot 6

maanden gevangenisstraf veroordeeld wegens het toebrengen van gevaarlijk lichamelijke letsels. De eisch was 18 maanden. Door de, in de sectie gebleken, kwakzalverij met witte kaas was een drogist aan bloedvergiftiging gestorven en een kind van anderhalf jaar blind gemaakt. Het proces bood een droef zedenbeeld van dezen tijd.

(Ned. Christel. Persbureau).

Mededeelingen van verschillenden aard

Opgaaf van de samenstelling der middelen, vanwege de Vereeniging tegen de Kwakzalverij in 1930 onderzocht en in het Maandblad behandeld.

Aambeienzalf van De Salamander bevat Airof, Zinkoxyde, Perubalsem en Vaseline (No. 11).

Akker's Abdijsiroop Bonbons bestaan uit een gomachtige stof, benevens glucose, saccharose en kaneelolie. (No. 8).

Dr. Allan's pillen tegen rheumatiek zijn pillen, die 72 mGr. salicylzuur per stuk bevatten. (No. 12).

Anti — bronchial — ozoön bestaat voor 88 procent uit mierenzuur terwijl nog een chloorbevattende stof aanwezig is.

Asthma middel uit de Rozijskorf te Dordrecht is Liquor Fowleri. (No. 12).

Bakkers Exceem. Vloeistof tegen — 64% sterk azijnzuur, spoor harsachtige stof, weinig kalkzout.

Bakkers Exceem. Zalf tegen — komt overeen met Pasta salicylata, Lassar. (No. 4).

Dr. Baumgartens Longendrank (Kruidengeneeswijze „Alpina”) zijn, volgens opgaaf op de verpakking samengesteld uit: herb. pulmon., fol. farfara, herb. thymi, rad. angelic., fol. salv., herb. urtic., herb. hysop., summit. pini., fol. malvae, fol. aron. en fol. hennae. (No. 11).

Bazin Cream is een papje van bariumsulfide met wat vrije zwavel en barium hydroxyde. (No. 10).

Facil-pastilles bevatten Boorzuur, natriumsulfaat, calcium fosphaat en chloornatrium. (No. 6).

Fruit Saline bestaat uit Dubbelkoolzure soda, zwavelzure magnesia (Engelsch zout), wijnsteen-zuur en suiker. (No. 3).

Cutefin is een homoeopatisch middel, waarvan de samenstelling — vermoedelijk juist — door den vervaardiger aldus is opgegeven: Vinca minor, Betula Alba, Capsella bursa pastoris, Sulfur

D 2, Nux vomica D 4, Glycerin pur., Alcohol, Aqua destillata. (No. 11).

Indische Vermageringsthee (Obat Bikin Koe-roes) bestaat uit Sennabladen, rhambast, lavendelbloemen, zoethout, vlierbloemen, komijnzaad, rood santelhout en bestanddeelen van *Fucus vesiculosus*. (No. 8.)

Injection „Anti-Conh” van De Salamander bevat ongeveer 0,5 % Zinksulfaat, 2% resorcine en een weinig fluoresceïne. (No. 8.)

Jacob Visser's kruiden tegen nierziekten zijn samengesteld uit Pepermuntbladen, drieblad, lindebloesem, vlierbloemen en lischwortel. (No. 3.)

Krakam Huidzalf bevat Lanoline, vaseline, water, menthol, resorcine en fluoresceïne. (No. 2.)

Krakam Huidzeep is een mengsel van Kali-zeep met lanoline, vaseline, menthol, resorcine en fluoresceïne. (No. 2.)

M. N. A. No. 32 van „De Noorderpost” is een spiritueuse oplossing van ongeveer 4% Salicylzuur, en 8% vluchtige olie waarschijnlijk cajuputiolie. (No. 6.)

Phosphérine Gezondheidszout bestaat uit Dubbelkoolzure soda, wijnsteen zuur en phosphorzure soda (No. 10).

Reewijks Boertje, Kruiden van — bevatten *Erythraea centaurium* (duizendguldenkruid), *Capsella bursa pastoris*, *Senecio* waarschijnlijk *Jacobaea*. (No. 8.)

Spidin (Hoofdwater) is een waterige, neutrale zeepoplossing en suiker. (No. 11).

Stegeman's zenuwdruppels bevatten Terpentijnolie, spiritus en anijsolie. (No. 6.)

Timothy's constipatie-kruiden bestaan uit Sennabladen, vlierbloemen en venkelvruchten. (No. 8.)

Toco-Tholin is gewone Pepermuntolie (No. 11).

Uggdrasyl No. 4. Hierin konden eenige Sennabladen worden aangetoond. (No. 10).

De Vries, Middel uit Instituut is een mengsel van Suikerstroop en eenige tincturen, gelijkende op tinctuur van kalmoeswortel, oranjeschillen en gentiaanwortel. (No. 4.)

Vloeibare Zuurstof tegen T.B.C. vermoedelijk Duinwater waarin salicylzure soda is opgelost.

DR. ALLAN'S PILLEN TEGEN RHEUMATIEK.

„Specifiek middel tegen **Podagra, Ischias, Spit of Lendenpijn, Zenuw hoofdpijn** en andere „rheumatische aandoeningen.”

Aldus luidt de aanbeveling.

Terwijl sedert eenige jaren **internationaal** een vereeniging van wetenschappelijke personen is tot stand gekomen, die zich de **studie** van de oorzaken der rheumatiek en de wijze van haar bestrijding ten doel stelt, daardoor het bewijs levert dat eenige diepere kennis van deze ziekte den deskundigen niet overbodig schijnt, neemt het getal van hen, die een **specifiek middel** aanbevelen, nog voortdurend toe.

De talrijke universeele remedies, die wij in ons blad reeds besproken hebben, dienen tot steun van deze bewering.

Door middel van een strooibiljet, dat een medicus bij een zijner patiënten aantrof en ons toezond, kwamen wij in kennis met **Dr. Allan's pillen**, hier boven genoemd en om op zijn vraag naar de samenstelling te kunnen antwoorden, was de aangewezen weg de pillen aan te koopen en te onderzoeken.

Bij den z.g. drogist **A. v. Bleekrode**, die als leverancier genoemd werd, werd een doos à

f 1.50 besteld en daarvoor 75 pillen ontvangen, die volgens het onderzoek van den heer **N. Keulemans**, 72 m.Gr. **salicylzuur** per stuk bevatten.

't Is waar, dat bij rheumatiek en dergelijke kwalen meermalen dit zuur of vaker nog zijne verbinding worden aangewend maar wij zouden niet gaarne instemmen met de volgende verklaring in het biljet:

„Meermalen gebeurde het, dat een ernstig geval van rheumatiek, door het gebruik dezer pillen, binnen den tijd van drie weken totaal werd genezen.

Erkende specialiteiten op medisch gebied bevelen voor rheumatische aandoeningen aan: stofwisselingbevorderende en huiduitwasemende middelen. Deze pillen zijn samengesteld uit medicamenten die bovengenoemde eigenschappen bij uitnemendheid bezitten en brengen den lijders aan rheumatiek in den beginne al verzachting en bij voortgezet gebruik algeheele genezing.”

Wanneer men bedenkt, dat, volgens de „Gebruiksaanwijzing” dagelijks 15 pillen moeten worden ingenomen, dat is dus meer dan 1 gram **vrij salicylzuur**, dan rijst bij ons de vraag of, bij de „eigenschappen bij uitnemendheid” soms ook vergeten is te vermelden, dat er verscheidene menschen zijn, die het gebruik van salicylzuur niet kunnen verdragen.

Zou het niet verstandiger zijn den raad van den medicus in te winnen alvorens de hulp van **Dr. Allan** en zijn helper **van Bleekrode** in te roepen?

N.B. Art. 30 der pharmaceutische wet, verbiedt een z.g. „drogist” salicylzuur beneden de 25 gram af te leveren.

JOZO.

Er wordt den laatsten tijd in de dagbladen reclame gemaakt voor het Jozo zout, dit is keukenzout waaraan Jodium-zouten zijn toegevoegd.

Dit zou op zich zelf niets bijzonders zijn, maar de reden waarom wij er hier over schrijven is, dat er in die advertentie staat dat, door het gebruik van dit zout, krop(struma) voorkomen en zelfs genezen kan worden.

Verder zal op aanvraag door den fabrikant, Kon. Ned. Zout-industrie te Boekelo (O.), een brochure over „Jodiumgebrek en Krop” toegezonden worden.

Wij vroegen deze brochure aan en kwamen tot de overtuiging, dat 't gewenscht is onze lezers in deze te waarschuwen, want, nadat een zeer oppervlakkig overzicht van het krop-vraagstuk in Zwitserland gegeven is, staat er:

„Verder heeft men bereikt, dat de bij de invoering van het jodiumhoudend zout reeds bestaande krop zich niet verder ontwikkelde en vervolgens kon een langzame vermindering van deze krop worden geconstateerd.”

En in de advertentie schrijft de fabrikant;

„Door geregeld gebruik van zout, waaraan een geringe dosis jodium is toegevoegd, wordt het ontstaan van krop voorkomen en ondergaat bestaande krop een gedeeltelijke vermindering.

Daar ook in Nederland veelvuldig krop voorkomt, is het van belang in de plaats van gewoon zout, in alle spijzen te gebruiken

JOZO

jodiumhoudend tafel- en keukenzout.

Dit alles nu is maar gedeeltelijk waar, wel is het als waarschijnlijk te beschouwen, dat men door Jodiumtoevoer van de geboorte af, als regel de krop kan voorkomen en wel is het feit gecon-

stateerd dat men bij volwassen kroplijders door Jodiumtoevoer verbetering van den toestand zag, maar aan den anderen kant staat het onomstootelijk vast, dat er ook gevallen zijn waar een goedaardige krop met zeer weinig of geen verschijnselen, door de minimale hoeveelheden Jodium kwaadaardig werd en behalve een dikke hals allerlei onaangename en zelfs gevaarlijke verschijnselen ging vertoonen.

En ook zijn er gevallen, waar een kwaadaardige krop door kleine doses Jodium eenige weken verbetering vertoonde maar daarna geopereerd moest worden, omdat anders bij langer afwachten zelfs het leven van den patiënt gevaar liep.

Dit is dus wel in tegenspraak met de verwachting door de advertenties en de brochure gewekt, waaruit men den indruk krijgt alsof door Jodiumgebruik juist een operatie voorkomen zou worden.

Wij hebben niets tegen het JOZO zout op zich zelf, maar wel maken wij bezwaar tegen het zoo algemeen adverteeren van een dergelijk middel, vooral omdat er juist de ziekte, waarbij het zoo gevaarlijk is, als één van de aanwijzingen voor het gebruik, bij genoemd wordt.

Indien een van onze lezers het toch wenschelijk mocht achten om, met het oog op zijn toestand, het Jozo zout te gaan gebruiken, laat hij dan even aan zijn huisarts vragen of die er geen bezwaar tegen heeft en als hij zich dan aan diens voorschrift houdt, is de kans op gevaarlijke gevolgen zeer verminderd.

Tot staving van onze beweringen kunnen wij de lezers aanbieden wat Prof. Snapper onlangs schreef in het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde van 4 Juli 1930:

„Daarnaast weet men echter, met zekerheid, dat Jodiumtoevoer bij een patiënt met een adenomateuse (goedaardige) struma, de ziekte van Basedow (kwaadaardige struma) kan doen ontstaan: de zoo genaamde joodbasedow ontstaat alleen, wanneer men patiënten met een adenomateuse struma jodium toevoert.”

En verder:

„Uit den aard der zaak moet men dus, bij een patiënt met een nodeuse struma, dit wil zeggen met een schildkliervergrooting waarin adenomen aanwezig zijn (dat is wat we hier goedaardig noemden) met de toediening van jodium uitermate voorzichtig zijn. Hieruit blijken de gevaren welke bij joodprophylaxis bestaan.”

En nog:

„Het staat dan ook wel vast, dat sedert de joodprophylaxis met het zoogenaamde Vollsalz algemeen is ingevoerd, inderdaad de gevallen van Joodbasedow in de strumalanden zijn toegenomen.”

C. G. J. KEULEMANS.

ARSENIK TEGEN ASTHMA.

We ontvingen van een medicus het volgend schrijven:

„Zoudt U zoo goed willen zijn en mij de samenstelling van den inhoud van dit fleschie te willen mededeelen.

Het heet een geneesmiddel (afdoende) te zijn tegen asthmatische toestanden.

Het wordt door particulieren besteld uit de apotheek „De Rozijnkorf te Dordrecht.”

Aan het bovenstaand verzoek werd voldaan en de heer **Keulemans** constateerde, dat de inhoud van 't fleschje bestond uit **Fowler's Vloeistof, Li-**

quor arsenicalis. Fowleri, een vloeistof die in elke apoth. voorhanden moet zijn. Deze vloeistof, die 1 % **arsenigzuur** bevat en waarvan p. keer 500 mgr. en per etmaal 1.5 gram mag worden verstrekt, is géén middel dat zoo maar op eigen hand, zonder voorkennis van den geneesheer aan iedereen, die er om vraagt, mag worden afgegeven. Het behoort tot die stoffen, die in een gesloten vergiftkast moeten worden bewaard en waarop bij aflevering — buiten recept — de artikelen 13 en 14 van de Wet, regelende de uitoefening der artseneijbereidkunst, van toepassing zijn.

De apotheker die dus aan particulieren het bevenbedoeld middel tegen asthma verkoopt, zonder inachtneming van de wettelijke voorzorgen, gaat zijn bevoegdheid te buiten, waarbij wij nog niet eens de vraag bespreken in hoeverre het middel als **geneesmiddel** helpt. Dit moet de medicus beoordeelen.

RECHTSZAKEN.

STAPHORSTER BOERTJE VOOR DEN KANTONRECHTER.

Den Helder, 26 Nov. — De kantonrechter alhier heeft Dinsdag het „Staphorster boertje”, dat regelmatig zittingen hier ter stede houdt, wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst, veroordeeld tot f 400.— boete, subs. 1 maand hechtenis. De eisch van het O.M. was f 600 subs. 1 maand. (Telegraaf).

WEER EEN MAGNETISEUR.

Voor het kantongerecht te Winschoten heeft terecht gestaan de sedert langen tijd daar geregeld zitting houdende H. v. O., zich noemende magnetiseur, wonende in de Joubertstraat in den Haag, beschuldigd van het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde. Hij had A. Toorn, uit Ekamp, behandeld met gebed en kruiden, welke behandeling niet heeft geholpen, want T. is te 's-Gravenhage overleden.

D heer J. Vogelenzang, arts te Winschoten, werd als getuige gehoord.

Het openbaar ministerie eischte f 200 boete, subs. 20 dagen hechtenis. (N.R.Crt.).

INLICHTINGEN VERZOCHT.

In het Algemeene Politieblad komt de volgende mededeeling voor:

Gedurende den laatsten tijd heeft een onbekende vrouw op verschillende tijdstippen bij bewoners te Delft kruiden verkocht en getracht te verkoopen tegen prijzen, variërende van f 1.25 tot f 3.25 per pakje. De vrouw geeft voor, dat de kruiden, die zij verkoopt, ter genezing zijn van alle voorkomende ziekten of kwalen. Bij een vrouw verkocht zij een pakje kruiden, voorgevende, dat de vrouw bij gebruik bij eventueele bevaling een kind zal krijgen, dat sterk van gestel is. Wanneer aan de vrouw gevraagd wordt wie haar gestuurd heeft, geeft zij ten antwoord dat dit geheim is en weigert zij eveneens haar naam en adres op te geven. De vrouw, die voorgeeft vroeger verloskundige te zijn geweest, maakt den indruk sterken drank te gebruiken. Haar signalement luidt: ongeveer 50 jaar, lengte 1.70 à 1.75 M., gezet postuur, bleek bol gezicht, donkere oogen, grjzend haar, brutaal uiterlijk, gekleed met zwarte japon en zwarten halflangen mantel, zwarten pluchen hoed, zwarte kousen en lage zwarte schoenen. Zij is in het bezit van een zwart handkoffertje.

De kruiden door de vrouw verkocht, bleken na deskundig onderzoek niet schadelijk te zijn

voor de gezondheid, maar de prijs die zij vraagt is buitensporig hoog.

De commissaris van politie te Delft verzoekt te worden bekend gemaakt met den naam en de verblijfplaats van deze vrouw. (N.R.C.)

CORRESPONDENTIE.

Mr. A. v. d. E. te L. Dank voor het gezonden blad. Wegens gebrek aan plaatsruimte moesten wij ons bepalen het korte bericht uit **De Telegraaf** op te nemen.

W. H. B. te V. Van uwe opmerking is nota genomen; in 't vervolg zal u het gewone getal exemplaren weer worden toegezonden. Het artikel, dat wij te gelijker tijd, in dank, ontvingen, kan in de eerste maanden, wegens ruimtegebrek, niet worden geplaatst.

Het verliest echter door het uitstel niets van zijn waarde.

L. H. O. te L. Te laat voor dit no. ontvangen.

H. A. E. te A. Bij de weinige ruimte, die wij ter onzer beschikking hebben, kunnen wij „verhaaltjes” als door U ingezonden, niet opnemen.

Slechts goed geconstateerde feiten, die dienst kunnen doen om anderen tegen het gevaar der kwakzalverij te waarschuwen, waarbij het optreden van den kwakzalver — liefst met naam van zijn persoon en van zijn middel — duidelijk wordt uiteengezet, zijn voor ons — en onze lezers — van belang.

Register op den vijftigsten jaargang van het Maandblad.

(De cijfers geven het nummer van het Maandblad aan. Ber. beteekent Berichten, Corr. Correspondentie, H. W. Herhaalde Waarschuwingen, Ingez. Ingezonden en R. Rechtszaken).

Aambeienzalf v.d. Salamander	11
Abdijsiroop gestolde	8
Aderverkalking. Hamamelis tegen Ingez.	10
Akker — Akker	5
Akker's abdijsiroop bonbons	8
Akker's Kloosterbalsem	H.W. 8
Allan's Pillen	12
Alastrimip	10
Alpina — Kruidengeneeswijze	11
Anti-bronchial-ozoon	7
Anticystol	9
Anti - Gonh.	8
Appel, Wonderdokter van Veenhuizen R.	1, 2
Arsenik tegen asthma	12
Asciatine	9
Asthma-middel uit de Rozijskorf te Dordrecht	12
Artseneijbereidk. Ontwerp wet. Ber.	12
Bakkersexceem	4
Baumgarten's. Dr. Lungentrank	11
Bazin Cream	Ingez. 10
Beecham's pills	10
Bekra - zwachtel	11
Bidgeneeskundige	R. 3
Boekbeschouwing, Gedenkboek Wereldbibliotheek	6
Boekbeschouwing: Gezondheidsleer van de Voortplantingsorganen	4
Boekbeschouwing: Voedingskaart	7
Boertje van Reeuwijk. Kruiden van — ..	8
Borst- en Nieraandoening. kruiden tegen —	7
Boxbergers Kissinger Entfettingstabletten	11
Breukgenenez A. Claverie	11
Breukverband - apparaat van Brook.....	9, 11
Brook's breukverband Apparaat	9, 11
Britsch Indische „doktoren”	5
Bijsterveld Instituut	2

Centraal Laboratorium. Volksgezondheid	Ber.	10
Claverie's etablissement v. breukgenezing.		11
Desgraissage tabletten		10
Diabites. Kruiden tegen —		7
„Doktoren”. Britsch-Indische —		5
Druppels van een niet-medicus		8
Duizeligheid. Middel tegen —		8
Epilepsie. Middel tegen —		6
„ Poeder tegen —		7
Entfettingstabletten, Boxbergers		11
Essence of cinnamon with quinine		11
Exceem. zalf tegen —		4
Facil - Pastilles.....	Corr.	6
Feluna - pills		8
Fenkoline		11
Fhamiol		10
Fruit - Saline		3
Gallspach. Wonderdokter en de radiostoringen		7
Galsteenkruiden		8
Gargantal		8
Gedenkboek 25-jarig bestaan Wereldbibliotheek	Boekbesch.	6
Gelauff's pillen		10
Geneeskunst. Onbevoegde uitoefening		
„ R. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12		
„ Vrije uitoefening		5
Gezonde en zieke maag		10
Gezondheidscommissie te 's Gravenhage Ber.		5
Gezondheidsleer van de Voortplantingsorganen.	Boekbesch.	4
Gezondheidsraad.....	Ber. 3 4 5 6 7 8 9 10 11	
„ R. 3 6		
Glasslijper - kwakzalver.....	R	4
Gravenhage. Gezondheidscommissie—	Ber.	5
Gutefin		11
Haarwassching	Corr.	11
Hammamelis tegen aderverkalking Ingez.		10
Haring's middel tegen bakkersexceem....		4
Haverhoeks. De	R 4, 5	
Haverhoek Mej.	R. 5 6 7 10 11	
Helabron		4
Helabron - Capseln		8
Hemmes. Instituut. Drinkjes van —		10
Heumann. Pastoor		5
Hoekstra, Dr. E. — Hoestpillen		11
Hoestpillen Dr. Hoekstra		11
Homoeopatische Kwakzalvers		8
Hondenslager en Wonderdokter		4
Hoogfrequentie - bestraling		7
Huidziekten, Krakam - praeparaten		2
Huismiddelen. Ouderwetsche — Feuilleton		7
Hulsebosch M. L. Q. van Ledden — overleden	Ber.	6
Indische vermagerings-thee		8
Injection „Anti - Gonh”		8
Instituut Bijsterveld - Tuinstra		2
Instituut Hemmes. Twee drankjes van —		10
Instituut Rijks- voor Ph. therap. onderzoek	Ber. 3, 9	
Instituut Rijks- voor Ph. therap. onderzoek	Meded. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11	
Instituut de Vries — Rotterdam		4
Instituut Walraven		5
Interma No. 1.		10
Internationale artsenvereniging en kwakzalverij		2
Jacob Visser's Kruidenhandel		3
Jozo		12
Kafa - poeders.		11
Kanker. Kruiden tegen —		7
Karagena - Kruiden		9
Klaas Dekkers geneesmiddelen		9

Kieren in de buik. Middelen tegen — ..	10	Pastoor Heumann. Enige middelen van—	5	Timothy's constipatie kruiden	8
Koupoeders	4	Pilul - Argenties, Anti-anémie etc.	8	Tjechoslowakije. Methode Zeilers verbo-	9
Krakam praeparaten	2	Pink - pillen	6	den —	Ber. 9
Kruiden doktoren. Te veel —	Ber. 9	Fosférine Gezondheidszout	10	Toco - Tholin	6, 11
Kruiden. Kwakzalverij met —	3, 7, 8, 11	Plantenpoeder. Vergiftig —	8	Trannosan	9
Kruidengeneeswijze „Alpina”	11	Plantenpoeder van Duitsch kwakzalver ..	4	Trannosan Kräutertabletten	9
Kruiden tegen borst en mieraandoening ..	7	Poeder tegen epilepsie	7	Tuberculose en Kwakzalverij	6
Kruiden tegen constipatie	8	Potter's kiespijndruppels	6	Uggdrasyl	Corr. 10
Kruiden tegen diabetes	7	Profeet als kwakzalver	Ber. 12	Urbanuspillen	10
Kruiden tegen kanker	7	Proktosol - haemorrhoidal Zäpfchen	4	Uitoefening der Geneeskunst — Onbevoeg-	de
Kruiden tegen vermagering	8	Purol	H. W. 8	de	R. 1 2 3 4 5 6 7 9 10 11 12
Kruiden van het Reeuwijksche boertje ..	8	Radiosclerin 7	Corr. 9	Uitoefening der geneeskunst — Vrije	5
Kruidenverkoopster te Delft	R. 12	Rechtzaken ;			
Kruid- en ziektekundige	3	Bidgeneeskundige te Ginneken	3	Vereeniging tegen de Kwakzalverij:	
Kwakzalver met gewoon water	Ber. 9	Glasslijper - Kruidkundige	4	Agenda Jaarvergadering 1930	11
Kwakzalvers. Hulp van de Pers.	Ber. 1	Haverhoeks. De —	4, 5	Buitengewone Vergadering. Statuten ..	5
Kwakzalvers onder homoeopaten	8	Haverhoeks Mej.	5 6 7 10 11	Jaarverslag 1929	5
Kwakzalversmiddelen, Onderzoek Centr.		Hooge Raad; Wonderdokters —	1 2	Mededeelingen van het Bestuur:	
laborator.	Ber. 10	Kruiden verkoopster te Delft	12	1 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	
Kwakzalvers-reclame in de tram — Ingez.	9	Magnetiseur te Amsterdam	9	Rekening en Verantwoording 1929	5
Kwakzalverij. Bestrijding in „Zonnestraal”-	1	Magnetiseur te Tiel	1	Verslag Jaarvergadering 1929	1
Ber.	3	Magnetiseur te Vlissingen	5	Verslag Jaarvergadering 1930	12
Kwakzalverij bloeit in Duitschland ..	Ber. 3	Magnetiseur te Winschoten	12	Vijftig-jarig bestaan	4 5 6 7 8 9 10 11 12
Kwakzalverij en de Intern. Artsenvereen.	2	Magnetiseuse te Rotterdam	6	Vermageringsthee Indische	8
Kwakzalverij en tuberculose	6	Mimosa druppels	4	Versterkingspillen uit „Het Kruidenbuis”.	8
Kwakzalverij met kruiden	3, 7, 8, 11	Natuurgeneeskundige te Roermond	11	Vibraphone	4
Lungentrank Dr. Baumgarten	11	Onbevoegde te Assen	6	Vif Kair	6
Maag. De gezonde en zieke —	10	Onbevoegde te Vlissingen	6 7	Vloeibare zuurstof	2
Magnetiseur te Tiel	R. 1	Regina Mej.	5	Voedingskaart door M. v.d. Knoop Boekb.	7
Magnetiseur te Vlissingen	R. 5	Staphorster boertje	12	Volksgeneesmiddel van Müller	6
Magnetiseur te Winschoten	R. 12	Wonderdokter van Leiden	3 4 5 7	Volksgeneeskunde Centraal laboratorium Ber.	10
Magnetiseuse te Rotterdam	R. 6	Wonderdokter van Rinsumageest	2 5	Volksgeneeskunde. Rechtspraak uit het ver-	slag
Marienbader Reduction Pillen	10	Wonderdokter van Venhuizen	1 2	slag	3, 6
Maxima Doctrina	11	Wonderdokter van Visvliet	2	Volksgeneeskunde. Verslag Gezondheids-	raad
Middelen in 1930 onderzocht	12	Zelfgenezer te Arnhem	9 10	raad	Ber. 4 5 6 7 8 9 10 11
Mimosa - druppels	R. 4	Register op den 50en jaargang	12	Vrije uitoefening der geneeskunst.	5
M. N. A. No. 82	6	Rheumatiek. Middel tegen — van adellijke			
Müller's Volksgeneesmiddel	6	dame	6	Walraven. Instituut —	5
Natuurgeneeskundige te Roermond. ..	R. 7	Rheumatiekmiddel van boertje.	9	Wereldbibliotheek. Gedenkboek 25 jarig	bestaan.
Nerve Powder (Alexander's)	9	Riel. J. van — Jubileum.	Ber. 1	boekbesch.	6
Nieraandoening. Kruiden tegen —	7	Romijn. Dr. G. — overleden	Ber. 2	Wereld wil bedrogen zijn	2
Nierziekte. Pillen tegen —	10	Rijks - Instituut voor Pharm. therap. onder-	zoek	Wonderdokter beloond ?	Ber. 9
Nobline - olie	11	derzoek	Ber. 3, 9	Wonderdokter en hondenslager	4
Nobline - siroop	11	Rijks - Instituut voor Pharm. therap. onder-	zoek	Wonderdokter te Gallspach en radiostorin-	gen
Obat Bikin Koeroes	8	derzoek	Mededeelingen 4 5 6 7 8 9 10 11	7	
Onbevoegde te Assen	R. 6	Salamander's aambeienzalf	11	Wonderdokter van Leiden	R. 2 3 4 5
Onbevoegde te Vlissingen	R. 6	Salvacid	4	Wonderdokter van Rinsumageest	R. 2, 5
Onbevoegde uitoefening der gegeneeskunde		Samenstelling van middelen in 1930 onder-	zocht	Wonderdokter van Venhuizen	R. 1, 2
R. 1 2 3 4 5 6 7 9 10 11 12		Schoon water. Kwakzalver met — ..	Ber. 9	Wonderdokter van Visvliet	R. 2
Ontwerp Wet uitoefening artseneijbereidk.		Simson - zalf. Verkooper van —	1	Zalf van Baai	4
Ber.	12	Siroop Famel	Corr. 10	Zeileis. Methode — in Tsjechoslowakije	verboden
Opgaaf van middelen in 1930 onderzocht..	12	Spirea - drank	7	Ber.	9
Ouden tijd. Uit den —	Feuilleton 6	Standpunt. Ons —	9	Zelfgenezing	R. 9, 10
Ouderwetsche huismiddelen. ..	Feuilleton 7	Staphorster boertje	R. 12	Zenuwdruppels van Stegeman	6
Overbeck's Rejuvenator. Inlichtingen om-	trent —	Stegeman's zenuwdruppels	6	Ziekte- en Kruidkundige	3
Ber.	4	Thé Stelka	4	Zonnestraal. Bestrijding van Kwakzalverij	Ber. 3
		Thorraduran Radiumvoedingszout	6	Zuurstof. Vloeibare	2

Advertentiën.

DRAISMA VAN VALKENBURG'S LEVERTRAAN.
LEEWARDEN.

SLECHTHOORENDEN
Het Centraal Magazijn

der Vereeniging tot behartiging der belangen van Slechthoorenden, te Soest heeft alle goede mechanische en electrische hoorapparaten, die in den handel zijn, in voorraad geeft inlichtingen over kwakzalversadvertenties en heeft ter waarschuwing veel kwakzalverstuig bijeen. Tevens bureau van advies op allerlei gebied, voor slechthoorenden. Adres: Mej. TINE MARCUS, 2e Secretaresse der Vereeniging, Middellijkstraat (Rijksstraatweg) 21 Soest.

GENEESMIDDELEN IN DE PRACTIJK
PRIJS GEB. f 1.50

DOOR **TH. J. D. J. HARINGX en Dr. F. W. VAN HAAFTEN**

Een handig, beknopt boekje, dat juist datgene behelst wat de verpleegster noodig heeft. Het Ziekenhuis.

Het bevat zooveel nuttige mededeelingen over het aanwenden van de voornaamste geneesmiddelen, dat een verpleegster op elke bladzijde haar voordeel kan opdoen. Pharmac. Tijdschrift.

Vraag het Uw boekhandelaar ter inzage
Kennismaking beteekent aanschaffing 232 blz., met alfab. registers

UITGAVE VAN P. NOORDHOFF N.V., GRONINGEN.

DE KWAKZALVERSMIDDELEN

HUNNE INHOUD EN DE GEVAREN DIE BIJ HET GEBRUIK DREIGEN, volgens analyses, gedurende 35 jaar gemaakt voor DE VEREENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ. (Uitgave van 1916). PRIJS f 1.25, franco per post f 1.37.

Aan te vragen bij den Secretaris-Penningmeester den Heer N. KEULEMANS, Apotheker, Binnengasthuis, Postgiro 32237, Amsterdam. K